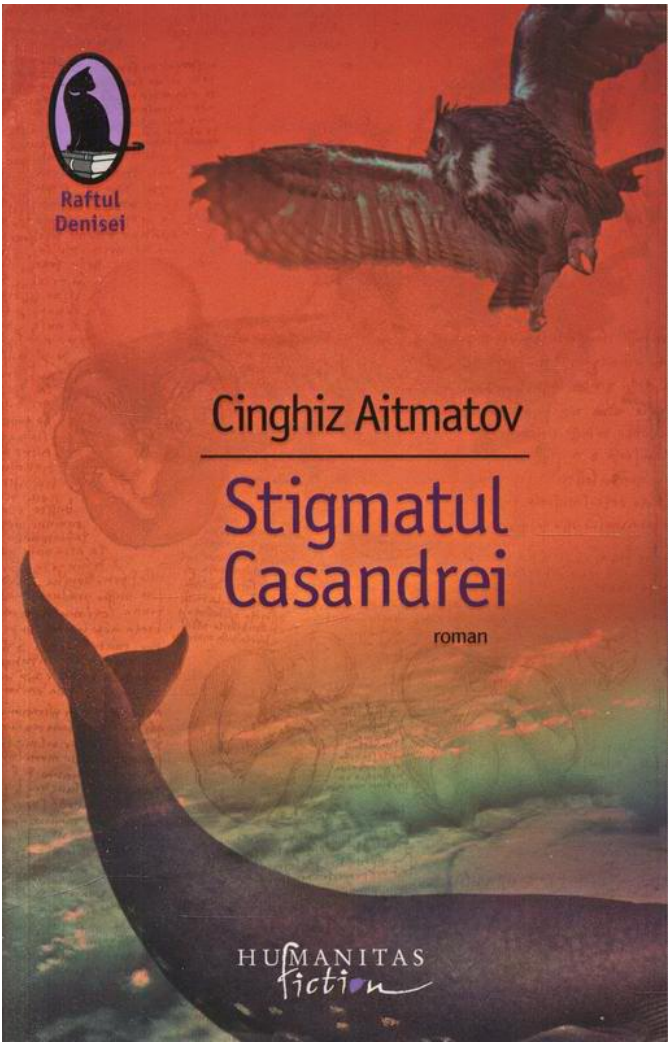
Raftul
Denisei
Cinghiz Aitmatov
Stigmatul
Casandrei
roman
HUMANITAS
fiction

CINGHIZ AITMATOV
STIGMATUL CASANDREI
Din eresurile secolului XX
Traducere din rusă de ELENA ABRUDAN
HUMANITAS fiction
2008
Coperta de ANGELA ROTARU

CHINGHIZ AITMATOV *TAVRO KASSANDRY*
© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune
EDITURA HUMANITAS FICTION
www.humanitas.ro
www.libhumanitas.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
AITMATOV, **CINGHIZ**
Stigmatul Casandrei: Din eresurile secolului XX /
Cinghiz Aitmatov; trad.: Elena Abrudan. — Bucureşti:
Humanitas Fiction, 2008 ISBN 978-973-689-275-2
I. Abrudan, Elena (trad.)
821.512.1-31=135.1

Când Casandra a respins iubirea lui Apollo, el a blestemat-o ca nimeni să nu-i creadă profeţiile...

Din mitologia greacă

Iar mai fericit şi decât unii şi decât alţii este cel ce nu a venit pe lume, cel care n-a văzut toate relele care se săvârşesc sub soare.

Ecleziastul

Capitolul unu

Şi de această dată – la început a fost Cuvântul. Ca şi atunci. Ca şi în acel Subiect nemuritor.

Şi tot ce s-a întâmplat apoi a fost urmarea celor Spuse.

Mulţi au fost totuşi cei sortiţi să dea primii piept cu întâmplarea aceea atât de neaşteptată şi nu şi-au închipuit că le va fi dat cu timpul să scrie care mai de care în memorii tocmai despre istoria asta ca despre cel mai cutremurător eveniment al vieţii lor. În plus, le era sortit, ca martori oculari, să-şi înceapă amintirile cu o frază foarte des folosită: „Întâmplările incredibile ale acelei zile s-au desfăşurat ca într-un roman poliţist".

De fapt, chiar aşa a şi fost. Colaboratorii ziarului *Tribune* au primit dispoziţie pe neaşteptate din partea redactorului-şef ca în timpul şedinţei extraordinare a colegiului de redacţie, organizată în grabă la etajul unde se afla conducerea, să fie strict interzise orice apeluri sau răspunsuri la telefoane şi faxuri şi, mai mult decât atât, să fie interzis accesul vizitatorilor în clădirea redacţiei.

Totul a început cu această şedinţă extraordinară.

Să publici o asemenea declaraţie în paginile ziarului lucrul ăsta era posibil doar în vis! Dar trebuia luată totuşi o hotărâre şi trebuia acţionat. Problema se punea în termeni categorici: sau – sau. *Tribune,* păstrând destul de energic şi stăruitor imaginea de „călăuză a gândurilor pe toate continentele", n-a putut să reziste tentaţiei (diavoleşti, se înţelege, după cum au afirmat oponenţii), atât de mare era miza – senzaţionalul la scară planetară. Redacţia a obţinut dreptul exclusiv de publicare şi, asumându-şi un risc uriaş şi negândindu-se la consecinţe, a decis publicarea imediată a documentului nemaiîntâlnit în istoria omenirii.

Atunci, chiar la începutul evenimentelor, unul dintre ziariştii din redacţie, responsabil cu cronicile, a aruncat cuvintele care s-au întipărit în memoria multora:

„Gata, copii – a spus el ţinând în mâini pagina încă umedă – istoria a depăşit limitele imaginarului! Şi asta datorită nouă, datorită ziarului nostru! Nimeni nu poate trece de ştacheta asta, mai sus nu poţi sări, iar în rest, vom trăi şi vom vedea, cum se zice, viaţa ne va demonstra... Cum o să se termine toate astea? Vom vedea!" A dat din cap şi a adăugat cu subînţeles:

„De altfel, iertaţi-mă, dragi colegi, dar vreau să vă previn, acum fiecare trebuie să se gândească la el, căci nu se ştie ce va fi peste o oră".

Sincer vorbind, aveai de ce să te temi. Fiecare a înţeles asta. În acea zi, starea de spirit se schimba în redacţie de la o oră la alta, ba erau toţi în culmea disperării – de la redactorii-şef la stagiarii de la facultatea de jurnalistică veniţi buluc să-şi formeze mâna pentru viitoarele reportaje – toţi se ascundeau în spatele uşilor, nu se ridicau de la birou fi evitau să vorbească unul cu altul, ba, dimpotrivă, erau cuprinşi de o agitaţie nebuna, alergau toţi pe coridoare, prin cabinete, vorbind cu glas ridicat fi cu ochii strălucind de surescitare. Era totuşi momentul să se gândească şi la altceva – dacă n-ar trebui să baricadeze uşile şi ferestrele în cazul în care mulţimea întărâtată i-ar lua cu asalt. Oamenii de pe stradă n-ar aştepta prea mult, asta fără doar fi poate, căci existau toate condiţiile ca ei să dea năvală (poliţia nu i-ar reţine), să facă ţăndări geamurile, să dea de pământ telefoanele, să facă praf mobilierul, aparatura şi, în faţa obiectivului de filmat al reporterilor de televiziune care incitau la scandal, să-i zgâlţâie cu furie pe gazetarii ce îndrăzneau pentru o clipă să tulbure la propriu întreaga lume, să-l pună faţă-n faţă pe om cu însuşi Dumnezeu...

Dar până una alta, neştiind nimic, mulţimea gălăgioasă trecea ca de obicei pe străzile marelui oraş american, se scurgea în râuri vii de-a lungul zgârie-norilor de sticlă, iar alături curgeau fără încetare pe carosabil torente luminoase de maşini; deasupra capetelor zburau elicoptere strălucind orbitor. Nimeni nu era încă îngrozit, nimeni nu ţipa în piaţă fluturând ziarul rebel care se amesteca în tainele întocmirii universului profanându-le – întocmire care nu trezise până atunci niciun fel de îndoieli – nimeni nu lansase încă apelul provocator care să-i incite pe toţi în jur şi să dezlănţuie iadul pe pământ...

Temându-se de concurenţă, *Tribune* se grăbea. Să fi întârziat fie şi cu o jumătate de oră apariţia numărului repaginat, practic, din mers, materialul transmis din cosmos putea fi publicat de un alt ziar din oricare altă parte a lumii, indiferent de consecinţe. *Tribune* nu putea

rata şansa asta, chiar cu riscul să declanşeze potopul universal care să mătură tot ce e viu pe pământ, după care niciun ziar nu mai era de folos nimănui, nicăieri...

Iar oceanul, rezervorul acesta imens de ape care ameninţă să potopească lumea în viitor fără să întâmpine vreo împotrivire, se zbătea viguros în acea zi între continente, legănând imperceptibil globul pământesc cu întreaga lui masă mişcătoare, jucându-se cu giganticii lui curenţi, stârnind şi aţâţând instantaneu şirurile de valuri, sclipind pe întreg uriaşul lui cuprins.

Futurologul privea şi admira de la înălţime magma clocotitoare prin hubloul avionului care zbura pe deasupra Atlanticului. Iar ceea ce contempla îl încânta în ziua asta însorită, chiar dacă nu era nimic neobişnuit – o privelişte normală, ba chiar obligatorie pentru sute de pasageri – dedesubt erau oceanul, apa, valurile, monotonia, orizontul pustiu. Se gândea ce minunat e că ochiul mic şi neînsemnat al omului poate cuprinde spaţiul nemărginit al lumii. Iar asta nu e întâmplător. Nimeni, nici măcar vulturul din înaltul cerului, nu are o asemenea vedere panoramică. Da, omul, datorită realizărilor tehnologice devenite o a doua realitate, făurită de mâna lui de data asta, a descoperit în el însuşi toate noile resurse ale adaptabilităţii universale şi a căpătat putere divină. Pentru că numai Dumnezeu poate cuprinde cu privirea tot pământul gonind nevăzut deasupra lumii la o înălţime pe care n-o putem percepe. Iată la ce se gândea futurologul în clipele de răgaz, în zgomotul monoton al avionului. Ce bine e să rămâi singur cu tine însuţi... Uşor ameţit de whisky-ul băut, sclipind auriu pe fundul paharului mare cu gheaţă, nu se împotrivea stării plăcute de excitaţie care îi pusese sângele în mişcare, dimpotrivă, voia să păstreze pentru cât mai multă vreme sentimentul atât de rar că nu-l deranjează nimeni, că-şi aparţine sieşi. Era într-adevăr norocos că fotoliile de alături erau goale, că nu avea vecini care să-i distragă gândurile cu vorba lor.

Futurologul se întorcea dintr-o călătorie obişnuită în Europa. O nouă conferinţă internaţională, o reuniune a intelectualilor, din nou discuţii nesfârşite, devenite mod de viaţă pentru mediul ăsta cosmopolit, discuţii care treceau de la una la alta într-un iureş de păreri şi previziuni. Se discutase iarăşi despre perspectivele civilizaţiei mondiale, despre pericolele dezvoltării unipolare ş.a.m.d. – probleme întotdeauna actuale pentru deslușirea cărora el, omul de ştiinţă de la

Harvard, ar putea spune că-şi irosise întreaga viaţă. Şi cu cât înţelegea mai profund, odată cu trecerea anilor, ştiinţa prezicerii viitorului, cu atât simţea mai acut că e muncă de Sisif să se încăpăţâneze să exploreze inexplorabilul – adică perspectivele neamului omenesc, care trăieşte de la o zi la alta. Şi din când în când se întreba ce rost are să năzuieşti veşnic să prevezi destinul altora, să te chinuieşti căutând sensul vieţii, să explorezi ceva ce niciodată n-o să fie dezvăluit nimănui nici azi, nici mâine, nici peste o sută de ani?! Dar încearcă numai să-ţi refuzi gândul care nu-ţi dă pace, gândul proiectat în viitor, poţi oare în cazul ista să nu te chinuieşti, să nu deznădăjduieşti, să nu te străduieşti să vezi ce te profilează la orizont?! Soarta fără chipul viitorului este stenii. Şi cat de greu îi fusese uneori Că, impunându-şi ti rămână impasibil, „deasupra luptei", ti fit obiectiv şi ti prevadă încotro, în ce abisuri, te rostogoleşte cu repeziciune aşa-zisa roata a istoriei. Dar roata ti fie asta? Poate e altceva, ceva care nici nu te poate rostogoli, ceva în genul jantei de la roata turtiţi de o lovitura zdravănă, cu spiţele în toate direcţiile— căci formei ăstei a de mişcare ştiinţa nu-i găsise pini acum o definiţie atotcuprinzătoare.

Aproximarea, schiţarea, caracterul declarativ sunt simptomele eterne ale futurologiei „de avertizare", empirică şi dramatici în acelaşi timp, care se teme totuşi ti interpreteze fi ti prevadă totul. De unele prognoze, făcute de la mare înălţime, dar cu acelaşi grad de nesiguranţă, îţi vine pur şi simplu ti fugi ca de norul negru de ploaie, lui însuşi începute să-i fie frici de propriile prognoze, pentru ci simţea cât de implacabil te învârte roata istorici şi, înainte de toate, cât de agresive şi de nestăvilit sunt forţele care nu obosesc ti ceară pretutindeni putere şi numai putere, dând naştere unui râu nou în locul celui vechi, cici puterea, oricare ar fi ea, nu-şi declari intenţiile şi vrea să te înstăpânească şi ti cârmuiască după cum îţi dictează sângele care curge în vine. Pentru un suflet însetat de adevăr, alergând după idealuri de neatins în pofida oricăror evidenţe, futurologia e un coşmar, un adevărat calvar. Şi totuşi, îi venea greu futurologului să renunţe să ghicească viitorul, încercare veche de când lumea, doar şi omul primitiv te străduise s-o facă, fi venea greu ti renunţe ti prezici tocai dezinteresat – poate doar din ceva impulsuri mesianice – neamurilor omeneşti dezorientate speciile presupusei dezvoltări viitoare! Ti era la fel de greu cum i-ar fi să se lipsească de tine însuşi. Atâţia am închinaţi acestui luciul Nu le e aşa uşor „pusă se menţină la

înălţime în societatea pragmatici contemporani. Au trecut vremurile glorioase ale Antichităţii când „pitiile" din Delphi preziceau şi moartea, şi triumful în numele zeilor. Din păcate, în secolul XX, atitudinea faţă de prezicători e mult mai arogantă şi sarcastică.

De fapt, nici lucrul ăsta nu era chiar atât de îngrozitor.

Futurologul şi colegii lui trăiau în cercul lor, preocupaţi de interesele lor profesionale. De exemplu, călătoria de acum în Europa fusese legată nu numai de simpozion, dar şi de lansarea noii lui cărţi editate la Frankfurt pe Main. La lansare cineva spusese pe jumătate în glumă, folosindu-se de cuvântul nemţesc *mein,* că marele oraş de pe Main a publicat, chipurile, o carte excepţională *Mein Herausforderung (Pariu cu mine însumi),* care e puţin probabil să poată fi contestată de altcineva decât, poate, de autorul însuşi. Iar în cartea asta el se scuturase de lucrurile inutile ca de ceva lipicios. Cartea era într-adevăr pariul cu el însuşi, mai exact cu pasiunile din tinereţe. Trebuia să se scuture de flagelul extremismului începând chiar cu el.

După lansare a ţinut o conferinţă de presă, a împărţit autografe, apoi au făcut o scurtă excursie pe Rin şi, tot acolo, pe nava de croazieră, a dat un interviu ziarului *Der Spiegel.*

Trecut de prima tinereţe, apostolul futurologiei a fost fotografiat pe fundalul stâncilor de pe malurile Rinului care treceau încet pe lângă vas. Şi din nou o glumă amabilă vechile stânci se potrivesc, chipurile, foarte bine cu înfăţişarea lui, el însuşi fiind impunător ca o stâncă bătrână.

La care el a răspuns sarcastic:

Aşa puteţi să şi intitulaţi interviul – „Cugetările Stâncii Bătrâne". Şi Stânca Bătrână a trebuit să gândească o vreme cu voce tare. Iar întrebările au fost felurite. Ce reprezintă pariul cu tine însuţi în ştiinţă şi, prin urmare, în viaţă? Nu e oare asta o revizuire a experienţelor şi convingerilor personale? Ce crede apostolul:

pesimismul e întotdeauna bilanţul trist al vieţii? Ce crede despre spiritul de aventură în futurologie? Şi, în sfârşit, cât de bine se simte? Dacă îi place vinul din regiunea Rinului?! Păi, e grozav! Aşa sunt întotdeauna americanii.

Mai ales cei de origine germană!

Şi iată-l acum pe Robert Bork încercând să se deconecteze, să nu se mai gândească la ceea ce-l preocupa continuu, întocmai ca sportivul care se grăbeşte la vestiar după meciul tensionat rupându-se mai

repede de toate şi eliberându-se de presiunea acumulată. Şi totuşi se gândea.

La o nouă, poate o ultimă, monografie. Avea de încheiat ce nu încheiase încă— propria sa Cântare a Cântărilor. Dacă o să reuşească, firește. Dacă pe baza cercetărilor efectuate de-a lungul anilor o să izbutească să-şi ducă gândul până în pragul unor noi previziuni ştiinţifice. În opinia lui Robert Bork, omul contemporan urma să dea piept cu probleme absolut noi, îl aşteptau încercări altădată necunoscute, aceleaşi pentru toţi, ca, de pildă, încercarea prin care ar trece oamenii, oriunde s-ar afla ei, trezindu-se deodată că soarele se răceşte brusc sau, dimpotrivă, că arde şi mai tare. Înţelegând toate problemele astea noi, omenirea va trebui să fie conştientă de posibilitatea sfârşitului ei tragic, dar lucrul cel mai important e că această conştientizare trebuie să funcţioneze ca îndemn pentru găsirea noilor mijloace de supravieţuire şi pentru căutarea viitoarelor căi şi forme de dezvoltare, care, la rândul lor, trebuie să ducă la un nou mod de viaţă, la un nou tip de gândire. Să scrii despre toate astea, să prezici calea dezvoltării viitoare – iată ce reprezenta pentru Robert Bork Cântarea Cântărilor. Dar va reuşi oare?

E o muncă uriaşă... Iar timpul e neîndurător...

Dedesubt oceanul se unduia la fel de nemărginit cu petele lui de lumină licărind şi jucându-se pe valuri. Soarele, înaltul cerului senin, nemărginirea, zborul impetuos – mişcare încremenită parcă etern deasupra oceanului... Cam peste o oră şi jumătate trebuia să se zărească conturul continentului, atunci va începe aterizarea şi tot atunci se va sfârşi răgazul celest şi, din nou, de la primii paşi pe aeroportul zgomotos, se va cufunda în marea de oameni.

Dar deocamdată zborul continua şi pe futurolog îl aştepta ceva neprevăzut şi neobişnuit.

Era un fotograf amator de doi bani, dar avea întotdeauna la el aparatul de fotografiat, pe care-l declanşa de fiecare dată, la întâmplare, pozând ce-i trecea prin cap. Exagera chiar fotografiind fără noimă tot felul de peisaje pe care i le oferea cerul. Pe soţia lui, Jessy, o cuprindea disperarea din cauza nenumăratelor fotografii fără nicio valoare care umpleau casa. În minutele de iritare ea îl numea foto gunoier şi amenința că va face un foc bun cu pozele lui, dar asta nu-i domolea pasiunea înflăcărată. El spunea ironizându-se:

„Sunt un stratosferic atât în ştiinţă – plutesc în abstracţiuni, cât

şi în fotografie – prind în obiectiv norii". Şi de data asta, gândindu-se puţin la ce ar merita să fotografieze ca să-şi completeze colecţia cu vreun noruleţ bizar plutind liber pe bolta cerească ca un copil umblând hai-hui pe vreme bună, s-a lipit de fereastră, pregătindu-şi aparatul. Din păcate, n-a descoperit nimic care să merite atenţie; în jur cerul era curat, doar câţiva norişori hoinari umblau fără rost undeva, jos, departe.

Deodată, la un viraj brusc al avionului, a văzut un grup mare de balene plutind în ocean. Le vedea atât de clar, le putea cuprinde atât de bine în spaţiu şi în mişcare şi era atât de uluit, că i s-a tăiat răsuflarea. Pentru că tocmai ele, balenele, îi apăruseră adesea în vis. Da, îi apăruseră ca nişte năluci plutind în ocean. Şi parcă îl chemau la ele. Şi iată acum balenele aievea. O privelişte de necrezut! Balenele înotau în formaţie de săgeată aşa cum zboară cocorii pe cer. Erau douăzeci. Avionul s-a îndreptat, dar balenele se mai zăreau încă în ocean. Despicând cu putere valurile, aruncând deasupra capetelor jeturi furioase de stropi, ba afundându-se în abis, ba ieşind din nou la suprafaţă cu corpurile cât munţii, ele înotau mânate de acelaşi ţel fără să se abată din drumul lor şi fără să strice formaţia.

Uitând de toate, atras de forţa şi voinţa de mişcare a grupului de balene, Robert Bork şi-a imaginat deodată că el însuşi participă la cursa giganţilor ăstora, că e omul-balenă, că apa i se scurge în şuvoaie strălucitoare pe spinare ca ploaia torenţială pornită violent de pe deal. Înoată în oceanul zbuciumat, simţurile abia acum trezite de undeva din adâncuri îl fac să-şi dea seama că de aici înainte va fi legat de balene până la sfârşitul zilelor lui pentru că ştie care e tâlcul întâlnirii ăsteia:

ce se va abate asupra balenelor se va abate şi asupra lui, ce se va întâmpla cu el se va întâmpla şi cu balenele...

înseamnă că nu i-au apărut întâmplător. Nu, nu era deloc întâmplător. Dar încotro înotau acum aşa de grăbite?

Unde îl chemau să meargă cu ele, ce puseseră la cale? Nu era deloc convins că va ieşi ceva la o asemenea distanţă, totuşi a apăsat pe declanşator.

în clipa următoare a luat telefonul din locaşul fotoliului ca să sune acasă. Tastând repede contul bancar, prefixul oraşului, numărul de telefon de acasă, a greşit o cifră şi a format din nou numărul. Trebuia să-i povestească soţiei despre ceea ce vede. Era într-o asemenea stare, că nu putea să tacă, nu putea să nu-i împărtăşească

gândurile. „De ce nu ridică Jessy telefonul? Unde e? Poate a ieşit? Are program aşa devreme? Trebuie s-o sun în maşină!” Tocmai ei, soţiei, se grăbea să-i povestească despre balene, de parcă n-ar putea să-i spună la sosire. Nu degeaba râdeau prietenii apropiaţi pe seama futurologului – el îi era credincios şi-n somn.

Dar balenele s-au ascuns în ocean, nu s-au mai văzut...

— Jessy! a început să strige când ea a răspuns la telefon.

Ţi-am spus că am visat balene, îţi aminteşti?!

— Da, dar ce se întâmplă? Ce-i cu tine? Unde eşti?

— Tocmai le-am văzut! Am întâlnit balenele în ocean!

înţelegi, a fost... a fost ceva grandios, ceva ce n-am mai văzut niciodată... Era...

— Stai, stai, ce eşti aşa de entuziasmat? Pentru Dumnezeu, linişteşte-te... îmi povesteşti pe urmă, acasă. Balene!... Aici la noi se petrece ceva ce nici nu ştiu cum să-ţi explic! Toţi sunt şocaţi. Toţi citesc *Tribune*! Aveţi în avion ziarele de azi? De fapt, de unde să le aveţi? În timp ce voi zburaţi, aici se petrec aşa nişte lucruri! E o ediţie specială a ziarului *Tribune.* Tocmai au anunţat la radio şi la televiziune... Toţi s-au repezit să-l citească...

— Dar ce e? O ştire politică senzaţională?

— Nu. Măcar de-ar fi! Nu ştiu cum să-ţi explic. Încă citesc. E cu totul altceva.

— Totuşi, despre ce-i vorba? Ce-i asta?

— Un mesaj al călugărului cosmic către Papa de la Roma!

Dar, de fapt, e adresat tuturor, tuturor oamenilor...

— Ce spui? Ce călugăr cosmic? Te rog, nu mă face să râd. Există vreun institut de călugări cosmici?

— Nu pot să-ţi explic. E un material foarte amplu. Toţi citesc.

— La ce se referă mesajul? Care e sensul lui? Hai, în două cuvinte!

— Călugărul ăsta cosmic afirmă că a făcut o mare descoperire ştiinţifică. Rezultă că acum oamenii pot să hotărască singuri dacă să se nască sau nu. Ceva în genul ăsta.

— Ce-i cu tine, Jessy?! Futurologul a rămas cu gura căscată. Nu înţeleg nimic. E o aiureală. Cum să afirmi aşa ceva?! Dar unde-i, totuşi, Dumnezeu?

— Nu ştiu. Poate şi Dumnezeu e de acord cu el.

— Incredibil! Ce spui?! Tu îţi dai seama ce spui?! Ce se întâmplă

acolo la voi?

— O să citeşti când vii. Toţi se sună unii pe alţii. Toţi sunt dezorientaţi, mulţi sunt atât de indignaţi, că sunt gata să şteargă *Tribune* de pe faţa pământului. Prietenii zic că tu trebuie să-ţi spui părerea. Să lămureşti lucrurile, să spui ce înseamnă toate astea şi ce va fi în continuare...

— Dar cine e călugărul ăsta cosmic? E careva dintre astronauţii care s-au ţicnit pe orbită?

— E tocmai acela care nu s-a întors, îţi aminteşti? A apărut la un moment dat o notiţă în presă că un membru al echipajului staţiei cosmice a refuzat să se întoarcă.

— Fireşte că îmi amintesc. S-a scris că e rus, a zburat în cosmos cu un american şi un japonez. Dar nu-mi amintesc cum îl cheamă.

— În mesaj numele călugărului e Filotei.

— Filotei? E numele lui adevărat?

— Nu ştiu.

— E un nume rusesc. De la ruşi te poţi aştepta la orice.

Au trecut prin multe... Asta înseamnă că pustnicul s-a retras într-un schit cosmic şi trimite de acolo idei?! Asta-i ceva nou!...

Capitolul doi

Către Papa de la Roma!

Preasfinţia Voastră, înainte de a-mi cere iertare pentru deranjul pricinuit Vouă din spaţii atât de îndepărtate ale universului, de pe orbita circumterestră unde mă aflu deja de trei ani pe staţia cosmică de cercetare ştiinţifică, îngenunchez în gând înaintea Voastră, părinte sfânt, şi vă sărut mâna cu pioşenie. Iertaţi-mi sufletul păcătos şi, dacă se poate, ascultaţi-mi concluziile, care pot părea la prima vedere cu totul şi cu totul absurde şi, mai mult decât atât, periculoase – dacă ne gândim la experienţa istorică şi la morală –, concluzii care sunt rodul observaţiilor practice şi al ideilor care mi-au călăuzit viaţa şi din pricina cărora am suferit profund, poate chiar din vrerea şi, cutez să spun, la îndemnul Providenţei. Altfel nu V-aş fi deranjat, părinte sfânt, înţelegând perfect ce mare îndrăzneală reprezintă apelul meu adresat Vouă. Sper însă că în cuprinsul scrisorii motivele apelului se vor clarifica.

Aşadar, o să încep chiar cu esenţialul. Soarta a găsit de cuviinţă

să călăuzească umila mea persoană pe drumul cunoaşterii unei însuşiri, neştiută înainte, a conştiinţei pe cale de a se naşte: e o predispoziţie a embrionului uman a cărei descoperire şi lămurire ne-ar putea apropia de tainele Lucrării lui Dumnezeu. Am avut norocul să evidenţiez experimental predispoziţia ascunsă până acum şi apreciez această posibilitate ca pe o nouă şansă de perfecţionare a evoluţiei neamului omenesc.

De aceea vă rog supus, părinte sfânt, să mă ascultaţi. Repet, am reuşit să fac o descoperire de cea mai mare importanţă, ale cărei consecinţe se vor răsfrânge cu siguranţă asupra vieţii viitoare a omenirii. Sunt nevoit să vorbesc despre mine astfel pentru că nimeni până acum n-a fost în stare să aprecieze reuşita mea, pentru că nimeni nu are nici măcar cea mai mică idee despre caracterul descoperirii mele, neexistând până acum nimic asemănător.

Susţin că, în primele săptămâni ale dezvoltării în uter, embrionul uman este capabil să intuiască ce-l aşteaptă în viaţa viitoare şi să-şi manifeste atitudinea fată de soarta»»»

potenţială. Dacă această atitudine e negativă, embrionii se împotrivesc viitoarei lor apariţii în lume.

Am evidenţiat un semn-semnal prin care embrionul îşi exprimă atitudinea negativă faţă de naştere. Semnul-semnal apare ca o mică pată, ca un pigment pe fruntea femeii care poartă în pântece un asemenea făt. Am numit pata asta stigmatul Casandrei, iar fătul care transmite semnalele negative – casandro-embrion.

Impresionanta capacitate de a-şi exprima atitudinea faţă de viitor şi de a semnala dezastrul este proprie embrionului uman doar în primele săptămâni după concepere. Apoi această capacitate dispare, ceea ce înseamnă că fătul se împacă treptat cu soarta căreia nu i se poate împotrivi.

Refuzul vieţii viitoare de către casandro-embrioni s-a petrecut, în mod cert, pe tot parcursul existenţei omenirii. Dar nimeni nu i-a dat vreo atenţie şi nici măcar acum nu e luată în seamă pata ce apare pe fruntea unor femei însărcinate. Am descifrat semnificaţia petei şi, mai mult decât atât, am găsit mijlocul prin care s-o evidenţiez mai bine, s-o fac mai vizibilă: trimiţând razele-sondă din cosmos pe Pământ. Razele trimise de pe modulul orbital intensifică impulsurile casandro-embrionului în uterul mamei. Pata mică, pe care înainte oamenii o luau drept un amărât de coş, începe să pulseze sub acţiunea

razelor-sondă. Ele nu se văd în atmosferă şi sunt absolut inofensive pentru organism. Eu le trimit practic spre toate continentele, vreau să cuprindă întreaga planetă. Scopul meu e să evidenţiez numărul total al casandro-embrionilor şi să-i „chestionez". Mesajul unui casandro-embrion poate fi redat în esenţă cam în felul ăsta: „Dacă ar fi să aleg, aş prefera să nu mă nasc. Ca răspuns la întrebarea voastră vă trimit semnalele pe care le puteţi descifra ca pe o presimţire a fatalităţii, a nenorocirii ce ne aşteaptă în viitor pe mine şi deci pe cei apropiaţi mie. Şi dacă veţi ajunge să descifraţi semnalele astea, atunci să ştiţi că eu, casandro-embrionul, prefer să dispar înainte să mă nasc, fără să pricinuiesc nimănui necazuri inutile. La întrebarea voastră eu răspund: nu vreau să trăiesc. Dar dacă, în pofida voinţei mele, voi fi forţat să mă nasc, voi accepta soarta care îmi este dată, aşa cum au făcut şi fac toţi oamenii din toate timpurile. Hotărâţi singuri cum să fie, şi mai ales mama care m-a conceput. Dar înainte de toate încercaţi să mă auziţi şi să mă înţelegeţi. Eu sunt un casandro-embrion! Luaţi-vă rămas-bun de la mine până nu e prea târziu, sunt pregătit pentru asta. Eu, casandro-embrionul, vă voi da de ştire că exist încă destule zile de acum încolo, eu, casandro-embrionul, vă voi transmite semnalele mele. Eu, casandro-embrionul, nu vreau să mă nasc, nu vreau, nu vreau, nu vreau... Eu sunt un casandro-embrion!"

Bineînţeles că o asemenea interpretare a semnalului casandro-embrionului, în fiecare caz în parte, nu obligă pe nimeni la nimic. Stigmatul Casandrei ce licăreşte pe fruntea femeii însărcinate va păli în curând şi va dispărea fără urmă. Şi totul va fi dat uitării dacă asta se doreşte, dacă te mulţumeşti să dai din umeri şi să nu te mai gândeşti la nimic...

Dar ştiinţa nu poate da din umeri. Datele statistice adunate în computerul cosmic dovedesc că numărul casandro-embrionilor creşte cu fiecare an.

Ce anume provoacă nenorocirea asta care stă ascunsă hotărârea fermă a embrionilor de a se abate de la cursul vieţii, de a dispărea în nefiinţă, de a nu intra în lupta pentru existenţă – şi ce prevesteşte ea? Oare are vreun sens să învăţăm câte ceva tocmai din stihia mistică aflată dincolo de graniţele experienţei noastre cotidiene? Şi, dacă da, avem dreptul să extindem frica unui organism abia conceput la întreaga viaţă? Şi nu tocmai viaţa asta e cauza primordială a fricii de apocalipsă pe care fătul o simte în uterul mamei? Mama este copia

lumii. Oare nu este ea purtătorul involuntar al influenţelor nefaste din realitatea înconjurătoare pe care le transmite fătului?

Toate întrebările acestea cer răspunsuri.

Dar, înainte să continui, voi încerca să explic de ce mă adresez în cazul ăsta punctual tocmai Vouă, Sfinţiei Voastre, capului Bisericii romano-catolice.

M-au îndemnat să mă adresez persoanei Voastre cu rang apostolic nu doar gândul că sunteţi reprezentantul lui Isus Christos, succesorul Sfântului Petru, fapt în virtutea căruia deţineţi autoritatea în lume, ci şi convingerea că personalitatea Voastră integrează valorile morale şi spirituale ale unui număr imens de oameni care locuiesc pe Pământ. Şi, adresându-mă Vouă, mă adresez tuturor contemporanilor mei şi, cine ştie, poate şi urmaşilor noştri.

Se înţelege că aveţi dreptul să consideraţi apelul meu deplasat, îndrăzneţ şi cum vreţi să-l mai numiţi, dar, în orice caz, analiza problemei semnalate mai sus, aceea a „pesimismului embrionului", va atinge vrând-nevrând şi tema sensibilă, în concepţia Bisericii catolice, a tainei naşterii ca manifestare a voinţei divine, înţeleasă ca miracol...

Nu sunt catolic, dar acest lucru nu scade cu nimic respectul meu faţă de religia catolică. Îmi imaginez că orice religie care nu este închistată în exclusivismul ei şi nu bate pasul pe loc încântată de ea însăşi poate sluji ca rezonator pentru o mulţime de voci, aşa cum cerul este spaţiul unde zborul păsărilor de toate felurile este neîngrădit... Dacă aş fi o astfel de pasăre călătoare pe bolta cerului catolic, aş fi fericit...

Da, am împărtăşit întotdeauna dogmele morale şi etice ale catolicismului, am găsit în ele norme valabile pentru toată lumea întrucât corespund cel mai bine logicii vieţii şi au, în virtutea acestui fapt, importanţă universală. Mai ales atunci când e vorba de problema care ne macină sufletul făcându-ne să avem mereu îndoieli şi să suferim – problema avorturilor. Oare nu tocmai actul acesta radical, devenit banal ca deschiderea unei conserve, se transformă de fiecare dată pentru noi într-o problemă de destin, chinuitor de concretă? E atât de simplu, e atât de uşor să decizi ca un om să existe sau nu! Să se nască sau nu, să trăiască sau nu! Totul depinde de tot felul de cauze conjuncturale, de vicisitudini uneori extrem de prozaice. Şi mulţi se întreabă ce legătură are asta cu Dumnezeu. Dumnezeu nu poate fi amestecat aici. Dumnezeu a fost cauza vieţii binecuvântate. Restul îl

decidem noi, oamenii, noi avem dreptul să păstrăm sau, dimpotrivă, să nimicim viaţa în germene. Faţă de atâtea interpretări şi dispute interminabile, poziţia Bisericii catolice, care impune interzicerea necondiţionată a avorturilor, mi se pare cea mai corectă, aş zice chiar că este în acord cu viaţa aşa cum a fost ea orânduită de la facerea lumii, căci fiecare embrion minuscul, fiecare nou avatar conţine un cod unic în desfăşurarea eternităţii, fiecare fiinţă care germinează de-a lungul timpului îşi trece codul ultimului său avatar, şi pe toate acestea Creatorul le-a pus de la bun început la temelia construcţiei universului...

Da, de aceea doresc să amintesc, călcând pe urmele catolicilor, că avortul înseamnă chiar subminarea la propriu a planului divin. S-a spus de multe ori că avortul este un act de violenţă, că e echivalentul crimei premeditate, că e în contradicţie făţişă cu prima poruncă – „Să nu ucizi!" şi cu binecuvântarea biblică „Creşteţi şi vă înmulţiţi!".

Fără îndoială că toate acestea sunt adevărate. Există însă şi alte opinii. Oare nu se aud peste tot voci care ne îndeamnă să nu ne amestecăm în decizia femeii însărcinate, dar şi voci care stârnesc valuri, chipurile, în folosul individului şi al societăţii recomandând avortul pentru că nu e loc de ezitări inutile?... Şi îţi vine greu să obiectezi în vreun fel oarecare când ştii că soarta viitoare a fiinţei abia concepute este dinainte condiţionată de nenorocirile care o aşteaptă pe lumea asta – sărăcia fără speranţă, bolile, violenţa, viciile de tot felul şi umilinţele... Puţini sunt cei pe care îi şochează pancartele purtate deasupra capetelor de către participantele la mitingurile feministe, pancarte pe care cuvintele sună atât de categoric, ca de exemplu „Burta mea e a mea!", mai simplu spus „Ia, valea! Căraţi-vă de lângă mine cât mai departe!", aşa cum puţini sunt cei cărora le e scârbă sau le pasă în vreun fel de declaraţiile cinice ale femeii însărcinate care se îmbată spunând: „O să beau şi o să tot beau până o să scuip afară scârboşenia asta, trântorul ăsta din mine, şi pe urmă o să fac trotuarul, o să mă înţolesc şi o să arăt şic, şi n-o să mai am niciun fel de probleme... Ce-mi pasă mie de Dumnezeul vostru şi de păcatele voastre?! Mă doare-n cot de toate, aşa cum şi pe alţii îi doare-n cot de mine!..." Se leapădă de făt cât ai bate din palme ca de un gunoi oarecare... Şi pentru asta se găsesc o groază de argumente logice foarte solide.

Manifestările în masă împotriva păstrării sarcinii se înmulţesc peste tot, se fac auzite în modul cel mai provocator, se fac presiuni cu

declaraţii în parlamente, se agită lozinci feministe, se face mare tam-tam în pieţe şi pe străzi, în mulţime... În multe ţări libertatea de a nu contribui la perpetuarea neamului nu e doar cerută, ci şi obţinută. Asta nu înseamnă oare că viaţa a ajuns într-un impas?

Şi, în acelaşi timp, cât de strigătoare la cer e viaţa groaznică a femeilor însărcinate, lăsate în voia sorţii! Cine are nevoie de copiii pe care îi poartă în pântecele lor? Aşa gândesc mulţi oameni, foarte mulţi, şi în pustiurile Africii, şi pe străzile oraşelor strălucitoare. Se adânceşte tot mai mult prăpastia dintre necesitate şi posibilitate. Şi în acelaşi timp... Şi în acelaşi timp nu dormim liniştiţi din cauza îndoielilor şi frământărilor noastre – oare trăim aşa cum se cuvine, oare facem tot ce trebuie să nu întrerupem perpetuarea neamului omenesc?

Dar cât o să ne mai lamentăm chinuiţi de îndoieli, întrebându-ne neputincioşi dacă să întrerupem perpetuarea neamului fiindcă nu găsim fericirea pe Pământ sau dacă să ne retragem pe alte planete în caz că ni s-ar da Aprobarea cuvenită? Situaţia pare fără ieşire!

S-a discutat foarte mult despre toate acestea şi s-a consumat multă energie în polemici, toţi sunt sătui până peste cap de masochism; eu mă simt însă obligat să vorbesc din nou despre asta exact ca şi cum aş fi căzut din lună. Mă simt obligat să mă adresez omenirii prin intermediul Vostru pentru că s-a abătut asupra noastră o nouă nenorocire, necunoscută înainte: am aflat că embrionii ne cheamă în ajutor, şi nu se poate să nu ne gândim la asta!

Probabil că nu este doar o nenorocire, ci şi o nouă încercare trimisă nouă de sus pentru deslușirea viitorului drum al neamului omenesc. Dar unde duce acest drum necunoscut? Ce ne aşteaptă de acum încolo? Unde să ne ascundem de vocea casandro-embrionilor care vorbesc în noi despre noi?

S-a deschis în faţa noastră un abis pe care nu-l bănuiam. Lumii i-a venit sorocul... Oare vom trăi fără să ţinem seama de adevăr?

Tocmai de aceea mă adresez Vouă, sfinte părinte, ca să puteţi, dacă socotiţi că e necesar, să cântăriţi cu toată seriozitatea fenomenul descoperit de mine, un fenomen la fel de neaşteptat pentru omenire ca apariţia din adâncul Universului a unui al doilea soare alături de primul...

Sunt foarte tulburat. Aparatura optică de pe staţie mă apropie de Pământ într-atât, încât distanţa aproape că nu mai înseamnă nimic pentru mine ca să înţeleg ce se petrece acolo, şi totuşi, din punct de

vedere fizic, eu mă aflu în cosmos. Mi-aş dori mult să mă aflu printre oameni, pe Pământul nostru păcătos, în momentul acesta când omenirea află cu surprindere cum stau de fapt lucrurile. Dar datoria mea este să fiu la post. Trebuie să fiu pe orbită, la staţia de cercetare, deoarece eu, călugărul cosmic Filotei, mă simt răspunzător pentru faptele mele, adică pentru şedinţele de iradiere cu raze-sondă efectuate de mine sistematic şi continuu ca să detectez fluidele casandro-embrionilor. Îmi asum cu mâna pe conştiinţă metoda de iradiere care provoacă apariţia stigmatului Casandrei.

Şi sunt foarte neliniştit din cauza unei posibile reacţii a pământenilor. Oamenii nu s-au confruntat niciodată cu o asemenea provocare de la care nu mai pot da înapoi. Şi se vor confrunta cu ei înşişi, înlăuntrul lor...

Sunt îngrijorat de starea psihică a oamenilor. Mă tem că va fi un şoc foarte mare pentru toţi când vor afla ce înseamnă mica pată care licăreşte pe fruntea viitoarelor mame.

în momentele mele de slăbiciune mă rog în gând lui Dumnezeu, plâng şi mă lamentez că tocmai mie mi-a fost dat să înţeleg primul taina embrionilor, să descifrez semnul Casandrei, acest semn blestemat al dezastrului ce se ascunde în tainiţele abia acum cunoscute ale geneticii. Nici măcar Faust, care cunoaşte perfidia diavolului, nu m-ar invidia.

Îl rog pe Domnul să aibă milă de mine, să-mi ia mie, omului slab care sunt, povara prea mare pentru puterile mele. Nimeni n-a avut parte niciodată de o asemenea povară. De ce mi-a fost dată tocmai mie?

Preasfinţia Voastră, nimeni şi nimic nu mă obligă la ceea ce fac acum adresându-mă Vouă! Poate ar fi mai bine să fac, să duc cu mine în mormânt taina care mi s-a dezvăluit. Dacă aş proceda astfel, cine ar mai afla de existenţa ei, cine ar putea să-mi mai facă reproşuri şi să mă învinuiască?

Atunci de ce fac cunoscută oamenilor această erezie fără precedent? Nu cumva ca să schimb ceva în minţile oamenilor încurcându-le şi mai tare fără rost, ca să provoc anarhie şi să le tulbur sufletele, să destram familiile, să semăn îndoiala care să-l apese greu pe acela pe care gândurile îl frământă şi-l îngrozesc când se întreabă: are vreun sens ca viaţa să dăinuie veşnic prin urmaşi chiar şi în valea

plângerii? Cum să procedăm în continuare? Ce să punem în locul vieţii pierdute, în locul ordinii ei statornice, moştenite încă de la Adam şi Eva?

De multe ori m-am întrebat şi de multe ori mi-am răspuns... Oricare ar fi situaţia şi oricâte motive aş avea, nu am dreptul să păstrez tăcerea cu privire la ceea ce mi sa dezvăluit în tainica stare embrionară, căci, repet, numărul casandro-embrionilor creşte neîncetat. Cauza acestui fapt stă în aceea că inconştientul colectiv percepe ca pe o agresiune viaţa trăită în păcat, dominată veşnic de tot felul de excese care o distrug sistematic. Stigmatul Casandrei este vocea embrionului care aşteaptă încordat şi disperat în pântecul mamei să vină sfârşitul lumii. Asta ucide în el dorinţa atât de firească de a trăi.

Şi oare este posibil ca acum, în zilele noastre, în condiţiile societăţii post industriale, să ascundem de lume această stare de lucruri?! Bineînţeles că nu, o asemenea tăinuire ar fi o crimă împotriva umanităţii, împotriva noastră înşine.

Ne aflăm în pragul unui nou salt în evoluţia conştiinţei, căci de acum încolo, oricât de mult ne-am dori, nu mai putem trece cu vederea că embrionului nu-i este indiferent în ce fel de *oikoumene* genetică se naşte ca viitoare personalitate, adică exact aşa cum suntem noi: noi suntem elementul care generează viaţa, noi suntem epoca, noi suntem personalităţile. El priveşte tulburat prin periscopul destinului său la imaginea din oglindă a luntrii de sub ape, mânată prin marea din oglindă a vieţii viitoare. Oare nu merită să privim şi noi prin periscopul casandro-embrionului? Oare nu noi înşine suntem cauza furtunilor ce ne răpun?

Mă sperie gândul că prin casandro-embrioni ne sacrificăm pe noi înşine şi renunţăm la menirea noastră în lume. Cum am putut noi, fiinţe făcute după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, să ajungem în halul ăsta? Cât timp le-a trebuit oamenilor să facă asemenea „progrese", de cât timp au avut ei nevoie să învârtă tot felul de treburi, să le vină tot felul de idei ca să ajungă cu „progresul" până la asemenea mutaţii apocaliptice chiar din stadiul embrionar?!

Tot ceea ce s-a adunat cu anii, cu veacurile, tot ce s-a acumulat în gene, ca în memoria unui computer, ne dă de ştire acum că există. Acum ne este dat să descoperim imaginea acestei predispoziţii a embrionului – stigmatul Casandrei. Şi soarta a voit ca tocmai eu să fiu

acela care trimite din cosmos razele-sondă ca să descopere stigmatul ăsta. Şi de aceea eu am cuvântul acum. Eu, călugărul cosmic Filotei, vreau să-mi duc gândul până la capăt. Asta este datoria mea.

Preasfinţia Voastră, îmi cer scuze că abuzez de timpul Vostru, permiteţi-mi să-mi continui mesajul, poate, prea lung.

Ce să facem mai departe când ştim acum ce înseamnă stigmatul Casandrei? Ca să înţelegem lucrul ăsta, trebuie, în sfârşit, să recunoaştem deschis că răul făcut de cineva nu dispare în mod fizic odată cu acesta, odată cu sfârşitul vieţii lui, el rămâne în hăţişul de gene ca sămânţa aducătoare de moarte, aşteptând, probabil, momentul când ne va da de ştire că există, aşa cum face bomba cu acţiune întârziată.

Apropo de bomba cu acţiune întârziată, este vorba acum de bomba reală, şi nu de o metaforă. Se întâmpla în Afganistan, atunci când acolo a fost aruncat în luptă aşa-numitul contingent redus al armatei sovietice. Substratul politic al evenimentelor petrecute nu demult este destul de bine cunoscut, dar eu mă refer strict la modul cum instalau soldaţii aşa-numitele capcane „pentru cadavre". Cadavrul duşmanului era aruncat în împrejurimile localităţii lui, undeva lângă drum, într-un loc vizibil, sub cel omorât se punea o bombă specială cu efect întârziat. Cei din contingent stăteau ascunşi cu camera video să filmeze ce urma să se întâmple. Era suficient ca oamenii să se apropie de cel mort ca să-i ia trupul să-l înmormânteze, că bomba exploda imediat şi cei veniţi erau omorâţi pe loc. Iar banda video de mare fidelitate înregistra ultimele clipe... Iată că de afganul mort se apropie în fugă soţia. Vecinii încearcă s-o împiedice, dar ea, în lacrimi, se aruncă ţipând peste trupul soţului şi explozia puternică îi acoperă pe ea şi pe cei ce-o însoţesc. Şi gata cu oamenii. Totul e filmat cu lux de amănunte, iar în alt cadru – copiii speriaţi. Ei aleargă plângând spre tatăl lungit pe pământ şi iarăşi explozia împrăştie trupuri însângerate în toate părţile... Un călător întâmplător, neîndrăznind să treacă pe lângă cel ucis cu indiferenţă, se dă jos din şa, se apleacă, îl întoarce să vadă cine e şi iarăşi o explozie orbitoare. Şi iarăşi moartea. Şi calul cu craniul deschis fuge mai departe, într-un galop absurd, apoi cade, tremură în convulsii, horcăie. Şi toate astea sunt filmate... În felul ăsta se imortalizau cele mai semnificative operaţiuni de plantare a capcanelor „pentru cadavre". Şi ceea ce fusese filmat era considerat o sarcină militară îndeplinită, iar undeva la statul-major era apreciată

aşa cum se cuvine. Urmărind filmul, unii îşi vedeau îndeplinite propriile lor directive şi obiective. Dar cine erau aceia care urmăreau cu satisfacţie profesională evenimentele de pe ecran? Cine erau criminalii care instalau capcanele, imortalizând cu grijă rezultatele muncii lor pe pelicula video, cine erau ei, de unde veneau? Genealogia lor e necunoscută, strămoşii lor sunt de negăsit. Rămâne doar să ghiceşti după urmele lăsate în trecutul lor tulbure.

Totuşi trebuie să ne întrebăm: de unde vin ei, trăind mereu fără folos, în pofida lui Dumnezeu însuşi, pe care noi, abuzând de îndurarea Sa fără margini, ne bizuim mereu ca pe garantul suprem, înălţând în suflet rugăciuni pline de speranţă – aşadar de unde vin ei, cei din a căror rezervă genetică indestructibilă pornesc faptele noastre rele? De unde? Din cine se trag ei?! Desigur, este o întrebare retorică... Dar nici întrebându-ne nu ne e mai uşor. De unde pornesc toate astea? Oare de la strămoşul primitiv care arde în peşteră pe cei zidiţi de vii acolo sau de la vreun maniac libidinos care îşi hrăneşte sadismul cu chinurile victimei strangulate, sau de la altcineva, cine ştie de la cine, din abisul unde sălăşluieşte satana, unde atrocităţile s-au adunat de milenii; şi cum să nu-ţi aminteşti de lista nesfârşită de călăi îngenuncheaţi la picioarele altui călău ce tronează solemn peste toţi sau de agitatori turbaţi de mânie, cunoscuţi nouă din proprie experienţă, trimişi de partid în stoluri să croncăne din balcoane şi de la tribune instigând la revoluţii şi războaie cu atât mai multă furie cu cât savurau mai tare puterea dorită monstruos, erotic.

Sânge şi putere, iată humusul din care răsar întotdeauna seminţele răului... Răul se schimbă cu alt rău şi îşi păstrează sămânţa pentru răul viitor...

Nu ştiu dacă merită să rătăcim prin hăţişurile trecutului cu făclia în mână luminând chipurile morţilor, când, în memoria multora, e încă vie epoca lui Stalinhitler sau, invers, a lui Hitlerstalin, care poate să ne spună multe în acest sens. Esenţa lor, aceeaşi în ambele cazuri, a costat omenirea atât de mult sânge, că nici după multele decenii scurse statistica internaţională nu e încă în stare să tragă linie şi să facă totalul victimelor atrase în războiul sângeros dintre cei doi, când cele două capete ale aceluiaşi balaur s-au încleştat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte. Putea exista fascismul fără bolşevism? Putea exista Hitler fără Stalin şi invers? Celor din secolul XX le îngheaţă sângele în vine când se gândesc la cei doi născuţi în locuri diferite, dar înfrăţiţi

într-unul singur, în karma infernului lui Stalinhitler sau al lui Hitlerstalin.

Şi, cine ştie, poate că, la vremea lui, casandro-embrionul, ameninţat să apară pe lume fie ca Hitler, fie ca Stalin, o fi încercat ceva, o fi încercat nefericitul embrion al viitorului necrofil să dea de ştire lumii şi, mai întâi de toate, mamei ce-l purta în pântece că presimte viitorul. Nu s-o fi cutremurat oare din instinct şi n-o fi dorit să se eschiveze de la rolul cumplit care-l aştepta?!

E greu de spus ce s-ar fi întâmplat dacă ei n-ar fi apărut pe lume... De obicei, în asemenea cazuri, se spune că nu poţi schimba istoria. Şi totuşi, oare era istoria condamnată să meargă neapărat pe drumul însângerat trasat de Hitler şi Stalin pentru ca ei să atingă culmea cruzimii şi a crimei îndreptate împotriva umanităţii, fapt nemaiîntâlnit în niciuna din epocile trecute? Înfrăţiţi în rău, cei doi au reuşit să ridice milioane de oameni unii împotriva altora şi, în ultimă instanţă, să întoarcă omenirea împotriva ei însăşi ca şi cum populaţia planetei din acea vreme nu şi-ar fi propus altceva decât să se anihileze, să se distrugă, să dispară pentru totdeauna, arătând cu degetul în ce hău scufundă totul faptele săvârşite cu ură împotriva oamenilor. Şi dacă n-o să reuşim să pătrundem în întregime în mecanismul infernal care a dus istoria la un asemenea deznodământ, merită măcar să ne gândim la cât de potriviţi s-au dovedit a fi oamenii de atunci pentru reuşita deplină a acţiunilor celor doi tirani sinistri ale căror porniri erau înscrise, fără îndoială, în codul lor genetic, merită să ne gândim la cât de îngăduitoare a fost opinia publică, care a crescut la sânul ei stalinismul şi hitlerismul spre propria ei nenorocire.

Vremurile acelea s-au dus. Nimeni n-ar putea spune câte şanse de progres şi prosperitate a pierdut iremediabil istoria, câtă amărăciune, câte nenorociri ar fi putut fi evitate sau zădărnicite din timp, dacă oamenii ar fi dispus de o metodă ştiinţifică de previziune a viitorului şi, în special, dacă ar fi ştiut despre casandro-embrionii care anunţă răul prin stigmatul Casandrei. Din păcate, omenirea a aflat prea târziu despre ceea ce se ascunde în structura ei genetică...

Dar iată că s-a descoperit ceva nou despre însuşirile transcendentale ale embrionilor. Oare după descoperirile astea ne aşteaptă vreun miracol? Nu. Nimeni nu poate schimba energiile Binelui trimise omenirii de la bun început şi nici energiile Răului trimise odată cu ele şi împotriva lor. Se găsesc în lume în proporţii egale. Dar omului

ca fiinţă superioară îi este dată raţiunea care conţine în ea mişcarea inepuizabilă a veşniciei şi, dacă el doreşte să supravieţuiască, dacă doreşte să atingă culmile civilizaţiei, trebuie să biruiască Răul din el însuşi. Căci toată viaţa oamenilor se scurge în asemenea încercări neîntrerupte. Acesta este destinul nostru.

Iată că ni s-a dezvăluit taina care sălăşluieşte în noi şi de care nu ştiam până acum. Cineva ar putea spune, în cazul acesta, că s-a făcut o breşă colosală, că s-a trecut dincolo de graniţele conştiinţei explorate până acum. Că s-au descoperit noi cuante ale universului lăuntric al omului.

Mi-e greu să spun dacă e aşa sau nu, însă aş vrea să atrag încă o dată atenţia societăţii asupra faptului că descoperirea casandro-embrionilor aduce în viaţa noastră o serie de noi probleme cu care nu ne-am confruntat niciodată până acum.

Cine ne va spune cum trebuie să ne comportăm văzând semnalul casandro-embrionilor? Cum să se comporte părinţii? Să spună că stigmatul Casandrei e un semn al nenorocirilor, că e un semn aducător de moarte, că e un semn al destinului? Sau, dimpotrivă, să uite de existenţa lui? Să-l ignore, cu atât mai mult cu cât în două săptămâni şi ceva punctul straniu care licăreşte liniştit mai ales noaptea, când femeia însărcinată doarme, se va stinge singur şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, totul va fi dat uitării?

Da, probabil că se poate întâmpla şi aşa ceva. Oricum, părinţii îşi vor aminti involuntar de lucrul ăsta când nou-născutul va apărea pe lume la timpul potrivit. Nu e exclus să-şi amintească şi mai târziu; vor fi diverse situaţii critice în copilărie, în destinul mamei, în viaţa familiei şi, de fiecare dată, inima li se va strânge cu durere din cauza amintirilor nedorite, le vor trece prin cap tot felul de gânduri despre mica pată efemeră, îşi vor pune inevitabil tot felul de întrebări. Ce ciudat, se vor frământa ei, de ce semnul a apărut tocmai la copilul lor, la copilul ei? Au avut oare şi alte mame semnul ăsta şi, dacă l-au avut, îl ascund de ceilalţi şi de ele însele, încearcă să nu şi-l amintească, să-l uite ca pe ceva care ţine de mistică? Şi dacă cumva copilul bănuieşte ceva, mai bine să stea ascuns în subconştientul lui, în ceaţă, ca un vis tulbure. Şi dacă stă ascuns, îi va influenţa în vreun fel psihicul?

Dar ăsta este doar primul val de întrebări şi îndoieli. Sunt mult mai multe cele care vor veni şi care vor fi mult mai complicate. Oare nu se vor gândi părinţii la ei înşişi, la vina lor directă sau indirectă? Poate

că ea, el, ei sunt vinovaţi de toate. Şi lucrul acesta apasă cel mai greu, pentru că învinuirile pe care şi le aduc sunt întotdeauna exagerate. Aici intervine inevitabil întrebarea chinuitoare la care se vor gândi mereu părinţii: ce anume l-a putut influenţa într-atât pe copilul lor, cum se explică că tocmai el a semnalat nenorocirile? Şi nu e deloc greu să-ţi imaginezi că, dintre posibilii factori care au influenţat în vreun fel embrionul, vor da vina nu numai pe ei, cei care l-au conceput, dar şi pe tot ce e legat de viaţa lor cotidiană, de viaţa în societate: poziţia lor socială, pretenţiile, ambiţiile, convingerile – tot ce condiţionează, alcătuieşte şi răscoleşte viaţa lor, cu toate preceptele ce decurg de aici: ce este drept şi ce este nedrept, ce este bine şi ce este rău ş.a.m.d.

Această legătură strânsă între cele mai diverse manifestări ale vieţii cotidiene se datorează faptului că naşterea fătului este un eveniment central în Spaţiu şi Timp, este germenul istoriei între arhetipurile naturii.

Casandro-embrionul are o intuiţie neobişnuită, simte instinctiv ce se întâmplă pe lume. De aceea interpretarea impulsurilor lui este înainte de toate un prilej pentru noi să înţelegem lumea pe care o construim haotic în afara şi înăuntrul nostru. În acest sens, stigmatul Casandrei ne este dezvăluit, probabil, prin pronia Celui de Sus ca un îndemn să descifrăm din nou esenţa realităţii, să analizăm ceea ce nu ne-a fost accesibil până acum. Şi fiecare om este liber să tragă concluziile potrivite cu ideile şi aspiraţiile lui.

Eu, călugărul cosmic Filotei, aflat pe staţia orbitală, mă folosesc acum de acest drept ca să vă aduc la cunoştinţă observaţiile mele. Mă adresez vouă, pământenilor. Ca să găsim sensul vieţii dăruite nouă de Creator, haideţi să reflectăm la ce dă naştere complexul escatologic în casandro-embrion când el începe să se apropie de lumea în care trăim.

Se pot face diverse presupuneri cu privire la acest aspect. Am şi eu câteva. Aparatura performantă de pe staţia cosmică îmi permite să recepţionez emisiunile de televiziune transmise pe diferitele continente, la ore diferite. Dispozitivele optice îmi oferă posibilitatea să văd tot ce se întâmplă pe suprafaţa Pământului, în locuri diferite şi din perspective diferite. Am în faţă panorama vieţii zilnice a pământenilor, de aici o văd mult mai vastă decât dacă m-aş fi aflat pe Pământ. Nu sunt un observator de ocazie, programul meu e gândit pentru cosmos şi pentru Pământ, sunt un experimentator care şi-a luat asupra sa, şi nu mă tem să spun asta, o răspundere imensă în faţa

omenirii de acum şi a celei ce va veni. Şi nu exagerez deloc, asta e realitatea. Şi de aceea nu-mi pot permite să spun vreun cuvânt care nu are legătură cu adevărul dus până la capăt, atât cât mi-e dat mie să-l judec. Sunt convins că cercetările mele urmăresc să preîntâmpine sfârşitul lumii înfăptuit de noi cu mâinile noastre, în sufletele noastre. Încerc să vorbesc, ca să audă toţi, despre lucrurile pe care nu ne permitem să ni le spunem nici măcar nouă înşine din cauza egoismului şi a făţărniciei ce ne macină viaţa.

Experimentez metodele care să pună sistematic în evidenţă stigmatul Casandrei fără să anunţ femeile care nu trezesc niciun fel de bănuieli în privinţa asta. E ca şi cum toate ar nimeri sub stropii aceleiaşi ploi. Şi chiar dacă razele-sondă invizibile sunt absolut inofensive pentru sănătate, de fiecare dată gândul că-i fac pe oameni să sufere mă determină să nu mă simt în largul meu.

Dar nu pot să-i scap de frământări în cazul în care la „întrebarea" venită din cosmos răspunsul va fi semnalul clar dat de casandro-embrion. Acesta este destinul şi nu avem unde să fugim de el. Este important să înţelegem că destinul este concret şi individual, dar în acelaşi timp nu alege pe unul sau pe altul, ci îi înconjoară pe toţi din toate părţile, înconjoară toată societatea, deoarece cauzele nenorocirii acesteia sunt ale lumii întregi.

Fie că vrem, fie că nu, casandro-embrionii şi stigmatul Casandrei sunt o realitate. Şi de aceea declar deschis că îmi voi continua neabătut cercetările mele în cosmos, compătimindu-i pe pământenii care vor fi marcaţi sau sunt deja marcaţi cu semnul ăsta. Oamenii trebuie să cunoască adevărul despre ei înşişi. Asta este datoria mea în faţa lui Dumnezeu. Dar aici, părinte sfânt, începe infernul meu, pe care nu-l pot trece sub tăcere şi de aceea îl supun judecăţii tuturor.

Repet, sunt conştient că răspund şi faţă de casandro-embrion, a cărui taină am descoperit-o şi o fac publică (doar şi el însuşi reuşeşte să se facă cunoscut!), şi faţă de mama care l-a conceput, căci dacă n-ar cunoaşte semnificaţia stigmatului Casandrei ar trăi liniştită.

Chiar şi acum, când scriu la computer rândurile care se aştern iute, simt ca pe o povară gândul chinuitor: am eu dreptul să procedez astfel?

Privesc la pereţii navei cosmice, încerc să mă îndepărtez cât mai mult de computer plutind în stare de imponderabilitate, rătăcesc pierdut cu privirea căutând parcă ceva care să mă facă să nu mă mai

frământ şi să-mi redea încrederea că am dreptate să vorbesc lumii despre descoperirea mea. Şi privirea îmi alunecă pe ecranele aşezate pe pereţii laterali ai staţiei orbitale. Toate ecranele strălucesc, trăiesc, se difuzează emisiuni televizate din diverse ţări, în diferite limbi. Asta este realitatea pământeană în toate ipostazele ei, în variantele ei cele mai diverse, de la reclame la sport, de la reportaje de investigaţie la primirea unei persoane oficiale pe aeroport etc. Etc.

În tot tabloul ăsta, atenţia îmi e atrasă de o demonstraţie gălăgioasă, electrizantă. Şi nu ştiu de ce poliţiştii, nu puţini la număr, merg alături de demonstranţi. Toate străzile sunt ticsite de lume, se filmează din mai multe puncte, inclusiv de la înălţime, se aud voci neliniştite. Vocea reporterului care transmite de la faţa locului şi vocea crainicului din studio pălesc în vuietul străzii şi în strigătele mulţimii. Unde se petrece asta? Se pare că în Italia. Atât de departe şi atât de aproape – simt că totul se petrece lângă mine: ochii strălucesc, se gesticulează, pe chipuri se citeşte nervozitatea. Da, evenimentul are loc în Sicilia. Deasupra capetelor sunt panouri cu sloganuri scrise în grabă. Din nou mafia! Bineînţeles! Din nou teroriştii! De data asta a fost ucis preşedintele completului de judecată, înainte fusese ucis procurorul! Au făcut-o perfid, în văzul lumii, n-au cruţat pe nimeni. Cu o explozie declanşată de la distanţă pe partea pietonală a străzii, totul e distrus din temelie şi ars – totul şi toţi cei care s-au aflat prin apropiere în clipa fatală, în momentul când treceau pe acolo judecătorul şi gărzile de corp. Totul a fost gândit şi pus în practică „fără cusur" şi în văzul tuturor.

Demonstranţii sunt disperaţi... Se revarsă în valuri pe stradă. Dar împotriva cui au ieşit? Ce poate face toată masa asta de oameni? Oare mafioţii nu se află printre demonstranţi, râzând de ei şi sfidându-i? Demonstranţii se vor împrăştia peste o oră-două, iar ei vor rămâne cu interesele lor numindu-se bombastic mafie, cartel, sindicat sau chiar imperiu. Sub dictatura lor nevăzută se află deja ţări întregi, colonii ale mafiei!...

Demonstranţii înaintează... Iar deasupra lor apare brusc zburând în mare viteză un elicopter, împrăştie o cantitate consistentă de foi şi dispare imediat dincolo de acoperişuri. Totul se întâmplă în faţa ochilor mei. Oamenii apucă foile care cad deasupra capetelor. Pe foi e chipul morţii – craniul cu oasele... Mafia îi anunţă cu neruşinare că vor muri. Moarte tuturor, tuturor celor care sunt împotriva mafiei!

Explozia strigătelor de indignare zguduie mulţimea. Oamenii au lacrimi în ochi. Îmi opresc privirea pe o tânără femeie în uniformă de poliţist, cu bereta aşezată într-o parte, cu cravata deznodată. După toate aparenţele, femeia-poliţist e în misiune şi filmează cu o cameră video. A reuşit să filmeze elicopterul. Dar care va fi rezultatul? Mafioţii nu sunt atât de proşti – elicopterul va fi revopsit, distrus, vor face orice poftesc. Iată şi ajutoarele femeii cu microfoane. Vorbesc repede şi agitat despre ceva. Îi înţeleg. Câţi poliţişti mor zilnic din cauza mafiei! Lucrul ăsta îi înspăimântă. Şi pe ea o înspăimântă. Dar ce văd: pe fruntea descoperită are semnul caracteristic – stigmatul Casandrei. Cum de am ştiut?! Apropii şi măresc cadrul, mă conving că n-am greşit. O, Doamne! Deşi nu-i pasă acum de asta, mă întreb dacă ştie că aversiunea profundă faţă de lumea împotriva căreia protestează acum împreună cu demonstranţii se transmite şi viitorului ei copil. Iată semnul nenorocirii pe fruntea ei. Da, ăsta e rezultatul concret al unuia dintre experimentele mele care detectează reacţia la razele-sondă a casandro-embrionilor.

Şi mă gândesc că, dacă acestui casandro-embrion sau oricărui altuia îi va fi dat să se ivească pe lume, atunci chiar el (sau ea) poate să ajungă cu timpul unul dintre cei mai cumpliţi criminali. Va pricinui suferinţă şi necazuri multor oameni, întregii societăţi, va recurge la crime pentru că, pe lângă toate celelalte cauze, în el îşi va spune cuvântul complexul ascuns al răzbunării înnăscute – l-au forţat să se nască, l-au forţat să accepte lumea asta! El va continua să nu-şi amintească nimic în legătură cu începutul dramatic al vieţii intrauterine, în schimb, complexul răzbunării va duce la consecinţe grave. Bine ar fi dacă acest nou casandro-embrion va avea norocul să trăiască într-un mediu care să integreze încărcătura lui genetică negativă neutralizând-o; în unele situaţii nu-i nevoie de niciun fel de efort ca răul să se manifeste – aşa cum se rostogoleşte piatra de pe munte mărindu-şi viteza tot mai mult, tot aşa lucrează şi soarta –, vine totul de la sine.

Atent fiind la semnalele casandro-embrionilor, mă gândesc la viitorul lor şi-i compătimesc. Ceea ce emană de la ei e un bumerang, suntem noi înşine, în continua noastră cădere în păcat, transformaţi în impulsuri ale fricii din ce în ce mai mari. Şi de aceea semnalele – vocile casandro-embrionilor – trebuie să fie auzite pe Pământ, iar sensul implorărilor lor trebuie înţeles cum se cuvine.

Nu, nu e vorba de clipa de faţă, e vorba de veşnicie. Veşnicia este eternitatea, iar omului i-a fost sortit să dăinuie şi să crediteze veşnicia perpetuându-şi neamul într-un singur mod, prin perfecţionare morală. Progresul este doar adaosul tehnologic la idee. Un exemplu concludent în acest sens este arma nucleară încăpută pe mâinile unui dictator fanatic care se pregăteşte, dacă va fi nevoie, să distrugă lumea întreagă.

Vor fi oare pământenii îngrijoraţi de semnalele casandro-embrionilor, le vor recepta oare ca prevestind declinul biologic şi deci declinul civilizaţiei omeneşti?

Mă tem să fac profeţii. Mă tem că îndoielile şi frământările se vor închide în limitele fiecărui caz în parte şi fiecare semn al Casandrei va duce, în mod corespunzător, la o rezolvare strict personală, la un final pe cont propriu...

Mă tem că majoritatea femeilor – şi nu cred că soţii lor le vor împiedica – vor încerca să scape cât mai repede de fătul atât de neobişnuit. Primul lucru care le va trece prin minte va fi avortul ca soluţie radicală. Şi sunt îndreptăţite moralmente s-o facă, se poate spune chiar că aici nu încape discuţie – la ce bun să dea naştere unor oameni nefericiţi? Sunt destui din ăştia pe lume. Şi cine va îndrăzni să le judece pe cele care au recurs la avort?! Cine? Societatea? Istoria? Morala? În istoria societăţii sursa inepuizabilă a răului este I rica cuibărită în gene, iar morala se dă mai tot timpul la o parte în faţa cinismului agresiv al realităţii.

Şi aici, Preasfinţia Voastră, socotesc că este de datoria mea să-mi clarific poziţia. Fiind un adept convins al interdicţiei catolice referitoare la avort, n-aş putea totuşi să le condamn vehement pe acelea care, descoperind semnul Casandrei, preferă soluţia asta, mai ales dacă avem în vedere că ea vine în întâmpinarea dorinţei casandro-embrionilor.

Avem de-a face, prin urmare, cu o contradicţie din care nu ştiu cum vom ieşi, atât de încurcată este. Acţiunile radicale (avorturile) nu rezolvă, ci mai degrabă adâncesc problemele mari care ne macină conştiinţa – cauzele care produc complexul escatologic al embrionului rămân neclarificate.

Iată lista nenorocirilor la care e imposibil ca viitoarea mamă să nu se gândească:

— Foametea,

— Cartierele sărace,
— Bolile şi, printre ele, SIDA,
— Războaiele,
— Crizele economice,
— Revoltele sociale,
— Criminalitatea,
— Prostituţia,
— Drogurile şi mafia,
— Conflictele interetnice,
— Rasismul,
— Catastrofele ecologice, energetice,
— Experimentele nucleare,
— Găurile negre, ş.a.m. D, ş.a.m.d.

Toate acestea sunt provocate de oameni, oamenii şi-o fac cu mâna lor. Numărul dezastrelor produse de ei sporeşte de la o generaţie la alta. Noi toţi participăm la asta. Şi iată că, în sfârşit, Providenţa ne opreşte la marginea prăpastiei, ne dă semne că ea există prin stigmatul Casandrei...

Declar încă o dată că, prin cercetările mele pentru reperarea semnalelor casandro-embrionilor, nu urmăresc niciun alt scop decât acela de a-i face pe oameni să înţeleagă că nu se mai poate trăi aşa, că mai departe ne aşteaptă declinul!

Numai stârpirea nenorocirilor şi viciilor de către fiecare om, începând cu el însuşi, şi de către toţi împreună, de către tot neamul omenesc, poate asigura un nou viitor vieţii. Utopie? Iarăşi utopie?! Nu, nu este o nouă utopie. Aceasta este calea pe care trebuie s-o urmeze Spiritul ca să rămână viu, altă cale nu există...

Cred că se vor găsi oameni curajoşi care nu vor da înapoi şi nu se vor grăbi să scape repede de casandro-embrioni; acestor oameni semnalele trimise de destin le vor spune multe: despre responsabilitatea tuturor şi a fiecăruia în parte pentru modul cum trăieşte, pentru soarta urmaşilor lor, le va spune ca are să înceapă o luptă extraordinară a omului cu el însuşi... Aceştia sunt cei care vor ajunge să ducă o viaţă mai bună.

Asta este convingerea mea.

Iar acum, foarte scurt despre mine.

E adevărat, nimeni nu m-a făcut călugăr, m-am declarat singur

călugăr, cu alte cuvinte, am convenit cu mine însumi sa fiu călugăr cosmic şi mi-am ales singur numele Filotei, căci există în Rusia călugări cu numele acesta. Eu însumi am ales viaţa de sihastru în schitul cosmic. Atunci când echipa noastră internaţională – un japonez, un american şi cu (până nu demult om de ştiinţă sovietic şi conducător ştiinţific al laboratorului cosmic) – şi-a încheiat programul şi urma să se întoarcă pe Pământ, eu am refuzat să părăsesc staţia orbitală şi să mă îmbarc pe „luntrea" cosmică, venită în mai multe rânduri să ne ia. Am dat o declaraţie în sensul asta şi mi-am impus punctul de vedere insistând că sunt liber să aleg. Am ţinut o lamă de ras periculos de aproape de gât şi i-am silit pe colegii mei să mă lase în pace. Şi am obţinut ce-am vrut...

Am intrat deja în a cincea lună şi în a o sută treizeci şi şaptea zi de când mă aflu singur pe orbită şi-mi continui cercetările. Proviziile îmi permit să rămân pe staţie încă foarte multă vreme. Şi dacă este adevărat că tot rău-i spre bine, atunci adevărul ăsta este valabil şi în cazul meu. Prăbuşirea imperiului sovietic, care a făcut să se cutremure din temelii lumea întreagă, mi-a convenit de minune. În haosul evenimentelor, serviciile sovietice pământene au uitat de existenţa mea şi de staţia orbitală care se numeşte Voshod 27 (Răsărit 27). Mă tem că nu-şi vor aminti curând, mă tem că acum nu le arde de mine, mă tem că, probabil, vor fi încă mult timp ocupate cu împărţirea absurdă a patrimoniului cosmic între noile state, probabil că vor încerca să împartă şi staţia orbitală pe care m-am instalat şi nu-i exclus să împartă şi cosmosul... Dar asta-i treaba lor. Eu am ales ce-am avut de ales şi-mi fac acum datoria. Până o să-mi dau sufletul, o să iscodesc omenirea sâcâind-o cu întrebările mele ca să descopăr semnalele casandro-embrionilor...

Nimeni nu mă aşteaptă pe Pământ. N-am pe nimeni pe lume. Sunt copilul lepădat la uşa altuia şi crescut la casa de copii. Judecând după toate, numai o situaţie extrem de grea a silit-o pe mama să mă lase pe pragul casei de copii. Nu mă voi apuca acum să povestesc cum mi-am orânduit viaţa şi ce m-a îmboldit să plec în cosmos – asta e o altă temă, o altă poveste.

Preasfinţia Voastră, îmi plec încă o dată capul în faţa Chipului Vostru luminat. Nu mă judecaţi cu asprime. Singurul lucru pe care îl doresc, adresându-mă oamenilor prin intermediul Vostru, este ca ei să afle adevărul.

Filotei, călugăr cosmic.

Nume mirean – Andrei Krâlţov.

La textul mesajului către Papa de la Roma transmis prin computerul de pe orbită era ataşată o notă adresată redacţiei ziarului *Tribune:*

„Stimate redactor!

Conform înţelegerii noastre, acord redacţiei *Tribune* dreptul de exclusivitate privind publicarea mesajului.

înţeleg foarte bine ce povară grea va duce în spate ziarul *Tribune* luând o asemenea decizie. Apreciez curajul dumneavoastră.

Aş fi recunoscător dacă redacţia mi-ar transmite cele mai interesante ecouri la mesajul meu. Trebuie să-mi fac o imagine despre reacţiile pământenilor.

Cu recunoştinţă, Filotei, călugăr cosmic, Staţia orbitală RX"

Capitolul trei

Din nou i-au apărut în vis balenele. A înotat mult timp printre ele. S-a uitat în ochii inundaţi de valuri şi a înţeles ce exprimă privirea lor. Şi el era o balenă. Înotau în formaţie de săgeată întocmai ca atunci când le văzuse din avion. O forţă inexplicabilă le purta înainte, spre linia orizontului, de parcă acolo le aştepta ceva. Orizontul se îndepărta, dar ele înotau tăind valurile cu corpurile lor masive. În ocean apa se făcea tot mai fierbinte. Valurile se rostogoleau arzând.

Şi cu cât înainta mai în larg, cu atât îl apuca mai tare groaza şi-i venea mai greu să înoate în valurile fierbinţi. A văzut brusc ceva şi şi-a dat seama de ce-i venea din ce în ce mai greu să suporte oceanul care începuse să fiarbă. Deasupra lui apăruseră doi sori deodată. Două globuri de foc purpurii-cafenii dogoreau pe cer asemenea unor proiectoare încinse. Şi-i era greu să-şi dea seama care e soarele cel adevărat, veşnic, şi care e soarele de pripas, rătăcit de undeva, dar, cine ştie, poate că rivalul celui adevărat. S-a speriat groaznic. A început să strige la balenele care înotau alături de el: „Priviţi, priviţi, balenelor, surioarele mele! Sunt doi sori pe cer! Doi sori deodată! Auziţi?! E de rău! Oceanul dă în clocot şi vom muri! Doi sori – e înspăimântător!" Robert Bork a mai strigat mult în oceanul zbuciumat, printre balenele care înotau gonind ca vântul, şi s-a trezit inundat de transpiraţie fierbinte, cu inima bătându-i asurzitor, auzind în urechi ecoul bătăilor ei. Şi până nu şi-a venit în fire nu şi-a dat seama că fusese doar un vis.

Cei doi sori arzând orbitor deasupra oceanului i se întipăriseră în memorie şi lăsaseră acolo urme adânci de parcă îi văzuse aievea. Mai visase balene, şi nu o singură dată, dar nu chiar aşa ca visul ăsta cu doi sori care pârjolesc de sus! Sinistru, înspăimântător!...

Şi imediat a înţeles de unde-i apăruse în vis al doilea soare. L-a fulgerat un gând limpede şi neliniştitor. Şi chiar s-a mirat că nu şi-a dat seama imediat. „Măi, să fie!" a surâs ironic futurologul şi s-a uitat la ceasul de lângă oglindă. Era deja ora şapte dimineaţa. Soţia dormea încă în camera de alături.

Bork a ieşit pe terasa deschisă unde îşi făcea de obicei gimnastica de dimineaţă. Dar de data asta îl preocupa altceva. Nu-l mai interesa nimic din tot ce-l înconjura în casa lor din afara oraşului. Uitase chiar şi de grădina pietruită de lângă piscină, aranjată cu mare drag în stil japonez (după poziţia stelelor, aşa credea el), unde îi plăcea să facă vrăji dimineaţa, după cum spunea în şoaptă Jessy, prefăcându-se în glumă că e îngrozită şi răspândind peste tot zvonul ăsta sau, după cum spunea chiar el, îi plăcea să deseneze pe nisip semne magice. Acum însă nu-i ardea de joacă. Urma să răsfoiască toată presa şi avea o groază de răsfoit, urma să dea o mulţime de telefoane, să întrebe încolo şi încoace ca să se pună la curent din mers.

Casandro-embrionii încinseseră spiritele peste tot. Robert Bork nu se îndoise o clipă că era de aşteptat aşa ceva. Până şi el simţea alarmat în tot corpul un aflux de energie, aşa cum se întâmpla odinioară, în anii tinereţii, când în cercurile universitare se iscau discuţii aprinse privind problemele civilizaţiei contemporane, când părea, într-adevăr, că viitorul omenirii poate fi construit după modelul Clubului de la Roma al intelectualilor, club foarte respectat la vremea aceea, şi că era suficient să-i faci pe oponenţii conservatori să-şi schimbe părerea, dacă aveai putere de convingere, întâmplările care aveau legătură cu stigmatul Casandrei îl făceau pe Bork să se înfierbânte, uitase cât de pătimaş fusese odinioară, cât de dispus fusese să rişte de dragul ideilor, să se lanseze în confruntări directe, să discute în contradictoriu.

Iar evenimentele l-au copleşit pe Bork încă de la aeroport. Jessy l-a întâmpinat în mulţimea de la ieşire cu un ziar voluminos în mână, fluturându-l deasupra capului ca pe un buchet de flori şi zâmbind straniu, cu un aer poznaş, vinovat şi alarmat în acelaşi timp. Arăta chiar mai tânără, parcă prinsă de o ploaie torenţială care se

dezlănţuise pe neaşteptate. Jessy era cu nouă ani mai tânără decât Bork, avea însă probleme cu tensiunea, i se întâmpla din când în când să simtă că o apasă ceva ca o suferinţă şi atunci arăta tulburată şi palidă. Însă la aeroport i s-a părut surescitată şi agitată ca-n anii de demult ai tinereţii. Oh, cum o împiedicase el atunci să intre în rândul marilor muzicieni! Căci nu era chiar o violoncelistă de lepădat. Şi, dacă n-ar fi fost el, zăpăcitul de Bork, lipit de ea cu toată fiinţa, cariera lui Jessy nu s-ar fi oprit, probabil, la fosa orchestrei. Dar fiecare cu soarta lui.

La aeroport, în îmbulzeala de la ieşire, a luat-o gura pe dinainte şi a rostit primele cuvinte disperată şi în acelaşi timp bucuroasă că-l vede:

— Nu ştiu, Robert, ce semne magice ai desenat înainte de plecare pe prostiile alea de pietre, dar cum să-ţi explici altfel ce s-a întâmplat? Nicicum, Robert, nicicum, să crapi, nu alta! Nu există explicaţii pentru asta. E ceva nemaiauzit! Crede-mă, o să se cutremure lumea din cauza asta!

— Înseamnă că hieroglifele mele sunt bune la ceva?! i-a răspuns futurologul pe acelaşi ton.

— Cu alte cuvinte, ţi-ai găsit beleaua, dragul meu futurolog, ţi-ai găsit beleaua cu magia... Acum descurcă-te.

Chiar în maşină – Jessy era la volan – Bork a deschis ziarul, a răsfoit paginile şi l-a pus imediat deoparte:

— Nu, acasă o să fac asta, o să fiu liniştit şi o să citesc cu atenţie, şi şi-a pus la loc ochelarii.

— Da' tu ce credeai? a zâmbit Jessy în semn că ştie ea ce ştie. Dacă cineva ar fi declarat toate astea la colţ de stradă, şi nu din cosmos, ar fi fost bătut măr! Îţi dai seama, un embrion, un făt micuţ de tot şi aproape că gândeşte! Presimte ceva! Şi transmite că nu vrea să apară pe lume! Şi la modul cel mai serios! Cum e posibil?!

— Ei, nu-i chiar aşa, a dat din umeri nedumerit Bork.

I s-a părut că soţia judecă lucrurile superficial, asta i se întâmpla foarte rar lui Jessy, dar voia, nu ştia nici el de ce, ca de data asta ea să nu aibă dreptate.

— Probabil că au în vedere chiar existenţa unei predispoziţii a embrionului. Dar, oricum, e un prilej de meditaţie. Dacă, să zicem, s-a descoperit forma perfectă de percepere a lumii noastre păcătoase ca o instanţă de control... Acum mi-a venit ideea asta. Într-adevăr, aşa ceva

ar putea să existe numai la nivelul embrionului. Şi asta doar în imaginaţia care născoceşte fantasme. Deşi, cum să zic? Mai bine să nu discutăm acum despre asta. Să ajungem acasă, o să citesc, o să vedem atunci dacă e ceva de vorbit... Hai acum să te fac să râzi.

Şi futurologul a început să-i povestească cât de pedanţi şi meticuloşi sunt nemţii şi, în acelaşi timp, cât de liberi şi dezinhibaţi sunt europenii, asta îi apropie de americani. Odată, dimineaţa devreme, a văzut pe malul pustiu al Rinului, la Düsseldorf, un om care mergea de-a lungul apei pe bicicletă şi cânta foarte tare o arie bine-cunoscută fără să-i pese de nimeni, în plus, bărbatul avea cravată, guler alb, pantofi de lac, îi mai lipsea jobenul, arăta de parcă tocmai coborâse de pe scena operei. Şi nu era nimeni la ora aceea pe chei, niciun suflet care ar fi putut să-l aprecieze cum cântă. Dar cântăreţul biciclist nu avea nevoie de nimeni. Era singur cu el însuşi, iar alături era Rinul, pe care treceau în zorii zilei şlepuri cu marfă şi vapoare... Răsărise soarele de vară. Căzut în admiraţie, Bork era gata să alerge după ciudatul cântăreţ, atât de neobişnuit, de comic şi de înălţător era momentul. Descătuşare totală, fericire deplină. Voia să se arunce în Rin, să înoate, să-i vină în întâmpinare biciclistului ce cânta şi rula pe cheiul nesfârşit, să-i facă semn cu mâna, să strige din apă ceva vesel, voia să alerge alături de el şi să uite toate grijile de pe lume.

Râdeau amândoi de biciclistul excentric în timp ce goneau pe autostradă.

„Acum acasă, acasă. Acum la lucru, la lucru, naiba să-l i. I!" Îşi spunea Bork, savurând de pe acum că o să ajungă în curând acasă, în biroul lui, la masa de scris. Cu gândul la asta, avea sentimente amestecate, lucru obişnuit la el ca întotdeauna, la întoarcere se simţea uşurat întâlnind-o pe Jessy la aeroport şi, în acelaşi timp, avea mustrări de conştiinţă pentru că lipsise o săptămână, pentru că pierduse atâta timp. Şi câte zile din astea se irosiseră, iar omul le află preţul pica târziu...

Totuşi, de data asta, la starea lui obişnuită se adăuga ceva nou despre care aflase încă din avion. Părea că vestea stranie e condamnată să aibă soarta obişnuită a unei ştiri de senzaţie – se aprinde şi se stinge imediat. Dar, cu cât se gândea Kork mai mult la cele auzite, cu atât se minuna mai tare descoperind că, fără să înţeleagă de ce, se simte implicat în i ele întâmplate, şi încă într-o asemenea măsură, încât nu poate să stea deoparte şi nu-şi poate scoate din cap

istoria asta care nu-l priveşte deloc. Se simţea ca şi cum s-ar afla întâmplător într-o sală de judecată, unde era făcută publică o sentinţă neobişnuită: nu doar cel condamnat, ci şi toţi cei care se aflau acolo, în momentul acela, erau găsiţi vinovaţi numai pentru faptul că asistaseră la proces. Iar anularea sentinţei nu era posibilă, pentru că fusese deja pronunţată...

În realitate, starea lui ciudată îl făcuse să se simtă legat de ştirea proaspăt venită din cosmos, era într-adevăr stranie, neaşteptată şi inexplicabilă. Uite-o şi pe Jessy, la volan, şi ea se află sub impresia ştirii venite din cosmos. Vedea asta pe chipul ei, în ochii ei. Natura îi dăruise lui Jessy o privire vie, ale cărei nuanţe şi schimbări imperceptibile îi spuneau atât de multe lui Bork. Din prima zi în care se cunoscuseră la concertul de binefacere – o remarcase între muzicienii tineri, iar ea îl văzuse stând aproape de scenă printre spectatori, apoi începuseră să iasă împreună –, chiar din ziua aceea el învăţase să-i citească în ochi „şi cele rele, şi cele bune", ştia tot ce are pe suflet, şi ea, la rândul ei, ştia totul despre el. Puteau să se înţeleagă dintr-un cuvânt spus doar pe jumătate, dintr-o singură privire, pe asta se întemeiau armonia şi fericirea în familia lor.

Era hotărât să nu-i distragă atenţia cu pălăvrăgeala lui era concentrată, tăcută, nu asta îi era firea. Motive speciale să fie îngrijorată nu avea. Aşa cum se întâmplă frecvent la vârsta asta, stilul lor de viaţă era hotărât o dată pentru totdeauna; singurul lucru pe care nu-l puteau lua în calcul şi pe care nu aveau cum să-l hotărască dinainte era soarta lăsată de Dumnezeu, căci fiecare îşi trece veacul, fiecăruia i se împlineşte sorocul. Până una alta, ei încercau să se realizeze punându-şi în valoare însuşirile creatoare atât cât le stătea în putinţă, atât cât le ajungea „cota-parte" din timpul şi sănătatea hărăzite lor. Bork a înţeles că, dacă Jessy nu-i în apele ei, asta nu înseamnă decât că a tulburat-o mesajul călugărului cosmic.

„O să vorbim acasă" s-a gândit Bork. „Poate ar fi bine să sun pe careva dintre prietenii de la universitate, să stăm de vorbă până să ajungem acasă". A vrut să ridice receptorul, dar s-a răzgândit. „Nu acum, întâi să citesc cu atenţie oracolul trimis din cosmos şi abia după aceea..."

— Să pornesc radioul? a întrebat Jessy, ghicindu-i gândurile.

— N-are rost. La ce-mi foloseşte un radio care urlă? Mă simt bine cu tine şi aşa.

— Te cred din tot sufletul, te cred, a răspuns cu ironie sumbră Jessy, depăşind cu măiestrie o altă maşină.

— Dar dacă ce ne-a fost comunicat de acolo, a ridicat Bork ochii, există cu adevărat, atunci cu siguranţă că nimeni n-o să rămână pe dinafară.

— Chiar crezi că aşa ceva e într-adevăr posibil?

— Nu ştiu. Dar, dacă e aşa, poate să urmeze o reacţie în lanţ.

— Dă-ţi peste gură, futurologule! s-a neliniştit destul de serios Jessy. E înfiorător când masele...

— Când oamenii se văd în lumina crudă, genetica se poate transforma dintr-o taină a biologiei în politică.

— Hai, Robert, nu exagera, a încercat Jessy să-şi reprime neliniştea crescândă. Dar cine să mai ştie, a început ea să-şi frământe mintea, uite, înainte de plecarea mea la aeroport, au sunat Schnaerii, Arthur şi Elisabeth, şi ei erau îngrijoraţi. Iar John al nostru, Koshut, a sunat din Atlanta, pune în scenă un spectacol, şi-a amintit brusc că, vorbind de una, de alta, în timp ce discutaţi teoria lui Fukuyama despre sfârşitul istoriei, tu ai prezis o nouă tragedie, o nouă încercare prin care va trece omenirea. Iată, zice el, futurologul tău a cobit, a scos dintre resursele răului din lume, ca dintr-un sac cu vechituri, în locul unui război mondial, un război al omului cu sine însuşi, a scos la iveală problema dacă merită omul să se nască. Dacă ar fi tăcut futurologul tău, zice el, poate că lucrurile n-ar fi luat o asemenea întorsătură. Dar aşa, a deschis porţile orbeşte şi uite că a apărut asta. Şi-l întreb: ce-i asta? Iar el zice: asta-i asta. Nici nume n-are.

— Da, îl recunosc, îl recunosc pe Koshut, a dat din umeri ironic Bork. Face bancuri ca de obicei, pune în scenă tragedii, întoarce lumea cu fundul în sus, Shakespeare, Eschil şi alţii, iar eu, ce să vezi, sunt cioara care croncăne pe gard. Mersi de asta. Ce bun mai e prietenul meu chel...

— Da, chiar că-i tare ciudat. Îţi aminteşti cum odată s-a apucat să spună din senin: te invidiez, ai şi o minune de nevastă, şi păr frumos? Iar eu, zice, ce am? Şi tu îi zici: soţia ţi-o mai poţi lua înapoi, dar părul ioc, fie el şi cărunt, şi zburlit! Iar el aproape că avea lacrimi în ochi, părea că râde şi plânge, un adevărat artist!

Bork încuviinţa gânditor. Pentru prima dată se întorcea acasă cu o povară neobişnuită în suflet, mai bine zis, nemaipomenită, căzută pe capul lui de undeva din afară, nevăzută, Iară să-i dea de ştire prin ceva

anume şi totuşi prezentă mereu.

— Bob, chiar ai văzut balene în ocean? i-a întrerupt gândurile Jessy.

— Cum să nu! De aceea te-am sunat, a răspuns el, înviorându-se. Îţi închipui? Nici nu se poate reda prin cuvinte. Imaginează-ţi cum se mişcă în ocean ca nişte corăbii, sunt nişte animale extraordinare, înoată în unghi, asemenea cocorilor pe cer. Ce privelişte! Dar tu nu erai alături. Bine că am reuşit să te sun.

Bork a tăcut puţin şi apoi a continuat înflăcărându-se:

— Cum să-ţi explic, înţelegi, acum mă gândesc că n-a fost deloc întâmplător. Ascultă. De data asta la Frankfurt, pe lângă participanţii cunoscuţi, a apărut unul nou, din Australia. De la Universitatea din Melbourne. Australienii se deosebesc totuşi de noi toţi prin ceva special, nu ştiu de ce, poate din cauză că sunt la marginea lumii? Sau poate omul ăsta era altfel? L-am numit în sinea mea delfinolog, pentru că era pasionat de delfini. Asta-i hobby-ul lui. E vioi, are o minte iscoditoare, spune lucruri interesante. Cum îţi zic, a venit vorba nitam-nisam despre balene, deşi am început cu delfinii. Şi discuţia asta despre balene, chiar dacă ţi se pare ridicol, ne-a apropiat foarte mult. Era atât de interesant! Pentru că ştiinţa nu poate răspunde nici acum ce înseamnă fenomenul sinuciderii în masă a balenelor.

— Atunci când se aruncă pe uscat? La asta te referi?

— Da, exact. Ce le determină pe balenele în plină putere şi, sper, sănătoase la minte să se apropie noaptea de mal şi, deodată, fără niciun motiv, de parcă s-ar vorbi între ele, să se arunce pe nisip, unde apa e până la glezne, ca să se sufoce? Şi mor acolo fără măcar să încerce să se întoarcă în ocean. De ce fac asta, pentru ce, din ce cauză?

— Dar stai un pic, l-a întrerupt Jessy interesată, cu ochii sclipind. Doar ştii de câte ori s-a scris în ziare despre asta. Şi ce, australianul tău ştie de ce se întâmplă aşa?

— Asta-i chestia. Ştii la ce concluzie am ajuns noi în legătură cu ele? Că fenomenul ăsta – sinuciderea balenelor – contrazice legea biologică a conservării speciei. Adică e contrar naturii însăşi. Aşa ceva nu există în lumea animală.

— În schimb, printre oameni există cazuri câte vrei.

— Asta-i cu totul altceva. E altceva, asta-n mod categoric. Aici nu-i vorba despre asta. Aici e vorba de cu totul altceva, Jessy.

Robert Bork a tăcut, cuprinzând cu privirea autostrada largă ce

cobora din pădure peste deal, cu semne de circulaţie care sar în ochi şi panouri de semnalizare pe margini şi admirând fără să-şi dea seama peisajul atât de cunoscut, văzut de atâtea ori. În drum spre casă, cu Jessy la volan, s-a simţit foarte fericit pentru o fracţiune de secundă, gata să-i dezvăluie ceea ce credea el că e marea taină a balenelor, Inicurându-se dinainte cum ea va rămâne uimită de cele auzite, cum apoi, entuziasmaţi de descoperire, se vor întoarce iarăşi şi iarăşi asupra temei ăsteia, întorcând-o pe toate părţile. Şi asta îi va face fericiţi. Căci fericirea vine când sufletele se contopesc într-unul singur. Voia ca la sosire să stea împreună pe verandă, să asculte muzica pe care o va alege Jessy (e incorigibilă, muzica clasică e pentru ea mai presus de toate) şi să-şi îngăduie răgazul să bea vin alb, vinul lor preferat... Dar şi-a amintit de călugărul cosmic şi s-a gândit că s-ar putea ca azi să nu urmeze niciun fel de idilă.

— De ce ai tăcut, Bob? Aştept. Ţi-ai pus în gând să mă intrigi?

— Nu, nici vorbă. Îmi adun gândurile doar. Mă întrebi dacă australianul ăsta, Kiffer, ştie de ce se sinucid balenele. (mm să-ţi spun? El face presupuneri, lucru care altora nici măcar nu le trece prin minte. Înţelegi, nu e ceva de genul linei concluzii logice. Aş spune că e o viziune specială ce ţine de morală şi filosofie. Da, da. Nu zâmbi şi nu te mira. Chiar aşa e. Australianul lansează ideea existenţei unui plan la scară mondială. Înţelegi, dintre toate mamiferele, balenele împreună cu delfinii sunt cele mai inteligente fiinţe. Din nefericire, ele nu au darul vorbirii şi asta creează deocamdată o barieră de netrecut între noi şi ele.

— Doamne, tu te-ai obişnuit să ţii lecţii, Robert. Nu te prea înţeleg, despre ce viziune morală şi filosofică vorbeşti?

— Niciun om de ştiinţă n-a putut explica natura acestui fenomen straniu. În schimb Kiffer mi-a descris cât ai bate din palme un tablou care cuprinde tot universul.

— Deci, care e în esenţă ipoteza lui?

— A ajuns la o concluzie cutremurătoare. El vede actul sinuciderii în masă a balenelor ca o reacţie la tot ce se întâmplă pe pământ.

— Ei, asta-i chiar de domeniul fantasticului, Robert!

— Nu te grăbi, draga mea. M-a captivat ipoteza asta. Păi omului i-a fost dat un fel de drept pe care îl deţine în mod absolut, acela că are raţiune, că are o misiune universală, iar dacă noi nu suntem în stare să

ne perfecţionăm, nu suntem în stare să asimilăm în mod activ universul, adică să facem ceea ce ni se cere să facem, misiune pentru care existăm pe lumea asta, atunci înseamnă că suntem nişte paraziţi nedemni de rostul nostru, nişte creaturi inutile. Iartă-mă, m-am înflăcărat un pic. Pur şi simplu voiam să spun că neamul nostru omenesc beneficiază de atâtea daruri câte responsabilităţi are. Şi înainte de toate răspundem pentru armonia vieţii şi pentru desăvârşirea ei, şi aici intră tot ce vine de la noi – de la gânduri la fapte. Armonia existenţei! Şi totuşi, câte gânduri înălţătoare sau meschine se nasc în legătură cu asta, câtă răutate şi câtă trivialitate ies din noi aproape la fiecare pas, dar, în acelaşi timp, armonie mai înseamnă să-ţi înfrângi spiritul desfrânat şi să te lupţi cu el. Şi acum vine întrebarea firească: ce este conştiinţa, despre care fiecare vorbeşte oricând cu perfidie în felul lui, când şi cum îi convine, ce înseamnă conştiinţa în esenţa ei, în faţa naturii, în faţa istoriei, în faţa viitorului lumii şi, în cele din urmă, în faţa lui Dumnezeu, care ne-a creat şi pe care noi îl creăm?

— Robert, nu s-a abţinut Jessy. Zău că-n tine stă ascuns un propovăduitor înflăcărat, ar fi trebuit să trăieşti în Evul Mediu. E foarte probabil că inchizitorii te-ar fi ars cu plăcere pe rug pentru erezia ta. Cum e posibil să-l creezi pe Dumnezeu?

— Ah, iată care-i problema! Uite că şi tu, Jessy, devii o dogmatică nesuferită. Cum e posibil?! Cum e posibil?! N-ar fi reuşit ei să mă ardă. Poţi crea prin cuvânt. Da, da. Pentru asta ne-a fost dat de sus cuvântul. Tot ce se întâmplă în noi şi cu noi se săvârşeşte prin cuvânt. Şi tot ce-i creat de mâna omului e împlinirea cuvântului. Podul peste râu a fost la început cuvânt. Voi spune chiar mai mult, cuvântul e potenţialul veşniciei pus în noi. Murim, dar cuvântul rămâne. Şi de aceea cuvântul este Dumnezeu. Iată că ne batem în cuvânt, în cuvinte, ba zburăm înaripaţi să atingem veşnicia, ba înfrânţi de fatalitate, suntem ţinuţi de dârlogi şi struniţi precum catârii... Dar eu aveam în vedere altceva. Mă gândeam la o altă ipostază, diametral opusă, a existenţei, la absenţa cuvântului. Aici e vorba de natura toată. De exemplu, balenele. În sensul ăsta sunt nişte fiinţe tragice. Lipsite de darul vorbirii, le e dat să aibă o intuiţie unică în felul ei, o minte excepţională, proprie numai lor, un potenţial biologic şi informaţional special. Putem să ne dăm seama de asta judecând după fraţii lor mai mici, delfinii.

— Să admitem că-i aşa, totuşi, ce anume ai descoperit, Robert?

Robert Bork a tăcut, oprindu-se înainte să spună ce era atât de

important pentru el. Şi-a dat seama că, de fiecare dată când e pe drumul spre aeroport sau dinspre aeroport, îi vine să vorbească, nu ştie nici el de ce, despre lucruri neobişnuite, despre care se vorbeşte mai puţin în ambianţa de acasă.

— Înţelegi, a continuat el, Kiffer susţine, şi asta mi se pare destul de fundamentat, că balenele sunt radarele vii din oceane, ele captează semnalele ascunse din cosmos; poate că tocmai ele află primele când se apropie o erupţie vulcanică şi urlă fără cuvinte pentru că simt energia dinăuntrul pământului. Dar probabil că pentru ele, atât de rezistente şi de neînvins în furtunile şi vijeliile cărora nu le poate ţine piept nicio corabie, tragedia cea mai mare e stihia omenească năpustită asupra lor, răul făcut de oameni care provoacă un dezechilibru, imperceptibil pentru noi, în starea spiritului universal. Iată ce le chinuieşte, probabil, cel mai mult, e ceva ce seamănă cu foenul din Alpi – ştii despre ce vorbesc, există o întreagă literatură despre asta –, e vântul ce afectează psihicul locuitorilor de la munte, sleindu-i de puteri. Căci, oricât de cumplit ar fi vulcanul, el va erupe şi apoi se va linişti, se va stinge. Dar stihiile răului provocat de oameni nu se potolesc. Asta-i problema. Aşa-i construită viaţa noastră: binefăcătorii sunt întotdeauna puţini la număr, în schimb răul e din belşug, dă pe dinafară. Uite, imaginează-ţi că atunci când pe pământ se întâmplă un lucru pe care nu ne stă în putere să-l oprim şi căruia chiar îi găsim justificări în bezna sufletului şi-n cioburile conştiinţei, omorând, chinuind, zdrobind, minţindu-ne dezgustător pe noi înşine, balenele înoată spre noi înfricoşate şi disperate. Pentru că spiritul ameninţă să se facă praf şi pulbere, să se distrugă, asta înseamnă că se prăbuşeşte în beznă, dispare. Şi orice fiinţă necuvântătoare e îngrozită de sfârşitul lumii. Fiinţele vii se tem de asta intuitiv. De ce crezi că șobolanii fug de pe corabia ce se scufundă? Tocmai din cauza asta. Lipsite de darul vorbirii, balenele nu pot spune cât de mult suferă pentru noi şi cum le apasă asta, cum le sufocă şi le sfâşie pe dinăuntru, cerând să ia sfârşit chinul ăsta, să se elibereze, închipuie-ţi ce chin! Îţi aminteşti că ne-a povestit cineva că a văzut pe stradă o fată mută? Mama ei fusese omorâtă de tatăl ticălos, iar ea, nefericita, alerga neputând să le explice oamenilor ce se întâmplase şi voia să se arunce în faţa tramvaiului. Ceva asemănător se pare că se întâmplă şi cu balenele, însă la altă scară. Cu siguranţă că ele rămân în ocean, suportând cu stoicism panica provocată de incendiile din pădurile care

ard cu vâlvătăi, cutremurându-se din cauza avalanşelor din munţi când gheţarii se mişcă şi sfarmă totul în cale, în schimb nu sunt în stare să biruie devierile în purtarea oamenilor, fărădelegile şi sadismul imposibil de stârpit, înţelegi? Nu pot trece peste pasiunile refulate, ucigătoare, ale omului, ale singurei fiinţe din univers înzestrate cu raţiune. Ne dăm oare seama că în universul asta noi suntem aceia cărora ne e încredinţată raţiunea, substanţa sau, mai exact spus, chipul veşniciei? Mă îndoiesc. Undeva printre noi, în stihia provocată de noi, au loc ruptura, prăbuşirea, alterarea moralităţii, răul şi frica se răspândesc ca o radiaţie nevăzută din acea cădere a lumii, dreptatea cosmică (cred că există o asemenea dreptate) este încălcată, armonia vieţii este distorsionată şi atunci balenele nu rezistă şi cedează, înoată spre mal şi se aruncă împreună, se aruncă în braţele morţii, se sinucid. Uite, închipuie-ţi ce mi s-a întâmplat zburând acum pe deasupra Atlanticului. Am văzut deodată, la un viraj al avionului, sub aripă, un grup de balene în ocean. Am înlemnit când am văzut cum se deplasează ca un cârd de cocori printre valuri, mi s-a tăiat asudarea şi, nu ştiu de ce, m-am întrebat: încotro se îndreaptă, ce putere le alungă, încotro şi din ce cauză?

— Acum am înţeles ce te-a apucat aşa, deodată, să mă suni din avion. Iar eu nu pricepeam: despre ce balene e vorba, ce se întâmplă? Cred şi eu, cum să nu mă suni după toate câte ţi s-au năzărit?!

— Cred că n-a fost doar o închipuire.

— Da-da, a zâmbit Jessy cu indulgenţă. Dragul meu futui olog! L-a privit ea cu o uşoară ironie. Ţi se întâmplă adesea. Dar e captivant, nimic de spus, chiar foarte captivant. Şi dacă e într-adevăr o formă sui-generis de protest? Cine ştie? Vai, Kobert, trebuie să punem benzină, uite, e pe terminate. În timp ce noi gonim şi ne dăm cu presupusul despre balene...

S-au îndreptat spre benzinărie şi totul a intrat pe făgaşul obişnuit al vieţii cotidiene, au dispărut brusc şi călugărul cosmic, şi balenele, şi orice fel de idei abstracte. Apoi s-au îndreptat spre străzile suburbiei, mai rămânea foarte puţin până acasă.

Simţind oboseala care l-a cuprins dintr-odată, Bork a spus:

— Jessy, astăzi nu vom răspunde la telefoane. Setează robotul să înregistreze. Am obosit. Trebuie să mă odihnesc de pe drum...

— Am răspuns deja la un apel. Iartă-mă, dar în seara asta te va suna Oliver Ordok. I-am spus că vii astăzi. Intenţiona să te sune în

Europa.

— Oliver Ordok?

— Da, şi-a depus candidatura pentru preşedinţie. Ştii asta?

— De ştiut ştiu. Acum se dă startul în primul tur. Da, de el nu poţi scăpa, e insistent. O să sune până-i răspund.

— Iartă-mă, Bob. Nu puteam să-l refuz.

— Lasă-l să sune, ei, Doamne! Oliver Ordok. Nu ne-am auzit de ceva vreme. Îţi aminteşti, a fost viceguvernator, se ocupa de ştiinţă, de formarea personalului, de programele de divertisment. Ajuta la organizarea conferinţelor ştiinţifice internaţionale, dacă-ţi aduci aminte, am călătorit împreună la Moscova în primii ani ai perestroikăi lui Gorbaciov. Se adunaseră acolo politologi şi futurologi din toată lumea. Ordok a participat ca politolog şi ca reprezentant al administraţiei americane. Da, perestroika, perestroika! A făcut să ne tresalte inima tuturor, şi la Est, şi la Vest, nimic de spus! Vremuri romantice. Ordok e mai tânăr decât mine, deşi cred că are şi el o vârstă.

— Cincizeci şi şase, l-a ajutat Jessy. În ziare aşa scrie: Oliver Ordok, în vârstă de cincizeci şi şase de ani.

— Aşa deci. Aşa mă gândeam şi eu. Vasăzică s-a încumetat Oliver Ordok al nostru, a decis să-şi încerce norocul. O, mirajul puterii supreme! Şi dacă reuşeşte?... Campania electorală e ca marea deschisă, mergi pe val şi te vezi ajuns la ţărm. Dacă reuşeşti să provoci un flux social. Dacă dai dovadă de intuiţie. În privinţa asta Ordok se simte ca peştele în apă. E abil, nu-i foarte profund, dar nu-i prost deloc.

— Da, îmi amintesc de timpurile alea. Îmi amintesc bine. Când am fost atunci la Moscova, ah, da, era în 1986, când ai ţinut discursul la Kremlin, în sala aceea imensă, veche de când lumea, la forum. Gorbaciov conducea întâlnirea. Ordok era cu noi. Îţi aminteşti? A avut un discurs bunicel, chiar reuşit, mi se pare.

— Bunicel, chiar bunicel. Are energia şi entuziasmul unui orator. A fost întotdeauna omul momentului. Deşi, repet, nu are cunoştinţe fundamentale. Şi, probabil, nici nu-i nevoie de ele în asemenea momente. Pentru opinia publică e importantă actualitatea programelor candidatului. Şi carisma persoanei.

— Vai, Robert, destul, ce-i cu noi? Am vorbit de balene, acum ne-am fixat pe Oliver Ordok. De parcă n-am avea alte griji. Ajungem imediat acasă. Ne-am luat cu vorba: Ordok şi iar Ordok...

— Dar în asta stă azi esenţa populismului, Jessy. Toţi sunt

înnebuniţi după o singură personalitate, iar ea umblă înnebunită după toţi. Nici noi doi nu facem excepţie.

— Asta-i clar. Dar ce i-a venit dintr-odată să te sune de urgenţă în Europa? Uite ce chestie!

— Nu trebuie să ne întrebăm prea mult. Cred că le-a dat multora dureri de cap călugărul cosmic, cum să zic, i-a buimăcit pe toţi. Cred că asta-i cauza. Deşi e greu de spus.

— Dar tu ce legătură ai cu asta? Cu acelaşi succes l-ai fi putut suna şi tu, Bob, pe Ordok cu privire la fenomenul asta cosmic. Salut, bătrâne, ce crezi despre mesajul din cosmos către Papa de la Roma? Îţi aminteşti, la Moscova, la ruşi, în asemenea cazuri se spune: ştiţi cu ce se mănâncă întrebarea asta? Aşa ai fi putut şi tu să-l întrebi: cu ce se mănâncă ştirea asta de senzaţie, dragă Ordok? De ce nu?

— Desigur. Şi totuşi, chiar tu îmi spui că m-au sunat deja mulţi. De ce oamenii au decis că tocmai eu trebuie să dau explicaţii cu privire la sminteala asta cosmică? Trebuie totuşi să-mi dau seama cât mai repede ce-i cu asta. Dacă-i un simplu loc de artificii?

— Dacă-i foc de artificii, o să facem glume pe seama lui şi o să ne amuzăm.

— Vai, Jessy, să nu mai spui aşa ceva. Focuri dintr-astea de artificii nu duc la nimic bun.

— Ei, vezi, e suficient să-ţi dau un motiv. Nu degeaba te-au numit optimiştii de francezi pesimistul lumii. Hai să uităm de asta măcar acum, când ne apropiem de casă. Prea multe deodată – şi călugărul Filotei pe orbită, şi balenele tale din ocean, iar eu am mâine repetiţie serioasă cu orchestra... Ei, Doamne...

— Şi eu vreau să am azi un moment de linişte, să stau cu tine, Jessy... Uite c-am ajuns.

Capitolul patru

N-au reuşit să se odihnească în linişte. La opt seara suna deja telefonul. Cerându-şi scuze pentru că deranjează atât de târziu, o voce feminină vioaie s-a interesat dacă domnul Kork ar putea vorbi cu candidatul la preşedinţie, domnul Ordok. Apoi a intervenit în discuţie chiar Ordok. Întotdeauna îi făcea plăcere să vorbească şi era foarte receptiv, dar de data asta era şi agitat. Convorbirea amicală, cât se poate de degajată a durat patruzeci şi ceva de minute. Robert bork a fost nevoit să asculte vrute şi nevrute şi a trebuit să-şi spună părerea.

Totul a început pe un ton de glumă:

— Hello, Robert, bine-ai venit! Trebuie să-ţi spun că de data asta am aşteptat întoarcerea ta ca nimeni altcineva de pe continentul american, cu excepţia, desigur, a jumătăţii tale minunate, şi eram gata-gata să mă îndrept spre Europa, sperând să te găsesc pe malurile Rinului, undeva printre Inimoasele din Frankfurt!

— Mulţumesc, Oliver. Femeile din Frankfurt sunt într-adevăr frumoase. Dar nu cred că numai din cauza asta m-ai căutat. Ce se întâmplă? Nu ne-am văzut de multă vreme.

— O, da. Se întâmplă prea multe, mai multe decât mi-aş dori. Înţelegi şi singur că m-a pus dracul – apropo de drac, îţi voi povesti ceva uimitor ce mi s-a întâmplat zilele astea – am intrat şi trag din greu în campania preelectorală în timp ce tu călătoreai prin Europa.

— Ştiu, ştiu. Sper că ai luat-o în serios.

— Chiar foarte în serios. Însoţit de nişte finanţatori destul de serioşi şi, cel mai important, foarte interesaţi. Dar nu despre asta e vorba, oricum ar fi, asta-i orchestra, ariile însă îi revin prietenului tău încrezut, adică mie! Nu trebuie să-ţi povestesc ţie ce înseamnă acest lucru. Dar are vreo noimă povestea asta? Întrebarea e serioasă. Însă n-am de gând să dau înapoi. N-o s-o lungesc prea mult cu vorba. Înţelegi şi tu cum vine asta. Câştig rating la întâlnirile cu publicul larg (nu vreau să-i spun gloată, nu, în niciun caz, da, desigur, e opinie publică, şi subliniez lucrul ăsta la toate întâlnirile, căci sunt pentru opinie publică la toate nivelurile). Ţi-o spun după mintea mea. Apropo, în articolele tale am citit la un moment dat despre forţele care o iau în două direcţii diferite şi că populismul e echivalent cu intrarea într-o zonă explozivă: nu calci cum trebuie, nu răspunzi cum trebuie, nu reacţionezi cum trebuie, pe unii îi mulţumeşti, pe alţii nu, toţi aşteaptă ceva de la tine şi trebuie să fii pregătit pentru orice. Dar cel mai important este să prezinţi în mod convenabil publicului cum vezi tu lucrurile. Iată ce aşteaptă alegătorii – rezolvarea problemelor. Da, da, rezolvarea problemelor. Alo, alo, mă auzi? Deci, Robert, iartă-mă că-ţi povestesc ţie, care eşti om de ştiinţă, despre toate astea, îmi e chiar jenă. Dar asta-i soarta mea acum. Trebuie să fiu înţeles de fiecare trecător de pe stradă.

— Nu-ţi face griji, Oliver. Te ascult, te ascult.

— Mulţumesc. În esenţă, încerc să transmit alegătorilor aşa-numitul program strategic al viitorului Americii, aşa cum îl văd eu, pe fondul actualei crize din lume. Criză, subliniez! Dar când n-a fost

viaţa în criză? Îmi spun eu. Întotdeauna, în toate timpurile. Şi întotdeauna cineva a trebuit să-şi asume riscul să-i conducă pe ceilalţi. În sensul ăsta criza este condiţia necesară ca oamenii să te urmeze, să creadă în tine. Să le dea Dumnezeu sănătate constituţiei şi legilor în vigoare, dar dacă ar fi linişte şi bunăstare pe pământ, cine de cine ar mai asculta? Dacă n-ar fi criză, cine ar mai urma pe careva? Aşa înţeleg eu lucrurile. Ideea după care mă călăuzesc izvorăşte, în concepţia mea, din eterna problemă – cum să aranjezi viaţa în viitor pentru toţi şi pentru fiecare în parte. E limpede, firește, că fiecare îşi doreşte schimbări în bine şi nu se gândeşte atât cum să procedeze, cât aşteaptă ca binele să-i pice imediat din cer. Chiar dacă o să ţi se pară ridicol, oamenii înţeleg fără să înţeleagă, ei trebuie convinşi şi iarăşi convinşi. Asta-i dorinţa lor cea mare.

în timp ce Ordok îşi expunea părerile şi trăirile pe marginea acestei teme, Bork simţea în avalanşa vorbelor lui nu doar temele electorale cunoscute care dau atâta bătaie de cap unui candidat la preşedinţie, dar şi ceva ascuns deocamdată în subtext, un scop anume de care celălalt se apropia precaut, aşa cum se apropie pluta de mal.

Judecând după toate câte le spusese, Ordok încerca să-şi impresioneze interlocutorul subliniind apăsat riscul la care se expune de dragul intereselor cetăţenilor şi al principiilor democratice şi, în acelaşi timp, căuta, perorând, să-şi clarifice ceva ce-l îngrijora în mod deosebit. Pentru asta sunase, aşa trebuia înţeles.

Bork şi l-a imaginat stând la celălalt capăt al firului, în cabinetul spaţios cu ferestre mari, ovale, pe care îl ocupa în ultima vreme în clădirea partidului, în calitate de lider al filialei locale, aşezat la birou, printre telefoane şi alte lucruri ce ţin de birotică, într-un fotoliu de piele negru ce se învârte, aplecat puţin spre spate ca pasărea trezită din somn, privind absent prin geamurile etajului al cincisprezecelea la aceleaşi etaje de sticlă ale clădirilor înalte de vizavi. Cu toată firea sociabilă şi deschisă a lui Ordok, existau diverse păreri despre el – erau păreri pro şi contra, nu lipseau bârfele despre zgârcenia lui exagerată şi multe altele. Şi că are nasul de copoi al politicianului populist. Dar cine n-are parte de asemenea poveşti? Mai ales când omul, care a început cu mapa de avocat, captivează opinia publică în chip fulgerător şi, spre invidia altora, acumulează puncte, îşi face carieră ca din senin, în ciuda criticilor celor care-l cunosc îndeaproape.

Ordok se remarcase la început în domeniul sindical, apoi în

mişcarea ecologică, apăruse pe ecranele televizoarelor şi în paginile ziarelor, având destule aptitudini, răspunzând pe deplin cerinţelor actuale sau, aşa cum îi plăcea să spună apăsat, intereselor omului de pe stradă. Exact cum aleargă câinele pe urmele fiarei, ghicea fără greş starea de spirit a populaţiei sărace şi avea influenţă asupra stihiei ăsteia, abordând curajos critica elitelor. Cu asta şi câştiga. Fără îndoială că succesul i-a dat speranţe, i-a dat încredere, l-a transformat. Ordok s-a schimbat şi la înfăţişare, a ajuns de nerecunoscut. I-au dispărut, nu se ştie unde, până şi petele albe-cenuşii care îi acopereau chipul de vultur şi gâtul cu vene proeminente. Până nu demult îţi lăsa impresia că faţa lui cu cearcăne sub ochi, amintind cumva de chipul exaltat al lui Goebbels, a fost stropită din greşeală cu supă. Şi uite că un duşman al lui, de profesie medic, susţinuse la vremea aceea că petele de pe faţa lui Ordok sunt, din punct de vedere psihic, semnul poftelor lui neînfrânate, al goanei după onoruri, al setei de putere. Ce-ar fi ca, până la urmă, soarta să nu-i zâmbească lui Ordok şi petele astea „ţipătoare" să-i acopere tot corpul lui firav din cap până-n picioare şi să ajungă aşa în mormânt? Aşa-l ironizau gurile rele. Oamenii înţelegători însă îl compătimeau, ştiind că petele astea erau semnul unei boli rare pe fond nervos, numită vitiligo. Explicau dispariţia miraculoasă a petelor de supă de pe faţa lui Ordok printr-o transformare lăuntrică, radicală, datorată stării lui de mulţumire, împlinirii aspiraţiilor îndelung aşteptate. Pare ridicol, dar reieşea de aici că Ordok a scăpat de defectele ce ţin de cosmetică în urma succeselor lui pe scena politică. De fapt, detaliul acesta prozaic a fost deja uitat. Acum Oliver Ordok arăta pe ecrane ca un om normal, fără vreun semn care să amintească de petele din trecut. Era energic, ochii negri, ageri, aveau mereu o expresie încordată, căutau parcă ceva tot timpul. De altfel chiar Ordok recunoştea că voia tot timpul să-l vadă pe cel care i se opune. Când îl găsea, se ducea direct la respectivul şi-l aborda fără înconjur. În plus, Ordok vorbea foarte bine: avea voce bună, dicţie clară, gesturi de efect, adică ceea ce-i trebuie tribunului avid ca sa capteze atenţia mulţimii.

Dar ce-l preocupa cel mai mult pe Bork era o însuşire cu totul specială şi, probabil, foarte rară a lui Ordok, care uimea într-atât, încât era greu să crezi că aşa ceva există. Într-adevăr, dacă i-ai fi spus cuiva, n-ar fi crezut în ruptul capului i a e posibil aşa ceva. Bork i-o cunoştea nu din auzite, ci se lovise personal de ea, întrucât absolviseră aceeaşi

universitate, deşi în ani diferiţi, Bork mai devreme, celălalt mai târziu, Bork – facultatea de istorie, Ordok – pe cea de drept. De atunci trecuse multă vreme, nu doar un deceniu, dar, lucru obişnuit, îi apropiase sentimentul atât de romantic al apartenenţei la aceeaşi universitate. Ordok avea capacitatea rar întâlnită să ţină minte punct cu punct toate convorbirile telefonice pe care le avusese în viaţa lui! Tocmai convorbirile telefonice, ele şi numai ele! Putea spune cu exactitate ziua şi ora, cu cine şi când vorbise la telefon acum zece-cincisprezece ani chiar şi dintr-un motiv lipsit de importanţă, de exemplu, că sunase la biroul de informaţii al aeroportului sau că-l sunase cineva de la benzinărie în 1971, la data de 12 august, miercuri, ziua, la ora trei. Nimeni nu era în stare să-şi explice cum de există o memorie atât de specială, cum de poate mintea unui om să înghită grămada asta imensă de gunoi. Robert Bork nu se ascundea, lăsa chiar să se vadă ba că memoria ciudată a lui Ordok îl face invidios, ba că-l îngrozeşte. Se gândea la asta când foarte serios, când râzând de el sau făcându-i-se frică şi întrebându-se: de ce i-e dată omului uşurinţa asta stupidă, de ce? Îi e dată de sus ca răsplată sau, dimpotrivă, e o pedeapsă venită din iad? Cine să ştie?

Robert Bork şi-a amintit brusc de lucrul ăsta şi acum, când asculta la telefon vorbăria colegului său. Şi un gând i-a trecut prin minte: „Poate că, dacă vom mai fi în viaţă peste zece ani, el o să-şi amintească de convorbirea asta, iar eu sunt sigur că n-o să-mi amintesc nimic sau, poţi să ştii de unde sare iepurele, o să-mi amintesc şi eu... Dar la ce bun?...”

între timp Ordok trecuse la lucrurile pentru care îl chemase la telefon:

— Uite, Robert, unde vreau să ajung, iartă-mă că sunt nevoit s-o iau pe ocolite; s-a întâmplat un lucru asupra căruia e foarte important să mă lămuresc, aşa cum se spune, din mers. Nu mă îndoiesc că ştii deja despre ce e vorba, America toată vuieşte. Călugărul ăsta cosmic, cum se numeşte? Filovei, nu-i aşa? Filovei?

— Filotei, l-a corectat Bork. Îl cheamă Filotei. I-am citit mesajul acum o oră.

— Aşa am presupus şi eu, Robert. Deci, problema asta a casandro-embrionilor m-a lovit în cap ca o cărămidă. Mai bine un cutremur... Mai bine să se fi întâmplat... nici eu nu ştiu ce... Scuză-mă că-ţi spun, sunt total şocat. Aşa ceva nu mi s-a întâmplat niciodată.

N-am ştiut până acum ce-i aia o prăpastie, acum stau pe marginea ei. Eram învăţat să-l caut pe cel care mă combate şi să lupt cu el în faţa tuturor, acum nu ştiu cum să mă port, cu cine am de-a face, cu cine să încrucişez săbiile, dacă va fi nevoie. Adică vreau să spun că acum e vorba de ceva abstract. Şi în acelaşi timp ne priveşte, de fapt, pe toţi şi pe fiecare în parte. Probabil că toţi suntem luaţi prin surprindere, admit că numai unii ca tine, intelectualii de mare clasă, n-au fost şocaţi.

— Iartă-mă, Oliver, l-a întrerupt Bork, sunt în aceeaşi situaţie ca tine şi ca toţi ceilalţi. Spune-mi sincer, ce te-a determinat să mi te adresezi tocmai mie? Suntem din acelaşi incubator universitar, sunt gata să te ascult cât vrei, dar totuşi...

— Voi fi sincer. Ideea nu-mi aparţine. Anthony Junger, adjunctul meu, a fost primul care mi-a dat ideea să mă adresez ţie pentru explicaţii şi sfaturi. E băiat tânăr, întreprinzător, dar nu numai atât, e citit, îl interesează filosofia, îl apreciez. Aşa deci, când au alergat în goană la mine adjuncţii şi consilierii mei, toţi cu ochii mari cât cepele, buimăciţi, cum se spune, şi fiecare cu ziarul *Tribune* în mână, nu m-am simţit în largul meu. Mâine am un miting doctoral de proporţii în circumscripţie, mă întâlnesc cu publicul, cu poporul. Înţelegi şi tu cum e treaba: democraţia şi poporul sunt, în fond, acelaşi lucru. Sunt pregătit pentru orice, pentru orice fel de întrebări, dar, când m-am gândit că mă vor întreba despre casandro-embrionii ăştia, crede-mă că m-am simţit de parcă m-ar pândi un tigru după colţ. Cine să-şi închipuie că trăsnetul vine aşa deodată din cosmos?! Iar pentru viitor am planificat deja o serie întreagă de întâlniri cu alegătorii. Stau şi mă întreb cum să procedez. Alegătorul nostru american, ştii şi tu, e pisălog la culme, unde mai pui că e şi scandalagiu. Toţi ştiu asta, toată lumea ne urmăreşte şi uneori se prăpădeşte de râs văzându-ne cât suntem de nestăpâniţi. Democraţia e un scop în sine! Chiar aşa! Dar iartă-mă, pentru Dumnezeu, iarăşi m-am îndepărtat de la subiect. Deci despre ce vorbeam? Da, mâine alegătorii mei vor să afle nu numai dacă am toate măselele şi să aibă confirmarea dentistului meu, dar mai vor să ştie şi ce părere am despre mesajul călugărului ăstuia din cosmos. Şi ce să le spun? Să desfac braţele mirat şi s-o scald, adică nici da, nici ba?! Nu se potriveşte deloc cu un politician!

— Eşti sigur că te vor întreba neapărat despre asta?

— N-am nicio îndoială! N-are rost să facem presupuneri!

— În cazul ăsta se impune o singură soluţie: să luăm act de

descoperirea lui Filotei tratând-o ca pe o formă paroxistică a conştiinţei noastre, ca pe un amendament reparatoriu trimis pentru noi din cosmos. Ca pe o nouă perspectivă a capacităţii noastre de a ne vedea pe noi înşine, perspectivă obţinută printr-un sondaj venit din cer. Nu-i aşa?

— Probabil că aşa este, dar nu ştiu ce să spun, deocamdată nu sunt pregătit să fac asemenea declaraţii. Toate-s bune şi frumoase când vorbesc cu tine, dar cum să le explici oamenilor că e probabil vorba de amendament, de supliment, de paroxism, de perspectivă? Pentru ei e totuna, nu-i aşa? Despre ce vorbeşte călugărul ăsta din ceruri? Despre nişte casandro-embrioni, despre refuzul lor de a se naşte, despre nişte lucruri nemaiauzite care sunt dincolo de graniţele experienţei noastre. Dacă s-ar referi numai la domeniul ştiinţei, ar fi ceva, o victorie pe jumătate. Dar Filotei se adresează Papei de la Roma, de fapt întregii omeniri. Şi ce-o să spună Papa? O să se apuce Papa să răspundă? Nu-l invidiez pe Papa, pe mine nici atât. Papa e la Vatican, călugărul în cosmos, iar eu în faţa mulţimii!

— Stai puţin, stai puţin, Oliver! În primul rând, nu eşti singur, a încercat Bork să pună lucrurile la punct. Aici toţi...

— Înţeleg cum vine asta, dar scuză-mă, vreau să termin ce am de zis. Ştiu ce vrei să spui. Că e o problemă de natură personală, că fiecare om trebuie să decidă singur dacă e de acord cu o asemenea formă, dacă-mi dai voie să spun aşa, de paroxism. Da, Robert, aşa par lucrurile la prima vedere. Dar nu trebuie să uităm că vremea noastră e vremea pretenţiilor şi a revendicărilor strigate în stradă, că grijile personale sunt transferate sistemului administrativ. Şi SIDA e pusă în cârca sistemului administrativ. Azi, când ceva nu merge bine, omul dă vina înainte de toate pe sistem, nu pe el însuşi. A mai picat şi vestea asta nouă de la călugărul cosmic, unde s-o mai înghesui şi pe ea, cui să i-o pui în cârcă? Şi cum să faci? Pe scurt, avem cu ce să ne frământăm mintea. O să vezi că şi de data asta mulţi o vor folosi cu abilitate – îi am în vedere pe colegii mei, politicienii. Vor face ei în aşa fel încât să le servească în campania electorală. Până şi un război sângeros poate fi folosit în interes propriu. Asta vreau să spun.

— Da, prietene, astăzi eşti în formă. Te înţeleg, Oliver. Să nu crezi totuşi că mesajul lui Filotei nu-i o enigmă şi pentru mine. Şi eu sunt şocat. Deşi trebuie să-ţi spun că dacă oponenţii nu vor putea să dezmintă, să discrediteze afirmaţiile lui Filotei, dacă totul e, aşa cum

spune, o descoperire fenomenală cu privire la factorul biopsihologic al apariţiei conştiinţei, al apariţiei intuiţiei la embrion şi, în mod special, al apariţiei complexului escatologic pe care eu l-aş numi „complexul lui Filotei", atunci acest lucru va ocupa de acum încolo în viaţa omului acelaşi loc pe care-l ocupă voinţa şi frica, naşterea şi moartea.

— Chiar aşa? Da, n-am ce să zic! Un mod de abordare radical! În vocea lui Ordok s-au simţit nedisimulate uimirea şi mâhnirea. Şi mai departe ce-o să se întâmple?

— La ce te referi?

— La ce? La temele măreţe, se-nţelege, despre care tot vorbim şi vorbim, numai că eu trebuie să răspund foarte concret la întrebările alegătorilor, să-mi spun punctul de vedere în legătură cu „complexul lui Filotei". N-aş vrea să fiu confuz.

— Da, te înţeleg, a fost de acord Bork. Trebuie să ne mai gândim...

— Eventual să te sun din nou peste o oră? Sincer, Robert, nu mă simt în apele mele. Nu te-aş fi deranjat, dar în cazul asta e limpede că nu-s suficiente ambiţia mea – nu neg lucrul asta, sunt un om ambiţios – şi siguranţa pe care o afişez în faţa auditoriului. Deci e vorba, după cum încep să înţeleg că-mi prezinţi lucrurile, despre un postulat absolut nou în ceea ce îi i-e dat omului. Iar noi, americanii, trebuie să fim pionieri în toate, înţelegi cum vine asta, să avem despre toate propria noastră opinie neinfluenţată de alţii, care să le arate tuturor direcţia. Şi dacă, Doamne fereşte, vin azi pe capul nostru extratereştrii, mâine va trebui să publicăm pozele noastre îmbrăţişându-ne cu ei. Altfel nu suntem americani!

— Da, chiar aşa, a râs Bork şi a adăugat: în cazul ăsta nu-i de ajuns că vorbim la telefon, e nevoie de ceva mai mult, de un forum sau, în orice caz, de o conferinţă specială, şi nu de una singură, şi nu doar la noi, în America, ci şi în alte ţări; vor reacţiona mult mai puternic regiunile dens populate, mai ales Rusia, China, India şi Japonia. Îmi imaginez ce valuri va face piatra aruncată de Filotei. Dar să ne întoarcem la discuţia noastră. Ce vei face, cum vei proceda mâine? Ai planificat să ţii un discurs despre programul tău electoral, aşa-i? Ai mai avut întâlniri cu alegătorii, ai priorităţile tale, argumentele tale, mijloacele tale de convingere, aşa cum trebuie să aibă fiecare candidat. În presă au apărut deja date despre ratingul candidaţilor. Prognoze. Calcule. Mi se pare că stai destul de bine. Îi cunosc şi pe

contracandidaţii tăi.

— Tocmai asta-i problema. Sunt figuri foarte puternice, energice. Nu-i putem ignora sub nicio formă, mai ales acum, când intră în joc un factor atât de neaşteptat! Complexul ăsta al lui Filotei.

Bork a încercat să-l liniştească:

— Cred că până se lămuresc lucrurile e de-a dreptul prematur să discutăm. Doar tema asta nu te priveşte în mod direct, în calitate de candidat la preşedinţie.

Oliver Ordok a oftat.

— N-ai dreptate în totalitate, Robert, a obiectat el. Se înţelege că nu-s răspunzător deloc pentru istoria asta. Dar mă îngrijorează repercusiunile pe care le poate avea asupra acţiunilor mele preelectorale. Şi acum ascultă-mă, Robert. În ce priveşte faptul că m-am adresat ţie, am făcut-o, aşa cum ţi-am spus, la îndemnul tânărului consilier Anthony Junger, iar asta, fiindcă tot a venit vorba, dovedeşte că tinerii din ziua de azi te cunosc destul de bine şi se orientează după tine în modul cum gândesc. Ţi-am răpit mult timp, să ştii că nu te-am sunat întâmplător, ci pentru că eşti un futurolog cunoscut etc. Etc. Cui să mă adresez, dacă nu celor ca tine, intelectualilor, care ne consiliază pe noi, politicienii? Adversarii mei din campanie sunt politicieni versaţi, arăt a diletant printre ei. E primul tur de scrutin, dacă nu ştiu din vreme cum să acţionez cu mână sigură, voi ieşi din joc. Pe cine vor prefera alegătorii în situaţia asta? Ce poziţie să aleg? Ca să-ţi spun drept, n-aş vrea să-mi fac faimă de conservator, n-ar avea niciun rost, dar şi să fac pe revoluţionarul e o poziţie extremă şi periculoasă oricând. Ar fi cu totul regretabil să ies din cursă chiar de la început dintr-o greşeală, să-i zicem, dintr-o prostie legată de istoria asta cu cosmosul. Eram pregătit pentru orice, aşa părea, luasem în calcul toate variantele luptei electorale, toate posibilele complicaţii în drumul spre Olimp. Şi acum, poftim, am complimente de la călugărul cosmic! Ce să spun? Că sunt de partea lui, sau să-l trimit la toţi dracii din cosmos? Pe cuvânt de onoare, aşa ceva nici în somn n-aş fi visat! Dar n-am ce să mai fac. A.ş fi vrut să-ţi ştiu părerea nu pentru că sunt curios doar aşa, ca să mă aflu-n treabă, ci de nevoie, cred că-ţi dai seama şi singur. N-aş vrea să las totul la voia întâmplării şi să pierd voturi din cauza asta. Iată care-i treaba.

— Bine, Oliver, se pare că am înţeles totul, a răspuns Robert Bork, mirându-se de energia şi dârzenia lui Ordok. (Lupta aceasta

pentru supravieţuire politică îl costă ceva, nu-i aşa?!)

Lui Bork i s-a urcat sângele la cap, urechile îi vuiau numai la gândul pasiunilor aprige stârnite în lume, al breşei făcute în conştiinţa oamenilor de apariţia surprinzătoare, ca o cometă, a lui Filotei din cosmos. Ce deznodământ vor avea toate astea, va fi bine, va fi rău? În plus, trebuia să răspundă la o întrebare pusă direct, fără ocolişuri.

— Chiar dacă n-ai participa la cursa electorală, Oliver, ar fi totuna, oricum ai lua-o, a spus Bork dând maşinal din cap ca şi cum interlocutorul de la celălalt capăt al firului nu putea vedea. Chiar şi-n situaţia asta fenomenul trebuie analizat. Problema nu-i că eşti sub impresia mesajului lui Filotei. Problema e că, oricât ţi-ai dori să trezeşti în tine vocea îndoielii, nu găseşti deocamdată argumente să-i răstorni concluziile. Dimpotrivă, începi să crezi.

— Să crezi?... Dar la ce duce asta, Robert?

— La un lucru căruia i-a sosit timpul. Întrebarea e următoarea: ce facem, luăm în considerare descoperirea lui Filotei, o combatem cu argumentele pe masă, sau ne facem că nu s-a întâmplat nimic deosebit, că nu ne pasă de Filotei şi-l alungăm ca pe o muscă sâcâitoare? Şi una, şi alta, toate trei la un loc, cât încă stă totul în puterea noastră. Chiar dacă evităm problemele ridicate de Filotei, viaţa se va scurge cum s-a scurs de secole, dar una-i să nu ştii nimic de stigmatul Casandrei, să n-ai nicio idee de tragedia casandro-embrionilor, şi alta-i când ştii şi poţi să te convingi de asta. Ce să facem? Să n-o luăm în seamă, să ne prefacem că nu ne paşte niciun pericol venit dinspre noi înşine, sau să privim adevărul în faţă, să intuim din vreme apocalipsa, să ascultăm vocile casandro-embrionilor? Cum să procedăm? Mai ieri, alaltăieri, omenirea nu bănuia nimic, azi e informată. Adică diagnosticul e pus. Şi, drept rezultat, omul se redescoperă pe sine – cine este el în sămânţa care încolţeşte, în conştiinţa care se naşte, încotro îl târăsc metehnele generaţiilor trecute, lăsate moştenire, în care abis genetic? Ne vom recunoaşte în oglinda asta înspăimântătoare? Sau vom închide ochii şi ne vom băga într-un colţ, departe, tot mai departe? Aşa am înţeles eu felul cum pune Filotei problema.

— Mda, – s-a căznit să mormăie Oliver Ordok în receptor şi s-a retras într-o tăcere gravă.

— Te înţeleg, înţeleg de ce taci. Părerea mea nu te obligă însă la nimic. Mă auzi?

— Da. E important totuşi să aflu părerea ta, Robert. N-am

încotro, câştig sau pierd, depinde dacă voi reuşi să adopt poziţia care trebuie. Înţelegi? Ar fi de dorit să nu pierd. Mă întreb: în numele a ce să mă bat? Să presupunem că sunt de partea celor ce fac greve sau mă aflu în primele rânduri ale demonstranţilor împotriva apartheidului sau, dimpotrivă, nu găsesc că e necesar să întreprind ceva în sensul ăsta etc. Etc. Asta mai înţeleg, aici mi-e clar pentru ce mă înflăcărez, la naiba! Pentru o cauză! Dar dincolo? Pentru himera nebunului de pe staţia cosmică să-mi risc cariera, poate, cine ştie, de viitor preşedinte? E absurd! Şi asta trebuia să se întâmple taman acum, nici mai devreme, nici mai târziu! Iartă-mă că te încarc cu îndoielile şi supărările mele.

— Te ascult, Oliver. Mi se pare numai că nu ai dreptate să spui că descoperirea lui Filotei e o ipoteză himerică. Asta-i treaba ta, desigur. Mă tem însă că nu este o ipoteză, ci o realitate. Iar în cazul ăsta e vorba de un fenomen care îi priveşte direct pe toţi oamenii. Ce-i o grevă făcută într-un loc sau în altul, ce sunt demonstraţiile pe străzile oraşelor şi alte evenimente politice în comparaţie cu ceea ce poate provoca descoperirea lui Filotei? Aşa că suntem obligaţi să ne dăm seama de ce se întâmplă, să înţelegem ce rost au toate astea.

Au tăcut amândoi căzând pe gânduri în acelaşi timp. Oliver Ordok a reluat primul discuţia:

— Aşadar, Robert, propui să susţin mesajul lui Filotei?

— Înţelegi cum vine asta, Oliver, tu te-ai obişnuit să ai o atitudine strict politică. Este de înţeles. În cazul de faţă eu n-am însă impulsuri subiective. Mi-e imposibil să nu ţin seama de faptele şi logica lui Filotei. Călugărul a descoperit că omenirea va trece prin noi încercări. Să mă înţelegi bine! Tu eşti politician, scopul tău e să prinzi momentul când o temă sau alta e de actualitate. Să simţi pulsul opiniei publice. Iar eu sunt om de ştiinţă, futurolog. Am văzut că te interesează părerea mea. Mă bucur dacă ţi-am fost cu ceva de folos.

— Îţi mulţumesc mult, Robert. Voi urmări presa. Nu mă îndoiesc că urmează să publici ceva şi să apari la televiziune în legătură cu chestia asta.

— Slavă Domnului că lui Jessy i-a dat prin cap să nu le comunice deocamdată jurnaliştilor că am sosit.

— Înseamnă că de pisălogul de Ordok n-a putut să te protejeze. Să nu fii supărat pe mine. Am străpuns zidul de apărare pentru că am tot dreptul, doar îţi sunt prieten. Cam nesimţit, ce-i drept, dar, de fapt, băiat model şi bun de gură. Apropo, am promis să-ţi spun povestea cu

dracu'.

— Cu dracu'? Ah, da, îmi amintesc. Ce-i cu el?

— Amuzantă istorie! Închipuie-ţi, Bob, am avut de curând primul miting electoral. Într-o sală imensă, plină ochi. Vreo cinci mii! Aveam emoţii. Mi-am expus programul. Au început să curgă întrebările. Despre câte nu m-au descusut, mi-au cântat de toate, de la a la z, cum se spune. De la minorităţi sexuale până la relaţii internaţionale. Dacă mă ocup cu sportul, cum e familia, ce hobby-uri am şi multe altele. Şi hop! Un tip la microfon. Uite ce mă întreabă: „Domnule Ordok, fiţi amabil, spuneţi-mi, vă rog, ce părere aveţi despre dracu'?" Am rămas cu gura căscată. Sala amuţise. „Despre dracu'? Despre ce drac e vorba?" „Despre dumneavoastră, domnule Ordok. Dumneavoastră sunteţi dracu'!" „Cum adică?" „Dumneavoastră, domnule Ordok, sunteţi ungur de origine. În ungureşte *ordog* înseamnă «drac». Nu trebuie să uitaţi asta, domnule Ordok!" Sala a hohotit. M-au trecut năduşelile. Iar tipul ăsta adaugă: „Iertaţi-mă, domnule Ordok. N-am spus-o întâmplător. Îmi doresc din tot sufletul să deveniţi dracu' cel mai popular din America!" Şi iarăşi hohote de râs în sală. Cum ţi se pare, Robert?

— Aşa ceva nu se poate inventa! O să-i povestesc şi lui Jessy.

— Povesteşte-i, povesteşte-i, să râdă şi ea.

— OK, sună-mă în caz de ceva.

— Neapărat, a răspuns vioi Ordok.

A părut că intenţionează să-şi ia rămas-bun, dar a început să vorbească luând-o brusc pe un făgaş nou.

— Ascultă, Robert, m-am gândit şi eu ca omul neştiutor şi de bună credinţă şi mi-a venit aşa, deodată, o idee năstruşnică. Să zicem, da-da, să zicem aşa: referitor la călugărul cosmic care ne-a apărut în cale din senin şi pe care nu ştim cum să-l luăm, habar n-are nimeni ce să facă. Aşa deci, gândeşte-te bine, ce-ar fi să devii consultantul numărul unu al echipei noastre în problema asta? Pe perioada campaniei. Şi să fii, bineînţeles, plătit corespunzător. Dar nu ăsta-i principalul, iartă-mă, pentru Dumnezeu, nu trebuia să amintesc de asta.

— Mulţumesc, Oliver, mulţumesc pentru propunere, s-a grăbit să răspundă Bork ca să nu intre într-o discuţie inutilă. Îţi spun însă de la bun început că am atâta treabă, încât nu le pot dovedi pe toate. Aici e de alergat, în cursa asta ţi-ar trebui oameni tineri, descurcăreţi,

pricepuţi, să-ţi fie alături de dimineaţa până seara. Doar e campanie, e goana după voturi. Iar eu sunt deja bătrân pentru asta.

— Lasă, Robert, nu eşti chiar aşa de bătrân cum ţi se pare. Te îmbătrâneşti singur înainte de vreme. Crede-mă. Îţi spun din tot sufletul. Gândeşte-te, poate, cine ştie... Pentru un Filotei cosmic e nevoie de un Filotei pământean potrivit! Ce zici?

— Ei, mai vorbim, mai vedem, ţinem legătura, a răspuns Bork intrigat. În definitiv nimic nu ne împiedică să ţinem legătura telefonic, dacă e nevoie.

— OK, ai dreptate. Noapte bună! Salut-o pe Jessy din partea mea.

— E la televizor acum.

— E clar, acum toţi stau lipiţi de ecranele televizoarelor. Toţi ascultă părerile comentatorilor. Dar ce-o să fie mâine? De unde va bate vântul? Cu bine, Robert!

— Cu bine.

Capitolul cinci

Punând, în sfârşit, receptorul jos, Robert Bork a clătinat din cap: uite cu ce viteză se răspândeşte vestea, mesajul lui Filofei îi afectează într-adevăr pe toţi. Multe s-au mai întâmplat pe lumea asta şi întotdeauna au fost greu de suportat. Iar acum misterul casandro-embrionilor a căzut ca zăpada din cer pe capul oamenilor! Se va declanşa o isterie generală. Şi câte suflete vor intra în derută! A sosit ceasul! Nu mai poţi să stai deoparte sau să te fofilezi. Ceva se apropie. Pluteşte deja în aer. Se desluşeşte ceva în hăul nesăţios al evenimentelor gata să se declanşeze! Reacţia la mesajul lui Filotei va fi rapidă şi înverşunată, ca atunci când într-o piaţă aglomerată un individ e dezonorat, atins în sentimentele sale religioase şi, într-o clipă, se iscă o zarvă nemaipomenită. Mai mult ca sigur că ideile lui Filotei vor fi obstrucţionate, luate în derâdere, defăimate şi blestemate, cum se întâmplă întotdeauna în perioadele de ascensiune mai mult sau mai puţin glorioasă a noilor zei, când încep să circule noile adevăruri salvatoare, când sunt pe cale să apară utopiile cu bătaie lungă despre o nouă organizare ideală a vieţii, când se declanşează pasiuni neînfrânate, violente. E oare cu putinţă ca şi de data asta istoria să se repete orbeşte iarăşi şi iarăşi? Şi să se împiedice ca întotdeauna în ea însăşi, să eşueze fără să descopere sau să înţeleagă ceva nici acum, nici în viitor? Căci casandro-embrionii, renegând viaţa, nu vor dispărea ca

urmare a creşterii continue a concentraţiei răului din generaţie în generaţie, a sporirii răului din veac în veac, iar odată cu descoperirea lui Filotei soarta omenirii va fi hotărâtă dinainte, pentru că acum ştie de existenţa casandro-embrionilor: omenirea se va chinui cumplit aşteptând sfârşitul lumii. Alt deznodământ nu văd.

Gândindu-se la toate astea, Robert Bork s-a pomenit întrebându-se de unde atâta pasiune, de ce pune la inimă fapta călugărului Filotei, aflat atât de departe în spaţiu, de ce se nelinişteşte atât de mult pentru el, de ce s-a trezit că e susţinătorul lui fervent, că e adeptul teoriei lui. Cum să explice toate lucrurile astea? Cel mai mult îl uimea faptul că toată viaţa sa trecută, tot ce putuse realiza, toată experienţa şi cunoştinţele sale au scos la iveală tocmai acum adevărata sa menire legată de descoperirea lui Filotei. Înţelegând asta, s-a trezit că îl cuprinde un soi de nedumerire şi, în acelaşi timp, mulţumire lăuntrică, avea senzaţia că a dat pe neaşteptate de urma necunoscutei pe care o căutase, că a rezolvat problema extraordinară la care visase, poate, toată viaţa şi că de aici i-a venit disponibilitatea să apere descoperirea călugărului ca şi cum ar fi problema sa personală. S-a gândit de pe acum la discursul pe care o să-l ţină. I-a venit în minte şi titlul: „Ce prevesteşte fobia casandro-embrionilor?"

Şi tot acum i-a trecut prin minte că se întâmplă în viaţă să ai parte de clipe memorabile: te trezeşti că tot ce ai acumulat ani în şir şi ai sporit de la o zi la alta apare într-un moment de inspiraţie fulgerătoare. Şi eşti convins că la asta au contribuit şi împrejurările vieţii – armonia în familie, consacrarea în mediul ştiinţific, adică tot ce influenţează zilnic starea şi capacitatea ta de acţiune şi se numeşte în mod obişnuit, fără ipocrizie şi, poate, cam banal fericire. O fericire mic-burgheză care nu este însă mai puţin preţioasă pentru că se numeşte aşa.

Era deja noaptea târziu. Fără să ia în seamă oboseala, Robert Bork s-a aşezat la birou şi a deschis computerul. Nu putea lăsa să-i scape tot ce-i trecea prin minte în clipa aceea. Totul trebuia să-şi găsească expresia pe hârtie, în cuvânt.

Prin uşa întredeschisă a biroului se vedea flacăra şemineului din sufragerie. Jessy făcea ce făcea şi reuşea să aprindă focul în şemineu în orice anotimp al anului – îi plăcea să-l asculte cum arde, îi plăcea muzica lui.

Primele fraze fugare s-au născut uşor. Pe ecranul luminos

rândurile se aşezau frumos, unele după altele, asemenea brazdelor răsturnate de plug pe câmp. Noaptea adâncă de toamnă îşi revărsa culoarea albastră, întunecată, prin geamurile biroului luminate dintr-o parte. Puteai doar să ghiceşti siluetele familiare ale copacilor din grădină. Luna era într-un colţ de cer, ba ascunzându-se în nori, ba ivindu-se din nou.

La ora aceea propice lucrului, Robert Bork a cuprins cu ochiul minţii lumea toată, o vedea, parcă, de pe un munte foarte înalt, ascunsă în pâclă, dincolo de ecranul computerului. Scria la ceasul acela din noapte despre câte trebuie să îndure omul ca să-şi găsească locul printre semenii lui, că preocuparea asta îi mănâncă toată viaţa, de când se naşte şi până moare. Şi mai scria Bork, încercând să pătrundă esenţa vieţii: omul n-a fost creat de la început să fie integru moral, urmărind constant idealul etic, binele, o fiinţă înzestrată cu multe virtuţi, în niciun caz, nici vorbă de aşa ceva, pentru asta el trebuie să se străduiască neobosit, să-şi întărească sufletul punându-l la încercare şi de fiecare dată, cu fiecare nouă naştere, s-o ia de la capăt ca să ajungă la idealul cu neputinţă de atins. Totul în om trebuie orientat spre acest lucru. Numai atunci e om.

Tot reflectând la ce e viaţa omului, Robert Bork nu bănuia însă în ce măsură tocmai viaţa asta, căreia sub impresia scrisorii lui Filotei încerca să-i prindă sensul cercetând-o analitic, exact viaţa asta este plină de lucruri inexplicabile, imprevizibile, întrucât este contradictorie, perfidă şi cruntă. Nu bănuia, între altele, că, din clipa când discutase cu Oliver Ordok, candidatul bătăios aspirând la fotoliul prezidenţial, şi îşi exprimase poziţia faţă de descoperirea călugărului Filotei, soarta sa fusese hotărâtă. Din acel moment soarta sa depindea de soarta lui Ordok. Dar, din alt punct de vedere, într-un mod pe care, tot aşa, nu avea cum să-l bănuiască, soarta sa era legată de soarta lui Filotei, aflat în momentul acela pe orbită, retras în pustietatea cosmosului, neştiind, la rândul lui, nimic de Bork – nu-l văzuse, n-auzise de el, era complet neştiutor în privinţa asta.

Dar, oricum ar fi, s-a întâmplat ce trebuia să se întâmple. Nodul destinelor nu mai putea fi dezlegat. Nimeni însă nu ştia lucrul ăsta în noaptea aceea cu lună. Niciunul dintre cei prinşi în nod – nici primul, nici al doilea, nici al treilea... Nodul destinelor fusese deja legat strâns...

Şi Luna se rostogolea în pântecele nopţii urmându-şi neabătut drumul ei veşnic în jurul Pământului, în minute şi ore destinate să-i

măsoare mersul neînduplecat. Şi multe zămisliri din noaptea aceea erau numaidecât ademenite de Lună în substanţa universului, ca să continue ciclul veşnic al naşterii şi al morţii. Viaţa veşnică se reînnoia în pântece, în fiecare nouă fecundare. Şi în fiecare nouă zămislire din noaptea aceea erau marcate cu semne distinctive personajele viitorului. Şi tuturor celor concepuţi li se deschideau uşile libertăţii, ale naşterii. Şi oricare dintre cei concepuţi în noaptea aceea putea să vină cu timpul pe lume având orice calitate – putea fi şi călău, şi victimă, şi neprihănit, şi celibatar, şi slujitor al Domnului, şi orice altceva. Dar în pofida legii veşniciei, refuzând chemarea vieţii, în şirul zămislirilor din noaptea aceea s-au anunţat şi nihiliştii – casandro-embrionii. Au apărut şi s-au făcut cunoscuţi prin semnul Casandrei pe fruntea femeilor însărcinate, au apărut ca să provoace soarta vitregă ce li se pregătea, au apărut pentru ca, folosindu-se de razele-sondă ale lui Filotei, să transmită lumii rugămintea lor mută: să li se îngăduie să se retragă din viaţă.

În noaptea aceea balenele înotau în ocean aproape de farul clipind în întuneric, departe, pe coasta abruptă. Lucind ca sideful în lumina jucăuşă a lunii, grupul de balene înota îndârjit în întuneric, fără clipă de răgaz. Încotro se îndreptau? De ce anume se simţeau atrase? Cine le zorea? Şi ce însemna pentru ele farul de pe marginea coastei abrupte, reflectându-se în apa oceanului şi în ochii balenelor?

În noaptea aceea futurologul Robert Bork stătea în faţa computerului, era cuprins de nelinişti care cedau locul speranţelor, era cuprins de nădejdi care se transformau în nelinişti. Şi înota cu balenele împreună, iar balenele ştiau că el înoată împreună cu ele. Şi pluteau împreună, căci soarta lui şi soarta lor se împleteau tot mai strâns... înota asemenea balenelor în valurile învolburate, iar lumina farului îndepărtat se reflecta în pupilele lui, în pupilele lor...

***

Şi exact la ora trei din noapte, după ora Moscovei, odată cu bătăile renumitului orologiu al Kremlinului, amintindu-le tunător de fiecare dată celor patru părţi ale lumii ce înseamnă măreţia puterii, o bufniţă se repezi brusc în jos, ieşind din cuibul ei de pe turnul Spaski. Şi zbură de-a lungul zidului Kremlinului ca o umbră, bătând fără zgomot din aripile larg întinse, abia mişcându-şi capul imens cu ochii rotunzi, pătrunzători, magnetici. Aşa zbura ea în fiecare noapte, la aceeaşi oră, atunci când nu era nici ţipenie de om, când prin porţile

Spaski ieşeau în mers cadenţat, numărând ca într-un ritual exact douăzeci de paşi solemni şi îndreptându-se spre mausoleul lui Lenin, santinelele care asigurau garda. Mausoleul apăruse aici în vremea bufniţei, ea supravieţuise multor soldaţi tineri care îşi făcuseră serviciul militar stând în picioare ca stanele de piatră şi bătând pasul la intrarea în mausoleul păzit în fiecare clipă, ziua şi noaptea, tot anul, tot timpul.

Dând ocol pieţei, zburând pe toată suprafaţa ei şi făcând câteva cercuri deasupra mausoleului cu toate feţele lui de granit strălucind în lumina lunii, dând o raită şi pe la mormintele sacre ale grangurilor, aflate în spatele mausoleului, în pădurricea de brazi, chiar lângă zidul Kremlinului, convingându-se că perechea de fantome, semănând la înfăţişare, la fel de mici şi de îndesate, două căpăţâni într-o căciulă, ce apăreau de obicei la ceasul pustiu de după miezul nopţii, nu are de gând, pare-se, să se arate (unde dispăruseră, oare nu se certaseră din nou?), bufniţa îşi luă zborul ţâşnind fără să poată fi prinsă prin faţa santinelelor încremenite în post. Era dezamăgită, căci trecuse multă vreme de când palavragiii ăştia doi, bârfitorii ăştia la fel de mici şi îndesaţi, două căpăţâni într-o căciulă, nu se mai arătaseră umblând haihui prin Piaţa Roşie, ponegrind viaţa, îndrugând vrute şi nevrute. De altfel, cu ce să se ocupe indivizii ăştia din lumea de apoi?

Chiar aşa, tare le mai plăcea să flecărească, să-şi bată capul cu una, cu alta şi mai ales cu politica. Se întâmpla ca în toiul discuţiilor aprinse să-i ia valul, se înfierbântau, ieşea cu scandal, se împungeau, se luau la harţă. Unul spunea la nervi că nu mai vrea să-l vadă în faţa ochilor pe celălalt, că-l urăşte şi-l dispreţuieşte, că nu mai vrea să-l ştie în preajmă; celălalt spunea că nu mai au de ales, că istoria nu mai e în mâinile lor ca altădată, că se supără degeaba, că sunt morţi întocmai ca frunzele căzute, duse de vânt, şi altele de genul ăsta. Cu voia lui Dumnezeu, doar bufniţei îi era dat să vadă şi să audă fantomele astea urâcioase, hoinărind fără pic de astâmpăr, nesigure, efemere... Se obişnuise cu ele de atâta amar de vreme, fără ele se plictisea, parcă îi lipsea ceva. Ştia ea bine că n-au cum să dispară, că o să vină ele mai devreme sau mai târziu. În curând o să fie în piaţă parada, marea defilare, cu siguranţă că după asta vor apărea noaptea surescitate, cu priviri de fanatic, îmbătate de cele văzute. Le răvăşesc sufletul tobele bubuitoare, muzica militară şi paşii soldaţilor bătând cadenţa în ritmul bătăilor inimii. Ce să mai zici de zăngănitul armelor! Şi defilările,

defilările, ah, cum le mai răscolesc sufletul – mulţimi de oameni, voci tunătoare, triumfătoare, cu lozincile şi portretele celor aflaţi la ora aceea în mausoleu. Şi mulţimile se îndreaptă toate în aceeaşi direcţie, aşa cum se duc peştii să-şi depună icrele, trec umăr la umăr, strigând „ura-aa!".

Dar fantomelor nu le era dat să apară în timpul zilei, pe lumină, ca nu cumva să vrea să schimbe cursul timpului, să-l nesocotească, să se întoarcă din nefiinţă în realitatea imediată şi să se vâre în spectacol, să stea la tribună, sus, deasupra mausoleului, deasupra torentului de oameni exaltaţi... Atunci toate astea s-ar opri în loc, ar încremeni pentru totdeauna ca într-un stop-cadru, ar înţepeni pe vecie ca într-o scenă mută, într-un moment de entuziasm inexplicabil de desfătător al istoriei... Şi ar încremeni în zbor avioanele deasupra Kremlinului, şi stolurile de porumbei speriaţi ar rămâne nemişcate în aer, şi ochii care ard, şi gurile care strigă, până şi gândurile cele mai curate ar rămâne încremenite în circumvoluţiunile creierului... Şi soarele s-ar opri în loc pentru totdeauna...

Iar în zilele obişnuite, mai ales pe vreme rea, în timpul ploilor interminabile şi al viscolelor, când în piaţă n-ai unde să te adăposteşti de vânt, când santinela de la mausoleu, în cizme de pâslă, cu căciula pe urechi şi cu mănuşi, scoate pe gură aburi îngheţaţi care se aşază imediat ca promoroaca pe gulere, pe ţevile armelor de paradă, fantomele mici şi îndesate, două căpăţâni într-o căciulă, deveneau, probabil, din cauza vremii rele, nesuferite şi cârtitoare, se ghemuiau zgribulite prin colţuri uitându-se chiorâş la lună, se împungeau una pe alta, strigătele lor iritate ajungând la urechea bufniţei: „Încetează să mă convingi de ceva ce nu poate fi explicat! Nu există argumente împotriva morţii, nu există, e firesc să mori. Sunt mort, nu vreau să fiu nemuritor, nu vreau un surogat de viaţă! Cât o să mai dureze?! N-am nicio ieşire, n-am parte de linişte, n-am parte de căinţă! Înainte nu mă gândisem, dar acum nu-mi iese din cap: de ce m-am născut, de ce m-a născut mama?! Doar nu mi-am dorit asta, n-am vrut să mă nasc! Acum sunt ostatic în mormântul ăsta! Şi totul din cauza ta! A fost ideea ta satanică, mişeleasc㠄! Şi niciodată n-o să mă împac cu asta, niciodată. Ţine minte lucrul ăsta!" Iar fantoma-pereche îi răspundea cu voce răguşită, trăgând netulburată din pipa stinsă pentru totdeauna: „Ascultă ce-ţi spun! Ţi-am explicat de atâtea ori, aşa a vrut partidul. Ţi-am repetat mereu: partidul a avut nevoie să fii prezent într-o formă

concretă, mă-nţelegi? Pentru revoluţia lumii, pentru jurămintele de credinţă. Partidul a avut nevoie de tine şi mort, în pofida morţii. Tu eşti faraonul revoluţiei, au grijă de tine, te păzesc, ţie ţi se închină!" „Dar eu nu vreau asta, categoric nu vreau! Şi protestez categoric! Nimănui, absolut nimănui nu-i este dat să ignore moartea. Asta-i absurd!" Bufniţa zbura pe deasupra lor şi se mira cât de aprig se ceartă în legătură cu ceva ce nu mai auzi nicăieri în lume...

Dar acum nu erau în piaţă cârcotaşele arţăgoase de la miezul nopţii... Piaţa era pustie...

Bufniţa se înălţă deasupra zidului zimţat al Kremlinului şi, cuprinzând cu privirea nemişcată împrejurimile, zbură mai departe deasupra acoperişurilor pustii, imense, înspre parcurile palatului. Aici se lăsă să cadă încet pe crengile dese, biruite de toamnă, privind nemişcată de la înălţimea dealului meandrele fluviului, acoperişurile întunecate ale caselor adormite. Sub pod schelălăia un câine de pripas. Probabil îngheţat de frig...

Bufniţei i se păru că aude la mare depărtare, undeva în celălalt capăt de lume, cum înoată balenele în oceanul peste care se aşternuse noaptea, cum se mişcă împreună, despicând cu trupurile ca munţii valurile care vin încet spre ele. Apa li se împotrivea vuind întârâtată, dar ele înotau, grăbindu-se undeva. În răsuflarea lor ca magma fierbinte se simţea neliniştea.

Cum stătea cocoţată pe colina Kremlinului, bufniţa simţi că pe pământ trebuie să se întâmple ceva. Aşa fusese întotdeauna – balenele erau agitate înainte să se întâmple o mare nenorocire.

Bufniţa pufni înciudată în parcul Kremlinului. Răsăritul era deja aproape...

***

Tot ce s-a întâmplat a doua zi nu l-a surprins cine ştie ce pe Robert Bork, căci evenimentele puteau fi prevăzute în desfăşurarea lor. Şi totuşi, nu se aştepta la o asemenea răsturnare de situaţie...

Când se îndreptase de dimineaţă spre universitate să-şi ţină cursurile, încă îşi mai aparţinea sieşi, încă mai era el cu ale lui. Dar apoi...

în a doua parte a zilei, Bork s-a întors acasă cu maşina abia reuşind să se concentreze la volan. Voia să ajungă mai repede, să caute la Jessy aparatul pentru tensiune sau cum se numea el... Ea îşi măsura uneori tensiunea şi cu ocazia asta i-o măsura şi lui. De obicei la el totul

era în regulă, era şi păcat să se plângă de sănătate, aşa că accepta glumind să i se măsoare tensiunea, făcându-i pe plac soţiei lui dragi. Acum voia să se convingă singur dacă totul e în ordine. Nu prea era în apele lui. Avea o senzaţie stranie, de nesiguranţă, necunoscută până atunci, simţea că tot ce-l înconjoară e neclar şi se schimbă cu uşurinţă. Viaţa însăşi se schimbase cumva, părea că se clatină în bătaia vântului; până şi în expresia ochilor şi în vocile oamenilor cu care comunica de atâţia ani se schimbase ceva, sau poate că acelaşi lucru i se întâmpla şi lui?

Chiar şi autostrada, proiectată admirabil să suporte viteze mari, cu care se deprinsese ştiind-o până în cele mai mici detalii, îi părea acum aproape necunoscută. Conducea cu frică, dar nu ştia de ce. Toate erau dintr-odată altfel, nu chiar aşa cum fuseseră... Rămâneau la locul lor, dar parcă îşi pierduseră semnificaţia dinainte... îi venea greu să-şi explice ce înseamnă toate astea...

Maşina lui Jessy era parcată în faţa casei. Bork se mai linişti puţin. Deci Jessy nu plecase încă la repetiţie.

— Ei, cum merge? se ridică Jessy în întâmpinarea lui, chipul luminându-i-se ca de obicei într-un zâmbet. S-a întâmplat ceva? Arăţi ciudat.

Jessy îi cercetă faţa şi privirea ei zâmbitoare şi ironică la început se schimbă fără voie.

— Nu te simţi bine?

— N-am nimic. Nu poţi să-ţi imaginezi una ca asta, oamenii şi-au ieşit din minţi, Jessy! A spus Bork aruncând servieta pe canapea şi dându-şi jos sacoul.

— Vrei o cafea?

— Da. A sunat cineva?

— Da, îţi spun mai târziu. Povesteşte-mi ce se întâmplă acolo, în oraş.

— Ce să se întâmple? Ce era de aşteptat. Panică. Filotei e pe buzele tuturor. Asta se întâmplă. Să nu mai vorbim de ziare, de radio şi televiziune. E mare agitaţie, toţi încearcă degeaba să lămurească ce şi cum.

— Au sunat deja de la CNN, Vocea Americii, Radio Libertatea. Le-am spus că te întorci seara târziu. Spune mai departe.

— La universitate nu poţi face un pas, că te întâmpină toţi agitaţi la maximum, sunt înfierbântaţi, se vede pe feţele lor. E groaznic

să-i vezi cramponându-se de unul şi acelaşi lucru toţi deodată. Idei nebuneşti se răspândesc în toate direcţiile. Acum înţeleg ce făcea Hitler în pieţe, ce dezastre provoca.

— Poate că ai dreptate. Dar ce-ai vrea, Robert? Sunt studenţi. Sunt tineri, înfierbântaţi, pătimaşi. Hop şi Filotei acum!

— Poate că aşa e. Îmi amintesc că în ziua când a fost ucis Kennedy s-a petrecut ceva asemănător. Acum e haos, confuzie, ideile se bat cap în cap, sunt păreri dintre cele mai năstruşnice. Unii susţin, de exemplu, că Filotei s-a amestecat într-un mod inadmisibil în tainele naturii şi apoi dezmint tot ce-au afirmat: există oare taine pe care ţi-e interzis să le afli? Alţii spun că n-avem de ce să ne facem griji, să-l lăsăm pe călugărul cosmic să moralizeze pe orbită, căci asta nu ne afectează cu nimic. Un coş pe frunte, mare lucru! Acestora li se răspunde: ţie nu-ţi pasă pentru că eşti bărbat, dar ce face femeia care află că viitorul ei copil nu vrea să se nască? Şi, în general, cum să procedeze în continuare, când ştie acum de semnul Casandrei? Să se silească să uite, să nu ia în seamă ceva ce există? Alţii spun nişte prostii de necrezut. Şi alţii, şi alţii, şi aşa mai departe. Şi, în sfârşit, toţi strigă într-un glas: de ce să dăm buzna în codul genetic – e vorba de un destin programat, aici nu încape niciun fel de imixtiune. Mii de ani oamenii au trăit conform destinului ăstuia şi acum, dintr-odată, să revizuim ceva ce nu stă în puterea noastră? Etc. Etc. Nu pot să-ţi redau toate câte s-au spus. Pentru unii e vorba de un coş pe frunte, un fleac, iar pentru alţii e o catastrofă. Chiar nu ţi le pot spune pe toate, dar ce-i mai cumplit: Casandra deja acţionează. Se spune că, la cursuri, o studentă de la facultatea de drept s-a privit într-o oglinjoară şi a fugit din sală ţipând. Îi apăruse pe frunte pata – semnul casandro-embrionului. Iar în alt caz a fost şi mai rău. Un accident rutier. Femeia de la volan a recunoscut că, uitându-se în oglinda retrovizoare, i s-a părut că îi apăruse un semn suspect. Bine că nu s-a întâmplat nimic grav.

— Doamne fereşte! Jessy se aşează pe scaun. Uite cu ce ne-am pricopsit! Şi ce vom face acum? Trebuie să existe o soluţie?!

— Nu ştiu, Jessy, chiar nu ştiu. Ce-ai vrea de la mine? Şi apoi, e timpul să pleci la repetiţie. O să vorbim când o să te întorci. Mi-e şi mie destul de greu.

— Niciun fel de repetiţie! Ce repetiţie, când naiba ştie ce se mai poate întâmpla!?

— Ei poftim, iar începe. Şi tu? Te aşteaptă orchestra, iar tu o să

stai acasă să te frămânţi din cauza lui Filotei.

— O să sun şi o să spun că sunt bolnavă. În fond, sunt cea mai bătrână dintre ei. În plus, o să fiu bunică în curând, ştii foarte bine.

— Şi pe mine mă aşteaptă aceeaşi soartă, doar că voi fi bunică la genul masculin, încercă Robert s-o facă să râdă. O să mă bucur grozav când o să mergem la Erika, la Chicago, în calitate de bunic şi bunică. Dar acum, crede-mă, Jessy, n-are rost să compromiţi repetiţia.

Jessy ezită o clipă.

— Bine, mai am o jumătate de oră, chiar mai mult. Dar ce-o să se întâmple acum cu noi? Erika e deja în luna a şaptea. Poate că şi pe fruntea ei a apărut semnul Casandrei. Nimeni nu ştia atunci de una ca asta. Imaginează-ţi ce s-ar întâmpla dacă Erika ar rămâne însărcinată acum?! N-aş dormi noaptea.

Jessy a tăcut şi apoi, calmându-se un pic, a adăugat:

— Îţi fac imediat cafeaua, pe urmă plec.

— Mi-o pot face singur, nu te deranja.

— Nu, imediat. Apropo, a sunat printre alţii şi unul Anthony Junger din partea lui Ordok.

— Junger? A, da, ştiu. Şi ce a zis?

— Vin imediat şi-ţi spun.

în timp ce soţia pregătea cafeaua la bucătărie în cafetiera veche poreclită locomotivă pentru că funcţiona cu aburi, Robert Bork şedea obosit în fotoliu, cu mâinile atârnând, îl încerca o stare ciudată, se simţea străin de tot ce-l înconjoară. Îşi roti privirea prin cameră, cercetă livingul enorm de parcă îl vedea pentru prima oară, se uită la mobila masivă, în acelaşi stil cu candelabrul şi oglinda mare de deasupra şemineului, cumpărate cândva de Jessy la Veneţia. Se uită la pian, la violoncel, la coperţile aurite ale cărţilor din dulapurile cu geamuri (mare parte din cărţi se afla în biblioteca de la etajul doi, alături de birou). Simţi ca pe ceva străin şi casa, şi pe el însuşi, aşa cum se văzu în vechea oglindă veneţiană, osos şi încărunţit ca un cal bătrân, a cărui statură impunătoare ieşea altădată în evidenţă, şi se simţi cumva stingher; văzu parcă de la depărtare viaţa sa trecută, tot ce-l lega de ea, se văzu pe sine interiorizat, adâncit în gânduri bizare, avu senzaţia că se cunoaşte prea puţin. Chiar îi trecu prin minte un gând: „Nu cumva vreau mai mult decât ceilalţi, nu cumva sufăr de parcă ar veni cu adevărat sfârşitul lumii?! Poate că viaţa mea trecută a fost doar un prolog, pentru ca abia acum să mă lovesc de ceea ce-mi e total

necunoscut? Să pipăi ca orbul în căutarea uşii ascunse? Ce am aflat lucrând în futurologie, ducând în general o viaţă liniştită, aşezată, de soţ şi savant de succes? Şi iată ultimul act al destinului în persoana lui Filotei din cosmos. Ce-i asta? Momentul adevărului? Răsplata în avans? Aşa o fi? Cine e pentru mine Filotei? Dacă stau să mă gândesc bine, nimeni. De ce nu mă potolesc? Înseamnă că mă leagă ceva de el? Ba visez balene, ba..."

Nu se putea scutura de gândurile astea, nu putea fugi de îndoieli. Indiferent la ce se gândea, trebuia să pornească de la descoperirile călugărului. Trebuia să pună faţă-n faţă tot ce a fost până la şi tot ce s-a întâmplat după...

Jessy aduse cafeaua şi reluară tema de dinainte. Se pare că Anthony Junger, care s-a recomandat ca admirator al lui Robert Bork, a sunat din partea candidatului la preşedinţie după ce încercase să-l găsească pe Bork la universitate, dar, negăsindu-l, a rugat-o să-i transmită că va suna în a doua jumătate a zilei. Când Jessy s-a interesat dacă n-ar putea Bork să-l sune, Junger a răspuns că-i va fi dificil să dea de el, că aleargă tot timpul, că azi o să fie mare zăpăceală, se pregăteşte întâlnirea lui Ordok cu alegătorii, urmează conferinţa de presă, că în general e mare bătaie de cap, dar că el ţine mult să vorbească cu Bork. „Doream de mult timp să discut cu el, iar acum s-a ivit prilejul. Transmiteţi-i, vă rog, că am multe informaţii şi întrebări. Vreau foarte mult să iau legătura cu el."

Curând după plecarea lui Jessy la repetiţie, a sunat telefonul. Era Anthony Junger.

— Domnule Bork, nu-i aşa că avem un prieten comun pe nume Filotei şi că ajungem să facem cunoştinţă, din păcate, doar la telefon şi numai după „serviciul" lui?

— De acord. De-acum înainte călugărul cosmic va determina în mare măsură viaţa noastră.

— Despre asta şi voiam să discutăm, domnule Bork. Cred că vă e mai clar decât oricui lucrul ăsta. Întrebarea e ce turnură vor lua evenimentele sau, cum se exprimă metaforic ruşii, încotro se va rostogoli roata istoriei. Vreau să mă laud, să ştiţi că vorbesc destul de bine rusa. Am făcut stagiatura la universitatea din Moscova. M-aş bucura dacă v-aş putea fi de folos în această calitate.

— O, dar asta e minunat, exclamă Bork.

Rămase destul de uimit remarcând cât de sigur şi cât de tumultuos e discursul lui Anthony Junger. „O natură energică!" Îi veni în minte. „Oare câţi ani o fi având?"

— Şi eu am fost în Rusia în timpul lui Gorbaciov, adăugă el cu privire la tema rusă. Moscova, Leningrad, Kiev. Dar spune-mi, Anthony, câţi ani ai? Din simplă curiozitate.

— Ah, da, desigur! Aveam de gând să-mi dau mai multă importanţă şi să spun... treizeci, dar o să spun exact cât am, douăzeci şi opt şi jumătate. E timpul să-mi vină mintea la cap. Ce să vă mai spun? Moscova mi-a dat multe – o altă perspectivă asupra vieţii, asupra ştiinţei, KGB-ul însă nu m-a recrutat. Vă declar din start!

începură să râdă amândoi de gluma asta la modă în America.

— Să mă scuzi, Anthony, dar după vârstă ai putea să fii copilul meu. M-a interesat asta pentru că într-o discuţie serioasă e important să ştii vârsta interlocutorului.

— Şi eu sunt de aceeaşi părere. Despre dumneavoastră poate că ştiu tot. V-am citit cărţile, în ultima perioadă v-am recitit cu atenţie articolul „Cele nouă uşi ale unei viziuni globale".

— Da, era o tentativă de sinteză a ideilor general valabile din domeniul futurologiei. Îţi mulţumesc, sunt foarte măgulit, bâigui Bork.

— Dar din punctul de vedere al cunoştinţelor academice sunt un tip indecis, n-am certitudini, îi scăpă o ironie lui Anthony, am în cap fragmente de cunoştinţe. M-am apucat cu frenezie de toate, de la filosofie la astrologie, am visat cândva la cosmos. M-am ocupat şi de treburile sindicale, şi de jurnalistică, de aici şi apropierea mea de Oliver Ordok. El pariază pe populism, în asta stă puterea lui. Are nevoie acum de ajutor în cursa electorală. Ne dăm silinţa. Mă ocup de relaţia cu mass-media. Azi, de exemplu, are loc peste trei ore întâlnirea cu alegătorii în sala de sport Alfa-Baseball. O să fie publică. Mulţime de oameni, transmisiune în direct. Iar apoi, seara târziu, o să fie conferinţa de presă, tot cu transmisiune în direct pe câteva posturi de televiziune. Nu întâmplător vă spun toate astea, domnule Bork. Poate veţi fi interesat să vedeţi ce ne iese bine, adică ce-i iese şi ce nu-i iese lui Ordok. Îmi cer scuze, aveţi ceva timp la dispoziţie? Nu vă deranjez cu palavrele mele?

— Nicidecum, te ascult, Anthony.

— Uitaţi ce-aş vrea să subliniez în legătură cu asta, ca să fiţi în cunoştinţă de cauză. Dimineaţă ne-am adunat în biroul domnului

Ordok vreo douăzeci de oameni – asistenţi, experţi şi mulţi alţii – şi primul lucru pe care ni l-a comunicat a fost faptul că ieri a discutat cu dumneavoastră la telefon destul de mult despre mesajul călugărului cosmic.

— Da, aşa a fost, confirmă Robert Bork.

— E un lucru minunat că Ordok s-a sfătuit cu dumneavoastră în legătură cu ceva ce e acum în mintea şi pe buzele tuturor. E om politic, are din ce în ce mai multă popularitate, dar în niciun caz nu-i un proroc şi...

— Dragă Anthony, îl întrerupse Bork. Ştiu că tu i-ai dat lui Ordok ideea să mă caute. Nici eu nu sunt proroc, asta nici pe departe. Crezi că am inspiraţii subite? Sunt gata să mă adresez oricui ar putea să mă ajute, să mă lămuresc şi eu odată şi-odată. Mă suni ca şi cum e de la sine înţeles că le-aş şti pe toate. Nu garantez că părerile mele sunt inatacabile. Trebuie să ţii seama de asta.

— Mă bucur că-i aşa! îl uimi răspunsul lui Anthony Junger.

Se simţea entuziasmul în vocea lui.

— Atunci de ce te bucuri?

— Pentru că intuiţia nu m-a înşelat. Deşi se spune că nimeni nu e proroc în ţara lui, acum m-am convins încă o dată că sunteţi gânditorul pe care politicianul care aspiră la postul de preşedinte trebuie să-l consulte în primul rând.

Astăzi Ordok urmează să ţină un discurs, să răspundă la întrebările alegătorilor, vor fi mulţi, cât să umpli un stadion. Chestiunea nu e dacă va reuşi sau nu să-şi impună punctul de vedere şi să cucerească opinia publică luând toată povara pe umerii lui. Important e că opinia dumneavoastră va deveni astfel un bun public. Spun asta după cele auzite de la Ordok în această dimineaţă.

— Dar ce v-a spus?

— În linii mari, am înţeles că, bazându-se pe observaţiile dumneavoastră, e tentat să vorbească despre descoperirea lui Filotei ca despre un fapt real de care trebuie să ţină cont toţi, indiferent de categorie socială sau ţară, nu-i aşa? Am înţeles bine? Ordok a spus ceva în genul ăsta.

— Să iei în considerare ceva ca pe un dat este un punct de plecare. Dar ce faci mai departe? Ce te faci cu ceea ce a declanşat apariţia casandro-embrionilor şi continuă să fie cauza apariţiei lor? În plan social, istoric, psihologic? Sunt o groază de întrebări.

— Aveţi dreptate, domnule Bork, făcu Anthony.

Vru să mai spună ceva, să arate că a înţeles, însă Bork îşi continuă ideea:

— Sunt de-a dreptul copleşit de cele întâmplate, mi se pare chiar că eu însumi nu mai sunt cel de ieri şi că trebuie să găsesc din nou sensul vieţii, deşi ar cam fi cazul să mă gândesc cum s-o închei. Descoperirea lui Filotei ne răstoarnă concepţia veche privind destinul uman. Scoate la iveală ceva ce înainte nu voiam să recunoaştem. Progresul, civilizaţia păreau să justifice răul care le însoţeşte. Când tai pădurea, sar şi surcele. E un proverb rusesc.

— Da, e foarte răspândit. Stalin, de exemplu, justifica în felul ăsta represaliile în masă. Dar continuaţi, vă ascult cu atenţie.

— Uite ce voiam să spun. Descoperirea lui Filotei demască fără milă faptul că, pe parcursul întregii lor istorii, oamenii, generaţie după generaţie, s-au hărţuit sistematic unii pe alţii, au schimonosit lumea în care au trăit. Din pricina asta au fost lipsiţi de multe, au pierdut foarte multe în evoluţia lor istorică. Imaginează-ţi măcar în linii mari ce s-a întâmplat. Oare toate războaiele interminabile, unele dintre ele numite glorioase, toate revoluţiile, răscoalele, crimele, neîndurarea celor de la putere, tirania ideologiilor şi a învăţăturilor de toate felurile, toate astea, luate împreună – tot ce schimonoseşte şi subminează viaţa, destinele, face popoarele să se urască mereu, iar pe oameni nişte fiinţe hulpave –, nu-şi găsesc oare expresia, dacă ar fi să ne luăm după spusele lui Filotei, în protestul fără cuvinte al casandro-embrionilor, al căror număr creşte mereu? Refuzul lor de a trăi nu înseamnă că presimt sfârşitul lumii? Rezultă că povestea cu sfârşitul lumii, în care prea puţini mai cred până la capăt, dată fiind inerţia traiului de zi cu zi, devine o realitate grăitoare. Scriu despre toate astea în articolul la care am început să lucrez noaptea trecută. Desigur, Oliver Ordok poate să aibă părerea lui despre descoperirea lui Filotei, dar în orice caz şi el, şi echipa lui, voi toţi trebuie să înţelegeţi cu ce problemă dificilă vă confruntaţi. Cam aceleaşi lucruri i le-am spus aseară lui Ordok.

— Îmi pare rău că v-am antrenat şi azi într-o convorbire telefonică atât de lungă, dar în sinea mea mă bucur – am aflat ce doream să aflu. Împărtăşesc părerea dumneavoastră că în teoria lui Filotei mai sunt multe la care trebuie să medităm. Dar, oricum, ne-a dat să rezolvăm o problemă extraordinară. Toţi muritorii, toţi până la ultimul, trebuie să se gândească la ea! Asta da om! A pus lumea în

mişcare! Şi dacă ar trebui să dăm socoteală pentru toate veacurile care au trecut – spre asta ne şi îndreptăm –, pentru tot ce au făcut fiinţele hulpave, cum aţi binevoit să vă exprimaţi, adică noi toţi şi toţi cei de până la noi, atunci la cine să apelăm, dacă nu la noi înşine?! A devenit clar că răul nu trece fără urmări, nu dispare odată cu cei care l-au făcut, ci sălăşluieşte undeva, în abisurile geneticii, până la un moment dat. Înseamnă că mai devreme sau mai târziu cineva trebuie să plătească pentru asta renunţând la viaţă?!

— Da, asta înseamnă, Anthony. Ideea este că ne frământăm prea puţin ca să aflăm care e raportul dintre bine şi rău, le percepem ca fiind legate împreună, în aceeaşi relaţie invariabilă, ne gândim prea puţin la faptul că răul e mai puternic, că nimiceşte, că omoară în noi menirea noastră primordială, reprimă în noi binele potenţial, nu îngăduie raţiunii să-şi ridice capul şi să descopere alte moduri de trai în care omul ar deveni calitativ mai bun decât acum.

— Domnule Bork, credeţi că, rămânând aşa cum sunt construiţi fizic, oamenii ar putea fi posesorii unor calităţi intelectuale superioare, ar putea fi nişte fiinţe cu o altă matrice comportamentală?

— Foarte posibil. Doar am fost lăsaţi de capul nostru şi ne-am pomenit singurele fiinţe raţionale din univers. Fără nicio concurenţă cu altfel de creaturi. Teoretic vorbind, am fi putut avea un alt tip de evoluţie spirituală, ne-am fi putut dezvolta altfel? Putem discuta pe tema asta. Ce nu putem însă nega este că, oricâte realizări ştiinţifice şi tehnice am avut, am rămas şi, din păcate, rămânem pentru totdeauna aceleaşi fiare care-şi devorează semenii.

— Ei, drăcie, păcat, mare păcat. Rezultă că Filotei ăsta ne-a surprins în flagrant genetic?! Oricât de stupid ar părea, pe mine mă afectează întru câtva faptul că am fi putut fi altfel decât suntem. Oare nu-i vorba aici, domnule Bork, despre cântecul acela banal cu omul ideal? Melodia aceea care ne împinge spre porniri masochiste?

— Fireşte, în măsura în care masochism înseamnă să te lamentezi în pustiu că-ţi lipseşte pădurea.

— Şi ce propuneţi în condiţiile în care o asemenea pădure nu există şi nici nu va exista?

— Probabil un singur lucru: să creştem în noi pădurea, să avem noi intuiţii.

— Ce înseamnă asta?

— Ce înseamnă? Eşti un jurnalist tenace! În lumina

descoperirilor lui Filotei asta poate însemna un singur lucru: trebuie să dăm ascultare semnalelor casandro-embrionilor şi să înţelegem fiecare semn al Casandrei ca pe un avertisment. Numai aşa putem opri sfârşitul istoriei, pe care îl simţim cum creşte în noi pentru că ne e frică să ne naştem. Practic, ar trebui ca fiecare dintre noi şi toţi la un loc să ne dăm seama că se apropie o catastrofă genetică. Tocmai despre asta scriu în articolul pentru *Tribune.* Iartă-mă, Anthony, dar nu se poate spune totul la telefon. Scurtând povestea, responsabilitatea omenirii faţă de urmaşi capătă din acest moment un caracter nou, probabil că e o nouă etapă pe scara evoluţiei. Ieri i-am spus şi lui Ordok cam acelaşi lucru. Şi el era preocupat.

— Da, domnule Bork, lui Ordok al nostru îi va fi greu de data asta, pentru că o asemenea problemă nu se potriveşte deloc cu agenda lui politică. Pe politicienii de genul lui Ordok eu îi numesc „cavaleri care se bat cu armele într-un turnir". Ordok acţionează fără să şovăie atunci când are un duşman concret pe care-l atacă în văzul lumii, în public. Când e într-un cerc restrâns foloseşte chiar cuvântul „duşman necesar". Atunci se simte în formă. Dar, vedeţi dumneavoastră, în cazul nostru e vorba de ceva abstract!...

— Nu e chiar aşa, Anthony. Abstracţiunea asta se poate transforma cât ai clipi în ceva concret şi, în plus, cumplit de dur, într-o înfruntare acerbă, pentru că sunt în joc vieţile oamenilor.

— Sigur că da. Am vrut doar să remarc o particularitate a psihologiei lui Ordok: aşa rezistă el ca om politic. V-am spus toate astea fiindcă tot veni vorba. Mă opresc aici, mr. Bork, îmi cer scuze, dar cu dumneavoastră nu te mai saturi discutând. Interziceţi-mi să vă mai sun, căci altfel nu veţi mai avea parte de linişte.

— Bine, bine, Anthony. Nu văd de ce n-am discuta la nevoie.

— La revedere, mr. Bork. Aşadar, dacă doriţi să urmăriţi emisiunea la televizor, mitingul de la Alfa-Baseball e de la şase la opt şi conferinţa de presă de la hotelul Sheraton de la nouă la zece.

— Mulţumesc, o să am în vedere...

Capitolul şase

Ziua de toamnă te invita parcă să imortalizezi pe pânză argintiul strident al aerului, frunzele multicolore căzând fără zgomot, stolurile de păsări migratoare rotindu-se în semn de rămas-bun peste acoperişurile caselor de la marginea oraşului... Iar undeva, în apropiere, se auzeau glasuri de copii zbenguindu-se. Ziua însorită

dăruia tuturor fiinţelor linişte şi împăcare, le lăsa să-şi contemple în pace viaţa...

Aşa s-ar fi sfârşit acea zi minunată, binecuvântată de Dumnezeu, când părea că nimic nu poate să schimbe cursul vieţii. Dar se apropia un eveniment deocamdată nevăzut, dar care prindea formă şi îşi aduna energia necesară să se manifeste. Oamenilor nu le rămânea decât să se strângă la un loc cât mai mulţi, să stea cât mai apropiaţi, să facă masă compactă, să fie o singură respiraţie fierbinte.

Robert Bork se uită la ceas şi realiză că aşteaptă cu sufletul la gură întâlnirea lui Ordok cu alegătorii. Era tulburat de parcă el era acela care trebuia să ţină discursul pentru fotoliul de preşedinte şi să prindă momentul, aşa cum se exprimă jurnaliştii, când să câştige încrederea şi susţinerea publicului. Bork nu putea pricepe de ce e atât de emoţionat. Nu părea să se întâmple ceva deosebit, era doar o activitate de rutină în cadrul campaniei electorale şi nimic mai mult. Avea vreun rost să se mai gândească la asta? Avea rost să acorde atâta atenţie unui eveniment obişnuit, să aibă emoţii cu privire la ceva ce nu are nicio legătură cu el? Un sucit, asta era, şi nimic mai mult! Uite unde s-a găsit suporterul lui Ordok!

Dar, oricât se lua în râs, era tulburat, pur şi simplu nu-şi găsea locul. Îi venea să iasă din casă în grădină, unde obişnuia să se plimbe sau să deseneze pe nisip semnele, chipurile, magice, în timp ce asculta acordurile muzicii care ajungeau la el prin geamul deschis. O asculta şi acum. În ea căuta alinare, într-o simfonie a lui Beethoven de data asta, în măreţia ei cosmică, sperând că, aşa cum se întâmplă adesea, muzica îl va distrage, îl va duce în lumea ei, se va lăsa în voia altor emoţii, a altor gânduri şi reverii venite de-a valma, fără nicio ordine. Îi plăcea să creadă că muzica este una din nenumăratele forme ale energiei solare, că vine din măruntaiele universului, iar compozitorul, asemenea radarului, captează muzica din cosmos, îi dă formă, armonie, îi conferă sonoritate. Altfel spus, se gândea că muzica este transfigurarea sonoră a Spaţiului şi Timpului. Nu împărtăşea nimănui, se-nţelege, „descoperirile” sale, oamenii şi-ar fi bătut joc de el. Nici măcar Jessy nu ştia. Mai avea o teorie pe care n-o comunica nimănui, deşi tare mai voia uneori s-o facă: se gândea că muzica e dată oamenilor drept compensaţie pentru viaţa lor tragic de scurtă. Credea că, atunci când omul ascultă muzică şi se cufundă în ea, el trece într-un timp cosmic, este inclus într-o mişcare infinită şi, prin contact cu veşnicia, viaţa lui

se prelungeşte probabil cu decenii, secole sau mai mult, şi nu se prelungeşte liniar, ci într-o dimensiune a cărei natură nu a fost încă descoperită. Şi probabil că nu va fi descoperită niciodată.

Acum însă Bork era convins că poţi percepe muzica în felul acesta numai dacă ai o anume stare de spirit, ca atunci când te pregăteşti de rugăciune sau de o călătorie pe mare... Tocmai starea asta îi lipsea astăzi. Muzica nu-l putea ajuta, în plus, Jessy întârzia să vină de la repetiţie. Era oră de vârf, cu inevitabilele ambuteiaje pe şosele. Bork se simţea şi el prins într-un ambuteiaj. Treaba nu mergea, nu se apucase încă de ce trebuia să termine urgent. *Tribune* voia să primească articolul promis cât mai repede cu putinţă. Dar azi, deşi ştia perfect că recolta ştirilor senzaţionale din paginile ziarelor nu suferă amânare, nu se îndemna deloc să se aşeze la calculator. Tot amâna, fiind convins că în cel mai rău caz va lucra noaptea şi nu va dezamăgi ziarul. Umbla încoace şi încolo, era necăjit că nu-şi găseşte astâmpărul, dar în acelaşi timp presimţea ce text extraordinar va aşterne pe hârtie; simţea aproape fizic cum textul creşte ca iarba după ploaia de vară. Articolul îi dădea ghes să-l scrie.

Dar el pierdea timpul aşteptând încordat ceva ce-i părea că n-ar trebui să aştepte pentru că nu-l privea deloc. Grandiosul miting electoral trebuia să se desfăşoare în cea mai populată zonă a oraşului, în bine-cunoscuta sală de sport care va fi plină până la refuz cu tot soiul de oameni, dar lui i se păru că-l vede lângă casă, pe terasă, pe gazon, în grădina lui de piatră. I se păru că mulţimea uriaşă îi încercuieşte casa şi năvăleşte, împiedicându-l să respire... îşi spuse că e paranoic. Cum de i se putea năzări aşa ceva?

Se plimbă prin casă, pe-afară, se uită la ceas, abia dacă ascultă muzica, nu răspunse la telefon, deşi acesta suna destul de insistent. Dădu ocol televizorului mare din living, căci nu voia să-l deschidă înainte de vreme; putea spune cu ochii închişi ce se difuza pe zecile de posturi – aceeaşi tevatură televizată... Jessy întârzia...

Nu-şi găsea locul, nu se putea concentra. Îi veneau totuşi în minte şi idei profunde. De exemplu, că nici în discuţiile de la universitate, nici în cele cu jurnaliştii de la *Tribune,* nu se amintise, nu ştia din ce motive, că scrisoarea călugărului Filotei era adresată Papei de la Roma. Puteai să-ţi dai lesne seama că Papa e pus în faţa unei situaţii foarte complicate: cum să facă, să răspundă sau nu în presă la un asemenea mesaj neobişnuit, ca să nu spunem odios, al călugărului

impostor şi, dacă da, atunci ce să răspundă?

Robert Bork îşi imaginează ce frământări extraordinare pot apărea în religiile de toate felurile atunci când problema casandro-embrionilor va deveni subiect de discuţii şi controverse. Iată unde se ascunde unul din pericolele ce stau în calea descoperirilor lui Filotei.

Căci religiile, care au în vedere şi suferinţele omului, şi veşnica aspiraţie de neatins a spiritului său de a se contopi cu Dumnezeu, sunt viclene în aceeaşi măsură – fiecare cu Dumnezeul ei, chiar şi cu un Dumnezeu unic pentru toate: dar ce-i al ei e-al ei, iar ce-i străin e străin adică ce-i al ei şi ce-i străin sunt lucruri incompatibile. De aici vin atitudinea părtinitoare, ambiţia şi egoismul credinţelor de toate felurile care se proclamă ca unice deţinătoare ale adevărului, aşa apar controversele în structurile laice ale clerului, de aici vin înstrăinarea şi neînţelegerile între credincioşi. Probabil că tocmai din această cauză vor apărea, presupuse Bork, nişte forţe, cine ştie ce fel de forţe, care vor încerca înverşunate să întoarcă în folosul lor descoperirile lui Pilotei combinându-le după cum le va duce capul – fie aruncând anatema asupra călugărului cosmic, acumulând astfel capital politic, fie adaptând descoperirea stigmatului Casandrei la propriile doctrine şi lărgind în felul ăsta bazele religioase ale cultului respectiv ca să-şi mărească influenţa asupra credincioşilor.

Lui Bork îi veni iarăşi în minte ideea pe care o întorcea pe toate feţele când se întâmpla să călătorească şi să participe la conferinţe ştiinţifice internaţionale, fără să îndrăznească însă s-o spună cu glas tare. La început ideea îi trecu prin minte ca fulgerul, apoi îl sâcâi din ce în ce mai tare, apăsându-l ca o povară grea. Ce s-ar întâmpla cu destinele oamenilor, ce întorsătură ar lua ele, cum s-ar transforma viaţa fiecărui om de pe pământul ăsta, dacă ar fi liber să profeseze în egală măsură toate religiile, dacă ar avea dreptul să participe liber, neîngrădit de nimeni şi cu acelaşi statut la toate religiile, cu condiţia să creadă în Dumnezeu, să nu adere numai la o singură confesiune sau sectă care exclude din start celelalte religii, să fie recunoscut de toate religiile fără niciun fel de rezerve? Ce s-ar întâmpla dacă s-ar considera în egală măsură şi creştin, şi musulman, şi budist, şi iudaic şi orice altceva, ce s-ar întâmpla dacă l-ar recunoaşte în mod necondiţionat toate cultele, iar el ar accepta neconstrâns toate ideile şi normele lor general valabile, iar nu pe cele sectare? N-ar mai exista atunci

interdicţii religioase strigate în gura mare sau pe înfundate, care să ridice bariere de netrecut, iar lucrul acesta ar fi deosebit de important pentru comunităţile din marile oraşe sau din ţările dens populate în care e un talmeş-balmeş de confesiuni. O asemenea stare de lucruri ar uşura în mod semnificativ viaţa omului, ar face-o mai armonioasă? Poate că atunci ar fi momentul ca toate religiile să vină împreună în întâmpinarea omului, nu separat, înghiontindu-se una pe alta. În felul acesta omul sfârşitului de secol XX ar putea declara ce n-au putut declara generaţiile trecute: toate religiile sunt ale mele, le împărtăşesc toate credinţele, intru în toate aşezămintele religioase, în toate templele, sunt un pelerin bine-venit... M-am născut creştin, am fost botezat, dar voi fi înmormântat pe versete din Coran, astăzi am fost ortodox cu ortodocşii, ieri am fost musulman printre musulmani, în Japonia m-am închinat lui Buddha, în Elveţia am îngânat tezele lui Luther... Prin credinţa mea în Dumnezeu nu sunt străin nimănui şi nu-mi sunt străine rugăciunile înălţate de oameni Creatorului nostru în toate limbile şi graiurile. Creatorul ia aminte la noi toţi, suferă la fel de mult din cauza fărădelegilor noastre şi ne deschide tuturor porţile universului după înţelepciunea şi bunătatea noastră.

Ecumenismul n-ar vlăgui ideea de Dumnezeu în niciuna din religiile existente, din contră, le-ar conferi universalitate, deschidere, dinamism şi, cel mai important lucru, ar scoate la lumină sensul primordial al iubirii de oameni pe care acestea se întemeiază, şi ar face-o nu în teorii minunate, ci în fapte...

Bork îşi dădea seama fără doar şi poate că ideea este mai degrabă stranie şi, poate, chiar absurdă, că e puţin probabil să se realizeze, că trebuie s-o ţină în el şi pentru el, că trebuie să fie foarte atent cu asemenea afirmaţii globalizatoare care pot produce un adevărat şoc rănindu-i pe credincioşii zeloşi, deranjându-le mecanismul vieţii cotidiene. Acestea erau motivele care blocau dorinţa futurologului Bork de a face să răsune spaima din el şi riscul pe care şi-l asumă tot urzind şi mestecând în van ideile de unul singur. Se abţinea chiar şi când îi stătea pe limbă s-o spună, atunci când ideea cosmopolitismului religios era de domeniul evidenţei, impunându-se în mod imperios ca un adevăr ce trebuie neapărat căutat, ca un model nou de comunicare spirituală între oameni şi religii ce trebuie găsit cu orice preţ. Acesta ar fi pasul făcut împreună în căutarea lui Dumnezeu, şi nu încercările răzleţe ale cultelor rivale de a „reuşi" unele înaintea

celorlalte.

Își imagina foarte bine ce indignare cumplită ar stârni ideea pluri confesionalității în rândul ierarhilor religioși, ce scandal s-ar isca, ce pietre ar zbura spre bietul lui cap, ce păcate, nelegiuiri și erezii i s-ar imputa. Dacă egoismul și lăcomia sunt însușiri primordiale, aproape biologice, ale naturii umane, n-ar trebui să ne îndoim că vor urma fapte ca acestea. Și atunci, în contextul indiferenței celorlalte religii, chiar și soarta nefericitului Salman Rushdie, condamnat la moarte de ierarhii musulmani, ofensați profund în numele marelui lor profet, soarta lui deci ar fi cu atât mai de invidiat: cum, necum, Salman Rushdie reușise să-și găsească un refugiu, în schimb, acela care luptă pentru integrare pluri confesională nu are nici măcar această posibilitate. El, ereticul respins de toți și alungat de toate cultele înfuriate, nu-și va găsi un loc pe pământ unde să-și pună capul, nu va avea parte de adăpost nicăieri și niciodată. „În cazul ăsta nu-ți rămâne decât să te refugiezi în cosmos, la Filotei", se luă în râs Robert Bork și-i veni pe loc o altă idee: „Poate că soarta îl gonise înadins pe Filotei în cosmos ca să spună pământenilor adevărul tocmai de acolo, de la înălțimea aceea inaccesibilă".

Cufundat în gândurile care se îngrămădeau în mintea lui, Bork era cât pe ce să piardă începutul transmisiunii televizate a mitingului electoral. Se uită la ceas – era deja ora șase. Se repezi în sufragerie, la televizor. Tocmai la timp! Moderatorul invita telespectatorii la mitingul electoral al lui Oliver Ordok, candidatul independent la postul de președinte, miting transmis în direct din sala de sport Alfa-Baseball.

I se înfățișă pe ecran panorama mulțimii aflate sub arcadele sălii de sport. Lume multă, n-o puteai cuprinde cu privirea. În eter se auzea rumoarea vocilor înăbușite, asemănătoare zumzetului de albine. Prin fața lui Bork defilau chipurile oamenilor, o mare de chipuri de toate felurile și culorile. Îți puteai da seama după decor că echipa candidatului muncise nu tocmai rău. Sub cupola sălii atârna un balon imens cu portretul lui Ordok zâmbind. Ici și colo se zăreau panouri: „El cunoaște oamenii de la periferia societății", „Ordok – viitorul președinte!", „Ordok propune un nou program ecologic", „Șomerii cred în Ordok!", „Feministele cer prioritate!", „Votăm pentru Ordok!" și altele asemănătoare. Operatorii lucrau profesionist, prezentând panourile în prim-plan.

Totul se desfășura așa cum trebuie să se desfășoare întâlnirile

publice de genul ăsta – cu larmă, cu tărăboi, cu muzică de estradă, cu comentatori foarte vocali, cu poliţişti impasibili, responsabili cu ordinea. Ordok arăta şi el aşa cum i se cuvine unui erou sărbătorit cu mare pompă. Mişcările îi erau sigure, din cauza staturii mici ce abia dacă atingea media îşi ţinea demonstrativ capul sus, aşezat pe gâtul drept şi vânjos. Zâmbetul îi colora buzele aproape albe, ochii ascundeau cu iscusinţă sub acelaşi zâmbet jucăuş o atenţie încordată. Era pregătit de atac în orice moment. Aducea cumva cu un prezentator abil, cu multă experienţă, capabil să se arate vivace, plin de forţă, cu un timbru al vocii care putea surprinde pe oricine, ascunzând în felul ăsta statura lui mititică. Însoţit de consilieri şi ajutoare, Ordok se îndreptă spre tribună în aplauzele prietenoase ale celor din sală. Odată apărut candidatul la preşedinţie, fotoreporterii se îmbulziră fixând şi declanşând unul după altul obiectivele aparatelor de fotografiat. Bliţurile scăpărară. În răstimpul acesta scurt, suspendat în eter, atmosfera din sala de sport i se înfăţişă lui Bork exact cum trebuie să arate orice început de miting electoral transmis în direct, evidenţiind o dată în plus democraţia americană în acţiune şi spiritul întreprinzător al organizatorilor campaniei preelectorale.

Fiind sub impresia provocată de cele prezentate pe ecran, Bork, care nu înţelegea de ce se zbuciumase toată ziua şi nu-şi găsise locul aşteptând încordat, se mai linişti puţin, reproşându-şi chiar că fusese excesiv de nervos.

Era dificil, într-adevăr, să identifici în masa aceea de oameni ceva ce nu se încadra în regula jocului, pentru că atenţia lor era focalizată pe un singur personaj – Oliver Ordok, al cărui discurs, amplificat de microfoane, răsuna sub cupola sălii imense ca un torent uriaş de cuvinte şi exclamaţii. Ordok se pricepea destul de bine să vorbească, atingea teme de actualitate, era întrerupt în chip fericit de aplauze de câte ori nimerea ţinta referindu-se la subiecte arzătoare. Candidatul la postul de preşedinte făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să mulţumească pe toată lumea, să-şi recruteze susţinători, să-i captiveze, cerându-le, în schimb, să aibă încredere în el. Ca să-i câştige, îl critica vehement pe preşedintele în funcţie, aflat la sfârşit de mandat, critica congresul, senatorii, mijloacele mass-media, anumite corporaţii şi companii, critica organismele financiare care fie independent, fie luate împreună, nu-şi atinseseră nu ştiu ce obiective, plătiseră cu nu ştiu cât mai puţin decât se cuvenea, îşi ascunseseră veniturile, privaseră

oamenii de posibile beneficii, în schimb el promitea în repetate rânduri reînnoire şi recompensă. Această parte a discursului îi reuşi foarte bine, toată sala era în mare agitaţie, Ordok se lumină la faţă, simţi cum creşte în propriii săi ochi şi în ochii celor adunaţi acolo. Era succes pe toată linia.

Robert Bork îl urmărise atent, încercând să-şi imagineze cât mai ţine minte Ordok din convorbirea lor telefonică de ieri. Nu, încă nu suflase nicio vorbă despre mesajul călugărului cosmic. Poate că e mai bine aşa, poate că într-o adunare politică de felul ăsta nu e potrivit să abordeze o asemenea temă. Poate că Ordok îşi propusese să ducă lumea cu vorba, să atragă mulţimea în hăţişul problemelor vieţii cotidiene, epuizând astfel agenda politică.

Dar, orice ar fi făcut, Ordok n-a reuşit să manevreze mulţimea în aşa fel încât să evite fenomenul Filotei. Prima întrebare pusă de la microfonul din sală a fost exact despre subiectul ăsta:

— Domnule Ordok, se auzi o voce de femeie. Numele meu este Ana Smith, sunt profesoară la o şcoală. Aţi putea să ne spuneţi ce credeţi despre mesajul călugărului Filotei, publicat astăzi în *Tribune*?

Femeia stătea dreaptă la microfonul de pe culoar, era emoţionată.

Oamenii din sală începură să se agite ca şi cum s-ar fi aflat pe puntea unei corăbii ameninţate din senin de un val uriaş. Vuietul vocilor crescu şi se stinse în aşteptarea răspunsului. Era unul dintre momentele considerate cruciale.

— Da, stimată doamnă Smith, spuse după o pauză Oliver Ordok, făcându-se mic în mod vizibil şi schimbându-se la faţă, am citit documentul acesta şi m-am gândit mult la el. Nu vă ascund nimic, am bănuit că întrebarea va apărea şi la întâlnirea noastră, deşi, dacă tot veni vorba, ea nu are nicio legătură directă cu campania preelectorală. Dar ceea ce vă frământă pe voi, dragi alegători, mă priveşte şi pe mine, mai ales că întrebarea se referă, cred, la toţi, fără excepţie. Uite ce-aş vrea să spun în legătură cu asta, continuă Ordok. Sigur că nu mă preocupă în mod special asemenea probleme aflate departe de politică. Mă gândesc însă că descoperirea călugărului sau, mai exact spus, a marelui om de ştiinţă contemporan Filotei, vorbeşte despre faptul că pentru omenire vine vremea încercărilor. Din păcate, am exagerat apreciindu-ne mai mult decât valorăm în realitate. Toţi aţi citit ziarul, ştiţi despre ce este vorba. Semnalele lui Filotei trebuie receptate ca un

avertisment al catastrofei ce se apropie. Aşa stau lucrurile!

în răstimpul ăsta, obiectivele camerelor de luat vederi lunecau prin sală, filmând la întâmplare chipurile celor prezenţi, prezentându-le mărite în prim-plan, cu privirile încremenite în aşteptare. Robert Bork încremeni şi el în faţa micului ecran, îi păru rău că nu se află în sală. Va putea Ordok să-i convingă pe oameni?

— Şi ce-i de făcut? se auzi din nou profesoara în tăcerea care se lăsase. Întrebarea ei suna sincer şi disperat.

— Cred că fiecare trebuie să decidă singur, răspunse Oliver Ordok. În sală se auzi vuietul surd al exclamaţiilor. Dar dacă e să facem afirmaţii generale, îşi începu Ordok comentariul, încercând să stingă zgomotul din sală, atunci sigur că e nevoie să prevenim catastrofa prin programe corespunzătoare, fie să prevenim catastrofa socială, aşa cum tratează problema Filotei, fie să prevenim catastrofa biologică, luând măsuri prin care să combatem fenomenele ce provoacă reacţia escatologică a casandro-embrionilor, adică refuzul lor de a trăi.

— Permiteţi-mi să vorbesc! se auzi o altă voce de femeie.

O doamnă cu trăsături de mulatră, brunetă, cu cercei strălucitori de metal, într-o bluză galbenă cu gulerul descheiat, interveni destul de hotărâtă la microfonul aşezat pe unul din culoare.

— Nu pot să tac şi nici nu trebuie să tăcem! declară ea uitându-se în toate părţile. Da, viaţa pe care o ducem în cartierele noastre nu-i deloc uşoară. Am trăit însă mereu cu dorinţa să avem copii, bucurându-ne la naşterea lor. Ei bine, nimeni să nu se amestece în asta! Ce treabă are călugărul cosmic?! De ce mă urmăreşte? De ce se amestecă în viaţa mea personală? Protestez categoric!

în sală se auzi din nou vuiet de glasuri, mulţi dintre cei prezenţi aprobară dând din cap, alţii se ridicară în picioare gesticulând în semn de încuviinţare.

Ordok încercă s-o liniştească pe mulatră:

— Da, vă înţeleg, doamnă, însă apariţia stigmatului Casandrei nu depinde de noi. Noi trebuie să înţelegem că faptul acesta este un fapt real.

— Dacă de la tribuna viitorului preşedinte ni se spune să fim îngăduitori cu călugărul ăsta cosmic, asta-i altă discuţie! Să vină încoace şi să spună tuturor femeilor cu ce am mâniat cerul unde s-a căţărat el şi din care ne hărţuieşte, făcându-ne de ruşine în faţa lumii!

Femeia cu cerceii scânteietori nu se potolea deloc, stârnind în

jur un val de proteste solidare. Probabil că şi acasă făcea scandal sau poate că nu avea nici casă, nici soţ. „Ce nenorocire, şopti Bork, ce căzută-n eroare este, ce rătăcire tragică. Ea suferă şi e de înţeles."

Dar femeia continuă cu şi mai multă furie:

— Vă e uşor să judecaţi, ce uşor vă e să-l numiţi savant genial. Cică el ne-ar deschide ochii. Aflaţi că pentru mine omul ăsta de pe orbită e un ticălos! Strigă ea vărsându-şi focul.

La aceste cuvinte sala amuţi pe loc şi pentru o clipă se lăsă tăcerea. Nimeni n-o puse la punct, nimeni nu-i ceru să respecte buna cuviinţă pentru că se află în public. Fiind într-o situaţie absolut ridicolă, Oliver Ordok nu îndrăzni nici măcar el să-i spună ceva. Urmă o scenă ce-i cutremură pe mulţi dintre americanii care se aflau în faţa televizorului.

— Uitaţi-vă la mine, n-am de ce să mă ascund, uitaţi-vă aici, ce să mă fac?! strigă femeia respirând nervos şi îşi atinse fruntea cu degetul. De câteva zile mi-a ieşit pacostea asta pe frunte, pata asta, stigmatul Casandrei, cum îl numeşte diavolul ăsta din cosmos!

Chipul îi apăru pe ecranul televizorului în prim-plan şi în clipa asta se văzu clar pe fruntea femeii o sinistră pată purpurie, care pulsa ritmic ca un semnal de alarmă.

— Am ascuns-o sub cremă, sub pudră, spuse ea acoperindu-şi cu palma buzele, ce-i tremurau uşor. N-ajută la nimic, nu dispare. Nici ziua, nici noaptea! Înseamnă că nu mă scapă din ochi ticălosu' ăsta din cosmos! Îmi scoate ochii cu pata şi iar pata: uite, zice, fătul tău e împotriva ta, împotriva mamei, împotriva vieţii, îţi trimite semnale să-l omori! Ce înseamnă asta, că nu vrea să vadă lumina zilei, că-i e frică să trăiască? Asta înseamnă? Cine-i dă ghes să adune în el atâta scârbă pentru viaţă, cine-l împinge la moarte pe el, care nu s-a născut încă, cine-l sileşte să dea înapoi, să nu vrea să vadă lumina zilei? Cine se bagă în viaţa mea? Cu ce drept mă iradiază cu razele astea groaznice? Noi stăm bine mersi aici, iar el, genialul Filotei, cum suntem îndemnaţi să-l socotim, cotrobăieşte cu razele lui să găsească în femei casandro-embrioni. Ne controlează! Ne scoate ochii cât de răi suntem! Ce avem de făcut? Credeţi că sunt singura? Sunt şi altele ca mine în sală şi poate că ele nu ştiu că au stigmatul Casandrei! Ce să mă fac, oameni buni? Ce-mi spuneţi să fac? Să omor fătul pentru că-i e frică de viaţă? Asta să însemne că eu nu-i sunt pe plac? Că nici soarta mea, nici viaţa mea nu-l mulţumesc? Sau ar trebui să-i aranjez să trăiască pe pământ

ca-n rai?! M-aş bucura s-o pot face! Cum? Cum să îndrept eu lumea? Sau nu-mi rămâne decât să mă spânzur şi eu?!

Femeia începu să plângă în hohote, dându-se de ceasul morţii, clătinându-şi capul neconsolată. Câţiva oameni din rândurile apropiate alergară la ea şi o scoaseră afară ţinând-o de umeri.

Şi iarăşi se instală o linişte de mormânt. Miile de oameni stăteau încremeniţi, cu ochii în pământ. Toţi păreau să fi uitat de Oliver Ordok, pentru care se adunaseră aici. Camerele de televiziune ocoleau şi ele tribuna, filmând cu insistenţă feţele celor din sală sau înfăţişând imagini de ansamblu.

Ordok apăru pe ecran abia în momentul când rosti următoarea frază:

— Nu cred că vom putea răspunde aici la toate întrebările. Poate ar merita să organizăm ceva special... începu el.

O voce din sală îl întrerupse din nou:

— Permiteţi-mi, domnule Ordok, i se adresă un bărbat de la microfonul aflat departe, într-un colţ, simt nevoia să spun câteva cuvinte ca să nu vă gândiţi la nimic rău. Suntem de partea dumneavoastră, dar vedeţi cum stau lucrurile, toţi îşi fac griji. Sunt medic, sunt de-a dreptul şocat, o înţeleg pe femeia aceasta, e stresată, şi câte or mai fi în aceeaşi stare!

Cum e posibil ca unul din cosmos, oricine ar fi el, să dea buzna în viaţa noastră?! În primul rând, este o încălcare a Constituţiei noastre. Se pune întrebarea: trăim într-o ţară democratică, sau nu? Suntem stăpânii noştri, sau nu? Cum sunt respectate drepturile omului? Cine îndrăzneşte să ne încalce drepturile? Cine ne poate obliga să trăim şi să acţionăm conform nu ştiu cărei teorii, fie ea şi teorie ştiinţifică? Pentru că nu împărtăşesc ideile astea întrucât nu intră în sfera intereselor mele, nimeni nu are dreptul să-mi impună cum să trăiesc, experimentând pe mine un model de viaţă sau altul. Am studiat cu atenţie mesajul lui Filotei. M-am gândit mult. Cu tot respectul pe care vi-l port, nu sunt de acord cu dumneavoastră. Şi consider că nu putem să urmăm recomandările lui Filotei. Admit că din punct de vedere ştiinţific poate să aibă dreptate, însă din punct de vedere practic – nu, nu are dreptate. Nu suntem animale de laborator!

— Are dreptate! Bravo! Aşa este! Se auziră alte voci, şi sala începu să fiarbă.

Camerele de luat vederi alunecau pe chipuri, fixând ba un

alegător, ba altul dintre cei care zbierau cât îi ţinea gura. La un moment dat, operatorul îl arătă pe Ordok în primplan. Era mai mare jalea să-l priveşti – stătea la tribună pierdut, neştiind ce să facă, cum să oprească exclamaţiile furioase venite din sală. Chiar în clipa aceea, Bork zări petele de la supă apărute iarăşi pe faţa lui, se iviseră din senin, de undeva din adâncul fiinţei lui, erau rodul pocit al furiei înăbuşite. Se întindeau pe toată faţa, erau vinete-purpurii, fierbinţi şi umede – aceasta era senzaţia pe care ţi-o produceau de la distanţă, de pe ecranul televizorului. Până şi pe Bork îl luă cu ameţeală, i se făcu rău din pricina celor întâmplate: oamenii refuzau disperaţi să vadă că ei sunt sursa răului pe pământ. Da, refuzau cu obstinaţie să-l înţeleagă pe Filotei, era un refuz care nu putea fi stăvilit sau îmblânzit. Lui Bork i se făcu de-a dreptul milă de Ordok, acesta se afla într-o situaţie umilitoare. „Ghinion, mare ghinion, se frământă Bork pentru colegul său. Important acum e să nu se descurajeze. Numai de-ar putea să convingă sala, să-şi impună punctul de vedere. Şi-ar recâştiga în felul ăsta poziţia pierdută. Va fi în stare? Doamne, ce tâmpenie! Suntem condamnaţi fără să fim vinovaţi, suntem condamnaţi să fim orbi când e vorba de noi înşine. Nefericitul de Filotei, dacă ar fi acum în sală!”

— Vă adresez rugămintea, domnule Ordok, în numele meu şi, dacă mi se alătură şi alţii, în numele alegătorilor. Nu putem lăsa lucrurile aşa! Strigă în microfon, biruind zgomotul, cel care se prezentase drept medic. Nimeni nu are dreptul să facă niciun fel de experimente cu cetăţenii Americii! Dacă acest călugăr cosmic are în vedere toată omenirea de-a valma, e treaba lui, nu a noastră. Noi suntem americani. Suntem independenţi şi suverani! Trebuie interzise iradierile instigatoare pe teritoriul Statelor Unite! Să-şi spună părerea şi Congresul, şi organismele noastre federale!

— Aşa e! Să se interzică! Răsunară strigătele de peste tot. Să se interzică!

— Vă rog să vă calmaţi, domnilor! Vă rog, doamnelor!

Moderatorul încerca să reinstaureze ordinea vorbind la microfonul de pe podium. Era un om solid, cu ochelari scumpi şi masivi, cu cărarea pieptănată cu precizie în părul dat cu gel, era îmbrăcat sobru şi, după cum arăta în totul, fusese şi el luat prin surprindere de schimbarea ce se produsese. Era emoţionat, se trăgea mereu de cravată.

— Vă rog să respectaţi ordinea la microfon! chemă el lumea la

ordine. Vă voi da cuvântul, vă rog însă, pe rând.

Dar era prea târziu. Lângă microfoane, pe culoare, se adunaseră ciopor grupuri de oameni doritori să declare ceva ce nu suferă amânare, să completeze cu ceva pe cel care vorbise înainte, să spună mereu aceleaşi lucruri pe care le spuseseră ceilalţi vorbitori.

Moderatorului nu-i rămase altceva de făcut decât să asigure ordinea la microfon:

— Primul la microfon! Dăm cuvântul celui de-al doilea! Vă rog! Al treilea! Al cincilea, al şaptelea, al zecelea...

Ştafeta declaraţiilor trecea de la un microfon la celălalt, ca flacăra nevăzută, luările de cuvânt erau din ce în ce mai categorice, se reduceau în esenţă la refuzul înfuriat al ideilor lui Filotei, la soluţii radicale: să fie luat de gât Filotei şi alungat de pe orbita lui, e un instigator mondial, un intrigant, seamănă vrajbă, vrea să facă numai rău; se vede treaba că vreun emigrant rus, influenţat de numele conspirative ale turnătorilor „kaghebeşnici" i-a spus Filotei, e un turnător, denunţă femeile însărcinate. Altul lansă ideea că Filotei este agent de influenţă trimis de ruşi în cosmos, că are misiunea să distrugă America din interior, să declanşeze bomba genetică; un altul lansă versiunea cu mafia internaţională care ar pune la cale o acţiune globală ca să controleze societatea contemporană. Se vehiculară multe alte idei groaznice, toate îngrămădite de-a valma în mintea celor adunaţi acolo. Apoi veniră la rând vechile stereotipuri despre „rău" şi despre „perfidie", la care era adăugat adjectivul „cosmic" – satana cosmic, diavol cosmic, anarhist cosmic şi chiar un compliment cu care se cam forţă nota – Faust cosmic...

Dar pentru că majoritatea celor care vociferau – mulţi dintre ei fiind foarte sinceri – erau alarmaţi, chiar dacă toţi până la unul protestaseră împotriva lui Filotei dorind cu orice preţ să şi-l scoată din minte şi din inimă cu tot cu concluziile înfricoşătoare rezultate din descoperirile lui despre societate şi biologie, ei referindu-se înainte de toate la omenirea care se înmulţise şi progresase din veac în veac fără să ştie de niciun „stigmat al Casandrei", ei bine, toate acestea făcură o puternică impresie, mai ales când femeile cerură cu lacrimi în ochi să fie salvate, să fie protejate de intruziunea razelor-sondă în viaţa lor personală. Şi, în sfârşit, în timpul discursurilor unii vorbitori avură chiar pretenţia ca ONU să se ocupe de călugărul cosmic şi să ia măsuri de salvare a omenirii.

Bork se întristă, îi venea tare greu să urmărească scenele astea, era din ce în ce mai amărât şi mai convins că Filotei nu poate găsi înţelegere la oameni, la cei mai mulţi dintre ei, că încearcă în zadar să le arate cât de cât care sunt cauzele reale ale apocalipsei ce urmează să vină, că aceasta nu ţine de o catastrofă a lumii dinafară, aşteptată din ziua genezei, idee cu care, de altfel, nu le e prea greu să se împace, ci de o alunecare în prăpastia adâncă a eredităţii, provocată de nenumărate şi tot mai cumplite şi iscusite fărădelegi. Bork vedea cu ochii lui cum se face simţită şi ce urmări are frica, greu de stăpânit şi de îndurat, că trebuie să-ţi ispăşeşti păcatele fără de sfârşit, că trebuie să plăteşti pentru viaţa dăruită de Dumnezeu. Viaţă dăruită o dată, o singură dată, dăruită fiecăruia pentru o vreme, dar nu pentru vecie, viaţă limitată de la bun început în spaţiu şi în timp.

Nu putea să-l privească pe Oliver Ordok fără să se simtă tulburat. Îşi imagină cum se va prăbuşi Ordok chiar în faţa ochilor lui şi se învinovăţi că nu prevăzuse o asemenea răsturnare de situaţie, deşi în felul lui îl avertizase.

La drept vorbind, Ordok se trezise într-o situaţie stupidă – era uitat şi lăsat la tribună ca şi cum această întâlnire nu avea nicio legătură cu el. Toate replicile şi discursurile se refereau doar la Filotei. Tocmai Filotei, aflat cine ştie unde în spaţiul cosmic, tocmai el era în centrul atenţiei, şi nu Ordok, candidatul la preşedinţie, pentru care se organizase mitingul. Microfoanele de pe culoare erau asaltate de oamenii porniţi să-i spună câte ceva nu lui, ci călugărului Filotei. Iar el, în timpul ăsta, continua, nu se ştie de ce, să rămână la tribună. În ochii lui totul se transformase într-o târguială ca la piaţă. Se pregătise şi prevăzuse totul ca să le bage în cap alegătorilor şi telespectatorilor ideea că are o misiune importantă de îndeplinit, dar efortul lui se dovedise inutil. Balonul de sub cupola sălii de sport cu portretul lui zâmbind arăta de-a dreptul caraghios, întocmai ca un balon de săpun. Neputincios şi umilit, Ordok arăta dezorientat. Consilierii şi asistenţii se apropiau de el, îi şopteau ceva, dar el continua să stea la tribună aşteptând prosteşte. Ochii lui exprimau furia, pe faţă petele ardeau... Era un eşec total, un eşec în faţa întregii ţări.

Mitingul, luat de ape, se îndrepta într-o altă direcţie şi cine ştie cum s-ar fi terminat dacă înecatului nu i s-ar fi aruncat un fir de pai. De undeva, dintr-o parte a tribunei, intră pe scenă un tânăr cu alură de sportiv. Se apropie hotărât de moderator, care continua să se tragă de

cravată şi să încerce fără rost să ţină ordinea discursurilor şi, spunându-i ceva, aproape că îi smulse microfonul din mână. Şi zise tare, adresându-se sălii:

— Vă rog să mă scuzaţi că mă amestec pe neanunţate. Vreau să fac o declaraţie! E foarte important!

Zgomotul se mai domoli. Pentru câtva timp, în sală se instaură liniştea. Nu trebuia pierdută nicio clipă.

— Mă numesc Anthony Junger, se prezentă tânărul apărut ca din senin.

„Asta e, vasăzică, Anthony Junger. Flăcău arătos", îşi spuse Robert Bork.

— Numele meu nu vă spune mare lucru, rosti Junger. Sunt un alegător din aceeaşi circumscripţie ca şi voi. Vreau să iau cuvântul, mă folosesc de dreptul meu la opinie, în plus, fac parte din echipa domnului Ordok, sunt unul dintre consilierii lui. Puţină atenţie, vă rog! Mitingul nostru este dedicat întâlnirii cu candidatul la postul de preşedinte, şi nu disputei pe marginea problemelor lansate din cosmos. Ar fi mai înţelept să ne continuăm discuţia privind campania electorală, să-l lăsăm pe Filotei pentru altădată, fiindcă, judecând după toate câte s-au întâmplat, vom avea la ce să medităm în legătură cu evenimentul acesta extraordinar. De aceea propun să continuăm conform regulamentului. Să-l rugăm pe domnul Ordok să-şi expună concluziile, fără să-i distragem atenţia cu ideile lui Filotei.

Iniţiativa era mai mult decât oportună. Anthony Junger reuşise să pună capăt scandalului. Bork se bucură pentru el. Cam aşa şi-l imagina. Dar se întâmplă pe urmă ceva la care nimeni, nici măcar Bork, nu se aştepta.

Trebuia să i se dea lui Ordok ceea ce i se cuvenea, iar el nu pierdu ocazia să preia iniţiativa:

— Da, îmi voi continua discursul, se mobiliză el.

Ochii îi străluciră. Ceva se petrecea cu el, judecând după expresia de pe chipul lui schimbată într-o clipă. Luase o decizie.

— Da, stimaţi alegători, aşa cum a spus şi Anthony Junger, mă aflu astăzi aici ca să-mi continui discursul, doar că trebuie să fac o mică rectificare.

Făcu o pauză, cântărindu-i din ochi pe cei din faţa lui, şi se apucă să lămurească lucrurile:

— Voi vorbi despre Filotei, chiar aşa, despre el, zise apăsat. Voi

continua şi voi dezvolta cele spuse aici, la microfoane, despre presiunea psihologică exercitată din cosmos asupra noastră, despre critica, făcută în termeni radicali, a situaţiei noastre genetice. O să vorbesc în primul rând despre aceste lucruri deoarece împărtăşesc opinia alegătorilor, opinia poporului. Iată, suntem aici toţi împreună şi acesta este lucrul cel mai important pentru mine. Am auzit, rostite la microfon, discursuri apropiate sufletului meu. Şi eu gândeam în acelaşi fel despre agresiunea nemaipomenită, pornită din cosmos, asupra drepturilor şi libertăţilor noastre, care pentru democraţia americană sunt valori de nepreţuit. S-a menţionat corect că Filotei ne subminează viaţa. Sunt perfect de acord. Aş adăuga – fie că îi convine, fie că nu – că, în ultimă instanţă, ne subminează democraţia. Pare de necrezut, dar chiar aşa este. Este vorba de o subminare pusă la cale, cu rea intenţie, împotriva oamenilor. Ne convingem o dată-n plus că perfidia diavolului nu are margini. Despre asta intenţionam să vă vorbesc, prezentându-vă la început opinia câtorva persoane competente, pare-se, şi foarte cunoscute cu care am avut ocazia să stau de vorbă. Dar, vedeţi dumneavoastră, pur şi simplu n-am reuşit să trec la partea a doua a discursului, să-mi exprim punctul de vedere privind mesajul lui Filotei. Tot ce s-a spus la microfon coincide, de fapt, cu ceea ce voiam eu să spun. Şi lucrul ăsta e minunat, căci mă întăreşte pe mine şi-mi consolidează poziţia. Împărtăşesc în totalitate opinia că societatea contemporană e pândită de un pericol fără precedent. Ţinta acestei acţiuni pornite de un om care şi-a luat numele de călugărul Filotei par să fie studiile de genetică, însă, de fapt, este o agresiune care zdrobeşte spiritul nostru, ne nimiceşte încrederea în noi înşine, în civilizaţia noastră, cucerită de-a lungul istoriei. Şi băgaţi de seamă, această agresiune nu este condusă doar de sus, din cosmos; Filotei şi-a găsit aliaţi pe Pământ, consideraţi persoane cu autoritate în ştiinţă şi în viaţa publică. Iată cum stau lucrurile! Şi, împreună cu Filotei, oamenii aceştia aşteaptă momentul potrivit, sunt gata să-l înalţe în slăvi pe inspiratorul lor din cosmos, pentru ca numele lui să provoace aici, pe pământ, o revoltă de proporţii, să semene îndoiala în valoarea noastră reală ca oameni şi, în principal, să defăimeze femeile, însemnându-le cu semnul satanei – stigmatul Casandrei. Gândiţi-vă numai stigmatul Casandrei, al prezicătoarei necazurilor şi nenorocirilor! Numele nu este ales întâmplător. Ce aluzie perfidă! Să fim cu ochii-n patru! Toată naţiunea trebuie să fie cu ochii-n patru! Adepţii lui Filotei în mantiile

lor de academicieni sunt pregătiţi deja să influenţeze oamenii prin mass-media, să-i forţeze să creadă prorocirile mincinoase, venite din cosmos. Şi vă asigur că nu exagerez deloc, acesta este un complot împotriva omenirii. Chiar aşa! Iată ce mă nelinişteşte, stimaţi alegători!...

Sala, pare-se, atâta aştepta. Hipnotizaţi de discursul candidatului la preşedinţie, oamenii stăteau ca vrăjiţi, fără să-şi ia ochii de la el. Tot ce spunea acum Oliver Ordok găsea ecou şi înţelegere deplină în inimile lor înfierbântate. Oamenii de sub cupola sălii de sport Alfa-Baseball erau uniţi într-o singură suflare, ascultau de o singură chemare de cuvântul lui Oliver Ordok. Nu mai încape vorbă, era într-adevăr o victorie. Era victoria strălucită a lui Ordok, venită după căderea lui publică. Găsise calea spre ea, manipulase cu isteţime şi schimbase fără greş strategia, iar acum culegea roadele.

Ordok însuşi nu mai era acelaşi. La tribună stătea un cu totul alt om. Observând cu câtă precizie acţionează cuvintele lui asupra celor prezenţi, Ordok prindea aripi la fiecare întorsătură de frază. Venise momentul rarisim să fie mulţumit de el, îşi savura succesul cu o poftă de nespus, era o poftă nesăţioasă, o stare deosebită de excitaţie, de erecţie verbală; avea impresia că, revărsându-se, cuvintele lui se lipesc de cei din sală, în primul rând de femeile ce-l privesc cu ochii plini de încântare, i se părea că, indiferent de sex, ei toţi, femei şi bărbaţi, se fac preş la picioarele lui şi-i sorb fiecare cuvânt. De aici îi venea puterea, simţea cum ea îi inundă fiinţa întocmai ca armăsarul care aleargă iepele din herghelie nechezând tare şi fornăind înfierbântat; fiecare cuvânt îl făcea să-i clocotească sângele în vine, îi dădea forţă, îl îndemna să adulmece apropierea puterii supreme, atunci când se va cupla cu ea, cea atât de dorită, atât de inaccesibilă încă. Părea că în el prinde glas şi nu-i mai dă pace chemarea animalică de a-şi supune semenii şi a dispune de ei; era urletul lupului care nu vrea să-i scape din mâini şi să se despartă pe vecie de cei aflaţi în stăpânirea lui. Dar calea spre luna de miere trecea acum prin avalanşa discursurilor, cuvintele se încolonau unul după altul ca să ia cu asalt cetatea care-i ţine piept, în cazul ăsta ideile lui Filotei şi ale adepţilor săi încă nedaţi în vileag, la care făcea aluzie, incitându-i pe cei prezenţi să se mobilizeze şi să se ridice la luptă la semnul lui.

O, era clipa de glorie a lui Oliver Ordok. Toţi erau încântaţi de el, în afară de unul singur dintre cei prezenţi în sală, care apăruse de

câteva ori pe ecran, în apropierea tribunei. Anthony Junger stătea la marginea scenei, cu capul plecat ca şi cum încerca să se apere de pietrele aruncate spre el, i se vedeau de la o poştă venele de la mâini umflate, gata să plesnească, era clar că nu e în apele lui.

în timpul ăsta Oliver Ordok îşi desfăşura forţele grăbind ofensiva, îşi construia discursul în aşa fel, încât să-i atragă pe toţi cei din sală şi din afara ei să facă corp comun, atingându-i unde-i durea mai tare, impunându-le voinţa lui şi consolidându-şi succesul. Era un moment excepţional pentru el, era ca şi cum ar fi îmbrăţişat fierbinte, ar fi mângâiat şi sărutat, prinzând-o în mrejele cuvintelor pe cea care se grăbea să-i vină în întâmpinare şi era gata să i se dăruiască. Pentru asta trebuia să acţioneze rapid şi să meargă la sigur.

— Atunci când vorbesc despre necesitatea vigilenţei, aminti el, adresându-se pătruns de ce spune celor prezenţi la Alfa-Baseball, mă conduc după interesele societăţii noastre, veghez ca noi să nu devenim în chip fatal victimele acestei aventuri cosmice, fără precedent. Căci problema se pune în termeni globali, dar în acelaşi timp îl priveşte pe fiecare individ, îi priveşte pe cei prezenţi aici, la întâlnirea electorală: cum să ne protejăm de experimentele planetare ale lui Filotei, menite să schimonosească fondul genetic uman, să provoace panică în rândul cetăţenilor şi să ducă la dispariţia optimismului nostru!

— Asta nu se va întâmpla! se auziră din sală voci mânioase. Nu vom permite aşa ceva!

— Şi eu cred la fel, continuă Oliver Ordok. Pentru asta voi pune la bătaie toate forţele mele. Nimic nu-mi va sta în cale. Dar cum să anihilăm pericolul cosmic şi pe aceia de pe pământ care sar în ajutorul lui Filotei, încing spiritele sau, mai simplu spus, tulbură apele? Nu intenţionez să pozez în gentlemanul care se limitează cu eleganţă doar la lozinci generale atunci când sunt în joc destinele oamenilor şi ale popoarelor. Adepţii lui Filotei trebuie să ştie: nu putem fi de acord cu ei şi, mai ales, nu vom cădea ca ei în capcana geneticii, oricâte argumente extraordinare ar aduce! În ce mă priveşte, am avut o lungă discuţie cu un futurolog, o persoană cunoscută în cercurile ştiinţifice, cu autoritate internaţională, dar care este, de fapt, aliatul principal sau, dacă doriţi, scutul ideologic al călugărului cosmic. Dacă nu mă înşel, în fosta Uniune Sovietică purtau numele de activişti comsomolişti tinerii care îşi slujeau conducătorul cu credinţă şi devotament, fiind fericiţi să-şi dea viaţa pentru el. Acolitul lui Filotei seamănă cu tinerii ăştia,

deşi numără ani mulţi, lucrează la universitatea noastră şi trăieşte într-una dintre suburbiile noastre – numele acestui om este Robert Bork!

Pauză lungă, oamenilor li se tăie răsuflarea, apoi se auzi un murmur: „Robert Bork! Robert Bork! E Robert Bork! Un oarecare Robert Bork!"

— Prin urmare, stimaţi alegători. Oricât am încercat să ascult argumentele ştiinţifice ale lui Robert Bork, oricât am încercat să-i atrag atenţia că nu este permis nimănui să ignore destinele oamenilor, că, orice fel de scopuri ştiinţifice ar urmări Filotei, el se amestecă în viaţa noastră distrugând-o, am văzut că omul ăsta merge chiar mai departe decât Filotei. Iată cum se ascunde răul din lume sub masca ştiinţei! Aiurelile filosofice, ideile despre univers, cu care Robert Bork întunecă mintea interlocutorului care încearcă să-l contrazică, sunt mult mai importante pentru el decât soarta omului simplu care trăieşte în preajma lui. Robert Bork îi ignoră problemele şi necazurile, îl jertfeşte pe altarul învăţăturii lui Filotei, care, lăsând la o parte considerentele de ordin ştiinţific prezentate, paralizează reproducerea neamului omenesc, ne lipseşte de viitor. Robert Bork este un fanatic, îl susţine pe Filotei până-n pânzele albe şi e pregătit cu trup şi suflet să-l slujească, aşa cum e slujit satana.

— Permiteţi-mi, domnule Ordok! E vorba totuşi de o convorbire privată! Nu se mai abţinu Anthony Junger.

Alergă spre microfonul moderatorului. Era foarte palid, avea chipul desfigurat.

— Cum e posibil să faceţi publică o convorbire privată?!

— N-am de gând să fac un secret din discuţia mea cu Robert Bork, pară imperturbabil Ordok. Şi, mă rog, de ce să fac eu pe politicosul, dacă discuţia avută în particular priveşte soarta omenirii, dacă indivizi ca Robert Bork aprobă, găsesc justificări pentru faptele lui Filotei semănând ideile lui în minţile oamenilor şi lăsându-i cale liberă să controleze o lume întreagă?

O explozie de aplauze cutremură cupola sălii Alfa-Baseball. Operatorii se agitau prin sală, prindeau expresiile de pe chipurile oamenilor ca să imortalizeze scena extraordinară a încă unui turnir câştigat de Oliver Ordok.

Anthony Junger încercă să mai spună ceva:

— Domnule Ordok, nu aveţi dreptul...

Dar sala nu-l lăsă să termine. Toţi ca unul începură să aplaude ca să-i acopere cuvintele, să-i pună pumnul în gură, să-l desfiinţeze pe loc.

Junger însă continuă să spună ceva, încercă să acopere publicul strigând mai tare, gesticulând disperat, agitându-se, dar nu făcu decât să pună paie pe foc. Toţi în cor începură să scandeze ca să-l reducă la tăcere: „Or-dok! Or-dok! Ordok! Or-dok!"

Apoi se ridicară ca la comandă în picioare, repetând frenetic numele lui Ordok şi bătând din palme: „Or-dok! Or-dok! Or-dok!"

Aşadar triumful lui Ordok atinsese apogeul. Niciunul dintre contracandidaţii lui nici măcar nu îndrăznea să viseze la un asemenea succes politic. În schimb pe el, nearătos la înfăţişare, aproape firav, cu faţa plină de pete, semănând cu o pasăre, amintind bine de Goebbels, hărmălaia generală îl ridicase într-atât de vertiginos pe înălţimi ameţitoare, în zona norocului miraculos, încât nimănui nu-i trecu prin minte că Ordok era cât pe ce să leşine de bucurie. Reuşi totuşi să se redreseze. Treaba fusese începută, îi rămânea s-o ducă la capăt, mai trebuia doar să-şi consolideze succesul. Iar sala vuia: „Or-dok! Or-dok!" Îşi învinse emoţiile, opri aplauzele şi scandările gesticulând şi zâmbind recunoscător şi spuse în tăcerea care se lăsă:

— Îi pare cuiva rău de Robert Bork? Atunci care-i problema? La drept vorbind, cine-i stă în cale? Să vină aici Robert Bork şi să convingă publicul de contrariu, să-l convingă că el împreună cu Filotei din cosmos doresc cu ardoare să fie de folos oamenilor, poporului, naţiunii, generaţiilor viitoare. Să vină să-mi dea riposta cuvenită! Să poftească! Slavă Domnului, trăim în cel mai democratic stat. Cred chiar că Bork nu va sta deoparte discret, va ieşi la rampă. Dar dacă el se va dezmetici şi se va răzgândi să-l mai susţină pe Filotei, atunci nu mă îndoiesc că va da explicaţii şi sper că se va căi. La urma urmei, să ia cuvântul şi să spună ce vrea şi unde vrea. Oare nu sunt la dispoziţia lui toate ziarele şi revistele americane, şi nu numai cele americane? Cum îi trăsneşte vreo idee, hop radioul, hop televiziunea! N-o să stau nici eu deoparte, vă asigur, stimaţi alegători, şi o să cer şi eu un loc modest în mass-media, n-o să fac asta ca să-mi impresionez contemporanii cu teoriile mele futurologice, ci o să încerc să fac pe fiecare să înţeleagă că nu merită să se joace cu focul, adică cu învăţătura lui Filotei, că Bork şi Filotei sunt gata să pună de un incendiu mondial. Din clipa în care am înţeles intenţiile lui Bork, n-am putut rămâne indiferent – ideile lui sunt tenebroase şi înfricoşătoare, el e gata să răspândească ideea

iradierii în masă, oriunde şi oricând, a femeilor şi să ceară ca oamenii să se căiască în masă pentru aşa-numitele păcate ale lor. Şi toate astea se vor regăsi în noua religie a lui Filotei, menită, vasăzică, să înlăture religiile tradiţionale, să stăpânească şi să aibă monopolul asupra sufletelor oamenilor. De acum înainte să hotărască şi religiile lumii cum să procedeze! Iată ce urmează să ne preocupe, iată despre ce o să scriu şi o să vorbesc: trebuie să-i oprim la timp pe bărbaţii ăştia savanţi pe Filotei în cosmos şi pe Bork aici, pe pământ. O spun tuturor jurnaliştilor prezenţi în sală. O să-i oprim, se-nţelege, folosind mijloacele legale, numai aşa, nu altfel! Să se interzică la nivel mondial asemenea experimente. Pentru asta mă bazez pe susţinerea şi încrederea dumneavoastră!

Urmară urlete şi ropote de aplauze, toţi se ridicară în picioare, începură să bată neobosiţi din palme şi să scandeze din nou: „Or-dok! Or-dok!" Gustând din plin bucuria succesului, Oliver Ordok rugă tulburat publicul să înceteze pentru puţin timp ovaţiile:

— Vă mai răpesc câteva minute. Aş vrea să mai adaug la cele spuse...

Transmisia în direct din sala de sport se întrerupse brusc. Ecranul se făcu negru. Cu o mişcare nervoasă a mâinii, cineva închisese televizorul. Era Jessy. Bork nu ştia când se întorsese acasă, cum intrase, unde stătuse în tot timpul ăsta stătuse oare undeva în cameră, văzuse toate astea şi rămăsese locului paralizată de cele văzute, sau intrase acum? Pustiit, doborât de cele întâmplate sub ochii lui, el stătea în fotoliu, privind absent în gol.

— Cât mai poţi răbda?! Cum te poţi uita la aşa ceva?! spuse Jessy tăios, sever. Ajunge! Destul!

Soţul ei tăcea.

— Să nu îndrăzneşti cumva să deschizi televizorul din birou! spuse ea iritată. Închid chiar acum toate telefoanele! La toţi dracii cu toate astea, să fie linişte, să nu văd picior de om, să n-aud vreo sonerie! O să dea buzna cine vrea şi cine nu vrea, cine a văzut cum a manevrat Oliver Ordok al tău! Ce absurditate! Ce mârşăvie!

Bork tăcea.

— Ei, de ce taci?! strigă Jessy disperată. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat niciodată!

— Mai încet, te rog, o rugă Robert Bork, nu se schimbă nimic

dacă strigi.

— Dacă taci nu se schimbă nimic!

Amândoi tăceau, erau copleşiţi, răvăşiţi. Afară se întuneca. Se sfârşea ziua aceea minunată de toamnă, bună de pictat pe pânză, pleca la rândul ei... Pleca, lăsând în urma ei durere şi nelinişte... Pleca vestind o nouă zi, cine ştie ce va aduce...

— Nu-mi vine să cred, tulbură liniştea Jessy cu vocea tremurându-i. Admit că în jurul subiectului ăstuia extraordinar pot să existe controverse, dar să se comporte cu tine atât de mârşav şi josnic!... Cum poate din interes să defăimeze un om în faţa întregii lumi?! Sunt în stare să-l omor pe ticălosul ăsta! Şi ăsta ar putea ajunge preşedintele Americii?! Unde eşti, cerule?! începu Jessy să plângă în hohote.

Bork se ridică, turnă apă într-un pahar şi i-l dădu soţiei. Ea bău, se udă, dinţii îi clănţăneau lovindu-se de marginea paharului.

— Calmează-te, Jessy, ascultă-mă ce-ţi spun.

Dădu s-o mângâie pe cap. Ea se feri:

— Nu vreau, nu vreau să aud pe nimeni, nu-mi spune nimic, pentru Dumnezeu!

O înecau lacrimile.

— Iartă-mă. Lasă-mă să... Iartă-mă...

Jessy plângea, corpul îi tremura tot, se făcu ghem în fotoliu, un ghem de durere şi lacrimi. Părea că încărunţise şi îmbătrânise pe loc, înainte vreme Bork nu fusese atent la toate astea, dar în clipa asta îngrozitoare îi săriră în ochi şi le înregistră cu amărăciune.

Bork umbla prin cameră ca prin ceaţă, înainte şi înapoi, la stânga, la dreapta, avea impresia că se află într-un loc necunoscut, şi nu în casa lui. Îi era groază şi să se oprească, şi să se mişte, să nu cumva să se prăbuşească în prăpastie într-atât îl buimăcise lovitura dată pe la spate, picată ca din senin.

Urmărind în alte dăţi la televizor boxerii în ring, Bork se întrebase, suferind împreună cu cel învins, ce îndură boxerul aruncat la podea cu o singură lovitură, făcut knockout pe loc, ce se întâmplă cu el în clipa în care e doborât şi priveşte în jur ca venit de pe altă planetă. Acum ştia ce se întâmplă. Acum aflase că lumea rămâne pe loc, dar o simţi cum se prăbuşeşte în tine – o simţi în sângele care se zbate, rătăceşte drumul şi-ţi zvâcneşte în cap vuind ca şuvoaiele de ploaie curgând pe stradă, o simţi cum se prăbuşeşte în bezna minţii tale,

spălată de şuvoaiele astea bezmetice, în gândurile obsedante şi în haosul lor.

Umblă multă vreme încoace şi-n colo, în timp ce mintea apăsată de necaz i se zbătea în abisul întunecat, printre ruinele trecutului, în care, acum un ceas, încă se mai simţea el însuşi, el singur cu eul lui, cu datele lui care îl identificau ca individ. Acum totul fusese dat peste cap cât ai bate din palme, fusese călcat în picioare, prefăcut în cenuşă de Oliver Ordok şi de mulţimea oamenilor dezorientaţi, induşi în eroare de acesta. Se simţea călcat în picioare, ars cu fierul roşu. Simţea cum tot corpul îi luase foc. Nu i se mai întâmplase o asemenea prăbuşire publică. Îi veni din senin să se întrebe: ce urmează acum? Nu-i rămânea decât fie să se supună resemnat puterii ăsteia ce atentase demonstrativ la „eul" său în văzul tuturor şi să-şi tragă un glonţ în cap dacă nu găsea altă soluţie – aşa gândea în clipa aceea –, fie să-şi adune puterile pentru încăierarea cu adversarul lui, sperând ceea ce speră mereu oamenii care rămân neclintiţi în nădejdea lor, mai ales în clipele când se simt înfrânţi – că în cele din urmă vor triumfa echitatea, adevărul, dreptatea... şi multe alte lucruri numite asemănător. Nu-i trecuse prin cap niciodată că o să sosească ziua şi ceasul când o să-şi spună fără să se cruţe şi fără echivoc: a fi sau a nu fi, viaţa sau moartea! Şi mai făcu o descoperire care îl întristă amarnic: pentru Jessy tragedia lui era mai mult decât o tragedie personală, însemna mai mult decât înseamnă pentru o soţie credincioasă tragedia soţului ei. Îi era şi mai greu din pricina asta şi nu ştia ce să facă, ce să spună ca să-i aline durerea. Ea înţelegea cel mai bine ce se întâmpla de fapt.

— Robert, rosti Jessy printre suspine.

— Da, Jessy, vrei să spui ceva?

— Robert, mă gândeam acum...

Aşa începu ea şi se opri. El aştepta.

— Adu-mi, te rog, prosopul din baie.

Bork se întoarse cu prosopul. Ştergându-şi faţa, Jessy se lupta cu potopul de lacrimi, încerca să-şi înăbuşe plânsul.

— Ce voiai să spui, Jessy?

— Robert, mă gândeam că tragedia care s-a abătut asupra ta, dar şi asupra lui Filotei, deşi el este acolo, în cosmos, e ceva care ţine de tragedia pe care o trăiesc idealiştii. Mi-am amintit de iubitul tău Socrate. Ca şi atunci, şi după aceea şi mult mai târziu, gloata, mulţimea nu se potrivesc cu utopia, se află la antipodul idealismului. E de ajuns

să fie unul mai cu moţ, că toţi tabără pe el.

— Poate fi şi aşa, îi răspunse Bork reţinut.

— O fi aşa, n-o fi aşa, sau cam aşa, dar ai văzut cu ochii tăi ce s-a întâmplat. Nu vorbesc de Ordok, n-am ghicit ce-i poate pielea, nu merita să discuţi cu el, e un tip cu o patologie anume, face orice ca să se vadă ajuns preşedinte, e gata să mintă, să defăimeze şi să calomnieze. Nu despre el vreau să vorbesc, fie el blestemat. Dar ce tablou înfiorător cu oamenii care umpluseră la refuz o sală de sport atât de mare! Calcă totul cu copitele, în urma lor nu mai rămân flori, ci scaieţi cu spini, îţi vine să te spânzuri, nu alta. Săi ia dracu'! O, Robert, ce gloată, ce adunătură! Cum arătau, ca sălbaticii! Dumnezeule!

Jessy începu iar să plângă în hohote, ascunzându-şi faţa în prosop.

— Calmează-te, Jessy, te implor, nu mai plânge, prea le pui pe toate la inimă. Te înţeleg, dar hai să stăm şi să judecăm, să privim lucrurile mai de departe.

încerca s-o înduplece şi, ca s-o convingă, trebuia să recurgă la logică, să nu se lase mânat de furie oarbă şi să se calmeze şi el.

— Ai dreptate, desigur, în multe privinţe. Că tragedia lui Socrate e atemporală, şi asta-i adevărat. Dar gândeşte-te bine. Să admitem că-i aşa. Mulţimile sunt o turmă, o stihie sau, cum le-ai spus tu, nişte copite, dar pe ele se reazemă societatea, ele sunt bastionul vieţii sociale. N-ai ce-i face! Sunt materialul uman din care e construită şi pe care se sprijină viaţa. E un paradox în felul cum e construită viaţa de zi cu zi şi, aş spune chiar, în dialectica vieţii – e vorba de veşnica tragedie: gânditorul descoperă legile pentru societate, iar societatea îl blestemă, iar pe urmă se înarmează exact cu ele. Iluminarea vine prin negare.

— Robert, îl întrerupse ea cu dojană în glas şi în privire. Poţi să crezi ce vrei, dar nu încerca să mă convingi vorbindu-mi de iluminare. Să calci totul în picioare pentru ca apoi să vezi limpede? Asta înseamnă? Nu pot să mă împac deloc cu ideea asta. Dar numai de filosofie nu ne arde nouă acum. Vine noaptea, iar mâine-dimineaţă urmează să-ţi spui cuvântul, dacă ai de gând s-o faci. Tu hotărăşti.

— Da, am de gând.

— Ştiu ce înseamnă asta, Robert – în spatele lui Ordok se află o grămadă de lume, în spatele tău nu e nimeni, poate cu excepţia tânărului, cum îl cheamă, cel care a venit în fugă la microfon.

— Anthony Junger.

— Măcar lui să-i mulţumim. E limpede că ţi-a aruncat mănuşa, n-o să poţi să-l refuzi. Uite ce e, Robert, dacă eşti sigur că adevărul e de partea ta şi a lui Filotei, ai tot dreptul să-l susţii în faţa tuturor, orice s-ar întâmpla.

— Aici ai întru totul dreptate, Jessy, numai aşa se poate, în faţa tuturor. M-am gândit deja la asta. După articolul din *Tribune* voi încerca să organizez imediat o conferinţă de presă. Apoi vom vedea cum decurg lucrurile. Articolul e în mare parte gata, îl am în computer, dar după cele întâmplate la miting mi s-au lămurit multe, şi multe au căpătat o nouă semnificaţie, confirmând, aşa cred eu, că dreptatea e de partea lui Filotei. Urmează să dau articolului o formă definitivă, să adaug câte ceva, să scot în evidenţă câteva idei. Aşa că n-am de gând să părăsesc scena fără să-mi joc rolul. Filotei are dreptate şi-l voi apăra.

— Dacă-i aşa, nu trebuie să pierdem vremea. Înţelegi cum vine asta. Trebuie să ne adunăm forţele. E un război, Robert, aşa cred eu, un război adevărat!

— De acord, doar că războiul ăsta e în folosul celui care se opune, în folosul duşmanului, pentru biruinţa finală asupra lui însuşi. Mă refer la cei ce aplaudau în sală. Iată care este sensul acestui război, Jessy.

— Înţeleg, dar tot nu sunt cu sufletul împăcat. Nu vreau, mai bine zis nu pot, să accept una ca asta. Iartă-mă, dar nu mă pot schimba. Să-i porţi de grijă duşmanului, să-ţi salvezi călăul, să-l condamni fără să-l pedepseşti? Iarăşi îmi vii cu postulate creştine?

— Nu te grăbi. Asta nu-i priveşte doar pe creştini, ci pe toţi, fără excepţie. Din nenorocire, puţini vor să înţeleagă că toate necazurile se trag din faptul că noi, oamenii, fiinţe raţionale, nu facem decât să ne fofilăm, doar, doar vom scăpa de răspundere, oricare ar fi preţul şi în ciuda a toate câte se întâmplă, pentru viaţa mutilată în permanenţă şi găsim pentru asta o mulţime de justificări, fără să deosebim răul de bine şi fără să ne fie câtuşi de puţin frică, doar ca să ieşim basma curată. Şi ca să ne convingem pe noi înşine că doar aşa putem trăi, şi nu altfel. Oare nu la asta s-a redus mitingul electoral?! Nu există pe pământ un alt purtător al răului decât noi înşine, oamenii. Şi totuşi, fiecare vede sursa răului în celălalt, în afara sa, în afara grupului său, a castei, a naţiunii, a statului şi mai departe a rasei, a religiei, a ideologiei... Şi uite-aşa se scurge viaţa în fărădelegi. Din rău în mai rău, până la protestul embrionilor împotriva vieţii. Stop! Mai departe nu se

poate! Mai departe? Mutaţii şi degenerare! Totul duce la ruină şi, cu cât se merge mai departe, cu atât e mai cumplit, cu cât suntem mai puternici din punct de vedere tehnologic, cu atât mai înfricoşătoare sunt rătăcirile noastre, cinismul nostru şi abuzurile noastre. Filotei a atins una din corzile instrumentului dezacordat, genetica, şi dintr-odată, câtă împotrivire, câtă furie!...

— Gata, Robert, îmi ajunge! spuse Jessy. Mai bine ai face publice ideile astea, ca oamenii să le audă.

Tăcură. Oricât încercă Jessy să se abţină, se înecă iar în lacrimi:

— Iartă-mă, Robert, nu sunt în stare să-mi revin, după ce-am văzut ce-am văzut mă simt umilită, parcă m-a blestemat cineva, spuse ea plângând. După barbaria mulţimii ăleia simt că rătăcim amândoi printr-o pădure incendiată, carbonizată. Totul e ars – crengi, trunchiuri, tufişuri, a rămas doar pământul negru, pârjolit, şi nimic în jur – gol, totul e negru şi mort. Ce-o să urmeze? Ce-o să se întâmple? Ce-o să fie? Spuse ea în şoaptă.

Lui Bork nu-i rămânea altceva de făcut decât să-şi liniştească soţia. Nu ţinea minte s-o mai fi apucat vreodată o asemenea criză de isteric. Mereu reţinută, mereu grăbită să rezolve tot soiul de treburi, mai raţională decât el, acum era pur şi simplu strivită de cinismul lui Ordok.

Dar Jessy îşi reveni imediat amintindu-şi că trebuie să acţioneze urgent, că timpul nu aşteaptă.

— Te înţeleg, Robert, acceptă ea în sfârşit, biruindu-şi emoţiile. Du-te în birou şi lucrează. Finalizează articolul. Dacă o să vrei cafea, e în bucătărie, o să ţi-o aduc eu, dacă mă laşi. Numai să lucrezi, să acţionezi. Mă duc în living. Am chef să cânt. O să cânt Şostakovici, *Simfonia a V-a,* iar tu să scrii. Ştiu că ai ce să spui. Şi nu suna pe nimeni, te rog. Am închis toate telefoanele. Pe toate trei. Nu deschide. Du-te. N-o să mă auzi de jos, o să închid uşile şi ferestrele.

Capitolul şapte

Din când în când sunetele muzicii ajungeau totuşi din living la etajul doi. În noaptea aceea, violoncelul lui Jessy îl făcu pe Bork să-şi amintească fără să vrea cine este femeia care-i împărtăşeşte soarta până la moarte, de bună seamă. Sau poate că şi după moarte sufletele lor vor şti unul de celălalt şi vor auzi acelaşi violoncel insomniac, din mari depărtări...

Şi tot în noaptea aceea, în timp ce stătea în faţa computerului şi

vedea cum se înşiră pe monitor rândurile textului ce va apărea mâine în ziar, auzi din nou respiraţia neliniştită a balenelor. Au pornit-o iarăşi! Unde? Înseamnă că undeva, pe pământ, se întâmplă ceva?! Oamenii săvârşesc din nou fapte ireparabile? Valurile se năpustesc uriaşe, munte după munte, apa clocoteşte irosind şi, în acelaşi timp, întregind energia oceanului, iar balenele înoată, înoată. Curând Bork se trezi lângă ele. Oceanul se zbuciuma în întunericul luminat de ecranul sclipitor al computerului, în care erau prinşi împreună în clipa aceea în cuvinte şi cosmosul aflat departe, şi feţii din pântecele mamelor, uniţi într-un continuum veşnic. Iar el, plutind în ocean, încerca să-şi explice eternitatea ca luând chipul Spiritului universal, acelaşi pentru toţi şi diferit pentru fiecare, ca existând în tot ce se separă şi-n tot ce se reuneşte pe pământ... Pe ecran se înşirau rândurile, unul după celălalt, aranjându-se într-un text unitar:

„Stigmatul Casandrei nu este semnul ruşinii şi umilinţei, aşa cum încearcă să ne convingă unii oratori, urmărindu-şi interesele politice, ci este semnul nenorocirii, semnul minuscul al marii noastre nenorociri, o nenorocire neaşteptată, necunoscută până acum de oameni, pe care n-au cum s-o vadă în dimensiunea ei uriaşă, şi pentru asta ea trebuie înţeleasă ca destin, ca un fenomen social şi biologic sortit omenirii. Descoperirea lui Filotei este dovada că omul are conştiinţa deformată genetic, că vina o poartă chiar el, cel care din generaţie în generaţie trăieşte împotriva Spiritului universal. Tragedia e că noi fugim întorcând spatele şi ferindu-ne în fel şi chip – aşa cum ni s-a demonstrat la mitingul preelectoral – să înţelegem motivele care îi fac pe casandro-embrioni să refuze să se mai lupte pentru viaţă. Dispariţia dorinţei de a trăi înseamnă moartea civilizaţiei lumii. Acesta va fi sfârşitul lumii. Altfel spus, sfârşitul lumii e în noi înşine. Lucrul ăsta îl simt instinctiv casandro-embrionii şi ne dau de ştire că le e frică de viaţă prin stigmatul Casandrei, apărut pe fruntea femeilor însărcinate ca pe ecranul unui computer universal. Nu de stigmatul Casandrei trebuie să ne fie frică, ci de cauzele care provoacă devierea spre escatologie produsă în matricea genetică... Facem o greşeală imensă... Filotei nu este un instigator, el este profetul din cosmos...”
Bork auzea la ceasul acela trecut de miezul nopţii câtă larmă fac balenele înotând agitate în ocean, biruind curajoase valurile venite să le întâmpine, şi i se părea că pe ecranul computerului apa încinsă străluceşte în calea lor...

***

Iar în Piaţa Roşie, la ceasul trecut de miezul nopţii, acele orologiului de pe renumitul turn Spasski se apropiau de ora bufniţei – ora trei noaptea. Bufniţa aştepta clipa dragă inimii ei, când la Kremlin orologiul va bate de trei ori înspre toate cele patru zări, ca s-o pornească de la înălţimea turnului direct în jos, să mături chiar pavajul pieţei şi să zboare apoi de-a lungul zidului Kremlinului şi mai departe, şi, aşa cum îi era obiceiul, să se învârtă posacă făcând câteva loopinguri deasupra Pieţei Roşii, deasupra mausoleului, ca să vadă ce se mai întâmplă pe lume. Şi de data asta bufniţa aştepta întâlnirea cu cele două fantome la fel de mici şi îndesate, două căpăţâni într-o căciulă, sperând să tragă cu urechea ca de obicei la ce-şi vor spune una alteia. Iar de spus aveau ce să-şi spună! Căci în ajun, în Piaţa Roşie, se întâmplase ceva îngrozitor. Nici bufniţa, care văzuse multe la viaţa ei, nu-şi amintea să fi văzut una ca asta şi nu-şi putea închipui că aşa ceva e posibil.

Dar, pe de altă parte, cum de le ştia pe toate bufniţa asta zănatică, cocoţată pe turnul Spasski, fie ea pasăre sau duh ce vorbeşte cu fantomele, cum de înţelegea ea ce nici oamenii cu mintea limpede nu pot pricepe?

Totul a început în ziua aceea de toamnă, pe la amiază, atunci când în Piaţa Roşie s-au adunat mari mulţimi de oameni pentru mitingul în apărarea complexului militar-industrial. Aşa cum scriau jurnaliştii, de mult timp se cârtea a nemulţumire în anumite cercuri şi circula chiar zvonul că perestroika stă ca un os în gâtul „apărării", că numai restaurarea CMI poate salva puterea diminuată a statului. Da, asemenea păreri pluteau în aer ca mirosul de fum de la focul ce arde mocnit în pădure. Şi uite că focul stârnit izbucnise, lucru la care contribuiseră destul de mult agitatorii renaşterii naţionale, care acum culegeau roadele, după ce dresaseră cu mult zel opinia publică spunând că trebuie reluată vânzarea armamentului ca să fie resuscitat CMI braţul înarmat al statului –, distrus, chipurile, de aşa-zisa perestroika şi de aşa-zişii radicali-democraţi care, făcând jocul Occidentului, îşi freacă perfizi mâinile în culise.

Lumea se adunase de peste tot în Piaţa Roşie. Majoritatea celor ce se îndreptau spre miting erau din alte localităţi din oraşele „închise", numite înainte „cutii poştale", purtând fiecare un număr de cod. Chiar din „cutiile" astea desecretizate în perioada perestroikăi

dădeau năvală în gările Moscovei cei sosiţi la grămadă cu trenurile şi se îndreptau către centru în coloane, blocând şoselele. Li se alăturaseră şi „susţinătorii" moscoviţi, patrioţii naţionalişti, pensionarii jelind după Stalin şi mulţi alţii. Demonstranţii păreau nişte indivizi stranii, veniţi dintr-o vreme apusă, parcă treziţi după o lovitură zdravănă; purtau deasupra capetelor portretele dictatorilor sângeroşi, înviaţi din morţi, până nu demult huiduiţi cu furie şi blestemaţi pe aceleaşi străzi.

Numărul oamenilor creştea continuu, demonstrând pe viu cât popor robotise în tainiţele CMI. Înarmaseră jumătate din lume. Iar acum simţeau că le fuge pământul de sub picioare – dacă nu vor reuşi să producă altceva decât armament, vor fi condamnaţi la şomaj. Şi s-au urnit... Aminteau de revărsarea apelor de primăvară, când torentele turbate duc cu ele sub ochii oamenilor şi buştenii, şi bolovanii, şi acoperişurile smulse, nimeni nefiind în stare să le oprească. Tot aşa duceau acum oamenii cu ei „buştenii, şi bolovanii, şi acoperişurile smulse" – lozincile şi revendicările tranşante: „Opriţi reforma!", „Nu vom lăsa CMI să se ducă pe apa sâmbetei!", „Trăiască gloriosul CMI!", „Statul mai presus de toate!", „Jos reformele antistatale!", „Tancul – garanţia stabilităţii!", „Arme pentru valută!", „Nu împiedicaţi concurenţa pe piaţa internaţională a armelor!", „încetaţi vorbăria despre cursa înarmărilor!". Erau şi unele revendicări de neînţeles pentru profani: „Să ne fie returnate cutiile poştale!", „Vom trăi şi vom munci în cutiile poştale!" sau chiar: „Ţineţi-vă gura, pacifiştilor, cât nu-i prea târziu!", „Ne-au luat Războiul Rece ca să ne înfrângă!", „Nu permitem ca tancul să fie transformat în cratiţă!" şi, în sfârşit: „Trăiască producţia de armament – sursa puterii şi bogăţiei naţionale!", „Nu acceptăm şomajul, nu acceptăm exportul de inteligenţă!", „Trăiască Războiul Rece – motorul progresului tehnic!", „Jos umaniştii vânduţi!" şi multe altele în acelaşi spirit, căci o bucată de carton cu orice fel de text nu costă nimic, în schimb ascunde în ea o putere care te ameţeşte.

Fie că voiau sau nu politicienii numiţi *derjavniki 1* şi *gosudarstveniki 2,* care făcuseră pe dracu-n patru ca să afirme

1 Susţinătorii statului puternic. (N. tr.)
2 Susţinătorii statului puternic. (N. tr.)

superioritatea puterii militare a statului, fie că voiau sau nu organizatorii pieţelor internaţionale de armament, unde câştigarea licitaţiei era echivalentă cu lucrarea lui Dumnezeu în folosul naţiei şi, cel mai important, făgăduia sume de miliarde de dolari câştig curat, sume care-ţi tăiau respiraţia, căci o treime din miliardele promise urmau să umple de fiecare dată teşchereaua producătorului, fie că voiau sau nu cei care începuseră în mass-media campania de proslăvire a faimei mereu vii a armelor ruseşti, acum niciunul dintre ei nu mai putea opri tot ce provocase – toţi erau târâţi în vâltoarea evenimentelor...

În Piaţa Roşie se agita o mare de capete. Plesnea piaţa de câte mii de oameni se adunaseră şi continuau să vină acolo, iar cerul se cutremura de urletele lor: „CMI!", „Va-lu-ta!", „Kremlinul e al nostru!", „Kremlinul e al nostru!".

Se filma din elicoptere, dar chiar şi de sus era imposibil să cuprinzi şi să înfăţişezi dimensiunile uriaşe ale manifestaţiei dezlănţuite ca vulcanul în erupţie. Pe fundalul mitingului, al discursurilor ce se auzeau din megafoanele de la mausoleu, se înfiripau pe la colţuri şi mini mitinguri, fiecare cu lozincile, portretele şi strigătele lui. Pe Locul Execuţiei la Lobnoe mesto[3] se înghesuiau fideliştii, puteai să-ţi dai seama după portretele idolului lor şi după lozinci: „Fidel, suntem cu tine!", „Socialismul sau moartea!". Ţinându-se de mâini, lumea ţipa tare în ritmul săriturilor: „Socialismul sau moartea!". Pe culoarul de lângă Muzeul de Istorie erau saddamiştii. Se scanda „Saddam, eşti fratele nostru!", „Saddam, eşti fratele nostru!", cuvintele strigate răspicat clocoteau delirant în vâltoarea care cuprinsese piaţa. Se mai auzea o lozincă strigată foarte expresiv, cu pumnii strânşi, înălţaţi drept în sus: „Kadda-kada-Kaddafi! Kadda-kada-Kaddafi!"

Aproape toate ţările în care pe parcursul anilor fuseseră livrate cantităţi enorme de arme aveau în piaţă astfel de susţinători gălăgioşi. Aceştia dănţuiau în cinstea Chinei, Iranului, Pakistanului, Indiei, Coreei de Nord şi, mai ales, în cinstea partenerilor cumpărători africani şi arabi. Dar se vedea de la o poştă că China, date fiind dimensiunile şi

---

3 în timpul Rusiei ţariste, în faţa bisericii Vasili Blajennîi aveau loc execuţiile publice. (N. tr.)

populaţia ei, avea un număr imens de susţinători ce scandau versul genialului poet Mao din *Cântecul păunului,* „Puşca face puterea! Puşca face puterea!” Şi uniţi într-un glas ca fraţii, staliniştii o ţineau una şi bună: „Slavă lui Stalin!” şi ridicau toţi odată deasupra capetelor portretele retuşate slugarnic ale generalissimului. Iar peste croncănitul ăsta strident se ridica triumfător, scoţându-ţi ochii, automatul kalaşnikov: „Kalaş – Kremlin naş!4” acoperea toate strigătele şi ovaţiile.

Erau şi găselniţe neclare pe tema mitingului, de genul: „Foc din zbor – diamante pe cer!” Oare aşa trebuiau înţelese: racheta zboară şi de sus plouă cu diamante? Dacă ar fi aşa! Dacă ar fi!

Totul fierbea, totul clocotea în ceaunul euforiei generale, tot ce se întâmpla aţâţa sentimentul că puterea e a maselor, a tuturor până la unul, a celor care dau năvală umăr la umăr, un singur umăr... Simţeai că acuşi-acuşi trebuie să se întâmple ceva, să triumfe pirotehnica pasiunilor înfocate, să se cutremure cerul şi să apară El, cel ce îndeplineşte voia... Dar cine este El? El şi atât! El! El!...

Dar discursurile celor mai de seamă oratori, ce se auzeau de la tribuna aşezată lângă mausoleu, erau raţionale şi convingătoare în felul lor. Reducerea producţiei de arme nu promite nimic bun economiei, atâta doar că lasă piaţa internaţională în mâinile Americii putred de bogate. Ea nu doarme, stanţează arme tot anul, zi de zi, îi înarmează pe toţi până-n dinţi şi-i cârmuieşte pe toţi. Cu ce suntem noi mai răi? Şi mai era un argument – şomajul provocat de reformă va duce la o explozie socială zdrobitoare. Şi încă ceva – reforma va distruge de la rădăcină puternicul potenţial intelectual al ţării. Şi încă ceva, şi încă, şi urmau tragerile la ţintă. Fiecare ţintă atinsă provoca accese de ură cu care masele se desfătau din plin.

Dar mai era şi o altă putere. La ora aceea, în Piaţa Manej naia, aflată alături, separat de mulţimea de la mitingul împotriva reformei, vuia alt miting şi clocoteau alte pasiuni.

Aici demonstra un alt public, o altă parte a societăţii democraţii, reformatorii, pacifiştii şi alte vlăstare ale perestroikăi, în general, iubitorii de libertate şi liberalii de toate culorile şi nuanţele. Şi ei erau în număr mare, piaţa fremăta de mulţime, şi ei aveau convingerile lor,

---

4 Joc de cuvinte: Kalaş(nikovul) - Kremlinul nostru. (N. tr.)

revendicările şi lozincile lor, nu mai puţin radicale şi nu mai puţin percutante. Şi aici se vedeau panouri şi pancarte: „Jos privilegiile CMI!”, „Nu trebuie să fim ostaticii CMI!”, „CMI – mână în mână cu militarismul!”, „CMI – vampirul bugetului!”, „Jos monstrul stalinist!” şi aşa mai departe până la „CMI moarte pe bandă rulantă!”, „CMI – câinele de pază al partocraţilor!”, „CMI – cabala poporului!”

Acelaşi tablou, de fapt, ca şi în Piaţa Roşie, numai că pe dos.

Şi aici portretele liderilor şi idolilor îi acopereau pe demonstranţi, învăluindu-i cu umbra lor. Le ridicau deasupra capetelor, le prezentau oamenilor şi zeilor ca să ştie dacă, bineînţeles, aceştia din urmă aveau vreo importanţă pentru ei.

Pentru diverşii reporteri şi corespondenţi de presă ce se grăbeau cu aparatele ba la un miting, ba la celălalt, ba în Piaţa Roşie, ba în Manejnaia, evenimentele erau o comoară nemaivăzută de material operativ. Cu toate acestea, reporterilor înveteraţi nu puteau să le scape cele două pancarte atât de deosebite de celelalte, încât le săreau în ochi. Ţinând sus băţul de care acestea atârnau, doi tineri mărşăluiau unul lângă altul – un tânăr şi o tânără, mai degrabă studenţi, după felul în care arătau. Martorii au povestit pe urmă că se agăţau unul de celălalt ca să reziste în mulţime, nu se îndepărtau prea mult ca să se poată auzi, se urmăreau din ochi, nu intrau în dispute cu nimeni şi arătau cumva înstrăinaţi, îngânduraţi. Pe pancarta ţinută de tânăr era scris cu vopsea neagră: „Omul nu trebuie să vină pe lume ca să facă arme!”, iar cuvintele scrise cu roşu pe pancarta fetei sunau ameninţător de tot: „Îmi dau foc dacă Kremlinul va reîncepe cursa înarmărilor!”

Mergeau în mulţimea de oameni ca două luntri rătăcite în mare, unora le săreau în ochi, altora nu, unii băgau la cap ce scria pe pancarte, altora le sugera câte ceva, iar altora nu le spunea mai nimic, şi nu-i de mirare, pentru că declaraţiile de toate felurile, lozincile, protestele, avertismentele şi discursurile radicale şi asurzitoare curgeau peste demonstranţi când dintr-o parte, când din cealaltă – când din Piaţa Roşie, când din Piaţa Manejnaia.

Dar, oricum ar fi, ce era scris să se întâmple s-a întâmplat. De obicei oamenilor le vine mintea la cap când deja e prea târziu, abia atunci se conving, pentru a nu ştiu câta oară, că în mulţimile dezlănţuite explodează evenimentele alimentate de psihoza în masă, că din când în când acestea îi lasă cu gura căscată pentru că se produc

din senin şi pentru că nu le pot evita, ele ţinând de hazard.

Soarele era deja la asfinţit, o luase într-o parte, pe după zidurile Kremlinului, amurgul nevinovat, curat ca lacrima, cast, inofensiv, feciorelnic venise, se lăsase devreme peste mulţimile care urlau, mitingurile din pieţele învecinate continuau cu furie, în convulsii, iar discursurile răcnite în boxe, incendiare şi fanatice, aţâţau şi mai mult sufletele şi minţile, făcând să se apropie momentul culminant. Mitingurile din cele două pieţe, fiecare pe partea lui, invocau dreptatea, făceau apel la autorităţi şi la popor, susţineau numai adevărul lor, doar punctul lor de vedere, ofereau lumii pe tavă doar argumentele şi concluziile lor şi se încingeau, şi fierbeau de mânie, încercate de nevoia irezistibilă de a-şi descărca energia acumulată trecând imediat la acţiune. Spiritele se încingeau aproape simultan, în megafoane se auzeau învinuiri reciproce, ameninţări şi jigniri, fiecare parte o numea cu ură pe cealaltă adunătură infamă de duşmani ai patriei. Şi s-a încins imediat prima încăierare. Croindu-şi drum printre rândurile trupelor Omon, „militarist»” şi „antimilitariştii” au început să se bată cu portretele şi cu pancartele. Femeile ţipau sălbatic, bărbaţii urlau şi se înjurau. Pumnii şi picioarele au intrat în acţiune. Oricât de mult se străduiau cei de la trupele Omon să stăvilească asaltul oamenilor, să-i alunge pe cei ce se băteau, nu reuşeau decât să înfurie părţile beligerante. Şi a izbucnit rapid o păruială generală, ca şi cum oamenii numai asta aşteptau şi pentru asta se adunaseră. Portretele adorate şi pancartele, care-ţi scoteau ochii cu mesajele lor, erau de mare folos – cu ele îşi dădeau în cap cu toată puterea. Sânge, lacrimi, gemete, sute de oameni încăieraţi, bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri, au dat buzna pe ecrane în emisiunile transmise în întreaga lume, cu toate detaliile şi din toate unghiurile, filmate de sus, din elicoptere şi din toate punctele de pe sol.

Tocmai atunci au nimerit în toiul evenimentelor cei doi – băiatul şi fata. Iar faptul că nu şi-au folosit pancartele s-a întors inevitabil împotriva lor. Cei din Piaţa Roşie îi băteau pe reformişti, când, deodată, au văzut că tânărul ţinea pancarta deasupra capului, parcă scoţându-le ochii patrioţilor ieşiţi din minţi.

— Ce faci, lepădătură, cui îi bagi în ochi pancarta, pe cine vrei să prosteşti?! a exclamat unul dintre atacatori. Adică noi nu trebuia să ne naştem? Nemernicule!

Au început să-l bată, i-au rupt pancarta şi au călcat-o în picioare.

Chiar în acel moment fata a dat să-l ajute, ţinea în mâini pancarta atât de şocantă, atât de provocatoare, cu jurământul că-şi dă foc dacă Kremlinul va relua cursa înarmărilor.

Cât de legitimă era iniţiativa fetei de a merge la miting cu o asemenea ameninţare? Ce o determinase? De ce o făcuse – tinereţea, prostia, sau, dimpotrivă, făcuse pasul ăsta din convingere şi disperare? Şi, în sfârşit, de ce nu aruncase pancarta nenorocită înainte să-şi facă loc spre prietenul ei, bătut de apărătorii CMI?! Ea se năpustise spre el cu pancarta în mâini, strigând:

— Ce faceţi? Nu-l atingeţi! Cine v-a dat dreptul? Să nu îndrăzniţi! Încetaţi!

în zadar. Vreo cinci indivizi îl îmblăteau zdravăn pe băiat. Măcar să-i dea drumul după ce-l stâlcesc în bătaie, ar pleca doar cu vânătăi. Dar cine putea să prevadă cum o să se termine încăierarea, ce ascunde în ea mulţimea scoasă din minţi, care nu ştie ce face?!

Partizanii CMI au întâmpinat-o pa fată cu cuvinte de ocară:

— Căţea ce eşti, cară-te de-aici, că, de nu, îţi dăm şi ţie!

Şi atunci, o babă, ce zbiera cât o ţinea gura scuipând cuvinte scârboase, a nimerit punctul sensibil:

— Ne şantajezi, ai?! îţi dai foc?! Ia priviţi, oameni buni, vai, ţineţi-mă să n-o omor, căţeaua asta şantajistă o să-şi dea foc una-două, Kremlinul nostru o să se prăbuşească! Chiar aici, sub ochii noştri! Daţi-i una în mutra aia a ei, să uite drumul spre casă!

S-au năpustit spre fată şi i-au sfâşiat scurta. Sângele a început să-i curgă pe faţă.

— Să nu îndrăzniţi! Monştrilor! Striga ea îngrozită, cu faţa mânjită de sânge.

I-au rupt într-o clipă pancarta şi au călcat-o în picioare.

— Ce mai ai de zis acum? îţi dai foc? Sau te-ai înmuiat? Gândeşte-te bine înainte să scrii tâmpenii din astea! De ce nu-ţi dai foc, ai?

Şi totul s-a petrecut într-o secundă.

— Aruncă-mi chibritul! a strigat convulsiv fata, provocând o explozie de hohote încărcate de ură.

în acelaşi moment cineva a înşfăcat o cutie de chibrituri ca să-i dea foc.

— Cine are o brichetă? Ha-ha-ha! Mai bine dă-i foc cu bricheta! A propus altcineva.

— Staţi! Să nu îndrăzniţi! A exclamat cu vocea schimbată prietenul ei, eliberându-se din mâinile celor ce-l băteau.

N-a ajuns la timp. Chibritul arzând a căzut pe umărul fetei, pe scurta sintetică, şi aceasta a luat foc.

Toţi au încremenit, s-au dat înapoi şi s-au împrăştiat care încotro.

Iar ea, cuprinsă de flăcări, fugea umplând piaţa cu urlete sălbatice. Şi totul s-a învălmăşit în Piaţa Roşie, a venit haosul, nu mai puţin rău ca în infern. Panica mulţimii e la fel de cumplită ca furia ei clocotind neînfrânată şi nimicitoare...

Răspândit fulgerător, zvonul că undeva, în apropiere, explodase o bombă sau că, pare-se, cineva îşi dăduse foc de viu, sau că se întâmplase ceva şi mai groaznic, a pus pe jăratic mulţimea demonstranţilor, şi oamenii, uitând de toate, au luat-o la fugă ca arşi, strivindu-se unii pe alţii, prăbuşindu-se, ţipând pe străzi şi aruncând portretele venerate şi pancartele incendiare de parcă nu le fuseseră de niciun folos şi nici nu mai aveau cum să le fie. Fugeau bezmetici şi înfricoşaţi, fugeau de ei înşişi.

De ce toate astea, de ce au dat în clocot, de ce au tunat şi au fulgerat lângă Kremlin – nimeni nu ştia să răspundă. Din clipa în care fata a luat foc după ce ameninţase că o va face de una singură – fie ca să epateze, fie în glumă, fie în serios –, timpul a început să fie măsurat din nou. Toţi cei care erau în preajma ei au văzut-o cum fuge ţipând şi cum arde în timp ce aleargă. Apoi a căzut la pământ. Tânărul a ajuns-o şi, în urma lui, au ajuns şi câţiva din trupele Omon. S-au repezit să stingă cu mantalele flăcările care cuprinseseră trupul fetei. Dar era prea târziu. Prietenul ei a căzut în genunchi disperat, luându-se cu mâinile de cap. În momentul acela a aterizat în piaţa aproape pustie un elicopter care până atunci filmase, probabil, pentru televiziune. Aplecându-se din cauza vântului stârnit şi ferindu-se de zgomot, de sub elicea care se învârtea asurzitor au ieşit în fugă câţiva oameni, au ridicat de jos trupul fetei şi, luând cu ei pe tânăr şi pe cei de la trupele Omon, s-au ridicat cu toţii în aer. Dar cineva n-a uitat şi a reuşit să filmeze totul.

Elicopterul s-a înălţat deasupra Pieţei Roşii, a ajuns în dreptul turnului Spasski, chiar deasupra lui, şi a zburat mai departe, peste podul Kamennâi, apoi de-a lungul râului Moscova şi s-a făcut nevăzut...

Tragedia tinerilor, a studenţilor mai degrabă, care se

sacrificaseră cu atâta disperare, într-un mod atât de înspăimântător, fără să se uite înapoi, pentru ideea în care credeau, s-a pierdut împreună cu elicopterul în labirintul oraşului, asemenea păsării dispărute în pădure. Ah, romantismul ăsta, eternul tovarăş de drum al utopiilor şi al înfrângerilor inevitabile!

Seara, centrul oraşului era în fierbere şi nu s-a liniştit multă vreme, oamenii retrăiau evenimentele petrecute în timpul zilei. Agitaţia nervoasă, care pe mulţi îi alungase pe străzi, se vedea în expresia neobişnuit de vie a chipurilor, a vocilor, a mersului. Oamenii se adunau în grupuri, intrau în vorbă contrazicându-se, se pierdeau în presupuneri negăsind nicio explicaţie pentru cele întâmplate – fusese aruncat un băţ de chibrit care putea să se stingă în aer, dar nu se stinsese, şi fata luase foc într-o clipă. Poate că fusese doar circ, ceva scamatorii. Poate că îmbrăcămintea ei era îmbibată cu o substanţă inflamabilă. Dar de ce era nevoie de o asemenea scenă, de ce era nevoie să se termine cu moarte? Şi dacă nu e asta, dacă e cu totul altceva, vreun fenomen metafizic, ceva ce nici măcar nu-ţi poate trece prin minte, când omul ia foc din cauza unei tensiuni interioare ajunse la maximum? Se spune că sunt oameni care luminează noaptea cu sclipiri fosforescente. N-ai de unde să ştii. Cine să ştie?...

în timpul ăsta s-a făcut noapte. Erau tot mai puţini oameni pe străzi. Au pornit trântind uşile maşinilor, nu înainte să încheie socotelile plătind paznicii de noapte şi racheţii care preferau să-şi petreacă timpul afară. În localuri se aprindeau luminile, lămpile asigurau intimitatea, se auzea muzica, sâni dezgoliţi, zâmbete... Ca să uite totul, să nu-şi aducă aminte de nimic, să fugă de ei înşişi, să se ascundă de Dumnezeu...

în noaptea aceea, în Piaţa Roşie se lăsase o linişte de mormânt. Niciun suflet de om. Nimănui nu-i ardea să vină în locul în care ziua se dezlănţuiseră pasiunile sălbatice, unde fusese nebunie şi măcel. Luminile licăreau palide. Peste tot zăceau portrete, lozinci, pancarte, toate aruncate pe câmpul de luptă, călcate în picioare de demonstranţi în timp ce se băteau sau fugeau.

Şi nimănui nu-i mai păsa de ele.

Luna se înălţase mult deasupra Kremlinului. La ceasul atât de drag ei, bufniţa apăru din nou în zbor. Se furişă ca umbra când ici, când colo, dând din aripi fără să facă zgomot, întorcându-şi aproape imperceptibil capul imens cu ochii rotunzi şi ficşi, sclipind magnetic.

Era înspăimântată, o apăsa povara fricii. Rotindu-se în tăcere deasupra mausoleului, trecând prin faţa santinelelor încremenite la intrare, bufniţa zbură mai departe în căutarea fantomelor mici, îndesate şi cu căpăţânile mari. Le găsi într-un loc întunecat, sub zidul de cărămidă al Kremlinului. Nimic nou în înfăţişarea lor nici de data asta. Nu-ţi spuneau mare lucru, ba totuşi, parcă făceau farmece. Se ţineau de mână şi jucau tontoroiul pe loc, rostind sentenţios şi monoton ce reuşiseră să prindă din strigătele de la miting: „Socialismul sau moartea!" Da, asta repetau întruna, neauzite, nevăzute, înspăimântătoare: „Socialismul sau moartea!"

Ritmul cubanez o plictisi repede pe bufniţă. Zbură mai departe şi întâlni, în sfârşit, vizavi de porţile Spasski, un suflet viu – o babă beată care nimerise aici cine ştie de unde.

Mergea singură singurică prin Piaţa Roşie, era numai zdrenţe, ciufulită şi răvăşită, şi cânta cu voce tărăgănată un cântec de jale:

Ah, de ce, de ce
M-am născut pe lume?
Ah, de ce, de ce
M-a adus mama pe lume?
Ah, de ce, de ce
M-ai făcut, mamă?
Că eu n-am vrut.
Iar tu m-ai păcălit.
Ah, de ce, de ce
M-ai născut, mamă?
Că eu n-am vrut,
Iar tu m-ai păcălit.
Ah, de ce, de ce
Am venit pe lume?
Ah, de ce, de ce
M-a adus mama pe lume?...

O luă de-a curmezişul pieţei şi se îndepărtă, clătinându-se şi împiedicându-se, se pierdu în curând pe undeva, prin dreptul magazinului universal. Cântecul ei trist se mai auzi o vreme, apoi totul amuţi.

Bufniţa se ridică deasupra zidurilor Kremlinului, se îndreptă spre grădini, iar acolo, printre crengile dese, izbucni deodată în plâns ca baba aceea şi oftă amarnic printre lacrimi.

Luna se înălţase sus de tot, printre stele, revărsându-şi lumina veşnică peste cupole, peste vârfurile ascuţite ale turnurilor, peste acoperişurile de pe dealul Kremlinului. De unde şi până unde, bufniţei i se năzări din nou că respiraţia balenelor ajunge din depărtări până la ea. Unde se grăbesc şi de ce? N-au linişte. Nici valurile nu se astâmpără.

Capitolul opt

Articolul pentru *Tribune* era în mare parte gata, rămânea să scrie doar încheierea. Dar, pe măsură ce se apropia de sfârşit, Bork era din ce în ce mai neliniştit: nu fusese oare prea preocupat să explice ştiinţific stigmatul Casandrei, când pentru majoritatea covârşitoare sau chiar absolută a oamenilor era mai important decât toate să se descotorosească prin orice mijloc de acţiunile „instigatoare" ale lui Filotei, să nu le vadă şi să nu mai audă de ele, să uite de semnalele casandro-embrionilor? Politicianul fără scrupule, Oliver Ordok, mirosise exact lucrul ăsta, se orientase bine, de aceea avusese succes. Repurtase, fără îndoială, o victorie politică. Deşi era o victorie obţinută prin minciună. Dar cum să convingi oamenii, cum să-i faci să înţeleagă că s-au amăgit pe ei înşişi, că au căzut pradă unei iluzii în masă?

Bork ştia că nu se poate compara cu Ordok, că lui îi lipseşte experienţa şi abilitatea politică. Da, iată-i şi duşmani, îl luase pe nepusă masă, nu mai putea da înapoi. Şi fie că voia Bork sau nu, lupta urma să aibă loc, trebuia să lupte. Exact de aşa ceva avea nevoie Ordok – un turnir public pe drumul spre mult doritul fotoliu de preşedinte. Bork putea spune, în sensul acesta, că soarta generoasă lucrase în avantajul lui Ordok, i-l pusese la dispoziţie pe Filotei în cosmos, iar pe Bork – pe pământ.

Meditând la toate astea, Robert Bork se surprinse că gândul îi fuge la cât de uşor fusese atras într-o banală luptă politică, cât de uşor se lăsase subjugat de patima atât de molipsitoare a înfruntării corp la corp, că aceasta se ţine ca scaiul de el şi nu poate scăpa de ea. Voia să se întâlnească cu Ordok faţă-n faţă, să se apropie într-atât încât să-i simtă respiraţia, să-l privească în ochi şi, fără să ridice tonul, să-l străpungă: „Canalie!" şi arma să-i răzbată trupul până-n partea cealaltă... Apoi să le spună tuturor că Ordok e o canalie şi că un asemenea individ nu trebuie lăsat să ajungă la putere, că asta înseamnă domnia diavolului, că nimeni n-o să ştie că el e diavolul în persoană, că tocmai ăsta e pericolul! „Nu, nu, numai asta nu, numai asta nu", respinse Bork gândul. „Să fie preşedinte, să fie ce-o pofti, dar

fără mine! Nu, nu, treaba mea nu e lupta politică, treaba mea e să le demonstrez oamenilor că sunt slabi de înger, că n-au curajul să accepte adevărul despre stigmatul Casandrei, că, fugind de el şi alungându-l cât mai departe, îşi sporesc nenorocirea. Dar cum să-i convingă că, oricât de cumplit e adevărul, n-au dreptul să închidă ochii, că trebuie să caute o soluţie?!"

Bork ieşi pe balcon să ia o gură de aer. Era o noapte răcoroasă, toamna îşi făcea simţită prezenţa – frunzişul fremăta neobosit în întuneric. Se strânse în el, tremurând de frig. Luna era jos, aproape că atingea dealul împădurit în dreptul ieşirii pe autostradă. Lui Bork îi veni în minte cum arătau terenurile de pe dealurile de dincolo de pădure, cu pante line şi bancuri de nisip, semănând cu dunele de la malul mării. Acolo se ducea pe vremuri să joace golf.

Se petrecu ceva ciudat, îi veni în minte un vis de-al lui. Se întâmplă ca visele să se întoarcă în amintiri ca o altfel de realitate. Visase cândva, nu foarte demult, nişte terenuri de golf care-l împresurau din toate părţile, luna lumina, era noapte, se simţea liber ca pasărea cerului, cu inima săltându-i de bucurie, dar ca să vezi nenorocire – lovită cu crosa, mingea se încăpăţânează să se mişte, nu zboară, nu se rostogoleşte; oricât se opinteşte s-o lovească, mingea rămâne pe loc. Şi brusc apare de undeva, de sus, profesorul Max Fride, răposatul lui coleg de catedră. Să zburăm pe lună, spune el, sunt acolo terenuri dintr-astea, vom juca golf selenar. Atras de Max, Bork îl urmează, zboară deasupra terenurilor, iar Jessy aleargă în urma lui şi-l cheamă înapoi. Şi, nu se ştie de ce, plânge. De ce visase toate astea? Ciudat, şi totuşi nu foarte ciudat, dacă ar sta să se gândească mai bine. Max era un prieten apropiat şi avea tot soiul de pasiuni fistichii, printre care şi astrologia. Încerca să afle după stele cu ce scor va câştiga sau va pierde la golf. Prezicerile lui se împlineau uneori, dar în mare parte erau un prilej să-l ironizeze pe „magician". Poate că de pe lumea cealaltă spiritul lui Max miroase ceva, simte că e pe aproape un factor astrologie negativ, cum s-ar exprima el şi chiar l-ar numi aşa, poate că vrea să-şi ferească prietenul de primejdie şi-l cheamă să zboare pe lună. De aceea i se arătase în vis. Ca să-l avertizeze.

Da, dacă ar fi în viaţă, după toate cele întâmplate la miting, cu siguranţă că Max ar veni în fuga mare la ei, la Newberry, chiar în toiul nopţii. Poate că asta n-ar schimba nimic, însă aşa era el, un pic zăpăcit, dar foarte inimos. O acompania uneori pe Jessy la pian când bucăţile

erau mai simple, şi nu le cânta deloc rău. Jessy îl lua în râs: „Bob, toţi prietenii tăi sunt ca Max – intelectuali caraghioşi, în variantă clasică. Ar trebui, de fapt, să puneţi bazele unei frăţii, tu să fii conducătorul ordinului monahal, chiar aşa, să fii mentorul lor în privinţa dogmelor, iar dacă frumuşelul de Max ţi-ar fi mâna dreaptă, aţi avea succes nu numai în ştiinţă, ci şi în altceva, în cu totul altceva". Jessy nu-i era indiferentă bietului Max şi făcea uneori haz de slăbiciunea asta transformând-o în subiect de flecăreală veselă. Când era afumat, îi plăcea să-şi deschidă sufletul:

„Ascultă, Robert, trebuie să ţi-o spun pe şleau, mi-ai fost o piedică în viaţă."

„Cum aşa?"

„Dacă nu erai tu, i-aş fi mărturisit lui Jessy dragostea mea." „Poate că nici acum nu-i târziu, nu?"

„Nu, numai dacă tu n-ai fi existat deloc ca subiect, numai aşa i-aş fi spus."

„Ei, atunci n-ai ce-i face. Eu chiar exist ca subiect."

„Exact. Acum înţelegi cât de tare mi-ai dat planurile peste cap?"

„Max, prietene, ţi-ai dorit o viaţă tare uşoară. Încearcă-ţi şansa chiar în prezenţa subiectului, fiindcă aşa cum ai vrea tu, adică să-ţi fie ţie bine, nu-i deloc interesant."

„Nu, cu tine de faţă, să mă compar cu tine? Nici prin gând nu-mi trece."

„De ce? Femeile te adoră, arăţi bine, se poate spune că eşti chiar un bărbat chipeş, cândva goneai pe motocicletă şi toate femeile oftau după tine. Şi apoi, eşti ceva mai tânăr decât mine."

„Eu sunt motociclist, iar tu savant de renume mondial, eu – motociclist, iar tu – om bogat, primeşti onorarii mari pentru cărţi, ai o casă minunată în elegantul Newberry, soţia îţi cântă la violoncel Bach şi Beethoven. Eu conduc motocicleta, tu conduci jocul pe terenul de golf, foarte în vogă acum, din Newberry. Eu gonesc pe motocicletă, tu ţii discursuri la Kremlin şi la Casa Albă. Eu gonesc pe motocicletă..."

„Stai, stai, Max, nu te subestima prea tare. Nu eşti doar motociclist, nici vorbă de aşa ceva, asta a fost în trecut. Eşti cunoscut în domeniul tău, în geografia politică, toată planeta e în mâinile tale. Dar parcă-i vorba aici de planetă? Mare lucru o planetă! Bagă de seamă. Dacă o să te audă, când nu te aştepţi, Anna, cea mai frumoasă dintre poloneze? Ce-o să creadă, ce fel de soţ mai e şi ăsta?! Ce scandal o să

fie! Nici motocicleta n-o să te ajute! Poate doar în visele tale!"

„Da, Robert, m-ai prins, aşa se pare. Cu privire la Anna ai dreptate. Dar în privinţa planetei nu prea. În geografia politică ori ştii totul, ori nu te ocupi de ea. Este o ştiinţă specială, parşivă. Aş spune că este o bancă de informaţii. Da, în sensul ăsta sunt bancherul lumii. Un Rotschild al secolului XX. Ştiu totul, văd totul, conduc totul, şi ce dacă? Se spune că Dumnezeu din ceruri vede totul, ştie totul, conduce totul, dar nu poate face nimic..."

Nu i-a fost sortit să trăiască prea mult. A murit într-un accident auto, îi plăcea viteza. Anna a îmbătrânit mult. Fiul lor s-a însurat, nu locuieşte cu ea. Jessy şi Anna vorbesc la telefon, se văd uneori. Anna a fost ultima oară la ei chiar în vara asta. Au mers împreună la terenurile de golf să respire aer curat, să se plimbe, să se uite cum joacă alţii. Au petrecut o zi frumoasă, au luat masa la restaurantul clubului de golf. Şi-au amintit fără să vrea de vremurile trecute, au vorbit mult despre Max... Îi plăcea mult locul. Era gata oricând să dea o fugă...

O, sărmane prietene Max Fride! Ce-ai spune acum, ceai face după toate câte s-au întâmplat, când totul s-a amestecat în minţile şi în sufletele oamenilor? Genetica a lovit ca uraganul, fără s-o vadă nimeni, i-a ameţit pe toţi. Acum trebuie să aleagă: să-şi bage capul în nisip ca struţul numai să treacă primejdia, asta-i dorinţa multora, sau să-l privească pe Dumnezeu în faţă şi, fără să-şi întoarcă privirea de la El, să accepte avertismentul adresat oamenilor, căci Dumnezeu le spune doar să se ferească, de hotărât trebuie să hotărască singuri. Avea dreptate Max Fride. Nu-l visase întâmplător. Era neliniştit, simţise, probabil, ceva. Îl chemase, voia să-l scape la timp de nenorocire, îl chemase pe lună, pe terenurile de golf...

Dar cum rămâne cu Ordok, el schimbase, de fapt, o problemă cu alta, înşelase oamenii, îi jucase pe degete, le abătuse atenţia de la lucrurile importante ca să capete aura de erou, îl provocase în văzul lumii la un duel politic. Iar el trebuie să fie pregătit să accepte provocarea, să-şi spună cuvântul în legătură cu stigmatul Casandrei, să-i ia apărarea lui Filotei, să nu-l lase pradă demagogiei şi speculaţiilor politice. Cum să numească altfel tot ce pusese la cale Ordok?! Doamne, e deja ora două noaptea, se dezmetici Bork, trebuie să mă apuc de lucru. Şi să acţionez neîntârziat. N-am cum să dau înapoi.

întorcându-se în birou, îşi opri privirea în oglinda de la intrare.

Ochii îi erau roşii de nesomn. Câtă neliniște şi durere aveau în ei! Încărunţise de tot, bine că încă nu chelise, ca alţii. Era bătrân ca stânca de pe Rin pe lângă care trecuse nu demult cu nemţii, cu jurnaliştii ăia gălăgioşi care îşi intitulaseră interviul cu el chiar aşa: „Interviu cu Stânca Bătrână”. Nu bănuia atunci că foarte curând, în timp ce se întorcea acasă zburând peste Atlantic, va lovi fulgerul călugărului Filotei, se va declanşa furtuna semănând panică printre oameni, iar pe scenă va apărea cu mare tam-tam individul ăsta diabolic – Oliver Ordok. Urmează deci să se bată...

Bork se aşează în faţa computerului. Se auziră paşi. Jessy venea de jos.

— Ei, cum stai? îl întrebă din prag.

— Lucrez, altceva nimic, îi răspunse.

îi veni să-i povestească visul de care-şi amintise pe nepusă masă, dar n-o făcu.

Jessy arăta obosită, ceva făcea totuşi să-i strălucească ochii.

— N-aveam de gând să te deranjez, Bob, dar acum chiar că vreau să te fac paf.

— Cu ce să mă faci paf?

— Uite teancul ăsta de hârtii. Ţi-ar putea fi de folos.

— Ce-i asta?

— Faxuri. Ştii de la cine? De la Anthony Junger.

— De la Anthony Junger? întrebă Bork. De ce el? Ce poate el să-mi scrie?

— Ţi-am spus că închid toate telefoanele. Îmi închipui cât o fi încercat să dea de tine. Cine putea să se gândească la asta? Nu mi-a trecut prin cap să închid şi faxul din hol. Şi aud că ţăcăne ceva, mă uit – o grămadă de suluri. Uite, citeşte. Pe fiecare pagină scrie: „Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul!” Mai vin şi acum faxuri de la el, coală după coală. Ce se întâmplă cu el? Bietul băiat. Citeşte, îţi mai aduc altele.

Surpriză totală. Ora două noaptea. Cineva nu doarme, scrie pagină după pagină, trimite faxuri. Îi scrie Anthony Junger, cu care vorbise o singură dată la telefon, abia dacă-l cunoaşte. Dar la mitingul electoral, când Junger se încumetase, chiar dacă fără succes, să-l oprească pe demagogul de Ordok din goana lui nebună, tocmai el, omul din echipa sa, făcuse o alegere de principiu, se delimitase de liderul său în văzul tuturor şi trecuse de partea victimei sale politice. Nu-i deloc

greu să-ţi imaginezi ce păţise după terminarea mitingului. Cu siguranţă că Ordok şi oamenii de încredere din echipa lui îl înfieraseră făcându-l trădător. Nu mai poate spera la o carieră în umbra lui Ordok. Probabil că prietenii râd de el: aşa ceva nu s-a mai văzut, şi-a tăiat singur craca de sub picioare. Şi după toate astea a mai găsit în el forţa să sară în ajutorul omului compromis şi dezonorat de Ordok la miting. Lui Bork nu prea îi veni la îndemână, îi era jenă de Anthony Junger, simţi, totuşi, cum i se încălzeşte sufletul. Nimeni nu-i purtase de grijă până acum din compasiune, nu avusese nevoie, se ţinuse tare, se descurcase întotdeauna singur. Iar acum, târât cu forţa pe ring, plecase de acolo zdrobit, chiar aşa, învins, beştelit spre hazul publicului, şi până una alta se ferea de lume, încerca, strângând din dinţi, să se ridice în picioare, să intre din nou în luptă, de bunăvoie şi nesilit de nimeni de data asta, pe riscul şi răspunderea lui. Junger înţelesese cum stau lucrurile, de aceea îi implora pe primul rând din fiecare pagină. „Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul!"

„Domnule Bork, vă înţeleg de ce staţi cu telefoanele închise", scria Junger. „N-aş îndrăzni vreodată să vă necăjesc, dar trebuie să mă înţelegeţi şi pe mine. Dacă n-o să reuşesc nici măcar prin fax să vă spun de ce mă simt obligat să vă spun, îngenunchind în faţa dumneavoastră, o să fiu un om mort, chiar aşa. Nu-mi găsesc locul după tot ce s-a întâmplat la mitingul electoral, sunt gata la orice, chiar să ucid, dacă asta ar avea vreun sens. Iertaţi-mă pentru asemenea mărturisiri cumplite. Se vede treaba că eu v-am atras în povestea asta urâtă cu Ordok, v-am lăsat descoperit în bătaia puştii, să fiţi ţinta politicianului ăstuia fără scrupule, să demonstreze el cât e de dibaci, să vadă lumea că a luat-o pe calea populismului. N-o să mă apuc acum să jelesc, dar, iertaţi-mă că vă spun, îmi rod unghiile de necaz: pe cine am slujit eu, cui i-am cărat sacii la moară, aşa-mi trebuie pentru că am fost orb şi credul, un credul incorigibil! Iertaţi-mă, pentru Dumnezeu, că vă spun ce am pe suflet. Dar nu despre mine e vorba acum. Ce facem mai departe, asta-i problema. Cum rămâne cu stigmatul Casandrei?! Vreau..."

Aici pagina se termina şi următoarea începea cu aceeaşi rugăminte: „Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul!"

„Deci domnule Bork, cum rămâne mai departe?

Făcând abstracţie de rolul meu idiot în toată treaba asta, permiteţi-mi să vă fac cunoscute câteva gânduri ale mele. Probabil că vă vor fi de folos.

îmi vine greu, dar o voi face. Vă spun de la bun început că am mustrări de conştiinţă pentru îndrăzneala mea, dar n-am ce pierde. Sunt într-atât de vinovat faţă de dumneavoastră, încât nu-mi mai pasă.

Dacă tot am ajuns aici, mă gândesc că pe Ordok îl puteţi învinovăţi de minciună pentru că s-a referit la convorbirea pe care a avut-o cu dumneavoastră în particular. Nu există niciun fel de martori şi nici nu aveau cum să fie. Aţi vorbit la telefon sau poate că n-aţi vorbit sau, dacă aţi vorbit, aţi pălăvrăgit de una, de alta, de cu totul altceva. Asta-i o mişcare în stilul lui Ordok. La neruşinare răspunde cu neruşinare. Convorbirea nu s-a înregistrat. Ştiu sigur. Vă garantez. Dumneavoastră hotărâţi. Dacă veţi considera că puteţi face pasul ăsta, mă ofer să organizez o ieşire în public trăsnet, în care să dezminţiţi cele spuse. Mass-media vor înghiţi momeala din prima.

Există, desigur, şi o altă cale. Dacă dumneavoastră, domnule Bork, sunteţi convins de dreptatea lui Filotei şi sunteţi pregătit să vă susţineţi punctul de vedere de dragul adevărului, eu, la rândul meu, sunt gata să merg cu dumneavoastră până la capăt, deşi rolul meu nu are cum să fie aici decât secundar. Mă fac scutierul dumneavoastră. E clar că vă aşteaptă o luptă grea, dacă hotărâţi să nu vă daţi la o parte.

Situaţia a luat aşa o întorsătură, încât aţi rămas acum singur pe câmpul de luptă, probabil că sunteţi singurul de pe planeta asta care e de partea călugărului cosmic şi-i susţine teoria escatologică. După cele întâmplate la mitingul electoral, după «frontul popular» strâns unit în jurul lui Ordok, cei câţiva, puţini, care, probabil, au ceva de spus în apărarea lui Filotei vor tăcea, se vor abţine. Iar marea majoritate...”

„Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul!!!

Deci, domnule Bork, judecând după reacţia alegătorilor la miting, putem spune că, din păcate, marea majoritate a populaţiei, practic toată populaţia ţării, este pornită împotriva experimentelor care depistează stigmatul Casandrei. Oamenii nu vor să audă, nu vor să ştie de casandro-embrioni, femeile nu vor să fie controlate cu razele-sondă. Toate agenţiile de informaţii au transmis mitingul de la Alfa-Baseball. Ratingul lui Ordok a săltat brusc în toate statele. Acum a făcut o declaraţie la cald că va milita neobosit pentru apărarea

drepturilor omului, că e obligat să apere necondiţionat ideea nemuritoare şi sfântă a femeii-mamă şi că va lupta împotriva uneltirilor provocatoare, cum s-a exprimat el, ale adepţilor lui Filotei de toate culorile, oriunde ar fi ei – pe pământ sau în cosmos. Domnule Bork, fotografia dumneavoastră e prezentată non-stop pe ecrane, însoţită de comentarii pe măsură. La Moscova au dat de fotografiile lui Filotei şi le-au pus la bătaie.

Scriu despre toate astea pentru că îmi închipui că aţi închis nu doar telefoanele, ci şi televizorul. Trebuie să vă faceţi o imagine despre consecinţele mitingului, despre cum evoluează evenimentele. Mă tem că ele iau amploare şi scapă de sub control..."

„Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul!!!

Domnule Bork, evenimentele scapă de sub control şi de aceea mi se pare că trebuie să hotărâţi ce poziţie veţi lua şi ce direcţie de acţiune veţi alege în această situaţie. Căci nu este exclus să înceapă protestele în masă împotriva a ceea ce are deja un nume – împotriva «controlului fondului genetic». Dacă pregătiţi articolul pentru *Tribune,* gândiţi-vă dacă este cazul să apăreţi la redacţie sau dacă nu e mai bine să trimiteţi materialul prin fax, telex sau prin cineva, pentru că la sediul ziarului, aşa cum mi s-a transmis, oamenii picchetează intrarea cu pancarte, cu lozinci pline de ameninţări. Au declarat că vor asedia clădirea redacţiei zi şi noapte. În asemenea cazuri poliţia nu poate face faţă întotdeauna mulţimii înfierbântate. Iertaţi-mă, informaţia este mai mult decât neplăcută.

Şi repet: sunteţi singur pe câmpul de luptă. Filotei se află în cosmos, pe el nu-l pot ajunge duşmanii lui, dar nu are cum să colaboreze activ cu aliaţii lui. Hotărâţi-vă ce drum alegeţi.

Dumneavoastră înţelegeţi şi susţineţi ce alţii nu înţeleg sau nu vor să înţeleagă din considerente practice, pentru că nu dau doi bani pe viitor. Asta se potriveşte celor care trăiesc în provizorat. Sunteţi singur, şi doar unui singur om îi e hărăzit să-şi ducă la bun sfârşit menirea. Nu ştiu de ce e rânduit astfel, încât o operă măreaţă să fie de cele mai multe ori misiunea unui singur om. Oricum ar fi, eu sunt cu dumneavoastră şi sunt gata să vă ajut, să fac orice stă în puterea mea; nu doar pentru că, aşa cum v-am scris, mă simt vinovat că i-am dat ideea lui Ordok să discute cu dumneavoastră, ci, în special, pentru că m-am molipsit şi eu de ideile lui Filotei, de faptul că pe amândoi vă

preocupă viitorul omenirii. Probabil că până azi omul a umblat brambura rătăcind drumul, acum abia a venit timpul să-şi spună – ori devii mai bun, ori pregăteşte-te să rămâi o fosilă utilă paleontologiei, ca mamuţii dispăruţi.

Iertaţi-mă, iar e sfârşitul paginii!"

„Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul. Încă nu am spus tot... Domnule Bork, iertaţi-mă, voi fi mai exact. Cred că ziua de mâine – ba nu, ziua de mâine a şi sosit – este ziua în care vor ieşi la iveală multe. A început deja sabatul zvonurilor şi al ştirilor de senzaţie. Singurul lucru care poate să zgârie urechile în tot vacarmul ăsta este discursul dumneavoastră, ideile dumneavoastră, puterea dumneavoastră de convingere şi soliditatea argumentelor dumneavoastră. Cum aţi decis să acţionaţi? Veţi organiza o conferinţă de presă? Dacă da, atunci sunt gata să iau parte la organizarea conferinţei, folosiţi-mă, sunt la dispoziţia dumneavoastră.

Mai departe. Reporterii vor veni sigur la dumneavoastră, la Newberry, vor fi acolo cu noaptea-n cap şi fără să vă prevină. Dacă nu vreţi să vă întâlniţi cu ei, nu uitaţi să afişaţi anunţul undeva, la vedere, că nu doriţi să vedeţi pe nimeni şi rugaţi să nu fiţi deranjat.

Am fost la Newberry, pe terenurile de golf şi prin parcurile din împrejurimi. De la noi, de la Reeding, unde locuiesc eu, sunt vreo treizeci de minute cu maşina. Dacă doriţi, pot veni să discutăm. În cazul ăsta, v-aş trimite coordonatele mele.

Domnule Bork, e patru noaptea, iar eu scriu şi iar scriu în speranţa că faxurile mele vor fi citite de dumneavoastră când veţi da de ele. Aş fi vrut să vă spun atâtea! Evenimentele petrecute în lume, chiar şi cele pe care presa le comunică în fiecare zi, demonstrează că avem de-a face cu o criză a civilizaţiei. În condiţiile astea însăşi apariţia unui nou-născut seamănă cu paşii făcuţi pe un teren minat. Dar unde este terenul ăsta minat, unde se află ascuns: în gândurile oamenilor, în faptele lor, în teorii sau în viaţa de zi cu zi – este imposibil să te opreşti la ceva anume.

Iată ce au dat acum la televizor: la Moscova, în Piaţa Roşie – îmi plăcea aşa de mult să mă plimb pe acolo – s-a întâmplat ceva groaznic. S-au încăierat demonstranţi din două tabere: susţinătorii complexului militar industrial şi cei care vor reformarea lui. Urmarea încăierării a fost că o fată s-a sinucis arzând în văzul tuturor. E imposibil să priveşti

scenele astea. Comentatorii relatează că spiritele s-au încins de la o pancartă cu care a venit la miting un student, prietenul fetei. Pe pancartă... Continui imediat... se termină pagina."

„Pentru Dumnezeu, nu închideţi faxul, trebuie să vă povestesc ce s-a întâmplat în Piaţa Roşie...

Ideea e că pe pancartă scria: «Omul nu se naşte ca să facă arme!» Lozinca asta a fost întâmpinată, bineînţeles, de o furtună de proteste pline de indignare tocmai din partea celor care în Rusia sunt numiţi «defensişti», adică cei care s-au găsit să apere statul şi societatea, mai pe scurt, cei îngrijoraţi de soarta producţiei de armament care nimiceşte oamenii – de la glonţul de plumb («defensiştii» garantează producţia a o sută de asemenea gloanţe pentru fiecare om de pe pământul ăsta) până la avioane supersonice, submarine atomice ce veghează zi şi noapte în adâncurile oceanelor, gata să lanseze la comandă rachetele intercontinentale. Bani aruncaţi pe fereastră şi muncă de pomană – asta era şi judecata de bun-simţ a studentului. CMI-ul nostru american merită şi el acelaşi tratament. Şi el pregăteşte armament ca omul să-şi distrugă semenii, argumentând că o face tot în interes defensiv.

Dar, pe de altă parte, nici «semenii» pe care urmează, în logica asta, să-i distrugă, nici ei nu sunt nişte îngeri, şi ei sunt înarmaţi până-n dinţi şi la fel de însetaţi să ucidă în numele celor mai măreţe idei (acum cele mai eficiente lozinci sunt cele naţionaliste), în numele dreptăţii şi, nu în ultimul rând, în numele intereselor economice.

Cercul se închide. De fapt, nici nu s-a deschis vreodată, n-ai cum să ieşi din el. Şi cum să nu strige studentul, cum să nu scrie pe pancartă cu propria-i mână ce gândesc oamenii, poate, chiar din momentul în care au căpătat darul vorbirii, cum să nu scrie despre ceea ce omul arde de dorinţa să spună oricând în auzul tuturor, că războiul şi armele triumfă asupra raţiunii? Când a creat bomba cu hidrogen în Rusia, Saharov a înţeles lucrul ăsta şi s-a oprit, mergând împotriva destinului.

Sunt tot mai multe arme pe pământ, peste tot, toţi vor să fie înarmaţi. Oare nu asupra acestui lucru ne avertizează stigmatul Casandrei apărut pe faţa femeii însărcinate, nu asta strigă neauzit în pântece casandro-embrionii, din moment ce pentru fiecare născut în lume sunt stocate minimum o sută de gloanţe, iar el este condamnat din start să omoare sau să fie omorât?! De ce să nu spună studentul

toate astea?! Şi fata aceea nefericită care şi-a dat foc în Piaţa Roşie – oare nu s-a trezit în ea strigătul neauzit de nimeni şi înăbuşit încă din faşă, marcat de complexul Casandrei?! Dar pe cine să intereseze neliniştile ei escatologice?

Şi-mi vine o idee, fie ea şi idealistă, şi prostească: ce s-ar fi întâmplat dacă omenirea ar fi evoluat fără să inventeze arme şi fără să ştie de războaie? Ar fi oare omul fiinţa care este acum, ar fi civilizaţia aceeaşi care este acum, sau pe pământul ăsta ar domni o altă civilizaţie şi ar trăi un altfel de om, diferit calitativ? Oare o astfel de cale era exclusă din start? Şi dacă da, atunci cărei cauze fatidice îi datorăm treaba asta, cu atât mai mult cu cât ştim că raţiunea îi este dată omului de sus, că este mai presus de biologie?!

Iată că Filotei s-a retras în cosmos şi a ridicat uşor perdeaua, dar e de domeniul evidenţei că oamenii nu vor să ştie nici în ruptul capului de blestemul ăsta misterios.

Domnule Bork, eu cred în descoperirile lui Filotei chiar dacă ele nu vor duce la nimic în afară de proteste. Găsesc că ele mă fac să înţeleg chinurile apocaliptice prin care trece conştiinţa, amplificate pretutindeni de continua decădere morală a sufletelor.

Te gândeşti fără să vrei: de ce ne-a făcut Dumnezeu, mai ales când afli că în Karabah, în războiul criminal, purtat de mulţi ani între armeni şi azeri, aşa-numiţii comandanţi infanterişti fac trafic cu trupurile celor ucişi. Rudele şi prietenii trebuie să-l răscumpere pe cel căzut în luptă ca să-l înmormânteze. Şi asta s-a transformat în business! Au fost cazuri când şi-au împuşcat propriii soldaţi în spate ca să facă bani din cadavre. Mi s-a făcut rău când am citit despre asta în ziar. Oare asemenea fărădelegi nu-şi lasă amprenta în sufletul şi în trupul oamenilor, nu modifică treptat structurile ereditare, nu se regăsesc în urmaşi?!

Iată încă un exemplu de cruzime care întrece orice imaginaţie. Într-un oraş turcesc a fost incendiat un hotel unde avea loc o conferinţă a scriitorilor pentru susţinerea lui Salman Rushdie. Acolo au ars de vii nu numai participanţii la conferinţă, dar şi oamenii obişnuiţi. Toate astea au fost filmate de reporteri: clădirea cuprinsă de focul dezlănţuit, oamenii arzând de vii, pompierii încercând să facă ceva, iar alături, în piaţă – o mulţime imensă de tineri fundamentalişti jubilând. Ei îi ridică în slăvi pe incendiatori, sar în sus de bucurie, dansează, îşi arată pumnii, savurând tabloul ăsta îngrozitor cu o plăcere aproape

erotică. Tineri cu chipuri excitate de bucuria răzbunării, luminate de dansul flăcărilor morţii. Şi toate astea se filmează. Şi nu-i vorba de un film artistic!

Unde suntem, ce se întâmplă cu noi? Nu aceeaşi întrebare ar trebui să ne-o punem şi în legătură cu familiile turcilor arse de vii în Germania?... Probabil că aţi citit în ziare.

Lista unor asemenea fărădelegi poate continua la nesfârşit cu altele, una mai ceva decât alta. E clar că în toate transpare o tendinţă certă: nelegiuirile din cele mai diverse ţări devin tot mai monstruoase. Filotei a demonstrat că toate acestea se adună şi îşi pun amprenta pe genele umane.

înainte credeam în raţiune ca în cea mai înaltă funcţie a universului, a reieşit însă că raţiunea este veşnicul prizonier al răului. Oare va deveni ea vreodată liberă? Oare nu trebuie să vedem în stigmatul Casandrei revolta şi implorarea adresate nouă?!

Iertaţi-mă, domnule Bork, trebuie să schimb urgent ceva la fax..."

„Domnule Bork, pentru Dumnezeu, nu vă supăraţi pe mine, m-am întins prea mult cu consideraţiile mele şi mă tem că nu sunt prea interesante pentru dumneavoastră. Dar în noaptea asta mi-am uşurat sufletul. Înţeleg ce se întâmplă cu dumneavoastră şi sunt îngrijorat, contez pe curajul dumneavoastră.

Gândindu-mă la situaţia creată, ajung la concluzia că Filotei nu poate rămâne indiferent la ce se întâmplă pe pământ. Ar fi cazul să găsim o modalitate de a lua legătura cu el urgent, dacă nu aveţi ceva împotrivă; este o treabă foarte complicată din punct de vedere tehnic, dar aş încerca s-o fac cu ajutorul prietenilor mei din companiile de televiziune şi din institutele de astronomie. Ce credeţi despre asta? Dacă sunteţi de acord, daţi-mi un semn şi vă voi anunţa cât de realistă este o asemenea încercare.

Şi, în sfârşit, cel mai important aspect din punctul meu de vedere. De ce ar trebui să luăm legătura cu Filotei, doar ca să-l vedem pe ecran şi să-i urăm bun sosit?! Mă gândesc că el ar trebui să aibă un răspuns şi nu mă îndoiesc că-l are – cum a descoperit stigmatul Casandrei şi ce dovezi are că semnalul ăsta este expresia atitudinii negative a embrionului faţă de viaţa lui viitoare, atât şi nimic altceva. Din mesajul lui către Papa de la Roma nu reiese prea clar lucrul ăsta.

Aţi observat probabil şi dumneavoastră că n-a terminat ce avea de spus în privinţa asta. Cred că şi alţii, mai ales savanţii biologi, ar putea să-i pună aceeaşi întrebare. Deci, mi se pare important ca Filotei să explice ce a rămas neclar şi să răspundă la întrebări.

Daţi-mi mână liberă să încerc să iau legătura cu Filotei. Iar pe dumneavoastră nu trebuie să vă învăţ eu ce să faceţi, să pregătiţi urgent argumentaţia filosofică necesară.

Urmează să ne confruntăm cu confuzia semănată de Oliver Ordok în capul oamenilor de pe stradă. Dar aşa a fost să fie. Trebuie să învingem. În folosul aceloraşi oameni de pe stradă!

Al dumneavoastră, Anthony Junger.

P.S. Dacă va fi nevoie de coordonatele mele – numerele faxului de acasă, telefon, adresă – ele sunt pe paginile astea. Cele de la birou nu sunt necesare, nu mai dau pe-acolo...”

Capitolul nouă

Era deja patru şi jumătate dimineaţa. Robert Bork şedea tăcut în faţa faxurilor. Jessy se afla şi ea acolo, le citise şi ea.

— Doamne Dumnezeule, ce se petrece, ce se petrece oare?! repetă ea a nu ştiu câta oară.

— Mai bine te-ai întinde un pic, o sfătui Bork.

— Te las, dacă vrei să rămâi singur. Dar e puţin probabil să adorm. Nu sunt în apele mele. Am înţeles că treaba e foarte serioasă, dar nu-mi imaginam că o să se complice atât de mult. Nu ştiu ce să spun.

— Da, Jessy. Anthony Junger are dreptate. Absolut. Aşa răspunse Bork gânditor. Soarta ni l-a trimis. Poziţia lui este poziţia noii generaţii. Au un alt mod de a înţelege lumea. Şi o altă capacitate de a acţiona. Se simte imediat lucrul ăsta. Mă îndoiesc că de unul singur aş face altceva în afară de articol, iar articolul ar ieşi prea mare, nu ştiu, probabil o coală tipografică. N-am făcut decât să stăm zăvorâţi în casă. Nu se poate să stai izolat ca un pustnic şi să nu ştii ce se întâmplă afară. Ce a provocat Ordok...

— Mai bine zis, a dezlănţuit!

— Da, a dezlănţuit. Forţa pe care a dezlănţuit-o este o forţă cumplită. Ordok asmute cu bună ştiinţă lumea împotriva mea şi a lui Filotei.

— Eşti sigur că o să poţi de unul singur să-i convingi pe atâţia oameni asmuţiţi împotriva ta?

— N-am să cedez. Am să le demonstrez cu argumente. Ce întorsătură vor lua lucrurile, asta-i greu de spus. Descoperirea casandro-embrionilor este o lovitură dată prejudecăţilor, modului de viaţă actual, stereotipurilor de gândire. Să recunoşti ca valabilă reacţia casandro-embrionilor înseamnă să pui sub semnul îndoielii tot ce-a fost, de la început şi până în momentul de faţă, să ai rezerve în privinţa structurilor politice şi sociale, în privinţa principiilor morale. Este clar că o asemenea demolare a tuturor stereotipurilor nu convine nimănui, începând cu femeia însărcinată şi terminând cu individul ăsta, Ordok. De aici vine şi împotrivirea transformată în agresiune.

— Înseamnă că ei văd în Filotei un agresor!

— Da, îl văd ca pe un agresor. Pentru mine el este un proroc, pentru alţii – satana. Şi uite aşa apare dilema: fie trăim ca înainte minţindu-ne pe noi înşine, fie înţelegem cauzele care au făcut să crească numărul casandro-embrionilor şi reuşim să preîntâmpinăm prăbuşirea noastră iminentă. Iată ce alegere trebuie să facă omenirea.

— Filotei scrie cu mâna lui că descoperirea este tot atât de neaşteptată pentru oameni pe cât de neaşteptată ar fi apariţia unui al doilea soare. Dar oare soarele ăsta al doilea ar putea distruge un mod de viaţă statornicit de secole?! Unde mai pui că adversarii voştri îl învinuiesc pe Filotei pentru experimentele care încalcă drepturile omului. Ce vrei mai mult?! De asta ce mai spui?

— Nu, nu-i o încălcare a drepturilor omului! Aşa cred eu. Chiar despre asta scriu. Poţi să citeşti. Datoria noastră este să ştim tot ce se poate şti despre stigmatul Casandrei, este datoria societăţii, a fiecărui individ în parte şi, mai întâi de toate, este datoria femeii însărcinate, dacă tot e s-o spunem pe şleau. Ea ar trebui să fie prima interesată să verifice dacă fătul din pântecele ei, înspăimântat de sfârşitul lumii, trimite semnale. Cu timpul datele statistice referitoare la casandro-embrioni vor fi folosite în primul rând de sociologi ca indicatori în funcţie de care aceştia vor judeca starea societăţii şi evoluţia ei.

— Să zicem că sunt de acord cu tine, Robert. Dar dacă ceilalţi nu vor vrea să accepte toate astea? Dacă nu vei reuşi să convingi pe nimeni?

— Multe lucruri vor depinde de împrejurări, de atmosfera generală. Anthony Junger are perfectă dreptate. Da, trebuie să-l contactăm pe Filotei. Atuul lui îl constituie datele observaţiilor

ştiinţifice cu ajutorul cărora a depistat reacţiile escatologice ale casandro-embrionilor. Trebuie să facă publice aceste date. Şi toate luate împreună, de la factorii biologici până la concluziile filosofice ce decurg de aici, mai trebuie făcute publice încă o dată, să zicem, într-o conferinţă de presă. Şi e important ca Filotei să fie în transmisiune directă! Grozav ar fi să reuşească Junger să-şi pună în practică ideea. Sunt întru totul de acord cu ea. O să-i trimit urgent un fax. Pe urmă vom trăi şi vom vedea...

Tăcură, erau amândoi în halate, răvăşiţi, traşi la faţă, parcă nu-şi mai aparţineau lor înşişi – pentru prima dată în viaţă avuseseră o noapte agitată ce nu se mai sfârşea. Noaptea asta făcuse să iasă la iveală ceva înspăimântător, ca o ameninţare, ceva ce trece dincolo de limitele grijilor de zi cu zi. Durerea şi suferinţa eliberează universul din chingi, îl fac să crească, să se dilate.

Era lumină afară, venise dimineaţa.

Ziua promitea să fie senină ca şi cea care trecuse, era luminoasă şi firavă cum sunt zilele toamna. Departe se auzeau glasurile păsărilor – iarăşi se adunaseră în stoluri, cu noaptea-n cap, să zboare spre ţările calde. Robert Bork îşi imaginează cum planează deasupra dealului împădurit, deasupra terenurilor de golf şi pornesc în lunga lor călătorie zburând peste linia albă a ţărmului, de care se izbesc valurile năvalnice; voia să pornească împreună cu ele, să-şi ia zborul de aici, să dispară, dar trebuia să continue ceea ce brusc devenise adevărata lui misiune.

Odată cu venirea dimineţii s-au lămurit că lumea nu i-a uitat şi nici nu intenţionează să-i uite. Totul a început cu faxul de la fiica lor din Chicago. Erika le scria tulburată şi alarmată: „N-am putut să dau de voi la telefon toată noaptea. Telefoanele voastre sunt închise, faxul e ocupat. Ce se întâmplă, tată? De ce te-ai apucat să faci toate astea?

Chicago-ul fierbe. Toţi sunt împotrivă. John şi cu mine suntem şocaţi. Te implor, opreşte-te. Mamă, tu ce faci?!"

Firește că Jessy era foarte nervoasă:

— Ce-i de făcut, Robert? Tu eşti tatăl. Fiica ta îşi face griji şi e însărcinată. Nici ginerele nu-i entuziasmat. Îl înţeleg pe John, este membru în comitetul director, va trebui să ia o anumită atitudine. Nu putem trece peste asta.

— Corect, foarte corect, a trebuit să fie de acord Bork. Ce pot să spun în situaţia asta? Treaba nu se limitează la familie. Dacă ar fi aşa!...

Calmează-te, Jessy. Îi voi scrie Erikăi, o voi suna, voi încerca să-i explic, s-o calmez. Şi apoi, tinerii trebuie să gândească totuşi cu capul lor. Desigur că pentru ei, mai ales pentru John, prosperitatea companiei este mai presus de toate. Dar viaţă e şi dincolo de companie şi problemele pe care le ridică sunt la fel de importante pentru toţi şi pentru fiecare în parte. Nu am nimic împotrivă fac o pereche frumoasă, sunt fericiţi. Dar înţelegi şi singură cum vine asta, egoismul în viaţa socială trebuie să aibă anumite limite.

— Vai, Robert, te pricepi bine să dai lecţii, dar atât. Bine, fie, când te eliberezi, să nu uiţi să-i trimiţi Erikăi un fax cu cuvintele astea: Jessy e gata pregătită, are pe umeri o bluză de lână. A ascultat de sfatul lui Junger şi s-a dus devreme să pună anunţul cu rugămintea ca posibilii vizitatori să nu-i deranjeze şi cu scuzele de rigoare.

Plecă însoţită de pisica zburlită pe care găsiseră cu cale s-o socotească pisică şi câine în acelaşi timp. De ce animalul ăsta domestic care e pisică să nu poată fi măcar în parte şi câine, dacă nu se poate în totalitate? Cel puţin aşa le plăcea proprietarilor să creadă.

După ce Jessy ieşi trântind uşile, pieptănându-se din mers şi spunându-i ceva pisicii-câine, ce alerga pe lângă ea, Robert Bork se aşeză în faţa faxului ca să trimită la *Tribune* articolul terminat peste noapte, pentru ca, la venirea redactorilor, materialul să fie pe biroul lor şi să fie dat în lucru. Nu avea nicio îndoială că-l vor publica urgent; specificase într-o notă care suna a somaţie ca textul să fie publicat doar în forma propusă de autor şi că nu admite niciun fel de modificări. Nu se îndoia că vor publica articolul, motivul era simplu *Tribune* nu avea de ales. Avusese curajul să publice mesajul lui Filotei, acum nu mai putea da înapoi, trebuia să-şi păstreze reputaţia. În felul lui, cazul era fără precedent, ziarului nu-i rămăsese să spună decât a fi sau a nu fi...

Cât despre ce se va întâmpla după, iarăşi nu era cazul să se frământe prea mult ca să ghicească: o să fie hărţuiţi ziarul, şi Filotei, mai nou şi Bork, şi reputaţia lui, atacurile ameninţau să fie violente şi necruţătoare încă de la primele ore ale dimineţii. Dacă era să spună lucrurilor pe nume, urma să fie o luptă nu pe viaţă, ci pe moarte...

Faxul înghiţea textul pagină după pagină, marcând prin sunete fiecare operaţie. Bine că a reuşit să-l trimită. O clipă mai târziu, Bork simţi că afară se întâmplă ceva care nu-i în regulă: în casă năvăli pisica, era atât de zbârlită, de parcă se întâlnise cu câinele vagabond pe care nu-l putea suferi şi din cauza căruia rămânea cu capsa pusă vreme

îndelungată. Imediat după aceea Bork văzu pe fereastră cum Jessy, nervoasă, intră în fugă în casă de pe terasă strângând în mâini un teanc de hârtii şi un carton. Dă buzna în cameră pierdută, palidă, cu răsuflarea tăiată. Cât pe ce să creadă Bork că fusese strangulată de cineva pe stradă şi abia reuşise să scape.

— Ce s-a întâmplat, ce-i cu tine? se repezi spre ea fără să-şi dea seama ce face.

— Robert! E groaznic, incredibil! Ies afară, văd nişte nemernici, nu ştiu ce-i cu ei, sunt acolo, după colţ, şi-au parcat maşinile şi stau acolo... uite ce au lipit!

Jessy aruncă pe masă, împreună cu ziarele, hârtiile smulse de pe zid – cuvinte jignitoare, infame, scrise în grabă cu vopsea. Bork înlemni văzându-le. „Ne este ruşine că Bork locuieşte pe strada noastră!" – scrisese probabil vreun vecin. Şi „Afară din Newberry cu Bork, misoginul şi scormonitorul în pântece!", „Feministele din Newberry îl dispreţuiesc pe Bork!" Altele şi mai şi: „Bork – ticălos!".

„Bork – agent KGB!", „Un glonţ în capul lui Bork!", „Să nu-mi cazi în mână, bătrâne, că te strangulez!

— Embrion cu numele Casandrovăi".

— După cum se vede, au luat-o de dimineaţă! mormăi Bork derutat.

— De dimineaţă! De dimineaţă, vezi bine! Şi ce-o să urmeze, Robert?! Ce-o să se întâmple? E pur şi simplu de necrezut!

Robert Bork începu să se plimbe prin cameră cu mâinile la spate, şi le încleştă atât de tare, încât începură să-l doară.

— E cazul să fim pregătiţi pentru orice, îi spuse apăsat soţiei.

Se stăpâni să nu strige. Îi venea greu să se abţină, fierbea sângele în el.

— Dacă au început aşa, trebuie să ne aşteptăm şi la mai rău. Totul putea îmbrăca o formă mai civilizată dacă nu era mitingul de ieri. Ordok a scăpat frâiele, dracu' să-l ia!

— Dacă ai fi văzut! arătă Jessy spre stradă. Ce mutre de bădărani s-au găsit să stea la colţul casei! Ce indivizi! Fumează lângă maşini. Jupuiam porcăriile astea de pe ziduri, iar ei fluierau şi râdeau.

— Cum arată? Localnici?

— De unde să ştiu? în blugi, în scurte, haine obişnuite. Am impresia că sunt şi femei.

— E clar, mormăi Bork, deşi nu era clar nimic.

— Trebuie să chemăm poliţia, Robert. Sună la poliţie. Să ia măsuri.

— Nu te grăbi, avem tot timpul să sunăm. Trebuie să aşteptăm. Sunăm dacă e ceva.

— Asta-i ultima treaptă a neruşinării, mai jos nici că se poate! E de neconceput! Iar tu zici să aşteptăm!

Jessy se aşeză pe scaun şi începu iar să plângă.

— Jessy, scumpa mea, draga mea! Ce-i cu tine, fii calmă! Bolborosi Bork fără vlagă aplecându-se spre ea. Jessy plângea cu sughiţuri, nu mai avea putere să spună decât:

— Dacă ai şti! Dacă ai şti!

— Îţi aduc calmantele. Vin imediat, Jessy! Încetează cu plânsul! Vin imediat!

Se îndreptă spre dormitor după picături, se lovi de uşă, de marginea ei, şi în clipa aceea văzu într-un colţ un ghemotoc de hârtie. Înţelese că Jessy îl aruncase în drum spre biroul lui. Ce scriseseră acolo atât de rău, încât Jessy, în starea în care se afla, nefiind stăpână pe ea decât pe jumătate, să-l azvârle cât colo ca să nu-l vadă soţul ei? Bork citi şi se dumiri. I se făcu rău. „Bork, oferă-i curul lui Filotei, că duce lipsă de femei în cosmos!" Urma desenul. Şi semnătura: „Salut. Un casandro-embrion".

îşi pierdu capul de tot, ieşi în curtea interioară, în grădina lui de piatră. Nu-i era deloc uşor, deşi îşi spunea că trebuie să reziste hărţuielii, să-i ierte pe oamenii ăştia care nu ştiu ce fac pentru că sunt orbi şi au minte puţină, şi încerca să se convingă în sinea lui că trebuie să fie deasupra josniciei ăsteia. Iată că i se întâmpla acum şi lui: în grădina asta unde cândva îi veneau gânduri înălţătoare şi schiţa cu ochii minţii configuraţia veşniciei ce nu se lăsa prinsă în cuvinte, unde se străduia să-i dea o formă grafică desenând pe nisip semnele misterioase de care râdea soţia lui, acolo era nevoit acum să stea umilit, insultat, împroşcat cu ocări dintre cele mai porcoase. Nu e oare ironia sorţii, nu cumva îl ia în derâdere pentru că e elitist şi are sufletul frumos, lucru de neiertat la vârsta lui? Cât de lipsit de experienţă este, cât de puţine lucruri ştie, cât de crudă şi răzbunătoare e lumea! Şi uite că la amurgul vieţii are parte şi de obscenităţi.

Soarele apărut la orizont i se păru că luminează în gol şi fără rost. Nu voia să vadă şi să audă nimic.

Desfăcu ziarul pe care-l ţinuse în mână, nu ştia nici el de ce, de

când ieşise din casă. Era ziarul local din Newberry, ediţie specială. Şi iarăşi se convinse că împărtăşeşte soarta lupului hăituit. Pe prima pagină, sub un anunţ mare, era inserat rezumatul conferinţei de presă pe care o ţinuse Oliver Ordok după mitingul electoral. Materialul era primit de la Associated Press. Fotografia lui Ordok, şi nu numai una, în prim-plan – Ordok gesticulând furios la tribună. Şi pe toată pagina cuvintele lui: „Epurarea bolşevică a fondului genetic nu va avea trecere!"

Ia uite unde bătea el: dacă Filotei e rus, înseamnă că e bolşevic. Absurd, dar de efect! Acum e clar de ce îl numeau agent KGB pe unul din afişe. Toate veneau din aceeaşi sursă spurcată. Nu mai era în stare să scoată vreun cuvânt sau să se gândească la lucrurile astea. Era deprimat, îşi simţea sufletul pustiit.

Se întoarse şi auzi vocea soţiei chiar lângă el. Umflată de lacrimi, Jessy încerca să se abţină.

— Tocmai a venit un fax urgent de la Anthony, spuse ea aşezându-se alături.

„Domnule Bork, scria Anthony Junger. Trebuie să vorbim urgent la telefon. Deschideţi telefonul, daţi-mi un semn de viaţă, vă rog! E vorba de transmisiunea din cosmos. Dacă vom reuşi s-o punem la punct, le vom deschide oamenilor ochii. Trebuie să discutăm dacă putem să instalăm aparatura la dumneavoastră acasă. Suntem atacaţi din toate părţile, dar nu vă descurajaţi. Voi suna peste zece minute. Al dumneavoastră, Anthony Junger."

— Asta da treabă! Anthony acţionează! Se învioră Bork. Trebuie să deschidem telefoanele, Jessy. Lasă-i să sune, n-avem unde fugi. Doar n-o să stăm izolaţi de lume!

— Poate că ai dreptate. Uite încă un mesaj, a venit la urmă, spuse Jessy. Era un fax de la rectorul universităţii. Acesta scria: „Domnule Bork, vă rog, nu veniţi astăzi la universitate să vă ţineţi cursul, e în interesul dumneavoastră".

— Totu-i clar, spuse Bork. Să mergem la telefon.

Apelul telefonic al lui Anthony Junger a fost ca o rază de lumină în dimineaţa aceea cumplită:

— Domnule Bork, mă bucur să vă aud. Faxul face treabă bună, dar e mai bine când vă aud vocea.

— Cred şi eu! îi răspunse Bork cu vocea plină de speranţă. Şi soţia mea, Jessy, te salută, Anthony.

— Îmi pare bine. Îi mulţumesc. Cred că ne vom vedea cu toţii astăzi. Ar fi chiar necesar.

— Cum spui tu, Anthony. Ce propui? Faxurile tale din noaptea asta ne-au salvat, eram în temniţă, în turnul nostru de fildeş. Lasă-mă să-mi bat şi eu joc de mine. Ei, ce facem mai departe? Avem ceva speranţe, nu-i aşa?

— Avem un întreg plan de acţiune. Dar înainte de toate aş vrea să vă spun ca să ştiţi, mr. Bork, că, probabil, articolul dumneavoastră primit la redacţie e transmis acum în cosmos, lui Filotei. O să am precis toate datele peste câteva minute. Şi asta nu numai ca Filotei să-şi cunoască primul lui partener pământean, eu v-am numit aşa, în domeniul cosmogeneticii. Aşa că acum Filotei citeşte, probabil, textul dumneavoastră. Vrem să stabilim legătura cu el şi să facem o conferinţă de presă la care să participaţi şi dumneavoastră, şi el.

— Anthony, dragul meu, este o idee de-a dreptul captivantă, dar nu-mi imaginez cum se poate face aşa ceva. Şi încă într-un timp atât de scurt.

— Nu vă faceţi griji, mr. Bork! Nu sunt singur. Am prieteni devotaţi, am relaţii în sferele înalte, *Tribune* este de partea noastră în totalitate şi acţionează ca să reziste pe piaţă, dacă vreţi, ca să supravieţuiască. Dar lucrul cel mai important e că toţi cei care asigură legătura cu cosmosul sunt interesaţi de problema asta ca şi cum ar fi un show internaţional, ba mai mult, calculează deja veniturile neaşteptate, deloc modeste, pe care le vor obţine pe seama celor ce se aventurează pe gheaţă. Aşa că lucrează din răsputeri.

— Cum adică? Cine se aventurează pe gheaţă?

— Îmi cer scuze pentru comparaţia, probabil, prostească. Da, suntem pe teren alunecos. Dar să nu vorbim acum despre asta. Îmi cer scuze şi mă opresc. Timpul e măsurat. Discutăm în continuare din maşină. Venim la dumneavoastră, la Newberry. Suntem patru, eu şi trei băieţi de la NASA, băieţi foarte pricepuţi. Ei o să stabilească legătura cu cosmosul. Aşadar, suntem patru în două maşini. Una dintre maşini e un jeep cu aparatura tehnică. Restul vă explic pe drum. Am calculat că vom fi la Newberry cam în patruzeci de minute sau poate chiar mai devreme. După cum am văzut pe hartă, casa dumneavoastră e la o jumătate de milă de supermarketul Conferance, aşa este?

— Da, întocmai, la trei străzi.

— OK! Atunci pornim. Deci, să nu râdeţi, eu sunt şeful

statului-major al operaţiunii, Filotei e mareşal, iar dumneavoastră...

— Eu sunt locotenent-colonel pe lângă Jessy, făcu faţă Bork provocării. Stai să-ţi mai spun ceva, Anthony. Eu înţeleg că timpul e scurt, dar tu eşti băiat tânăr... să ai în vedere că eu suport cheltuielile făcute cu legătura între casa mea şi cosmos.

— Prea târziu, domnule Bork. Companiile de televiziune interesate finanţează totul. Au planurile lor. Nu vă faceţi griji. De fapt, şi eu îmi pot permite câte ceva. Tatăl meu a fost un avocat cunoscut, aşa că... Nu vă mai gândiţi la asta. Gândiţi-vă la casandro-embrioni, la Filotei.

— La Ordok, adăugă Bork.

— În primul rând la el. Şi el face manevre militare. Despre asta mai discutăm pe drum. Permiteţi-mi, domnule Bork, să vă spun că nu v-aş recomanda să ieşiţi din perimetrul casei; acelaşi lucru e valabil şi pentru soţia dumneavoastră. Nici măcar până la supermarket. Abţineţi-vă. Nu astăzi. Aducem noi de toate. Pornim.

Sună imediat de perruna. Dar timpul scurs între apeluri li se păru soţilor Bork o veşnicie, ca atunci când urci cu bagajele în tren şi simţi că tot ce-a fost rămâne în urmă, dispare la orizont, iar trenul n-o porneşte din loc. Îşi dădură seama brusc că viaţa lor a căpătat un alt ritm – un ritm neîndurător, măsurat în minute de la un eveniment la altul, că se apropie momentul decisiv în destinul lor. Nu era un destin misterios, incert, ci unul care îi agresa luând forma îndemnurilor incitante şi a acţiunilor venite din partea unor forţe ostile.

— Ieşim acum pe autostradă, îi anunţă Anthony Junger. Circulaţia e normală, nu văd ambuteiaje, cred că ajungem la timp, dar până una alta să vorbim despre treburile noastre.

— Ascultă, Anthony, aş vrea să ştiu ce se întâmplă. Jessy şi cu mine suntem cam izolaţi, aşa am vrut noi. După cum ştii, nu deschidem nici măcar televizorul sau radioul.

— Domnule Bork, n-am de gând să minimalizez lucrurile, treaba e foarte serioasă. Să ştiţi că peste tot, în toate ţările, situaţia e aceeaşi – împotrivire în masă.

— Mda, mormăi Bork în receptor. Anthony, din câte îmi dau seama, lumea nu poate înţelege cum pot fi casandro-embrionii o realitate obiectivă. Fără îndoială că e o lovitură puternică dată psihologiei oamenilor, acum e mai clar ca niciodată că trebuie revizuite principiile care le guvernează viaţa. Deci ce zic ei, mai bine ne opunem,

călcăm în picioare şarpele îndoielii...

— Exact, răspunse Anthony. Aş compara situaţia asta cu aceea a unui pod, să zicem podul din golful San Francisco, la care s-ar descoperi defecţiuni de construcţie, dar pe care s-ar mai putea circula o vreme. De ce să ne gândim la defecţiuni? Repede, mai repede, să cărăm cât mai multe greutăţi, să se gândească alţii ce se întâmplă cu podul. Dar aş vrea să vă atrag atenţia, domnule Bork, cât mai avem timp la îndemână – unul dintre operatori e la volan, pot vorbi liniştit cu dumneavoastră –, deci vreau să vă atrag atenţia asupra unor lucruri foarte curioase, iar dumneavoastră să trageţi concluziile. Am răsfoit ziarele, am ascultat radioul, emisiunile de televiziune, şi am dat peste două opinii belicoase care resping descoperirea lui Filotei. Plini de ei, naţionaliştii sunt foarte ofensaţi. În Israel descoperirea e percepută ca o încercare de distrugere a fondului genetic al evreilor. Au lansat ideea provocatoare a unui scut împotriva razelor-sondă, a unui aparat care să neutralizeze radiaţiile produse de razele lui Filotei. În Rusia, o puternică mişcare de protest s-a transformat în demonstraţii de stradă care cer să fie adus imediat din cosmos, că nici vorbă ca el să fie călugăr şi, lucrul cel mai important – le ajunge o perestroikă, destul, s-au săturat de reformele lui Gaidar, resping perestroikă genetică a poporului rus. Filotei e Gorbaciov în cosmos! El e în slujba Americii! Vrea să îngenuncheze Rusia! Iată ce turnură au luat protestele.

— Da, e chiar trist, îmi vine greu să ascult aşa ceva, pur şi simplu mă doare. Ce-i de făcut? Începu să se agite Robert Bork.

— Ascultaţi mai departe. Chinezii au văzut pericolul în altă parte – în faptul că superioritatea lor demografică n-ar mai face doi bani. Acolo lozinca e: nu vom permite „prăsirea" populaţiei! Iar în India au lansat ideea ca femeile să-şi acopere pata de pe frunte cu semnul ritualic.

— Vai de mine, rămase uluit Bork, ce se petrece, Anthony?!

— Cel mai mult mă miră altceva, domnule Bork, să vedem ce-o să spuneţi despre asta. La Hamburg au protestat isteric prostituatele şi proxeneţii cei mai cunoscuţi, cei din preajma portului. În Sicilia, la Palermo, ce să vezi, mafioţii au organizat un marş popular la malul mării. În America Latină sunt multe proteste spontane, mai ales în zonele cu plantaţii ilegale de droguri. Nici industria porno nu stă deoparte – protestează şi ea. Da, organizaţiile teroriste, revoluţionarii de tot felul – toţi se împotrivesc vehement. Dacă Filotei s-ar găsi pe

aproape, l-ar... Apropo, cercurile militare din diverse ţări sunt şi ele foarte nemulţumite. Şi ceea ce nu prea e de înţeles – producătorii filmelor de război au ridicat şi ei vocea.

— Vezi, Anthony, spuse Robert Bork, sunt înclinat să cred că aici se manifestă spiritul de turmă al corporaţiilor şi profesiilor. Orice turmă vrea să trăiască şi să se înmulţească. Aşa aş spune. Iar stigmatul Casandrei le stă în cale – e o mare piedică, îi ameninţă că în viitor nimeni nu va mai avea nevoie de serviciile lor –, în societate cererea va începe să scadă, grupurile astea vor deveni inutile. Şi uite aşa intră în acţiune instinctul de conservare, turma simte că se lucrează împotriva intereselor ei. Îi înţeleg. Alo, alo, Anthony, a început să se audă prost.

— Eu vă aud excelent, continuaţi, este un punct de vedere interesant.

— Aşa deci. Da, acum te aud mai bine. O să continui. Dacă sub influenţa descoperirilor lui Filotei mentalitatea oamenilor se va schimba, dacă neamul omenesc, ciulind urechile la semnalele embrionilor, va avea o altă perspectivă asupra lui însuşi, atunci predispoziţia individului de a face rău se poate diminua considerabil. Şi mă îndoiesc că îi va mai arde vreunuia să facă proxenetism într-o societate unde nu va mai exista o astfel de cerere, aşa după cum nu va mai fi o cerere atât de mare de prostituate, şi asta nu doar în Hamburg. La fel se va întâmpla cu mafia, banditismul, criminalitatea – toate sunt legate între ele. Şi dacă, în urma eforturilor de prevenire a răului depuse de generaţii întregi pentru care stigmatul Casandrei nu e un semn ruşinos, ci un semnal de alarmă şi, mai mult, un stimul pentru desăvârşirea morală, va dispărea predispoziţia genetică de realizare în sens negativ a individului, atunci e justificată şi criza prin care trecem. Îţi vine în minte fără să vrei întrebarea...

— Domnule Bork, n-aţi dori să expuneţi ideile astea în timpul transmisiei din cosmos?

— De ce nu? întrebarea e alta: oare e dispusă lumea să mă asculte, să afle ce-o să spun? Vezi bine că protestatarilor, de care aminteai tu, le e frică să nu cumva să scadă în propriii lor ochi, le e frică să nu le fugă pământul de sub picioare. Căci în viitor trebuie să aibă loc schimbări fundamentale în modul lor de gândire, trebuie să respingă tot ce e pervertit, tot ce le distruge viaţa. De aici şi frica instinctivă a casandro-embrionilor. Dar primenirea conştiinţei de sine nu se va face doar cu intenţii bune şi urări de bine, ea trebuie înţeleasă ca singura

condiţie reală de supravieţuire şi progres. Toate astea sunt acum greu de imaginat.

— Apropo, domnule Bork, sunt din ce în ce mai multe informaţii despre protestele comunităţilor religioase de toate felurile.

— E de înţeles. Prin natura lui, stigmatul Casandrei îi afectează pe toţi în egală măsură. Reacţia casandro-embrionilor este, în sensul acesta, universală. Însă pentru forţele care se folosesc de împărţirea oamenilor în grupuri, blocuri, mişcări, în cei care sunt de-ai noştri şi cei care nu sunt, pentru duhovnicii care parazitează spiritul religios întreţinând separarea oamenilor şi conflictele dintre ei, casandro-embrionii nu sunt buni de nimic. Sunt doar o piedică, o sămânţă de discordie pentru toată lumea, şi nu o problemă a sectelor. Astfel de forţe o să-l hulească pe Filotei şi ce-a descoperit el în toate felurile şi în toate limbile şi dialectele. Nu m-ar surprinde...

— Sunt de acord şi cu asta, domnule Bork. Tot discutând cu dumneavoastră, mi s-au limpezit şi mai bine multe lucruri. Scuzaţi-mă pentru o clipă, trebuie să întrerupem convorbirea. E un apel urgent pe telefonul codificat. Nu, nu închideţi. Aflu imediat despre ce-i vorba şi continuăm. (Alo, alo. Ce-i nou? Da? Ia te uită! Asta nu-i prea bine. Da. E clar. Vom acţiona.) Scuze, Domnule Bork. Ca să spun aşa, din informaţiile pe care le am, situaţia se complică. V-aş ruga să sunaţi la poliţia locală şi să-i anunţaţi că de la staţia de lângă supermarket se îndreaptă acum spre casa dumneavoastră un grup mare de demonstranţi. E clar, vor protesta şi vor face gălăgie în faţa ferestrelor.

— Bine, Anthony, voi suna imediat la poliţie. Soţia mi-a propus de mult s-o facem, dar eu nu prea m-am grăbit. În zori ne-au lipit pe ziduri tot felul de hârtii. Jessy merge chiar acum să sune la poliţie.

— Da, domnule Bork, o să vedeţi că nu de pomană vă luaţi măsura asta de precauţie. Mai ales că mi-au spus chiar acum că *Tribune* a ajuns la cititori cu articolul dumneavoastră. Într-o ediţie specială.

— Aşa deci?! exclamă nervos Robert Bork. Se vede treaba că ziariştii n-au pierdut vremea în zadar.

— Evident. Sunteţi cel mai mare futurolog şi cuvântul dumneavoastră atârnă greu, ca aurul. Sunt sigur că în jurul articolului pasiunile vor da în clocot! E primul glonţ tras din cetatea asediată. Dar e şi singurul pentru Ordok. Nu vă ascund că lucrul ăsta mă supără foarte tare. Cred că unii sunt de partea dumneavoastră, şi nu puţini. Intelectualii care gândesc după alte standarde nu pot să nu-şi pună

problema ce-i cu casandro-embrionii ăştia. Doar e un moment crucial, trebuie să înţelegem ce se întâmplă cu noi. Când s-a mai petrecut aşa ceva în istorie?! Toţi cei care sesizează sensul a tot ce se întâmplă ar trebui să dea din gură aşa cum ciripesc păsările gureşe primăvara pe ramuri. Dar din păcate – şi sunt mai mult decât convins de lucrul ăsta – marea majoritate a intelectualilor nu vor îndrăzni să meargă împotriva curentului care îi trânteşte la pământ. În situaţia asta – subiectul adresându-se numai elitelor, împotriva plebei – intelectualii nu-şi vor face auzit glasul, ci vor aştepta mult şi bine după colţ. Între timp Ordok aleargă cu torţa în mână, pune pe jar o lume întreagă, înfierbântă minţile şi sufletele, reuşind să se facă ascultat de plebe şi s-o mobilizeze. Toţi din jurul lui îi strigă numele scoţând chiote şi exclamaţii isterice. Abia aşteaptă să se treacă la fapte, să se adune de-a valma în gloată. Dacă şi prostituatele au ieşit în mod organizat la miting, ce să mai spunem de ceilalţi?!

— Anthony, iartă-mă că te întrerup, aş vrea să fac o completare, fiind eu mai în vârstă decât tine. Eşti încă foarte tânăr, îţi vine să râzi când vorbeşti de prostituate, te înţeleg. Dar mie mi se pare foarte trist. Sigur că ele se comportă întotdeauna potrivit meseriei lor, dar ca prostituatele să iasă cu cârdul în public la un miting de protest, aşa ceva, iartă-mă, n-am mai auzit. Indiferent de cinismul şi ţâfna care ţin de meseria lor, le e dat acum bietelor prostituate să simtă că soarta lor depinde de o seamă de împrejurări ale vieţii. Iar stigmatul Casandrei este plânsul după florile de care s-a ales praful în hăţişurile geneticii.

— Le-au provocat să iasă la rampă proxeneţii din politică, aşa cum au făcut-o şi cu alţii. Cred că acum nici măcar Ordok nu e în stare să controleze duhul pe care l-a eliberat din sticlă. De ce să căutăm exemple aşa departe? Văd ce se întâmplă pe drum. Mă uit şi-mi dau seama că multe maşini ne depăşesc grăbindu-se să ajungă la dumneavoastră, la Newberry. Şi aproape toţi cei din maşini strigă ceva în telefoane ca şi mine. Chipurile lor nu promit nimic bun. Fiecare maşină e plină ochi. Mi s-a spus că se vor aduna în staţia de lângă supermarket.

— Sigur, Anthony, acolo e un loc foarte potrivit pentru întâlniri de genul ăsta.

— Dacă ar fi numai acolo! Iertaţi-mă, mă caută din nou. (Alo, da, ascult, da, sunt Anthony Junger. Ascult. Clar. Da, da, spune, ascult. Aşa am presupus şi eu. Bine. Ţine-mă la curent. Am înţeles. OK!) Domnule

Bork, au anunţat chiar acum că la New York sunt o mulţime de demonstranţi pe străzi. S-a adunat o mare de oameni în faţa clădirii ONU. Poliţia abia reuşeşte să-i potolească. Demonstranţii cer să fie aprobată îndepărtarea lui Filotei din cosmos. E deja o acţiune pe plan internaţional. Şi, ca o notă aparte, în faţă merg femeile însărcinate, însemnate în ultimele zile cu stigmatul Casandrei. Cu frunţile vopsite şi cu pancarte: „Priviţi, ne-au însemnat cu stigmatul Casandrei. Salvaţi-ne!" Mulţi bărbaţi şi femei, în semn de solidaritate, merg şi ei cu frunţile însemnate cu o cruce. Asta e situaţia.

— Da, Anthony, ce să zic, puţine lucruri bune.

— Discutăm când ne întâlnim. Ajungem în curând. Cel mai important e să setăm aparatele, să obţinem legătura cu Filotei şi apoi punem lucrurile la cale împreună.

— Aştept, Anthony. Aud deja lângă casă nişte glasuri. Jessy a alergat să închidă garajul. Îi văd prin fereastră. Nişte indivizi aruncă pietre în piscină, se poartă ca huliganii. Sper ca poliţia să vină în curând. Aştept. Da, iartă-mă, Anthony, că te întreb, de cât timp aveţi nevoie ca să stabiliţi legătura cu Filotei?

— Băieţii spun că în jur de o oră, probabil ceva mai mult. Vom vedea. Atunci veţi putea vorbi cu Filotei, ca să spun aşa, între patru ochi. Mi s-a comunicat că el a primit deja prin fax extrasul articolului dumneavoastră. Va trebui să cădem de acord ce tactică şi strategie alegem, cum să organizăm conferinţa de presă. Vorbim când ne vedem. Ajungem în curând, aşteptaţi-ne!

Zgomotul din stradă creştea. Se vedea prin fereastră cât de grăbiţi sunt cei care ies din maşini şi cei care vin pe jos de la staţia de lângă supermarket. Se adună lângă gard, sub copaci, discută aprins şi ţin la vedere pancartele mâzgălite cu vopsea. Toate pe aceeaşi temă, cu ameninţări directe: „Bork – nu vei avea parte de milă!", „Să strivim în bârlog monstrul ştiinţei mincinoase!", „Să însemnăm stigmatul Casandrei cu fierul roşu pe fruntea profesorului!", „Cine calcă în picioare drepturile omului se va trezi lipsit de ele!", „Nu suntem obligaţi să suportăm un terorist în ştiinţă!", „Bork – sluga satanei!", „Filotei şi Bork în aceeaşi oală!" şi altele, şi altele...

Bork îşi frământă mintea agitat – cine sunt oamenii ăştia? De ce şi pentru ce au apărut aici din senin? Nu s-au văzut niciodată, nu se cunosc între ei, niciunul dintre ei nu ştiuse până acum de existenţa celorlalţi. Cum a venit momentul, s-au şi adunat. Iar acum fac zarvă pe

stradă, aşteaptă să se pună pe treabă – albi, negri, bărbaţi şi femei, tineri şi vârstnici, veniţi care cu portavoce, care cu aparate foto şi camere video, mulţi dintre ei cu telefoane la care discută aprins cu careva aflat în altă parte. Lui Bork nu-i vine să-şi creadă ochilor, i se pare ciudat că are abia acum prilejul să se convingă că tocmai asta este forţa despre care citise în studiile de istorie, în articolele teoretice, pe care o privise înfăţişată în tablourile pictorilor, în piesele de teatru şi în filme, ale căror autori încercau s-o descrie şi să explice comportamentul ei imprevizibil.

Iată-i aici, au venit cu gloata. Stau lipiţi de zid, le vede feţele. Ce vor să obţină, la ce râvnesc? Cum vor să încheie treaba? Mâinile le sunt arse de flacăra făcliei – făclia din noaptea Sfântului Bartolomeu, picioarele li se împiedică în bolovanii din pavajul însângerat pe care trecuseră răsculaţii romani, iar deasupra capetelor lor se aude zumzetul viesparului uriaş din care viespile vor să iasă să-şi verse veninul. E oare vina lor, sunt păcatele lor, sau o forţă nepământeană, cumplită precum ciuma, i-a mânat încoace adunându-i la un loc ca să-i pedepsească? Ce să facă, ce să le spună celor care nu demult urlau exaltaţi în pieţe, de se cutremura cerul, şi jurau credinţă, iar zbieretele ieşeau din sute de mii de gâtlejuri la vederea führerului puternic, căruia nimeni nu putea să-i reziste, celor care la un singur gest al lui îngenuncheau subjugaţi şi se năpusteau, înotând în sânge, la nord şi la sud, la est şi la vest? Ce să le spună celor care nu demult se îmbulzeau călcându-se în picioare, în stare să se omoare între ei, în faţa sicriului lui Stalin, ca să vadă măcar cu un colţ al ochiului chipul celui divinizat până la incontinenţă şi să plece departe luându-l cu ei în lumile lor, trecând în zbor îndoliat pe deasupra continentului care gemea de execuţii şi cazne? Ce să spună gloatei care mai ieri alerga noaptea urlând pe pista aeroportului din Teheran în urma avionului care decolase cu şahinşahul Iranului la bord, acesta vrând să scape de răzbunarea oamenilor şi abia reuşind să se ridice deasupra capetelor celor ce încercau să se agaţe de trenul de aterizare? Mulţimea scoasă din minţi încă mai alerga pe pistă, luminile avionului clipeau, îndepărtându-se în înălţimi, pe cer stelele stăteau ţepene, oamenii nu le puteau ajunge şi turbau de furie, cu setea de răzbunare nepotolită, invocându-l pe Allah să aducă imediat avionul înapoi...

Şi uite că mulţimea e aici, la o nouă răscruce, la poarta casei lui...

El stă la geam, Jessy stă alături. Discută de parcă ar pluti în gol:

— Să ştii că ei nu glumesc, Robert.

— Chiar aşa.

— Ce-i de făcut?

— Cred că trebuie să mă arăt, să mă duc la ei.

— Ce-i cu tine?! Ţi-ai pierdut minţile?

— Deloc. Trebuie să înţeleagă că nu mă ascund de ei.

Vreau să ştie că mişcarea lor de revoltă nu poate opri în loc degradarea genetică, din contră, violenţa grăbeşte apocalipsa. Vreau să le spun că stigmatul Casandrei este o provocare a destinului. Fiecare semnal al casandro-embrionilor ne priveşte pe fiecare dintre noi. Dacă vom înţelege asta, atunci mai există o soluţie, mai e o şansă. Trebuie să privim înapoi ca să desluşim viitorul.

— Minunat, Robert, dar mai întâi gândeşte-te cui te apuci tu să explici toate astea. Nu eşti la curs, la universitate. Cine o să te asculte? N-au venit aici pentru asta!

— Nu văd altă soluţie.

— Cum adică? Tu însuţi spuneai că Anthony o să facă legătura cu cosmosul. O să-l vezi pe Filotei şi o să discuţi cu el, iar seara, împreună cu el, o să faci o conferinţă de presă şi o să explici cum înţelegeţi voi lucrurile. Sper ca oamenii să priceapă, în sfârşit, că le doriţi binele, şi nu răul.

— Te ascult şi sunt de acord cu tine, Jessy, dar numai cât timp te ascult. Oamenii n-o să stea să aştepte conferinţa de presă. Vor să se dezlănţuie chiar acum, de-abia aşteaptă să treacă la treabă. Vezi şi tu, ei vin şi vin şi, cu cât se adună mai mulţi, cu atât devin mai agresivi. Trebuie să vorbesc cu ei deschis, cât nu-i prea târziu.

— Nu ştiu, Robert. Rişti.

— Ce înseamnă risc? Trebuie să le explic ce cred despre descoperirea lui Filotei.

— Ai explicat în articolul tău.

— E puţin sau aproape nimic. Oamenii ăştia nu citesc articole de ziar.

— Uite-i ce fac, Robert! Ard portretele tale!

— Portretele mele? Ce sunt eu, lider politic?

— Priveşte! Sunt xerocopii mărite cu poza ta.

— Ce pot să spun? Păcat de hârtie.

— Da' unde-i poliţia?

— Ce să facă poliţia? Au venit. Uite acolo trei, într-o parte. Nu

i-ai văzut?

— Doar trei? Şi de ce tac?

— Ce pot să facă? Se apucă unul să dea foc portretelor cuiva că aşa-i place lui. Atâta tot.

— De câte ori am văzut din astea la televizor! Şi uite-i acum în carne şi oase. Parcă am fi într-un fel de Indie. Exact ca acolo! Vai, de-ar ajunge mai repede Anthony! Ce crezi, de ce n-au venit încă?

— Nu ştiu. La ora asta mai sunt ambuteiaje. Ştii şi tu.

Au tăcut. Nu le venea nici să se aşeze, nici să stea în picioare, nici să vorbească, nici să tacă.

În timpul ăsta mulţimea, fremătând şi îmbulzindu-se, începu să scandeze ca la comandă: „Bork să fie tras la răspundere! Bork să fie tras la răspundere!"

Larma se înteţi, strigătele se umplură de ură. Aşteptarea devenise de nesuportat. Oamenii cereau ca Robert Bork să apară în faţa lor. De undeva apăru un grup de femei cu frunţile vopsite. Începură să strige, fluturând ziarul *Tribune* proaspăt apărut: „Bork e un mişel! Să-i punem pe frunte stigmatul Casandrei cu fierul roşu! Să-i tragem o mamă de bătaie pentru stigmatul Casandrei! Bork e un mişel!" Un alt grup începu să urle: „Ordok are dreptate! Ordok are dreptate!"

Atmosfera era încinsă, mulţimea intrase într-o stare de surescitare fanatică. Poliţiştii, care chemau lumea la ordine, se treziră că sunt total neputincioşi. Unul dintre ei, ieşind cu greu din mulţime, suna din maşină undeva, cerea, probabil, întăriri.

Umplând tot spaţiul, mulţimea se îndrepta spre casă, era de neoprit. Băncile se prăbuşeau, pe alee felinarele căzeau din cauza presiunii trupurilor. Din gâtlejuri ieşeau zbierete, totul era un urlet de la un capăt la altul, un urlet de neînchipuit.

Văzând că soţul îşi ia sacoul, Jessy îi strigă:

— Unde mergi? Să nu faci asta!

El o împinse într-o parte. Din clipa aceea, lumina din pupilele ce i se întunecaseră brusc îşi făcu loc în altă parte, dincolo de limitele puterii lui de înţelegere. Privirile lor se întâlniră: o durere cu altă durere. El îi spuse de undeva, de departe:

— Să nu cumva să mă opreşti. Trebuie să beau cupa asta până la fund.

Faţa lui Jessy se strâmbă de disperare:

— Te duci la moarte sigură!

— Chiar dacă e aşa, răspunse Bork neînduplecat, trebuie să merg, orice ar fi.

Înşfăcă pălăria din cuier şi se îndreptă decis spre ieşire. Ieşi şi simţi cum îl pătrunde febra mulţimii clocotind în aşteptarea lui, cum se rostogolesc peste el valurile ei fierbinţi. Văzduhul se cutremură de explozia strigătelor care îl întâmpinară. Pancartele şi lozincile începură să se mişte, fiecare voia să-i bage sub nas pancarta lui. El stătea în faţa uşii, zâmbea buimac, întors din lumea lui aflată departe, îi privea pe toţi, fără să vadă, de fapt, pe nimeni. Îşi puse pălăria pe cap cu o mişcare bruscă. În clipa asta devenise el, cel dintotdeauna – bătrânul cărunt şi ciolănos, cu faţa mare şi mobilă, cu ochii mijiţi printre riduri, adânciţi în găurile întunecate, cu gâtul încă vânjos şi buzele încă trădând fermitate. Era Stânca Bătrână, aşa cum îl numiseră cândva jurnaliştii din Frankfurt.

în pauza ce se aşternuse, Bork reuşi să spună câteva cuvinte, cu vocea tremurând de emoţie:

— Casandro-embrionii sunt şi pacostea, şi vina noastră. Trebuie să ne asumăm răspunderea faţă de ei!

O femeie sări ca o pisică în faţa lui.

— Da' vezi asta? îi arătă fruntea cu semnul. Vezi stigmatul meu de la diavolul ăla din cosmos?! Uite, citeşte! Satana îi cântă-n strune satanei! Şi începu să-l lovească furioasă pe faţă cu ziarul în care era articolul lui.

Fâşii din ziar zburară în toate părţile şi fură imediat călcate în picioare, iar femeia continuă să urle cumplit, aşa cum urla, probabil, în bucătăria ei.

— Să mai scrii tu vreun articolaş! Ajung eu şi-n cosmos! O să-l strâng de gât pe Filotei ăsta!

— Loveşte-l! Loveşte-l! Strigară toţi cei din jurul ei, înfierbântaţi de furia neînfrânată a femeii.

— Târăşte-l până aici! Târăşte-l până aici! Strigară cei din spate, şi se îndreptară spre el cu pumnii încleştaţi. Zeci de mâini trăgeau de el, era o învălmăşeală de nedescris. Jessy nimeri în îmbulzeala asta, dar nimeni nu-i luă în seamă rugăminţile şi lacrimile.

Echipa de la televiziune, care încerca să filmeze scena sălbatică, intră şi ea în panică, aparatura zăcea aruncată în dezordine şi călcată în picioare. Cei câţiva poliţişti, care încercaseră în zadar să intervină în

vreun fel, arătau ca nişte aşchii de lemn luate de vârtej. Pe Robert Bork îl târau undeva, nu se ştie unde, dar undeva. Fiecare îl smucea înspre el, înfigându-se în gâtul lui, trăgându-l de păr, sfâşiindu-i colţurile gurii, transformând faţa bătrânului într-o bucată de carne însângerată. Cuprinşi de furie, oamenii se împingeau unii pe alţii. Asta făcu să se aprindă şi mai tare mânia şi ura. Mişcându-se mânaţi de o forţă barbară spre cine ştie unde, oamenii, scoşi din minţi, ajunseră în grădina cu pietre a lui Bork, lângă piscină, şi chiar aici, unde el desena pe nisip semnele misterioase, încercând să pătrundă taina ascunsă a spiritului universal, chiar aici se produse inevitabilul. Cineva din mulţime, pradă furiei oarbe, reuşi să-l lovească pe Bork cu o bară zimţată de fier, smulsă din rond, dintre acelea în jurul cărora se încolăcesc tulpinile. Bork scoase un ţipăt apucându-se cu mâinile de cap, căzu pe spate zbătându-se spasmodic şi sângerând. Oamenii continuară să-l lovească.

În momentul ăsta se făcu simţită în mulţime o mişcare nouă, nişte oameni voinici începură să-i împingă pe toţi dându-i la o parte, făcându-şi loc spre Bork. Erau oamenii lui Anthony Junger cu el în frunte, veniţi să facă legătura cu cosmosul, legătură care acum nu mai era de folos nimănui. Reuşiră să ajungă rapid la Bork, care zăcea stâlcit în bătaie.

— Cine a făcut asta? Cine?! Anthony Junger îi apuca şi-i arunca cât colo pe toţi la rând. Criminalilor, toţi sunteţi criminali!

Deasupra străzii se văzu zburând foarte aproape un elicopter al poliţiei. Sunetul neîntrerupt al elicelor acoperi strigătele, se iscă un vânt puternic. Era o scenă de film mut – mulţimea scoasă din minţi îşi manifesta furia fără sonor. Elicopterul ateriză, din el săriră poliţiştii cu bastoane. Numai în momentul ăsta oamenii se dezmeticiră, începură s-o ia la fugă care încotro. Mulţi se îndreptară spre supermarket, la maşinile lor. Alţii demarară în trombă şi dădură înapoi cu o viteză nebună. În câteva minute nu mai era nici ţipenie de om.

Anthony Junger împreună cu doi dintre oamenii lui transportară trupul sfâşiat al lui Robert Bork, cel de-al treilea o conduse, ţinând-o de subţiori, pe Jessy, care mergea împleticit, complet dezorientată.

Urcară în elicopter împreună cu poliţiştii, pe urmă oamenii lui Junger coborâră, se urcară în maşinile lor cu tot cu aparatura, iar elicopterul începu să ia înălţime. Se ridică deasupra casei aproape vertical. Totul amuţi.

Nu mai era niciun suflet de om, nimeni nu rămăsese în preajma casei părăsite, cu uşile şi geamurile distruse, cu băncile aruncate şi felinarele prăbuşite, cu grădina călcată în picioare a futurologului cam ciudat. Era pustiul de după pogrom.

Peste un minut elicopterul zbura deja deasupra terenurilor de golf unde îi plăcuse cândva lui Robert Bork să se plimbe. Visase nu demult pajişti înverzite, multă lumină, se simţise liber, iar răposatul Max Fride îl chemase pe terenurile de golf selenare.

Elicopterul se îndreptă spre spitalul municipal...

Anthony Junger se aplecă deasupra lui Robert Bork. Îi bandajă capul cu cămaşa lui, încercând să oprească sângerarea. Îi ţinea pe genunchi capul înfăşurat în cămaşă, se străduia să vadă măcar nişte semne slabe de viaţă, sperând totuşi într-un miracol. La un moment dat chipul futurologului se lumină brusc, pleoapele îi tresăriră uşor şi Junger îl văzu că priveşte. Ochii li se întâlniră. Poate, cine ştie, Bork l-a recunoscut pe Junger. S-au întâlnit pentru prima dată în viaţă şi imediat s-au despărţit. Pentru totdeauna, pe vecie. Capul lui Robert Bork căzu brusc pe spate...

Junger izbucni în plâns, Jessy, nepricepând ce se întâmplă, îşi privea soţul mort. Poliţiştii clătinau din cap îndureraţi în semn de regret.

Elicopterul, ajuns deasupra spitalului, o luă în jos, dar era prea târziu...

***

La ora aceea oceanul era bătut de o furtună puternică. Dispunând de datele prelucrate pe computer, serviciile meteorologice lansau avertismente referitoare la furtuna de mare intensitate abătută asupra ţărmului Atlanticului. Zburând deasupra oceanului, avioanele se clătinau zdravăn, comandanţii îşi rugau pasagerii să-şi pună centurile de siguranţă, să nu se ridice de pe locuri şi le comunicau prin radio celor de la sol dificultăţile zborului. Stewardesele se străduiau să zâmbească, dar zâmbetele nu-şi aveau aici rostul – cu Atlanticul nu era de glumit...

Doar balenele – radarele universului –, ca întotdeauna, ţineau în ele tot ce cuprindeau cu simţurile, tot ce intuiau, ecoul universului. Înotau în formaţie de săgeată, aşa cum zboară cocorii. Oceanul încerca să le distrugă formaţia aruncându-le în toate părţile, voia să le întoarcă din drum. Ele însă înotau îndârjite, se luptau înghiţite de valurile

imense, ieşeau la suprafaţă şi se înecau din nou...

Ce forţă le dădea putere şi le mâna înainte, de ce şi încotro înotau ele?

în Piaţa Roşie din Moscova era noapte adâncă. Se apropia ora bufniţei. Ea dormita încă nemişcată în turnul Spasski, sub orologiu. Aştepta să vină vremea să coboare în zbor. Era alarmată mai mult ca de obicei... Ceva se petrecea în lume. Presimţea ea ceva... Ceva se petrecea...

Capitolul zece

Conferinţa de presă „Cosmos-Pământ" transmisă în ediţie specială a avut loc în ziua programată, la ora stabilită şi a fost preluată de toate canalele de televiziune importante.

Dar, până să înceapă conferinţa, companiile de televiziune au avut parte de un preambul la ediţia specială care s-a năpustit ca un uragan asupra lor. Cum s-a aflat de moartea futurologului Robert Bork, s-a abătut asupra lor un potop de apeluri şi interpelări din toate colţurile lumii; sunau mai ales de la companiile naţionale care îşi planificaseră retransmiterea senzaţionalei conferinţe de presă. Toţi doreau să se lămurească urgent care pot fi consecinţele tragediei, dacă legătura cu Filotei va putea fi stabilită, cine va fi moderatorul şi, în general, dacă, în situaţia asta, mai are sens să aştepte conferinţa de presă.

Pământul se rotea urmându-şi neabătut calea, se apropia ora... Toţi aşteptau.

în sfârşit, pe ecranele televizoarelor apărură titlurile mult aşteptate. Prezentatoarea anunţă că televiziunea consideră că este de datoria ei să informeze mai întâi care sunt reacţiile oamenilor la uciderea savantului Robert Bork şi comentariile mass-mediei pe marginea acestui subiect.

Trebuie spus că, aşa cum au fost prezentate, comentariile erau tendenţioase. S-a început cu obişnuitele condoleanţe şi sentimente de adâncă durere şi dezolare, apoi prezentatoarea, abia stăpânindu-şi zâmbetul răutăcios, furişat până şi în privire, a despărţit apele de uscat arătând diagrama cu rezultatele sondajului-fulger de opinie referitor la „judecata lui Linch", cum s-a exprimat ea, la care fusese supus Robert Bork, apologetul teoriei lui Filotei despre casandro-embrioni: „Rezultatele sunt dezarmante şi, în acelaşi timp, şocante. Trageţi dumneavoastră concluziile, stimaţi telespectatori". Din diagrama cu

coloanele divers colorate ca să fie mai sugestive rezulta că 83,7% dintre cei intervievaţi aprobau în totalitate răfuiala cu futurologul, majoritatea dintre aceştia – 76% – declarând că, dacă ei s-ar fi aflat la Newberry, ar fi luat parte cu siguranţă la răfuiala cu complicele blestemat al diavolului din cosmos; 11% dintre cei chestionaţi dezaprobau acţiunile criminale ale mulţimii sălbatice, văzând în asta simptomele sinistre ale decăderii morale a societăţii, restul, o parte nesemnificativă a respondenţilor, îşi exprima totala indiferenţă faţă de cele întâmplate.

Li s-au prezentat pe urmă telespectatorilor rezultatele analizei sociologice a demonstraţiilor de masă din acea zi. A urmat o înşiruire nesfârşită de ţări, oraşe, regiuni, date demografice, sociale şi altele. Din care iarăşi rezulta că practic toată lumea, toate segmentele sociale protestau într-o formă sau alta împotriva experienţelor călugărului care trimite razele-sondă ca să facă să apară stigmatul Casandrei. Îţi sărea în ochi faptul că naţionalismul juca un rol determinant în atitudinile şi comportamentul oamenilor.

Dar, aşa cum a reieşit, cel mai cumplit lucru se întâmpla în închisori. Era, probabil, răspunsul inconştient, revolta care dospea ascunsă undeva şi izbucnea abia acum, al celor care fuseseră cândva casandro-embrioni, dar nu avuseseră încotro, fuseseră siliţi să se nască, iar acum dispreţul lor faţă de lume, ţinut sub obroc, era brusc scos la suprafaţă de Filotei. Căci altfel cum să-ţi explici scenele sălbatice, luptele cu paznicii şi echipele de poliţişti, când părţile în conflict se înfruntă făcând două ziduri paralele – unii cu căşti, cu scuturi şi cu bastoane, iar ceilalţi cu mâinile goale, dar plini de ură şi întărâtaţi ca lupii, când se încaieră urlând, dezlănţuind incendii şi pogromuri. Oricare ar fi cauza aparentă a revoltelor puşcăriaşilor, în orice ţară sau oraş s-ar găsi aceştia, dedesubturile răfuielilor trebuie căutate în stigmatul nefast al Casandrei care provoacă atâta durere celor ce-şi ispăşesc pedeapsa pentru crimele înfăptuite.

Au fost prezentate de jurnalişti multe alte atitudini exagerate, de exemplu, au transmis un reportaj dintr-un port în care, în semn de protest, marinarii refuzau să iasă în larg. Vapoarele zăceau acostate în dană, asemenea caselor părăsite, cu găuri în locul ferestrelor.

Toţi cei care şi-au exprimat opinia au cerut un singur lucru – ca instigatorul Filotei să fie doborât cu o rachetă. Să fie distrusă staţia orbitală – sursa razelor-sondă.

După o trecere rapidă în revistă a evenimentelor legate de cazul Bork, transmise din diverse puncte ale planetei, pe ecran a apărut, în sfârşit, încăperea unde urma să înceapă conferinţa de presă. Din capul locului îţi sărea în ochi sala ticsită de lume. Oamenii stăteau în picioare sprijiniţi de pereţi, pe culoarele dintre rânduri. Toate privirile erau îndreptate spre scena echipată corespunzător – un ecran enorm pe care trebuia să apară Filotei, ecranul era aşezat pe o latură a scenei, în diagonală faţă de sală. La masa de pe scenă erau două persoane, fiecare cu câteva microfoane legate într-un mănunchi de fire: Anthony Junger şi moderatorul emisiunii, popularul Walter Shermet. Toţi cei din sală aveau emoţii mari, se vedea pe feţele lor încremenite în aşteptare, cu ochii strălucitori în care se citea atenţia încordată şi circumspectă, cu gâturile întinse. Fotoreporterilor obişnuiţi cu lucrurile astea, care ştiau cum să apuce din mers taurul de coarne, acum aproape că le tremurau mâinile pe aparate, stăteau ca nişte capre înspăimântate, adunate grămadă în faţa apei şi aşteptând să treacă prin vad.

Vorbăreţ de obicei, chel şi foarte elegant, Walter Shermet încerca, fără prea mare succes, să zâmbească profesional. Eleganţa şi nepăsarea, ce ţineau de talentul lui actoricesc, nu funcţionau de data asta, nu se potriveau momentului. Anthony Junger, dimpotrivă, era prea adâncit în gândurile lui. Celor mai mulţi nu le păsa că el e copleşit de durere şi că face un efort de voinţă să se ţină tare, căci urma să-l înlocuiască pe Robert Bork, să participe la dialogul cu Filotei în faţa a milioane de telespectatori. În plus, în seara aceea venea cu avionul din Dublin logodnica lui, Katty, cu mama ei, iar din cauza conferinţei de presă nu putea să le întâmpine la aeroport, lucru care îl deprima foarte tare. Era neliniştit, i se vedeau muşchii feţei încordaţi. Anthony îşi dădea seama în ce situaţie se găseşte: soarta îl aruncase în avanscena evenimentelor şi ori nu se dădea bătut, convins fiind de dreptatea alegerii făcute de Robert Bork, mort sub ochii lui, ori pierea fluierat şi lovit cu pietre de mulţime, în râsetele înveninate şi privirile nedumerite ale camarazilor de ieri, din echipa lui Ordok, care, văzând mulţimea incitată de ei, se gândesc acum că e foarte posibil ca Junger să împărtăşească soarta lui Bork.

Starea de tensiune a mulţimii agitate a ajuns la apogeu. Toţi aşteptau momentul decisiv – apariţia lui Filotei la televiziune – ca să-l hăituiască şi să-l împingă în flăcările dispreţului şi urii întregii lumi, cum se exprimase unul dintre comentatori. Totul conducea la asta,

momentul acela era aproape, începea numărătoarea inversă, aşa cum se numără secundele înaintea exploziei.

În timpul zilei, când medicii ajunseseră la concluzia că Robert Bork murise de moarte violentă, Jessy i-a spus lui Junger, reţinându-şi cu greu lacrimile:

— Anthony, dacă te aşteaptă soarta lui Robert al meu, n-am ce să mai spun. Adevărul era pentru el mai presus de orice, a şi plătit cu vârf şi îndesat pentru asta. Dar gândeşte-te la tine. Eşti tânăr. Ai o viaţă înainte. Are sens să o pui în joc călcând pe urmele lui Robert?

Îi venea greu în momentul acela să stea şi să-i explice pe îndelete lui Jessy, aşa că i-a răspuns scurt:

— Vă înţeleg, dar n-aş vrea să dau bir cu fugiţii, aşa cum n-a făcut-o nici Robert Bork.

Aşteptau în holul spitalului lângă o fereastră mare, nu stăteau în drumul bolnavilor şi al medicilor. Lumina soarelui se revărsa pură prin geamuri în încăperea liniştită, afară cerul era la fel de liniştit şi albastru, în apropiere frunzele aurii de arţar tremurau încet pe ramuri... Văduva futurologului arăta îmbătrânită şi zdrobită de durere. Aducea cu un câine»

vagabond, lovit, care schelălăia căzut într-o râpă. Jessy nu ştia ce să facă. Lacrimile îi curgeau şiroaie. Ca să se stăpânească, probabil, bâiguia cu glas tare ce-i trecea prin minte.

— Robert spunea mereu că dragostea e contopirea a două râuri. Râdeam mereu de el: o să te îneci în vorbele tale înălţătoare, Bob! Iar acum îmi dau seama că nu mai am râul meu. S-a oprit, a secat, iar eu sunt aruncată pe malul pustiu...

Şi a mai spus o frază ciudată, plină de mister:

— Cine să-şi amintească de voi, sărmane balene, când o să cânt la violoncel...

Cuvintele astea l-au uimit într-atât pe Anthony, încât era cât pe ce s-o întrebe ce vrea să spună de fapt, dar n-a îndrăznit. Poate că de durere îi venise să vorbească aşa.

A trebuit pe urmă să se despartă. Anthony urma să se pregătească pentru legătura cu cosmosul, transmisă la televizor. Avea puţin timp la dispoziţie. Jessy rămânea la spital în aşteptarea fiicei şi a ginerelui din Chicago.

Aşa că s-au despărţit, urmând să se vadă a doua zi. Anthony

avusese noroc cu un singur lucru – reuşise să sune de la spital şi să vorbească cu Katty chiar înainte de plecare. Avusese emoţii, urma ca, la venirea lor, să pună la cale nunta.

Aşa se potriviseră lucrurile, toate în aceeaşi clipă. Cine-ar fi crezut? Poate doar meteoriţii să se ciocnească aşa în zborul lor, unul spre altul, prin timp şi spaţiu.

Convorbirea cu Katty nu fusese deloc simplă. Katty aşteptase telefonul lui, vocea ei curată îl întorsese pentru o clipă înapoi, la ceea ce însemna pentru el fericirea. Tot ce avea ea însemna pentru el fericirea – şi genele, şi respiraţia, şi mersul, o fericire ce nu avea nevoie nici de dovezi, nici de confirmări.

— Vai, în sfârşit, Anthony! exclamase Katty. Atâta am aşteptat telefonul ăsta!

El se înfierbântase auzind în receptor respiraţia cunoscută.

— Mama şi cu mine plecăm peste un sfert de oră. Ce faci, Anthony? Ne aştepţi?

— Şi eu aveam emoţii, mă temeam că n-o să te mai prind.

— Ei, nu-i grav, o să ne vedem curând. Voiam să-ţi aud vocea, atâta doar.

— Uite ce-i, a intervenit o problemă. N-am timp acum să-ţi explic. O să-ţi povestesc totul mai târziu. Vreau să-i transmiţi mamei scuzele mele. Din nefericire, n-o să pot să vă întâmpin la aeroport. Luaţi un taxi şi...

— Ce s-a întâmplat, Anthony? Ceva grav?

— Da. Foarte grav. Sunt multe de spus. O să încerc să fiu scurt. În seara asta trebuie să particip la o conferinţă de presă în locul futurologului Robert Bork, care a murit.

— Cum? La radio au anunţat că l-au omorât demonstranţii indignaţi. Ce legătură ai tu cu asta?

— Vezi tu, eu am fost organizatorul teleconferinţei cu Filotei.

— Cu Filotei? Chiar cu Filotei ăla?

— Da. Robert Bork trebuia să discute cu el.

— Nu înţeleg nimic, Anthony! Absolut nimic!

— O să-ţi povestesc totul mai târziu. Lucrurile au luat aşa o întorsătură, încât eu trebuie să fiu acum interlocutorul lui Filotei; o să vă explic pe urmă ţie şi mamei tale, n-am altă soluţie...

Katty vorbea cu glas scăzut. Anthony şi-a dat seama că ea acoperise cu palma receptorul:

— Bine, Anthony. O să ne povesteşti mai târziu. Deocamdată nu-i spun nimic mamei. E foarte emoţionată şi indignată – un nebun din cosmos a tulburat toată lumea. Nici eu nu sunt prea încântată.

— O înţeleg şi te înţeleg şi pe tine, răspunsese Anthony. Te implor, Katty, fă în aşa fel ca ea să nu se consume în zadar. O să vă explic totul în amănunt. Abia aştept să vii.

Katty. Te iubesc. Luaţi un taxi de la aeroport şi veniţi cât mai repede. Cum se termină conferinţa de presă, vă sun şi ne întâlnim. Să nu întârziaţi la avion. Pa, te sărut.

— Pa, Anthony. Pa... Vreau ca totul să-ţi meargă bine. Sunt alături de tine.

— Şi eu îţi sunt alături. Te aştept...

Stând pe scenă, Anthony Junger se gândea că avionul cu care zboară Katy şi mama ei din Irlanda se apropie, probabil, de ţărmul Atlanticului.

Iar în timpul ăsta în sală se numărau secundele până la începutul transmisiunii din cosmos. O să vină la judecată unul, Filotei, care a tulburat lumea învrăjbind-o. O să plătească pentru toate, o să dea socoteală pentru tot.

A nu ştiu câta oară în ziua aceea, lui Anthony Junger îi trecu prin minte gândul ca fulgerul: „Dacă în familia noastră o să vină pe nepusă masă o nenorocire ca asta – o să-i apară lui Katty stigmatul Casandrei? Ce-o să facem atunci? Cum o să ne descurcăm? Doar nimeni nu face excepţie, absolut nimeni. Nimeni nu are de unde primi asigurări că în genotipul lui nu se ascunde frica de viaţă”.

Deşi sala aştepta încordată legătura cu cosmosul, mulţi tresăriră surprinşi când se auzi semnalul şi ecranul se lumină. Se aşternu o tăcere mormântală. Moderatorul se adresă grăbit publicului:

— Aşadar, începem să transmitem conferinţa de presă a savantului biolog de pe staţia orbitală, Filotei, care s-a autointitulat călugăr cosmic. Nu voi aminti faptele cunoscute de toată lumea – apelul neobişnuit al lui Filotei către Papa de la Roma şi evenimentele tragice care i-au urmat. Iar acum, atenţie vă rog...

Pe ecran apăru de câteva ori un profil neclar, pâlpâind pierdut în viforul din eter, apoi imaginea deveni mai clară. Pe ecran răsări chipul omului cunoscut tuturor, dar care se înfăţişa pentru prima dată telespectatorilor ca să-l vadă cu ochii lor. Şi imediat, până să scape

cineva vreo vorbă, fotoreporterii, sărind din locurile lor, s-au pus pe treabă, fotografiindu-l lacomi pe Filotei din toate părţile, vrând, parcă, să-i înşface chipul de pe ecran.

Walter Shermet se văzu nevoit să protesteze, apărându-se de explozia blităurilor:

— Vă rog să păstraţi ordinea! încetaţi să ne orbiţi! Începem să lucrăm.

Când blităurile se mai potoliră, chipul lui Filotei se mări, se văzură de aproape trăsăturile unui om în carne şi oase. A fost un moment de şoc. Deci e chiar el în persoană, oricine o fi, marele proroc, marele nebun, tartorul tartorilor! Uite-l, e chiar el – cel vinovat de toată isteria asta şi de toate nenorocirile! Uite-l, e cel care iradiază femeile cu razele-sondă! Uite-l pe autorul teoriei despre stigmatul Casandrei, care ne-a făcut atâta rău!

După cum arăta, Filotei avea vreo cincizeci şi ceva de ani. Faţa îi era prelungă, părul castaniu-deschis îi cădea pe umerii gârboviţi. Barba roşcată avea fire albe. Privea în sală la cei prezenţi ca drumeţul care îţi răsare brusc în cale, mergând undeva, nu se ştie unde, cu cârja şi cu traista lui, încetinindu-şi paşii ca să se asigure dacă a luat-o sau nu pe drumul cel bun. Pentru că vine seara şi nu ştie dacă va reuşi să ajungă. Privea cu atenţie îngrijorată şi cu îndărătnicie. Cam aşa şi-l închipuise Anthony Junger şi chiar se bucură că o nimerise. Desprins, parcă, din vechile gravuri, dacă se poate spune aşa, chipul călugărului se potrivea perfect cu interiorul staţiei orbitale. Avea un aer hotărât şi preocupat. Poate că la asta contribuiau depărtarea uriaşă de Pământ şi scopul căruia i se dăruise cu totul în sihăstria lui. Ridurile adânci, pleoapele grele, ochii cenuşii, care priveau ţintă, ascundeau ceva fascinant şi trist.

în primele secunde de transmisie, Anthony Junger îşi făcu griji neştiind cât de bine vorbeşte Filotei englezeşte. Nu sunt puţini cei care scriu corect într-o limbă străină, dar nu pot vorbi la fel de bine, mai ales în public. De la primele fraze rostite de Filotei, Anthony se linişti – călugărul cosmic de origine rusă vorbea englezeşte bine, avea însă un uşor accent.

Discuţia începu într-un ritm precipitat, imediat ce Walter Shermet rosti afişând o spontaneitate artificială şi chiar pozând:

— Bună seara, frate Filotei! Iertaţi-ne, nu ştim dacă aşa trebuie să ne adresăm dumneavoastră?!

— Da, chiar aşa, răspunse călugărul şi adăugă: Sunt frate cu oricine doreşte să-i fiu.

— Dar dacă nu oricine pofteşte să vă fie frate? îl înţepă Walter Shermet.

— Atunci fiecare se adresează cum găseşte de cuviinţă. Nu e nicio supărare. Dar şi acelora care nu mă acceptă, eu, în sufletul meu, le sunt tot frate.

— De ce vorbiţi cu atâta siguranţă? Nu cumva vreţi să vă ridicaţi deasupra lumii noastre păcătoase?

— Chemarea mea e să sufăr pentru fiecare, indiferent ce crede despre mine.

— Să zicem că e aşa. OK. Eu zic ca acum, la începutul întâlnirii noastre, să nu stăm şi să despicăm firu-n patru vorbind despre ce fel de relaţii avem unii cu alţii, continuă Walter Shermet să facă pe spiritualul. Sunt lucruri mult mai serioase şi, aşa cum aţi aflat probabil, mult mai cumplite, cu atât mai mult cu cât se referă direct la dumneavoastră, frate Filotei, la activitatea dumneavoastră ştiinţifică pe staţia orbitală. De-asta ne-am şi adunat la conferinţa de presă. Pentru început însă vă voi prezenta publicul. În sală se află crema jurnalisticii, iar emisiunea este transmisă în direct. Eu sunt moderatorul, Walter Shermet. Alături de mine e Anthony Junger. Participă la emisiune în locul futurologului Robert Bork, care a murit azi-dimineaţă în urma tulburărilor de stradă. Vă cer scuze, dar trebuie să spunem lucrurilor pe nume: cauza acestor evenimente tragice sunteţi chiar dumneavoastră. De fapt, Anthony Junger se va prezenta singur şi va spune care e opinia lui.

— Mulţumesc, Walter Shermet. Îl cunosc pe Anthony Junger, îl întrerupse Filotei, îndreptându-şi privirea în direcţia lui Junger. Îl cunosc pe Anthony Junger de la mitingul electoral pe care l-am urmărit. Şi pentru că v-am întrerupt fără să fi avut intenţia s-o fac, permiteţi-mi să spun că am aşteptat clipa asta, întâlnirea asta, ocazia asta ca să vă vorbesc despre ce aţi amintit deja – cum m-a ajuns în cosmos flacăra focului care a cuprins minţile şi sufletele. Da, eu am aprins focul ăsta. Chiar aşa. Dar n-am aprins torţa ca să ardă ereticii pe rug, ci, aşa am crezut, ca să lumineze sufletele oamenilor. N-am reuşit. Totul s-a transformat în beznă. Şi mă tem că fără urmă de speranţă. Nădăjduiam că adevărul va triumfa, poate că am fost naiv pentru vârsta mea, da, chiar am fost naiv. Am greşit. În loc să luminez

sufletele, am provocat numai haos şi discordie. Toate acestea le văd pe ecranul televizorului meu. Am văzut şi ceea ce s-a întâmplat astăzi la Newberry. Aşteptam întâlnirea televizată cu Robert Bork, am fost anunţat că va avea loc, ardeam de nerăbdare să schimb cu el câteva cuvinte, dar am văzut, în schimb, o rebeliune sălbatică îndreptată împotriva unui om în propria lui casă. Este revolta pe care ruşii o numesc prostească şi nemiloasă. Şi totul din vina mea! M-am pomenit că sunt cauza morţii singurului meu tovarăş de idei pe care mi-l trimisese Dumnezeu. Îngenunchez în faţa voastră, oameni buni! Dar în clipa de faţă căinţa mea nu mai înseamnă nimic. Cu nimic nu-l mai pot întoarce pe cel ucis, pe Robert Bork, nici măcar cu preţul vieţii mele, pe care sunt gata s-o jertfesc neîntârziat. Dacă ajută la ceva...

Şi iată ce mai doresc să spun înainte să răspund la întrebările voastre. Poate n-o să reuşesc să răspund la toate întrebările celor din sală, pentru asta îmi cer scuze de la bun început. Eu voi pleca, voi veţi trăi, iar să trăieşti înseamnă să găseşti răspunsurile de unul singur. Înţelegeţi-mă şi iertaţi-mă dacă puteţi. Singurul lucru pe care vreau să-l mai spun la sfârşit este că nu de dragul faimei cu surle şi trâmbiţe, nu de dragul ambiţiei şi nu ca să mă arăt că sunt mai ceva decât semenii mei am făcut publice descoperirile mele, care, altfel, puteau rămâne ascunse, iar lumea noastră putea trăi fericită în neştiinţa ei ca şi până acum. Dar oare nu pentru asta suntem făcuţi, ca să dăm sens şi conţinut veşniciei, ca prin cunoaştere, mereu perfectibilă, să descoperim universul? Căci altfel de ce să existe universul, ce scop să aibă veşnicia dacă ea continuă să nu fie de folos nimănui şi să nu fie înţeleasă de noi din cauza slăbiciunilor şi a toanelor noastre, ce ne îndeamnă să ocolim adevărul atunci când el nu ne convine? Oare nu coborâm noi standardele fiinţelor raţionale – căci zeii fără noi nu sunt zei, iar materia este goală fără noi? Şi, dacă susţinem că informaţia este calea spre progres, atunci nu în fluxul neîntrerupt al informaţiilor mereu noi şi atotcuprinzătoare stă esenţa veşniciei? Eternitatea civilizaţiei stă în eternitatea cunoaşterii. Dar când respingem cunoaşterea ca să ne facem nouă hatârul, adică în pofida adevărului, nu respingem oare veşnicia atât de râvnită de noi?

Cer iertare celor prezenţi în sală pentru judecăţile mele atât de abstracte făcute cu prilejul unor evenimente atât de concrete, după cât se pare, dar astăzi, când l-am ucis pe Robert Bork, am ucis odată cu el şi o parte din veşnicia noastră. Iertaţi-mă, aş vrea...

— Permiteţi-mi, permiteţi-mi, frate Filotei! îl întrerupse Walter Shermet, care abia se stăpânea. Raţionamentele referitoare la lucrurile abstracte sunt minunate, se-nţelege, e interesant să filosofezi pe tema veşniciei. Dar dumneavoastră v-aţi amestecat în taina naşterii – am în vedere experimentele din cosmos care au provocat apariţia stigmatului Casandrei la femeile însărcinate. Dumneavoastră exercitaţi o presiune inadmisibilă asupra eului nostru. Speraţi să ne supuneţi controlului dumneavoastră. Permiteţi-mi să vă amintesc că puţini oameni sunt dispuşi să se împace cu lucrul ăsta! Vă reamintesc – pe pământ, pe pământul nostru păcătos, şi nu judecaţi totul de la înălţime, din cosmos, unde sunteţi de neatins pentru oamenii indignaţi. Pe bună dreptate indignaţi. Iertaţi-mă că îmi fac publică poziţia. Acum nu-mi arde de convenienţe, de etichetă. Nu pot să nu-mi exprim protestul faţă de faptele dumneavoastră. Oricât de bune au fost intenţiile care v-au animat, aş vrea să ştiu cine v-a permis, ce forţă v-a împins să învrăjbiţi locuitorii planetei de dragul descoperirilor dumneavoastră ştiinţifice, aş spune, chiar, de dragul orgoliului dumneavoastră?! Nu este oare acesta un sacrilegiu, mai ales că sunteţi călugăr, fie chiar şi impostor, cum susţin ierarhii ruşi? Nu cumva sunteţi împotriva legilor lui Dumnezeu?! În Scriptură stă scris: creşteţi şi vă înmulţiţi. Fără niciun fel de clauze. Iar dumneavoastră aţi decis să revizuiţi ceea ce nu poate fi supus controlului nimănui, oricine ar fi acela. N-aţi jertfit oare taina naşterii aducând-o în dar diavolului? Eu cred că exact aşa aţi făcut! Dacă domnul Ordok a vorbit despre asta ca politician, eu o spun ca jurnalist care preţuieşte opiniile publicului alcătuit din milioane de oameni.

În sală se iscă vacarmul. Era un spectacol straniu, neobişnuit: jurnaliştii săreau de la locurile lor, alergau spre microfoane, gesticulau de parcă în faţa lor, pe scenă, se afla chiar Filotei, şi nu imaginea lui transmisă din cosmos. Iar el îi asculta, se vedea cum stă cu buzele strânse şi cu ochii mijiţi încercând să-şi păstreze calmul.

Se vedea cum faţa i se contractă spasmodic de durere, întâlnirea nu prea mai putea fi numită conferinţă de presă. Nu se mai deosebea cu nimic de un miting, după violenţa cu care cei din sală dădeau frâu liber pasiunilor. Cine tăbăra la microfon nu făcea decât să spună numele lui, al ziarului unde lucrează, al agenţiei de presă, după care îi cerea imediat socoteală călugărului. Şi nici pomeneală de filosofie, viaţa trăită zi de zi era mai presus de toate! Pe Filotei nu l-au lăsat să

deschidă gura. Poate că i s-a făcut rău. A dispărut brusc de pe ecran. În sală s-a iscat hărmălaia. Ecranul era gol.

— Unde sunteţi? Ce s-a întâmplat? Exclamă Walter Shermet.

Dar uite-l că apăru din nou, ţinea în mâini costumul de cosmonaut.

Vocile din sală se potoliră pentru o clipă. Toţi erau uluiţi – ce se întâmplă? Filotei începu să se îmbrace în tăcere cu costumul de cosmonaut. Anthony Junger se folosi de pauză, se ridică de la locul lui şi începu să vorbească, adresându-se sălii:

— Rog pe cei prezenţi să mă asculte, pentru că sunt unul dintre organizatorii întâlnirii. Şi în această calitate am nişte drepturi şi obligaţii. Înainte de toate, aş vrea să-l rog pe Walter Shermet să mă lase să conduc eu conferinţa de presă. V-aţi spus opinia, domnule Shermet. Ce se întâmplă acum în sală seamănă, din păcate, prea puţin cu o conferinţă de presă condusă profesionist. Conferinţa de presă înseamnă întrebări şi răspunsuri. Deocamdată n-au fost puse întrebări profesioniste. Emoţiile tulbură logica. Am participat nu o dată la conferinţe de presă, dar aşa ceva încă nu mi s-a întâmplat! Chiar şi de curând, când a izbucnit războiul din Golful Persic, întrebările erau puse de pe poziţii divergente şi exprimau atitudini diferite. În schimb, acum fiecare se sileşte să fie la unison cu ceilalţi, ţine morţiş să cânte în cor. Şi toţi semnează solidar una şi aceeaşi sentinţă.

— Permite-mi, Anthony Junger, nu mai avu răbdare Walter Shermet, de ce încerci să impui auditoriului opinia dumitale, dar ce spun eu auditoriului, lumii întregi? Şi de ce, în acelaşi timp, negi dreptul la opinie al celorlalţi participanţi la întâlnire?!

— Stimate Walter Shermet, înţeleg că situaţia este de aşa natură că poţi câştiga, cât ai clipi din ochi, un capital politic uriaş, mărturisind la televiziune cât eşti de devotat poporului, pozând în apărător al societăţii, nu-i aşa? Dar astfel adevărul nu are cum să iasă la lumină. Nu în cazul ăsta. De aceea vă chem să vă lepădaţi de politică, de ispitele ei, până nu este prea târziu, da, să ne îndepărtăm, dacă reuşim, de iubita noastră politică sub orice formă ar fi ea, altfel n-o să ne apropiem de esenţa problemei. Ca să înţelegi care e adevărul îţi trebuie curaj şi realism.

— Dar, mă rog, în ce constau adevărul şi curajul dumneavoastră? strigă cineva din sală.

Walter Shermet încuviinţă din cap mulţumit şi zâmbi

provocator. Sala tăcea, asculta cu atenţie.

— Cât priveşte curajul, spuse Anthony Junger în liniştea sălii, făcând o pauză, nu eu trebuie să judec dacă sunt curajos sau nu. Dar să ne întoarcem la treburile noastre. Iată-l în faţa noastră, pe ecran, pe omul care a făcut o mare descoperire ştiinţifică, aş spune, chiar, fără precedent în istorie. Dacă ne convine sau nu, asta este o altă problemă. Aici e vorba de ştiinţă. Fratele Filotei, pentru mine este părintele Filotei, încearcă să ne deschidă ochii cu privire la cât de importantă este pentru omenire problema casandro-embrionilor. Un alt remarcabil contemporan al nostru, futurologul Robert Bork, pe care oamenii l-au omorât cu mâinile lor, a apreciat descoperirea lui Filotei ca fiind un nou pas în evoluţia spiritului uman. El şi-a spus opinia în presă. Aceasta a fost ultima lui declaraţie, a fost testamentul lui. Nu pretind că am opinii originale şi că ajung la concluzii la fel de originale, dar aş vrea să spun că nu trebuie să ignorăm problema casandro-embrionilor pentru că aşa ne-o cer interesele noastre imediate. Despre asta este vorba. Vreau să ne punem nouă înşine întrebarea şi să-l întrebăm şi pe părintele Filotei, din motivele pe care toată lumea le ştie, ce să facem acum, când suntem puşi faţă-n faţă cu celebrii casandro-embrioni?

— Domnule Junger, se auzi o voce de femeie din public. Scuzaţi-mă, dar nu vi se pare că sunteţi prea categoric când puneţi problema aşa? Despre ce om poate fi vorba, mai ales în fază embrionară? Aţi vrut întrebări profesioniste. Răspundeţi deci, pentru presă, pentru milioanele de cititori şi telespectatori pe care continuaţi să-i şocaţi şi să-i aduceţi la disperare, am vrea să auzim că răspundeţi clar şi fără echivoc: la urma urmelor cine vă obligă, de ce vreţi atât de mult să ne vârâţi pe gât, cu Filotei împreună, problema asta cu urmări nefaste pentru toţi, când nimeni, niciun suflet, nu vă cere lucrul ăsta?

— Ba tocmai că ne cere, doamnă. Şi nu doar un suflet, ci multe, sunt greu de numărat. Ne cheamă glasurile celor nenăscuţi încă, ne roagă să-i ascultăm şi să ne gândim nu atât la ei, cât la noi înşine; iar noi evităm să le răspundem şi să ne răspundem pentru că suntem laşi, mai ales că ne putem lesne descotorosi de embrionii ăştia nefericiţi, fie chiar înşelându-ne pe noi înşine. Pentru asta suntem vinovaţi, şi eu, şi dumneavoastră, doamnă, şi toţi, şi generaţiile care ne-au precedat. Repet, glasurile astea care ni se adresează nouă au nevoie să fie auzite bine, detectate şi interpretate, ceea ce a reuşit să facă marele Filotei.

Sunt nevoit să-l ridic în slăvi în prezenţa lui, iată-l, este în faţa noastră pe ecran, dar n-am altă soluţie. Da, Filotei este mare. Dumneavoastră insistaţi să explic, aşa cum v-aţi exprimat, ce anume ne sileşte să impunem societăţii o problemă cu urmări atât de nefaste. Oare Einstein, să spunem, a avut nevoie să fie împins de la spate şi constrâns să descopere teoria relativităţii? La fel şi Filotei – este om de ştiinţă, aici e vorba de ştiinţă, de chemare, de darul previziunii, de experienţe şi descoperiri, de opera minţii. Aşa înţeleg eu lucrurile. Nu poţi să te opui unei asemenea descoperiri, aşa cum nu te poţi opune răsăritului de soare. Noi, oamenii, societatea, trebuie să ne decidem odată şi odată – iată despre ce este vorba... Trebuie să ne spunem... De acum încolo omenirea are nevoie de o nouă strategie de viaţă...

în momentul ăsta Walter Shermet ridică brusc receptorul telefonului aflat în faţa lui şi spuse repezit:

— Sunteţi gata?

Şi, fără să pună receptorul jos, se adresă nervos lui Anthony Junger:

— Doreşti să auzi răspunsul comunităţii internaţionale la retorica dumitale şi a lui Filotei? Vrei să te convingi?

— La ce vă referiţi?

— La faptul că această conferinţă de presă este transmisă în pieţele oraşelor din toate colţurile lumii. Se face traducere simultană. Aşa că haideţi toţi, cei care ne aflăm aici, să privim ce se întâmplă pe planetă, care este reacţia maselor la argumentele călugărului Filotei şi ale adepţilor lui. Reamintesc – diferite colţuri ale lumii, ore diferite, limbi diferite. Deci, atenţie! Dădu el ordin în receptor. Conectaţi monitorul central. Aşadar, daţi-ne, pentru început, Tiananmen-ul, să vedem ce se întâmplă la Beijing, capitala statului cu populaţia cea mai numeroasă.

Pe ecranul mare, luminat puternic, aflat în centrul scenei, apăru Piaţa Tiananmen, ticsită de lume, cu obişnuitul portret al lui Mao Tzedun apărând pentru o clipă în prim-plan, cu chipul împietrit, în tunica gri de mare conducător. Sub privirea împietrită a lui Mao, învălmăşeala îngrozitoare din piaţă semăna cu un ocean dezlănţuit, alcătuit din oameni. Chinezii spumegau de furie şi urlau ca la incendiu. Comentatorul spunea că aşa ceva a mai fost în piaţă numai în anul 1989, în timpul reprimării revoltelor studenţeşti. „Ascultaţi cum strigă într-un glas Piaţa Tiananmen”, continuă comentatorul. „Citez: Moarte

lui Filotei! Să doborâm duşmanul socialismului cu racheta!”

Sala se uita la Filotei, la paloarea lui, vizibilă chiar şi pe ecran, la Anthony Junger, care amuţise la microfon şi urmărea încordat, la Walter Shermet, care dădea comenzi:

— Iar acum Moscova, Piaţa Roşie! Atenţie!

Acelaşi lucru se petrecea şi în Piaţa Roşie. Era înaintea zorilor. Focurile ardeau. Mulţimea urla: „Moarte impostorului Filotei! Să-l doborâm pe provocator cu racheta!” Şi, curios lucru, deasupra mulţimii incitate şi gălăgioase, toţi au putut vedea fără să vrea, apărând de câteva ori pe ecran şi atrăgându-le atenţia, o pasăre de noapte care aducea foarte bine cu o bufniţă. Pasărea parcă era priponită cu o funie nevăzută, se zbătea în întuneric, zbura agitată de colo-colo, deasupra mausoleului, deasupra zidului Kremlinului şi iarăşi deasupra oamenilor care urlau...

Fără să slăbească ritmul, Walter Shermet dădea comenzi peste comenzi ca să obţină legătura cu alte oraşe din alte părţi ale globului pământesc: Berlin, Varşovia, Montreal, Rio de Janeiro. Peste tot aceeaşi forţă oarbă, aceleaşi ţipete şi urlete şi acelaşi verdict: „Moarte lui Filotei!”, „Să-l doborâm pe ticălos cu racheta!”.

— Destul! Vă rog să mă ascultaţi! Se auzi dinspre ecranul din stânga vocea lui Filotei.

— Da, vă ascultăm, frate Filotei, răspunse înviorat Walter Shermet.

Făcu o mutră strâmbă, mimând din nou spontaneitatea. Chelia îi sclipi victorioasă când rosti plin de importanţă:

— Ce mai spuneţi acum, când vedeţi democraţia în acţiune?

— Acelaşi lucru pe care mă pregăteam să-l spun şi mai devreme, răspunse Filotei.

Se vedea clar după expresia feţei lui că era la limită, că luase o hotărâre importantă.

— Vă sunt recunoscător, domnule Walter Shermet, că aţi realizat reportajul cu reacţiile oamenilor din toate colţurile lumii. Acum nu mai am niciun fel de îndoială. Tabloul mi se înfăţişează cu cea mai mare claritate – am suferit o înfrângere totală. Misiunea mea era să atrag atenţia oamenilor că pot evita catastrofa şi, mai mult decât atât, că se pot ridica pe o nouă treaptă a evoluţiei lumii. Avem o singură cale – să ascultăm semnalele casandro-embrionilor în perspectiva sfârşitului lumii şi să ne convingem că e nevoie să ne

desăvârşim noi înşine şi să perfecţionăm societatea în întregul ei. Dar iată rezultatul – nu s-a ales nimic din încercarea mea. Reacţiile oamenilor din vremea noastră la chemarea mea sunt de respingere totală. Recunosc – am fost înfrânt. Nu mai e nevoie să continuăm discuţia. Atât. E timpul să tragem linie.

— Frate Filotei, încercaţi să ţineţi seama de situaţia obiectivă, despre asta e vorba acum: trebuie să liniştim oamenii, să calmăm populaţia, nu-i aşa? îi sugeră Walter Shermet.

— Da, aşa se pare, acceptă Filotei. Şi, pentru că sunt vinovat de răzmeriţa asta nemaipomenită care a dus la moartea lui Robert Bork, voi da socoteală în faţa lui Dumnezeu şi în faţa oamenilor. Iată, a bătut ceasul – ceasul judecăţii pentru faptele săvârşite. Sunt bucuros că în clipa asta, fatală pentru mine, am posibilitatea să mă vadă oamenii şi să se convingă că spovedania mea este sinceră.

— Frate Filotei, interveni din nou acelaşi Walter Shermet.

îşi dădea seama că e privit de o lume întreagă şi că pentru fiecare cuvânt al lui va fi răsplătit însutit.

— Frate Filotei, repetă el, nu vă cerem să faceţi ceva concret. Emoţiile mulţimilor de oameni duc, desigur, la violenţă, dar dumneavoastră le-aţi provocat...

— Da, da, îmi dau seama, răspunse Filotei. Mulţumesc pentru vorba bună, însă fapta mea nu e o greşeală dintre cele care se fac la tot pasul. Trebuie să răspund pentru ea. Am ştiut tot timpul că, dacă lumea îmi va accepta ideile ca pe o nouă posibilitate de cunoaştere, îmi voi atinge scopul, dacă nu, voi suferi o înfrângere cumplită şi voi fi victima propriei mele descoperiri, pierind sub dărâmăturile ei. Aşa mi-a fost dat mie. Ştiam la ce să mă aştept. Iată ultimul meu cuvânt. Departe de mine gândul să pricinuiesc vreun rău oamenilor. Dar, în practică, totul s-a transformat în cu totul altceva. Intenţia mea s-a transformat în ceva rău. Şi toţi suntem neputincioşi în faţa răului. Totuşi, nu-mi reneg descoperirea, nu resping fenomenul casandro-embrionilor şi nici sfârşitul lumii aşa cum ei îl prevestesc; oamenii trebuie să ştie că acesta se apropie pentru că răul se acumulează continuu în noi, în faptele şi în gândurile noastre, că asta se răsfrânge asupra codului genetic şi declanşează criza. Când se va dezlănţui furtuna, va fi prea târziu...

Sala începu să vuiască. Se auziră voci indignate. Unul dintre cei prezenţi în sală se apucă să strige furios în microfon:

— Încetaţi cu ameninţările! Cer să încetaţi imediat să şantajaţi oamenii! Vă anunţ, ca să auziţi toţi – avem de-a face cu un demon care îşi propune să instaureze dictatura cosmosului asupra omenirii. Da, da, dictatorilor din trecut le-a apărut doar în vis o asemenea putere nemărginită, au sperat şi atât, s-au hrănit cu iluzia că vor domni peste toţi, da, exact, e vorba de Hitler, de Stalin. Au venit şi au plecat în valuri de sânge. În schimb Filotei tânjeşte să domnească peste toţi şantajându-ne din cosmos. Furia poporului n-are cum să-l atingă. Şi, folosindu-se de asta, tiranizează omenirea!

Anthony Junger nu rezistă şi se repezi şi el la microfon:

— Domnule, nu ştiu cine sunteţi, prezentaţi-vă măcar, înainte să urlaţi în microfon.

— Numele meu este unul obişnuit – Smith, John Smith.

— Uite ce e, John Smith! Că o faceţi intenţionat sau nu, nu ştiu, dar dumneavoastră răstălmăciţi lucrurile. Nimeni nu atentează la libertatea şi drepturile dumneavoastră. Aveţi dreptul să trăiţi aşa cum vă duce capul. Dar omul de ştiinţă care a făcut descoperirea, cea mai mare descoperire ştiinţifică din istoria omenirii, nu poate şi nu trebuie să ascundă rezultatele cercetărilor lui numai ca să vă lase să huzuriţi, să trăiţi cu sufletul împăcat. Putem să-l silim pe Filotei să renunţe la adevărul lui, să se lepede de el însuşi, dar faptul rămâne fapt – casandro-embrionii există. De acum înainte, stigmatul Casandrei ne va arăta, vrem, nu vrem, că răul stă ascuns în noi. Şi nu trebuie să ne amăgim, nu trebuie să ascundem de noi înşine adevărata stare a lucrurilor. Dimpotrivă, eu cred că trebuie – cum s-o spun mai clar –, există o vorbă în armată, să atragi focul asupra ta, să te ţii în bătaia puştii...

— Ascultaţi! Cum îndrăzniţi să ne propuneţi aşa ceva să stăm în bătaia puştii?! Asupra cui să se îndrepte focul? E clar că asupra femeilor, se răspândi în toată sala strigătul unei femei. În dumneavoastră vorbeşte egoismul bărbaţilor! Cine le-a permis bărbaţilor să hotărască pentru femei? Blestematul de patriarhat îşi bagă coada şi aici! Eu nu vreau să stau în bătaia puştii! Nu vreau să apară pe fruntea mea stigmatul Casandrei, e o mârşăvie şi o ruşine!

— Iertaţi-mă! se auzi vocea lui Filotei. Pentru Dumnezeu, iertaţi-mă, nu voiam să vă întrerup, dar nu mă pot abţine să spun că stigmatul Casandrei nu e un defect şi nici ceva de care să-ţi fie ruşine. Nicidecum. Doar v-am explicat că este reacţia casandro-embrionului

care ne atrage atenţia asupra răului acumulat în noi de la o generaţie la alta. Sfârşitul lumii se ascunde în noi – iată asupra cărui fapt ne face atenţi stigmatul Casandrei. Vă rog să vă calmaţi. Şi vă mai rog pe voi toţi cei ce vă plecaţi urechea la spusele mele să-mi permiteţi să spun ultimul cuvânt, cuvântul de adio. Tot ce am auzit şi am văzut în ultimele zile demonstrează cât se poate de limpede că descoperirea mea este prematură, că nu m-am făcut înţeles de contemporanii mei. Şi de aceea am hotărât să dispar, cu orice preţ, am hotărât să plec din viaţă de bunăvoie, căci o pot face în cosmos, aici nimeni nu mă opreşte. În aceste ultime minute vreau să-mi recunosc vina în faţa tuturor acelora care mă aud, mă văd sau vor afla despre mine mai târziu. V-am pricinuit suferinţă, chiar dacă am fost condus de cele mai bune intenţii. Asta este sfârşitul meu! Ies acum în spaţiul cosmic şi, în felul ăsta, pun capăt vieţii mele. Asta îmi e destinul. Sunt deja pregătit pentru un asemenea pas, nu-mi rămâne decât să-mi pun casca. Dar înainte să-mi părăsesc adăpostul cosmic spre care mi-am îndreptat paşii condus de intuiţia iubitului meu Puşkin „Acolo să mă ascund, în chilia de dincolo de nori, în vecinătatea lui Dumnezeu” –, înainte de acest ultim pas, vreau să-i încredinţez pe toţi cei care mă văd şi mă aud că toată aparatura cu ajutorul căreia am trimis razele-sondă pe pământ a fost distrusă de mine, a fost nimicită. Am distrus toate calculele şi datele prelucrate, am distrus toate însemnările referitoare la experimente, tot ce era legat de descoperirea stigmatului Casandrei. Totul dispare, pleacă odată cu mine. De acum încolo fiţi liniştiţi, va fi ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Poate că gândirea omenească se va îndrepta vreodată din nou spre fenomenele astea, dar va fi după noi, asta e treaba viitorului. Până una, alta, totul se va întoarce la matca sa. Nu rămân niciun fel de urme. Dacă va examina cineva după mine staţia orbitală, singurul lucru pe care îl poate găsi sunt amintirile din viaţa mea, însemnările călugărului cosmic despre destin, despre timp, despre cum şi de ce i s-a dezvăluit taina casandro-embrionilor. Acesta este singurul lucru pe care îl las după mine. Şi dacă fiului meu, Anthony Junger, îi vor fi aproape de suflet, i le las lui bucuros.

Dragă Anthony, iartă-mă că mă adresez ţie ca unui fiu, dar aşa mă îndeamnă sufletul. Şi-i sunt recunoscător soartei că mă pot adresa ţie în public. Viaţa mea s-a orânduit în aşa fel încât am rămas fără copii şi uite că atunci când mă voi sfârşi, în ultimele mele secunde, mă voi gândi că am un fiu spiritual, pe Anthony Junger.

Sala păstră tăcerea. Se auzi din nou vocea lui Filotei:

— Iertaţi-mă, oameni buni! La despărţire n-ai cum să spui totul. Dar, înainte să plec, nu pot să las nespus un singur lucru. M-au numit întruna călugăr impostor, Filotei impostorul. Da, aşa este. Nimeni nu m-a călugărit, nimeni nu mi-a dat numele de Filotei. Dar esenţialul nu stă în rânduielile bisericeşti, ci în osârdia cu care crezi în idee. Vreau să fiu bine înţeles în privinţa asta.

A sosit ceasul. Îmi iau rămas-bun de la voi. Îmi iau rămas-bun de la planeta noastră. O văd în întregime pe unul din ecrane, plutind în univers, iar pe un alt ecran – peisaje izolate, mărite până la cele mai mici detalii: copaci, iarbă, pietre. Iată şi ceva ciudat, nu foarte desluşit, o privelişte de necrezut. Vă veţi convinge şi singuri de lucrul ăsta, dacă aveţi mijloacele tehnice care să transmită imaginea de pe monitorul orbital pe monitoarele de pe pământ. Priviţi, priviţi pe ecranul de lângă mine, la dreapta mea. Priviţi, pe el se vede marea, se vede ţărmul Oceanului Atlantic. Uitaţi-vă ce valuri mari se rostogolesc pe panta lină a litoralului şi vedeţi ce se întâmplă?! Vedeţi balenele?! Iată-le, sunt într-un grup mare! Ies din ocean asemenea munţilor şi priviţi, ce grozăvie, o, pedeapsă a cerului, îşi iau avânt şi se aruncă pe mal! Priviţi ce se întâmplă cu ele! Sunt balene sinucigaşe! Ce se întâmplă cu ele? De ce se aruncă pe ţărm?! De ce au hotărât să-şi ia viaţa?! Ce înseamnă asta? Ce le îndeamnă să facă lucrul ăsta? Ceva nu e în regulă, se vede că nu mai pot răbda, că le-a ajuns, ceva le îndeamnă să moară! Sau e ceva identic cu ce se întâmplă în cugetul nostru, în gândurile noastre cele de pe urmă? În aceeaşi zi, la aceeaşi oră! Se pare că încep să înţeleg, încep să pricep ce le îmboldeşte să se condamne singure la moarte. Păcat că nu voi reuşi să pătrund mai adânc în esenţa acestui fenomen, nu mai am timp să desluşesc misterul uluitor al vieţii. La fel am păţit şi cu Robert Bork. Citindu-i articolul, am început să înţeleg profunzimea gândirii lui. Dar printre rândurile scrise se ascundea încă ceva nespus până la capăt. Am aşteptat să ne mărturisim unul altuia gândurile ascunse şi să ajungem la o nouă înţelegere a spiritului. Dar n-am reuşit, nu ne-a fost dat, aşa se pare. La fel şi cu balenele. Dacă ar avea darul vorbirii, câte n-am afla... Pentru mine e însă prea târziu... Mi se pare că le aud. Balenele mă cheamă. Plec cu ele... Şi eu sunt o balenă care îşi ia viaţa, se aruncă pe mal. Iar la urmă – mă adresez lui Robert Bork. Sunt vinovat în faţa ta şi vin spre tine împreună cu balenele... Adio...

Tot ce a urmat a fost un spectacol atât de grăitor, încât le-a

răscolit sufletele celor care l-au urmărit. Filotei pleca din viaţă în văzul tuturor, în faţa tuturor celor care în momentul acela se uitau la televizor. Fiecare mişcare a călugărului cosmic confirma hotărârea lui de neclintit. Îşi dădeau toţi seama că asistă la o sinucidere publică. Şi nimeni nu putea nici să zădărnicească planul lui Filotei, nici să-l someze în pragul...

în sală se lăsă o linişte apăsătoare. Nimeni nu se mişca, nimeni nu scotea o vorbă. Toate privirile erau lipite de ecranul pe care se scurgeau ultimele clipe din viaţa călugărului cosmic. Pe Anthony Junger îl străfulgeră gândul că libertatea să-ţi hotărăşti moartea este o uriaşă tragedie a spiritului, că ea nu poate fi compensată prin nimic, că nu poate fi măsurată cu nimic. În timpul ăsta Filotei şi-a pus casca uriaşă pe cap. S-a văzut cum a prins-o de gulerul combinezonului. Din clipa aceea nu i s-a mai putut distinge expresia feţei. Totul era pregătit. Urma să se îndrepte spre ieşire. Filotei se uită în spate, probabil că a spus ceva, dar cuvintele nu i s-au mai auzit. Făcu semnul de adio cu mâna, se îndreptă spre trapă ca de acolo să se arunce în spaţiul cosmic. Clapetele trapei se deschiseră şi Filotei păşi în gol.

A păşit în spaţiul interstelar, faţă în faţă cu eternitatea, unde nu există nici înălţime, nici adâncime, nici dreapta, nici stânga, nici orizont, nici hotare, nici dimensiuni.

Plutea suspendat în văzduh spre nicăieri, tot mai departe de nava cosmică...

Plutea uşor ca fulgul şi în curând dispăru din câmpul vizual...

Capitolul unsprezece

Balenele ce se aruncaseră în apa mică, aproape de ţărm, mureau în chinuri cumplite, cu ochii holbaţi. Hoiturile lor zvâcneau ca munţii pârjoliţi de incendiu.

Şi Pământul se rotea în jurul Soarelui...

A doua zi dimineaţa, ziarele din întreaga lume au urlat într-un singur glas pe primele pagini: „Prima sinucidere în cosmos!”, „Călugărul cosmic Filotei a scutit omenirea de chinurile cumplite pricinuite de stigmatul Casandrei!”, „Odihnească-se în pace!” şi multe altele au fost răspândite prin ziare, pe ecranele televizoarelor şi pe canalele radio în aceeaşi idee de a produce senzaţie.

în *Tribune* au fost publicate câteva rânduri ale lui Anthony Junger ca o informaţie de ultimă oră: „Părinţii mei, Filotei şi Robert

Bork, au deschis drumul pe care eu voi merge mai departe...”

Dar erau şi exclamaţii triumfătoare, de bucurie răutăcioasă: „Călugărul impostor nu are nevoie de înălţarea la Ceruri. El este deja în cosmos cu burta în sus!”

Printre alte veşti uimitoare a apărut din nou, a nu ştiu câta oară, o informaţie care te punea pe gânduri: „Pe ţărmul vestic al Atlanticului un grup mare de balene s-a aruncat pe uscat. Toate balenele au murit”.

O altă ştire stranie, absurdă, a fost preluată din ziarele ruseşti: „Noaptea trecută, în Piaţa Roşie, un individ necunoscut a aruncat pe mausoleu o bufniţă moartă. Nu a fost descoperită nicio bombă prinsă de corpul păsării”.

Două zile mai târziu a avut loc înmormântarea lui Robert Bork. La cimitir era pace şi linişte. Se instalase toamna. Cerul era curat ca lacrima. În timpul rugăciunii de adio, Anthony Junger s-a uitat în sus şi s-a gândit că Filotei şi Bork, alegând calea adevărului, ocupă acum locurile predestinate lor: unul în spaţiul cosmic, purtat de valurile nemărginirii, celălalt în adâncul pământului, în inima veşniciei...

Şi cu ei este Adevărul...

Epilog

„Mi-a rămas puţin timp la îndemână. Mă grăbesc să înjghebez la computer scrisoarea de adio. Ce lucru uimitor mi se întâmplă acum, la sfârşit: văd pe Pământ cum lumina zilei se schimbă cu întunericul nopţii, pentru ca apoi acesta să se schimbe din nou cu ziua ce abia se naşte. Iată cât de concret ni se prezintă curgerea veşniciei, iată cât de vizibil este Timpul infinit. Dar pentru fiinţa care contemplă toate astea de pe orbită a sosit sfârşitul.

Comparată cu dimensiunea Universului, viaţa omului este cât viaţa muştei. Dar omul are darul gândirii şi asta îi prelungeşte viaţa. Se întâmplă însă şi invers – ca darul ăsta să i-o scurteze cu brutalitate. De câte ori n-am privit distrat misterul schimbării zilei în noapte fără să-mi dea prin gând că voi pune capăt vieţii mele într-un moment ca ăsta! Pentru că a sosit ceasul Judecăţii mele, este ultima zi din viaţa mea plină de păcate. Şi ziua Judecăţii va pleca odată cu mine, ca şi tot ce este legat de viaţa oricărui om. Mi-am fixat singur ziua Judecăţii, este tristul meu privilegiu şi condamnarea mea la moarte fără drept de apel.

După ce voi scrie aceste rânduri, voi participa, dacă va fi posibil, la conferinţa de presă. Apoi trebuie să-mi închei socotelile cu viaţa, să

mă sinucid. Asta e sentinţa pe care mi-o dau. Am distrus conştiinţa de sine a societăţii. Sunt urât de milioane de oameni. Sunt vinovat de moartea lui Robert Bork. Mă aflu într-o situaţie fără ieşire. Trebuie să dispar, să încetez să mai exist. Nu am altă ieşire.

Şi, deşi se spune că nu se îngraşă porcul în ajun de Crăciun, simt nevoia să termin ce am de spus, să spun totul până la capăt. Lumea ar putea să creadă că aceluia care e blestemat de toţi pe Pământ nu-i pasă de ce se va întâmpla cu lumea asta dezgustătoare, că îşi spune în sinea lui: fie ce-o fi, nu-mi pasă, să se dărâme pământul! Să se ducă dracului totul! Dar eu nici în pragul morţii, pregătită de mine, nu-mi pot ascunde neliniştea: ce se va întâmpla cu oamenii, ce răsunet va avea mâine istoria stigmatului Casandrei în minţile şi în sufletele oamenilor? Căci, orice-ar fi, adevărul pus la zid nu încetează să fie adevăr. Problema respinsă astăzi va apărea mâine din nou şi nu te poţi ascunde de ea.

Ziua Judecăţii mele a sosit. Era inevitabil. Nu mai este cale de întoarcere pentru mine. Vă las vouă, oamenilor, spovedania mea. Din ea veţi afla cine sunt eu, cel care şi-a spus după aceea călugăr cosmic, de unde vin, cum mi-am trăit viaţa, cu ce m-am ocupat, cum mi-a fost dat să descopăr stigmatul Casandrei...

Mai am ceva de spus la despărţire. Cât am stat în cosmos, am avut gânduri şi stări dintre cele mai neobişnuite. Nu ştiu să explic de ce mi-au venit. De fiecare dată când priveam Pământul printre nori, mă gândeam încântat: Doamne, ce creaţie extraordinară este Pământul! De bună seamă că Soarele există de dragul Pământului plin de oameni, căci altfel la ce bun toate astea? Universul este necesar omului – tocmai de aceea există, pentru ca omul să înţeleagă că Universul există şi-i este necesar. Altfel, de ce ar exista galaxiile astea toate, care ar fi sensul? Chiar şi Dumnezeu! Omul are nevoie de el – de aceea este el Dumnezeu, de aceea există! E oare vrednic omul de Universul ăsta aşa cum a fost el creat de la început? Cum răsplăteşte el această grandioasă construcţie a lumii? Iată enigma Universului!

Mi-a sunat ceasul. Timp mai e foarte puţin. În curând mă voi arunca, ieşind din staţie, în spaţiul nemărginit. Departe de Pământ. Foarte departe. Şi voi amuţi.

Iertaţi-mă. Filotei”

Scrisoarea lui Filotei şi textul spovedaniei în limba rusă au fost transmise de la bordul fostului adăpost al călugărului cosmic în

primele zile după ce acolo a sosit un echipaj de cosmonauţi. În raportul operativ întocmit de comandantul navei se comunica faptul că în memoria computerului lui Filotei s-a păstrat testamentul lăsat de el, în care, adresându-se viitorului personal al staţiei cosmice, ruga să-i fie predată spovedania lui Anthony Junger: „Anthony Junger are dreptul să dispună de însemnările mele aşa cum crede de cuviinţă”.

Textul era intitulat: „Despre încercările prin care am trecut. Sunt cu tine şi după moarte”.

Şi mai departe:

„Nu m-am gândit niciodată că voi nimeri pe o staţie orbitală, în cosmos. Aici m-a adus ştiinţa. Dar nimeni nu ştie că n-am venit în cosmos numai de dragul ştiinţei, că sunt un exilat, unul care a hotărât de unul singur să se exileze plecând dincolo de limitele Pământului şi că m-am declarat ulterior călugăr cosmic cu de la mine putere. Probabil că aş fi putut să mă declar «cel care a ales să nu se mai întoarcă», aşa se numeau înainte cei care, din motive politice sau din alte motive, refuzau să se întoarcă din străinătate acasă, în patrie, în Uniunea Sovietică, şi sfidau în felul ăsta marea putere în văzul lumii.

Aici e vorba, poate, de cu totul altceva. Nu sunt nici exilat şi nici «cel care a ales să nu se mai întoarcă», nu ştiu cum să spun, mi-e greu să explic plecarea mea ca pe o întoarcere la mine însumi folosindu-mă de cosmos. Este o unire a spiritului cu cosmosul, dacă tot am ajuns până aici, deşi probabil că sună bombastic. Şederea în cosmos s-a dovedit a fi încheierea logică a vieţii mele, punctul cel mai înalt şi ultim al evoluţiei mele. Probabil că trebuia neapărat să mi se întâmple, că aşa mi-a fost hărăzit de la bun început, că asta mi-a fost soarta. E greu să crezi că ţi se poate întâmpla aşa ceva, dar câte nu se întâmplă pe lume...

Iar soarta mea a fost de la început altfel decât a celorlalţi. Din pricina asta m-am străduit toată viaţa să nu mă ating de secretul dat mereu la o parte, împins de mine în umbră, secretul originii mele, mai degrabă al naşterii mele.

Am fost abandonat de mic în pridvorul unei case de copii, învelit peste plapumă cu o pânză de sac. De aici şi numele meu – Krâlţov5_5__Kriltov_de_la_krilto___pridv, pe care mi l-au găsit cei de la casa de copii. Mi-au pus numele Andrei, iar patronimul l-au scos tot din

---

5 Krîlţov de la krîlţo - pridvor, în limba rusă. (N.tr.)

nume – Andreevici. Krâlţov Andrei Andreevici. Aşa după cum mi-au spus, evenimentul ăsta trist s-a petrecut la sfârşitul anului 1942, într-o iarnă cu multă zăpadă, în zorii zilei. Îmi amintesc dimineaţa aceea ca prin ceaţă, deşi sunt sigur că nimeni n-o să mă creadă. Dar n-am ce face, spun totul aşa cum a fost. Îmi amintesc cât de tare scârţâia zăpada sub picioarele mamei, cât de repede mergea în dimineaţa aceea de iarnă. Îmi amintesc cum mă strângea la piept tremurând, cum tresărea întruna speriată, îi auzeam bătaia înăbuşită a inimii lovind îndurerată în trupurile noastre. Îi auzeam respiraţia precipitată, mergea şi spunea tot timpul ceva, îmi şoptea grăbită ceva, nişte cuvinte, aproape că plângea şi se străduia să-şi stăpânească lacrimile. În timpul cât m-a purtat în braţe până în pridvorul casei de copii, i-am văzut faţa printr-o crăpătură a plăpumii, i-am văzut ochii şi genele acoperite cu fulgi uşori de zăpadă, iar deasupra cerul cenuşiu şi zăpada căzând pufoasă. Zăpada se ridica în vârtejuri. Poate că îmi şoptea: «Să plângi, să plângi tare, să te audă imediat!»

Când m-a lăsat în pridvor, la început n-am înţeles de ce-a făcut-o. Îmi era frig, îngheţam, aşteptam să se întoarcă şi să mă ia în braţe. Dar ea se dăduse într-o parte, stătea ascunsă după nişte tufe, în nămeţi, şi nu venea la mine. Atunci am început să plâng, să plâng tare, apoi s-a deschis uşa, cineva s-a apropiat, m-a ridicat şi m-a dus...

Dar de ce vorbesc despre nămeţi – pentru că este singurul lucru despre care mi s-a povestit: se zice că au găsit urmele mamei prin nămeţi şi nimic mai mult...

Abia acum îmi dau seama cât de greu trebuie să-i fi fost să stea acolo, după tufe, şi să nu vină când o cheamă pruncul abandonat... Mai mereu am acelaşi vis – merg prin nămeţii mari, îi caut urmele, iar urmele duc spre pădurea întunecată şi mi-e groază, şi mi-e frig, şi zăpada mă acoperă. Şi strig: «Mama! Mama!» – şi mă trezesc...

Dar ce-o făcuse pe mama să ia hotărârea asta îngrozitoare în dimineaţa aceea cumplită? Dacă aş şti! Cine era tatăl meu? Ştia cine e? La multe astfel de întrebări n-am găsit răspuns, au rămas toată viaţa nişte enigme pentru mine.

La casa de copii nimeni nu aducea vorba despre asta, dar nici eu nu mă îndemnam să aflu, deşi îmi venea câteodată să spun cuiva ce mă frământă. Dar ce să fi spus? În afară de ce-mi aminteam – cum m-a purtat în braţe în dimineaţa aceea de iarnă – nu aveam a spune altceva. Şi nimeni n-ar fi crezut că pot să ţin minte ceva.

Era totuşi în lumea asta o femeie, una singură, care, din nu ştiu ce motive, era dispusă să mă asculte fără să-şi manifeste în vreun fel neîncrederea – Valeria Valentinovna sau Vava, cum îi spuneau colegele. Noi, copiii, îi spuneam tot Vava, tuşa Vava, şi, numind-o aşa, o simţeam de-a noastră, o simţeam aproape. Bineînţeles că tuşa Vava era cea mai iubită educatoare.

Casa de copii se afla la marginea oraşului Ruza, aproape de comuna Maleevka. La aproximativ o sută de kilometri de Moscova. Casa de copii numărul 157 fusese înfiinţată imediat după retragerea trupelor germane din Podmoscovie şi funcţiona ca orfelinat pentru copiii fără părinţi din zona frontului. Pe vremea aceea Vava lucra aproape de orfelinat, la o casă de creaţie a compozitorilor din Ruza, în pădure, un adevărat parc natural. Aceasta era, de fapt, pepiniera compozitorilor sovietici. Aici, trăind pe cheltuiala statului, fiecare într-o vilă personală, compozitorii din diverse ţinuturi şi republici compuneau muzica secolului – cantate şi corale solemne ce-l proslăveau pe cel mai de seamă conducător al tuturor timpurilor şi tată al popoarelor, tovarăşul Stalin... Aici veneau uneori activişti de partid importanţi ca să asculte în primă audiţie creaţiile dedicate omului care ajunsese, dintr-un fiu de cizmar, stăpânul secolului XX. Aici se organizau uneori concerte pentru şefi unde eram admişi şi noi, cei de la orfelinat. Tuşa Vava era administratoarea casei de creaţie, dar, de fapt, era şi o pianistă destul de bună. Aşa a ajuns ea după război la casa de copii, ca profesor de muzică.

Din toamna lui ’41 şi până în primăvara lui ’42, în Ruza şi în împrejurimi au staţionat trupele de blindate germane. Nu aveam nicio legătură cu treburile astea, dar între naşterea mea şi soarta mea de copil abandonat trebuie să fi fost vreuna, în orice caz, ştiu că, adolescent fiind, când tuşa Vava discuta cu mine cădea pe gânduri şi făcea uneori aluzie la asta. Indurase şi ea la Ruza ocupaţia germană aproape o jumătate de an şi îşi amintea multe. Când rămâneam singuri în clasa de muzică, mă învăţa gamele, dar adesea se întâmpla ca discuţia să treacă dincolo de lecţiile de muzică.

Vava, Vava! Aş fi vrut să am o astfel de mamă care să îmbătrânească pe neobservate, un suflet apropiat de care să fiu legat prin naştere. Şi iată ceva interesant, n-am avut-o niciodată pe mama lângă mine, iar Vava n-a avut copii. Greu de spus de ce viaţa femeii ăsteia s-a orânduit aşa, ce a împiedicat-o să aibă copii. Oare nu

singurătatea ei o apropiase atât de mult de copiii orfani?

— Andriuşa, îmi spunea ea, sigur că suferi pentru că ai fost abandonat. Te înţeleg. Cum să nu te gândeşti la asta? Dar cu asemenea gânduri n-o să-ţi fie mai uşor. Încearcă să te priveşti din afară. Vei vedea altceva. Dacă nu mă înşel, Andriuşa, Dumnezeu ţi-a dăruit nişte aptitudini deosebite. Pe cuvânt de onoare! Cândva o să-ţi aminteşti de cuvintele mele. Ai capul luminat, eşti un copil foarte talentat. Uite, chiar şi la muzică, ar putea ieşi din tine un muzician bun.

O să hotărăşti singur ce o să faci. Te poţi ocupa de muzică pentru tine, iar pe oameni să-i slujeşti altfel. Uite, termini şcoala, mergi să înveţi mai departe, îţi construieşti singur viaţa. Cu talentul tău toate drumurile îţi sunt deschise, Andriuşa. Nimic n-o să-ţi stea în cale. Nu se ştie nimic de mama ta, bine, de acord, dar nici despre tatăl tău nu se ştie absolut nimic. E greu de spus ce anume a împins-o pe mama, ce a silit-o să renunţe la copilul ei şi să dispară. Eu cred că nu trebuie s-o condamni. Nu, nu se poate să-ţi urăşti mama, chiar dacă este vinovată. Să nu te superi dacă îţi spun că trebuie să-i fii recunoscător. Da! Ţi se pare ciudat. Dar gândeşte-te, Andriuşa. De la ea, de la părinţii tăi, ai aptitudinile astea minunate, ei te-au înzestrat cu ele, le-ai primit de la mama ta, de la ea şi prin ea. Nimeni nu ştie cât de greu i-o fi fost să te abandoneze. Înseamnă că nu avea altă soluţie din moment ce a recurs la aşa ceva. Probabil că era singura ca să-ţi salveze viaţa. N-aş putea să spun de ce a făcut-o. Nu ştiu. Şi nimeni nu ştie. Dar mama ta nu avea altă soluţie, doar aşa te putea salva, sunt convinsă de asta. Da, riscul era enorm, dar, după cum vezi, eşti viu şi sănătos. Oricum, casele de copii din ţara noastră nu sunt doar de faţadă. Poţi să judeci şi singur. Şi tot de la mama ţi se trage că eşti destul de frumuşel, că nici prea scund nu eşti şi nici prea slab. Multe le ai de la natură, adică de la mama. Sfatul meu este să porneşti de la ideea că mama n-a avut altă soluţie. O să creşti şi o să înţelegi mai multe.

Odată cu trecerea anilor am ajuns la concluzia că Vava se referise la nişte împrejurări ieşite din comun, la ceva ce nu putea fi discutat aşa, de-a dreptul. Greu de spus cât de convinsă era că tot ce bănuieşte e şi adevărat. Vava a murit după câţiva ani, când eram deja student la Moscova, la universitate. Mi-a rămas pentru toată viaţa în memorie cum odată a luat-o gura pe dinainte şi i-a scăpat o vorbă fără să aducă în sprijin niciun fel de fapte care s-o susţină sau s-o dezmintă.

Eram în clasa a noua când aproape de noi, la Maleevka, s-a

întâmplat o mare nenorocire. O femeie şi fiica ei de şaptesprezece ani s-au sinucis. Mama s-a spânzurat şi fiica a urmat-o spânzurându-se şi ea. Trăiau singure. Mama era femeie de serviciu la casa de creaţie a compozitorilor, fiica învăţa, creştea, dar toţi ştiau că femeia o născuse la o jumătate de an după retragerea armatei germane din Podmoscovie. Nu mai era un secret pentru nimeni că o făcuse pe fată cu un soldat german, cu un invadator, cu unul din armata de ocupaţie, cu un fascist şi aşa mai departe. Vecinii îi făceau zile amare, la şcoală fetiţei nu-i era prea bine... În ziua cu pricina, zguduită de tragicul eveniment, Vavei i-a scăpat o vorbă ciudată, pesemne că o luase gura pe dinainte, dar eu am suferit mult pentru cuvintele întipărite în mintea mea pentru totdeauna: «Nu-mi pot reveni, Natalia, i-a spus educatoarei. Ce groaznic! Ce moarte cumplită! Mama şi fiica îşi pun capăt zilelor... în ce situaţie pot fi aduşi oamenii! Şi pentru ce?! Războiul e război, are socotelile lui. Luptă, moarte. Cât de răi pot fi oamenii ca să ajungă să te umilească, să-ţi scoată ochii?! Ei, s-a întâmplat, a născut, din nefericire, copilul neamţului, biata de ea. A îndurat multe rele, sărmana. Dar de ce să se răzbune ea pe ea în felul ăsta, ce prostie! Iar fata ce amestec are?! În fond, nimeni nu-şi alege tatăl, mama, fiecare îi are cum îi dă Dumnezeu. De ce le-au făcut zilele amare?! Nu cumva era mai bine ca mama să-şi abandoneze copilul, iar ea să dispară, să nu mai dea niciun semn de viaţă, să nu se mai ştie nimic de ea, să se îngroape de vie, s-o înghită pământul, numai ca să fie şi copilul ei în rând cu ceilalţi?...»

Atunci mi-a încolţit în minte un gând, aşa cum iese puiul din găoace la vremea potrivită: dacă şi tatăl meu a fost la fel, iar mamei nu i-a mai rămas nimic de făcut decât să arunce copilul în pridvor şi să fugă cât o ţin picioarele, să piară pentru totdeauna, fără putinţă de întoarcere, pe vecie...

Am încercat să fac tot felul de presupuneri, să-mi imaginez împrejurările în care s-ar fi putut întâmpla ceva asemănător. Multe mi-au trecut prin minte, pe multe am încercat să le ghicesc. Simţeam în mine pustiul, nu eram legat de nimic, eram rupt de toţi, eram abandonat. Poate că aşa simte omul când rămâne singur pe mare... Corabia dispare, fără să răspundă la strigătele de ajutor, şi nu-i nimeni în jur, doar valurile, marea. Nici urmă de maluri... Cineva l-a aruncat în marea aceea, nu-i aşa?! Cine?

Voiam să ştiu, voiam să am un răspuns, nu prea înţeleg acum la

ce mi-ar fi folosit, ce sens ar fi avut. Chiar aşa, cu ce m-aş fi ales? Cu nimic. Dar voiam tare mult să ştiu: dacă tatăl meu era într-adevăr un soldat german şi ce s-a întâmplat cu el după aceea. Odată mi-a trecut prin minte ca fulgerul gândul cel mai naiv şi absurd cu putinţă: ce nevoie avea el să-mi fie părinte, ce l-a îndemnat, cine l-a rugat să bată toată Europa ca să mă facă pe mine şi să dispară apoi nu se ştie unde? Da, da, vrei să ştii din cine te tragi, vrei, dar nu poţi, şi continui să-ţi frământi mintea. Voiam să ştiu unde a dispărut mama care mi-a dat viaţă. Da, voiam să ştiu ce s-a întâmplat cu soldatul german, tatăl meu, dacă mai trăieşte sau a murit; dacă e în viaţă, sănătos, şi trăieşte undeva în Germania, şi nu ştie că are un fiu abandonat în anul 1942 în pridvorul orfelinatului... Iar eu sunt fiul lui şi el habar n-are de mine... Dar dacă o să afle prin nu ştiu ce minune şi o să vină?! O să spună, iată-mă, unde-i fiul meu? Ce o să se întâmple atunci? Ce o să facem mai departe? La ce bun toate fantasmagoriile astea? Şi chiar dacă totul s-ar fi petrecut întocmai, ce nevoie ar avea neamţul de toată istoria asta, uitată cum uiţi că ai tras un scuipat, pentru că nu face nici două parale. De ce s-ar da el de ceasul morţii?...

Astfel de idei năstruşnice, de necrezut, mi se învălmăşeau în cap. Dar orice aş crede eu despre cele întâmplate, un lucru e sigur, războiul a fost un punct de răscruce în destinele oamenilor. Aşa a ieşit la iveală tragedia copiilor zămisliţi în timpul războiului, ai căror părinţi au dispărut înghiţiţi de viaţa căscată ca o prăpastie. Din prăpastia aceea au venit frigul, alienarea, respingerea şi ura. Aşa mi s-a înfiripat în suflet împotrivirea faţă de toţi cei care erau altfel decât mine, erau „născuţi normal". Voiam să le demonstrez norocoşilor ăstora că le sunt superior, aici nu încăpea nicio discuţie, voiam ca societatea să vadă în mine o personalitate ieşită din comun, un geniu, să fie obligată să-mi recunoască genialitatea, voiam să fiu mereu pregătit să răspund la violenţă cu violenţă, la rău cu rău...

Am pornit în viaţă împins de vântul ăsta prielnic. Aveam tot timpul în minte că sunt singur, că aşa am venit pe lume. Nu aveam nici tată, nici mamă, nici fraţi, nici surori, nici mătuşi, nici nepoţi, nici veri de gradul unu, nici de gradul doi, nici de gradul trei – nu aveam pe nimeni. Eram ca unul picat din lună. Probabil ca asta m-a ajutat... Da, mi-am construit o carieră ştiinţifică strălucită, m-am dedicat întru totul ştiinţei, fapt care mi-a permis să fac descoperiri geniale – n-o să fac acum pe modestul – în domeniul pe care eu mi l-am ales. Da, aşa este!

Am slujit ştiinţa, iar ştiinţa m-a slujit la rândul ei, a fost de folos notorietăţii mele, ambiţiilor mele, statutului meu, conformismului meu...

La urma urmelor, dacă stau să fac bilanţul, toate câte mi s-au întâmplat au alcătuit destinul care m-a adus în cosmos, pe staţia orbitală, unde m-am declarat călugăr cosmic cu de la mine putere. Oricât de paradoxal pare, acesta a fost răspunsul meu disperat la o situaţie fără ieşire. Nu mai aveam loc pe Pământ, eram conştient de lucrul ăsta...

Şi numai aici, în cosmos, am înţeles că soarta mi-a oferit posibilitatea unică de a scrie, spunând lucrurilor pe nume, despre toate câte le-am trăit, despre încercările prin care am trecut şi care m-au făcut să mă refugiez în cosmos. Mi-am spus atunci: eşti dator să înţelegi în profunzime tot ce s-a întâmplat, să ai curajul s-o faci, să recunoşti totul în faţa ta şi în faţa altora. Acesta este sensul spovedaniei – să fii necruţător cu tine însuţi. Să spui totul, până la capăt.

Toată povestea a început, pare-mi-se, cu o treabă măruntă – cu seminarul de la Institutul de Medicină, unde studiam cu pasiune miracolul procreării şi taina venirii omului pe lume, fiind influenţat, poate, în subconştientul meu, de complexul copilului abandonat, deşi în viaţa de toate zilele nu discutam niciodată cu nimeni subiectul ăsta dureros pentru mine, şi trebuie să subliniez că nici în anturajul meu n-am auzit vreodată să se discute pe tema asta.

Cred că aceia care lucrau cu mine mă percepeau înainte de toate ca şef şi conducător ştiinţific, ca un şef aspru, ca autoritate incontestabilă, folosindu-se de susţinerea constantă a celor sus-puşi. Şi, nu-mi ascund păcatul, nu-mi erau deloc străine vanitatea şi dorinţa de putere pe care le socotesc a fi blestemul neamului omenesc căruia nimeni nu reuşeşte să-i dea de capăt. Urmăream mereu să mă afirm în propriii mei ochi, doream să fiu remarcat de alţii, să-mi consolidez autoritatea. Şi atunci când şuşoteau în spatele meu: «dirgen-ul nostru» – aceasta nu însemna «directorul nostru general», ci «dictatorul nostru genial». Şi asta nu mă scotea din sărite, dimpotrivă. Îmi e greu să explic ce se întâmplă, dorinţa de putere, nesăţioasă, devorantă, este într-adevăr una dintre enigmele de neînţeles ale omenirii. Şi eu

ardeam să poruncesc, să-i chem la ordine pe colaboratorii din laboratorul nostru «închis», în care accesul altora nu era permis, iar apoi, când am devenit directorul institutului, criteriile după care mi-am ales colaboratorii au fost talentul şi disciplina.

Şi tocmai datorită acestui fapt, pe vremea când m-am pomenit că sunt în centrul atenţiei tuturor ca experimentator şi îndrăzneţ promotor al unei noi şi neobişnuite orientări în biologie, eram deja un om de vază nu doar în ştiinţă, ci îmi câştigasem şi reputaţia de organizator, de conducător. Da, cariera mea era o carieră de succes, consolidată cu sprijinul organelor interesate, aşa cum am înţeles mai târziu, dar asta este o altă discuţie; ameţit de succes, zburam pe câmpul ştiinţei asemenea bondarului scăpat din strânsoare, adunându-mi turbat puterile ca să zbor mai departe; zburam de la o descoperire la alta buimăcit de ideile noi care îmi urlau în cap numai mie şi nimănui altcuiva, pregătit să-l pun la colţ chiar şi pe cel care a inventat tehnica veşniciei – pe însuşi Dumnezeu. Căci eu decideam, chiar dacă în limitele impuse de experimentele ştiinţifice, cine să vadă lumina zilei, cum să se nască, din ce părinţi, indiferent dacă doreau sau nu, indiferent dacă ştiau ce pot face eu din sămânţa lor...

Nu mă mir că acum îmi spun: de aici îţi venea şi trufia! Ce să mai vorbim, am fost orbit de-a dreptul că ştiu şi pot să dirijez procrearea şi naşterea omului.

Gândul că pot obţine nişte oameni fără identitate pe calea fecundării artificiale mi-a venit pentru prima dată prin analogie cu inseminarea artificială a animalelor domestice. În zootehnie problema asta a fost mereu actuală. Omul gospodar schimbă rasa animalelor conform intereselor lui practice.

De unde a pornit şi cât de departe a ajuns biologia experimentală ocupată să facă oameni pe cale artificială! Şi n-a avut doar scopuri ştiinţifice, ci a vrut să dirijeze sau, mai bine zis, să manipuleze naşterea omului!...

Da, acum încerc să înţeleg cum de s-a întâmplat să zbor atât de sus, orbit de vanitate, plecând din vizuina întunecată a ştiinţei, căreia totul îi este indiferent, în afară de propria ei existenţă. Atunci însă, nici măcar nu bănuiam ceva şi nici nu-mi puneam problema că sunt inconştient dedicându-mă manevrelor ăstora periculoase pentru neamul omenesc, care întreceau cu mult limitele acceptate de morală. Pe atunci eram un tânăr savant şi prioritatea mea era ştiinţa – era

singurul criteriu după care judecam totul. De dragul ştiinţei, pentru triumful ei, m-am vârât acolo unde niciunul dintre predecesorii mei n-a îndrăznit să ajungă, în zona interzisă tuturor religiilor; am bătut provocator cu piciorul în uşa pe al cărei prag trebuia să mă înclin în faţa lui Dumnezeu.

Da, uite unde te-a purtat soarta! Şi nici atunci când te-au chemat la comitetul de partid din institut şi ţi-au adus la cunoştinţă, scuzându-se politicoşi, binevoitori şi chiar slugarnici, că de acum încolo rezultatele muncii tale sunt considerate secrete, că articolele despre cercetările tale valoroase nu trebuie să apară în presă, cu atât mai mult în presa de peste hotare, nici măcar atunci n-ai dat atenţia cuvenită treburilor ăstora. A fost prima dată când ţi-au pipăit sufletul. Viitorii comanditari te formau să ajungi un executant pe placul lor. Pentru tine important era însă altceva – «să faci treabă, să împingi ştiinţa înainte».

Trebuie să recunoşti că ai fost un Mefisto în iadul biologiei. Inteligenţă rece, spirit analitic – iată calităţile omului de ştiinţă pe care le preţuiai cel mai mult. Nu căutai justificări pentru rolul jucat de tine şi nu te străduiai să afli ce te făcea să cheltuieşti atâta energie mergând pe drumul ăsta blestemat. Cine să-şi imagineze că orfanul abandonat arde să fie înainte de toate geniul secolului, neîntrecut de nimeni?! Ocupat până peste cap cu ştiinţa, te-ai trezit, fără să-ţi dai seama, dincolo de bine şi de rău, nu te-ai obosit să cercetezi problemele care îi frământă dintotdeauna pe oameni, autori şi prizonieri ai propriilor lor reguli de conduită. Nu i-ai luat în seamă pe cei care s-au chinuit de veacuri să afle sensul vieţii, nu te interesau asemenea lucruri. Dar ţi-ai găsit timp să dai la o parte, alungându-le cât mai departe de tine, afirmaţiile marelui filosof Losev, compatriotul tău, contemporanul tău, care, meditând la rolul ştiinţei în istoria omenirii, a strecurat, parcă special pentru tine, o idee cât se poate de actuală. Referindu-se la noile teorii nihiliste din Europa, Losev a scris, între altele, despre progresul continuu al societăţii şi culturii, afirmând că, potrivit vechii paradigme europene, nicio epocă nu înseamnă nimic în sine, ci reprezintă o pregătire şi fertilizare a terenului pentru epoca viitoare; de asemenea, fiecare următoare epocă nu înseamnă nimic în sine, ci este şi ea, la rândul ei, băligar şi pământ roditor pentru epocile ce vin, indiferent care vor fi acestea. Ţinta se îndepărtează însă continuu, în mod inevitabil, spre vremuri cărora nu le vezi capătul, spre tot felul de lumi

posibile, dând mereu apă la moară celor care anunţă solemn noi şi noi edenuri. Ai interpretat ideea asta profundă a lui Losev cum ţi-a venit ţie mai bine, ai folosit-o ca să-ţi asiguri loc de manevră şi să transferi răspunderea ta asupra urmaşilor. Ţi-ai adus tot felul de argumente ca să te convingi că misiunea ta este să mişti ştiinţa din loc, să faci descoperiri, dar i-ai lăsat pe alţii să decidă ce să facă cu rezultatele muncii tale. Treaba ta era să creşti embrionul în incubator, iar ce se va întâmpla cu oamenii aduşi pe lume în mod artificial nu te privea.

Azi se foloseşte curent o expresie măreaţă prin cinismul ei: «Nu-i treaba mea, asta-i priveşte pe ei». Iar tu te conduceai de pe atunci după principiul ăsta, când răspundeai adversarilor tăi preocupaţi de soarta copiilor concepuţi artificial: să se frământe ei înşişi, e cazul să-i lăsăm să-şi descurce singuri problemele personale. Născuţi în aceeaşi societate precum toţi ceilalţi, fetuşilor-x nu le rămânea decât să-şi poarte singuri de grijă. Credeai că toate astea nu au nicio legătură cu ştiinţa. Nimic din ce trecea dincolo de limitele tehnice ale naşterii artificiale nu te neliniştea.

Da, dintr-ăştia îmi erai. Poate că în domeniul tău chiar erai un geniu, poate că erai capabil să faci descoperiri de importanţă mondială şi să prognozezi evoluţia ulterioară a ştiinţei. Dar în toate faptele tale erai întotdeauna îndrumat de orfanul din tine. Nu recunoşteai lucrul ăsta, dar tocmai copilul abandonat cândva pe pridvorul casei de copii ardea de dorinţă să dovedească lumii că el poate imposibilul – că poate să dea ordine ca oamenii să se nască, programându-i din timp. Tu le hotărai soarta în laboratorul tău, tu săvârşeai ceea ce nimeni altcineva nu îndrăznea – produceai oameni construiţi artificial după planul şi graficul tău de lucru, erai un apucat, te îmbătai cu puterea ta nevăzută asupra oamenilor.

Şi îţi găseai justificări, pentru orice eventualitate, cum că suferi şi cunoşti lumea în dimensiunea ei geopolitică – deci presimţi cum vine apocalipsa în secolul XX. Căci nimeni nu oprea din galop armăsarul ştiinţei în faţa întunericului macabru al descoperirilor termonucleare, niciunul dintre savanţii ce lucrau în domeniul ăsta nu făcea un pas îndărăt, nu-şi călca pe suflet anunţând că nu se amestecă în principiile care stau la temelia universului şi care, odată descoperite, pot aduce moarte, reprezentând o ameninţare continuă la adresa vieţii. Ştiinţa balansa impasibilă între descoperirile geniale şi acţiunile criminale,

proslăvindu-i pe cei nenumiţi din motive strategice, dar declaraţi cu timpul părinţii bombei atomice, care sufereau să nu rămână nişte iluştri necunoscuţi, fiind cu atât mai îndureraţi cu cât erau mai aproape de sfârşitul vieţii. Ştiinţa lor mergea înainte. Căci pentru savanţi era important să pătrundă în miezul atomului fără să se uite în jur, fără să ţină seama de nimic, pentru ei era important să pună cât mai repede mâna pe puterea diavolului, care îi face pe oameni să pretindă că sunt atotstăpânitorii universului în pofida nimicniciei lor. Iar în ce priveşte pericolul morţii ca rezultat al ideilor ăstora fanatice, în ce priveşte consecinţele inevitabile ale descoperirilor «atomiştilor», toată povara lor o lăsau pe umerii urmaşilor. Ei trebuiau să pătimească pentru obsesiile părinţilor, ei trebuiau să se gândească şi să decidă ce să facă, cum să transforme în continuare materia în folosul lor. Dar, până una, alta, lucrurile se aranjaseră bine, încurcături nu erau... Pe asta contai...

Da, erai ferm convins că omul de ştiinţă nu răspunde pentru rezultatele cercetărilor lui, la fel cum natura nu are nicio răspundere faţă de om. Nimic nu te putea intimida, nimic nu avea puterea să-ţi clatine încrederea în rolul tău de Mesia.

Da, erai steaua ce răsărea în lumea ştiinţei, în lumea din spatele oglinzii, ascunsă privirilor. Şi nici după ce soţia ta, Evghenia, te-a părăsit într-o bună zi, fugind de tine ca de ciumă, şi s-a apucat să colinde teatrele din provincie unde avea parte doar de roluri de babe martire, atât de mult îmbătrânise după toate câte le aflase trăind cu tine, nici măcar atunci, după fuga ei, nu te-ai oprit, n-ai tresărit, n-ai privit în jurul tău, nu te-ai repezit s-o ajungi din urmă şi, ce e cel mai grav, n-ai încercat să înţelegi ce anume a îngrozit-o la tine. La început Evghenia n-a înţeles rostul cercetărilor tale, n-a stat să pătrundă miezul experimentelor tale. N-o interesa ştiinţa, era departe de ea, trăia într-o altă lume – în lumea artei, dar îţi era apropiată, ai trăit cu ea ani mulţi, era răbdătoare cu tine, deşi pe tine te interesa doar munca ta. Era înţelegătoare chiar şi când îi făceai avorturi, tu cu mâna ta, lucru pe care îl regretai teribil pe urmă pentru că îţi dădeai seama că îţi tai craca de sub picioare distrugându-ţi familia şi trezind inevitabil repulsia femeii care voia să ducă o viaţă normală. Toate astea nu te-au făcut să te opreşti, nu ţi-a trecut o clipă prin cap să te întrebi: oare chiar ai dreptate să nesocoteşti, mânat de patima ta pentru ştiinţă, sentimentele şi bunele intenţii ale altora şi, înainte de

toate, ale soţiei tale, care te iubeşte? Atunci când Evghenia a aflat cu ce te ocupi, ce ai făcut atâta timp şi ce scopuri urmăreşti, a căzut în genunchi în faţa ta şi a plâns, te-a implorat să laşi totul, să pleci cât mai departe de Moscova, să pleci undeva în Extremul Orient, unde e mult de lucru în centrele ştiinţifice, unde funcţia de profesor universitar e la mare preţ şi e plătită nu mai rău ca la Moscova, unde şi ea şi-ar găsi un loc în mediul teatral de acolo, te-a implorat să începeţi o nouă viaţă, să aveţi, în sfârşit, copii, dar nu te-au convins rugăminţile ei, nu te-au înmuiat deloc spaima naivă şi sentimentalismul ei, cum spuneai tu, provocate de experimentele tale, n-ai vrut să te desparţi de misiunea încredinţată ţie. Şi, oricât de mult ai regretat pe urmă, oricât ţi-ai recunoscut greşeala, era prea târziu... Viaţa pleca de pe o orbită şi se înscria într-altele...

Vanitatea ta nu cunoştea limite. Evghenia plecase, iar tu credeai că n-ai de ce să te dai de ceasul morţii, că o să-ţi găseşti alta, că uite, cum te eliberezi puţin, o să pui tu ochii pe vreuna – sunt atâtea femei în jurul tău – şi cu siguranţă că o să-ţi alegi una pe placul tău şi, cel mai important, să fie una care să nu aibă complexe morale şi îndoieli inutile în privinţa moralităţii treburilor de care te ocupi. Şi o s-o aduci pe femeia aceea la vila ta de academician, de pe bulevardul ce străbate una dintre feudele celor aleşi, chiar alături de vilele întru totul asemănătoare ale «atomiştilor». Dar nu s-a întâmplat nimic din toate astea, deşi ţi se părea că poţi să le faci, că îţi sunt la îndemână. Şi nu-ţi păsa de nimic, îţi era indiferent că se întâmplau multe alte lucruri noi care o să-ţi influenţeze viaţa de acum înainte, forţându-te să te refugiezi în cosmos, pe staţia orbitală, şi să te declari călugăr cosmic.

Pe vremea aceea erai o personalitate destul de cunoscută în cercurile academice şi ajunseseşi să te bucuri de o atenţie specială din partea organelor puterii politice care curtau ştiinţa. Trebuie să fii corect şi s-o spui pe-a dreaptă: în acest sens CC al PCUS a fost la înălţime. În ce măsură a fost aşa, ai putut să te convingi din experienţa ta personală, şi nu o dată sau de două ori. Datorită protecţiei CC, institutului tău şi, înainte de toate, laboratorului tău faimos, li s-au pus la dispoziţie tot felul de fonduri şi li s-au acordat numeroase privilegii fără mare bătaie de cap şi fără intervenţii. O, cât de repede se obişnuieşte omul cu pomenile celor de sus, cu bunăvoinţa curtenilor, cu milostenia boierilor. Te întrebi acum: oare aşa o fi fost întotdeauna

pe lume şi aşa o să fie mereu? Nu trebuie să alergi prea departe după exemple. Preşedintele Academiei de Ştiinţă, un faimos cercetător în domeniul nuclear, nu uita să-ţi amintească la telefon sau în discuţiile faţă-n faţă: «Andrei Andreevici, pentru Dumnezeu, nu vă restrângeţi la strictul necesar! Lucraţi cu încredere, ţara este pregătită să vă asigure toate cele necesare programului dumneavoastră. Tot ce vă trebuie – aparate de import, preparate, locuinţă pentru colaboratori, transport, pe scurt, tot ce este necesar – cereţi, nu vă jenaţi. Faceţi o muncă extrem de importantă...»

Nu prea te simţeai în apele tale auzind complimentele astea venite, chipurile, din partea întregii ţări întinse pe jumătate de lume; ţi se făcea greaţă de atâta generozitate văzând cum experimentele de interes strategic atrăgeau tot mai mulţi funcţionari care le dădeau roată ca păsările de pradă, dar tu tăceai, nu, nu te gudurai, nu aveai accese de recunoştinţă, dar nici nu te împotriveai şi nu încercai să le spui că nu e nevoie să te trateze ca pe o maşină de făcut nu ştiu ce proiect extraordinar care fermecase într-atât pe şefii cei mari. Da, trebuia să te opreşti la timp, trebuia, aşa cum ţi-ai dat seama mai târziu, să nu le dai motive să creadă că le eşti loial sută la sută... Dar ai fost ori slab, ori lipsit de principii, ori carierismul nu te-a lăsat indiferent şi te-ai repezit să te lipeşti de puternicii zilei. Oare nu tu i-ai lăsat să creadă că e de la sine înţeles să-ţi propună ţie şi nu altuia să conduci un program ştiinţific destul de ambiguu ca idee? Se numea „Reglajul sexelor în stadiul embrionar", dar, de fapt, scopul esenţial al programului era elaborarea metodei de procreare şi naştere a unor indivizi ai nimănui.

Aşa ceva nu se mai întâmplase pe lume. Tu ai devenit parte a acestui proiect, ca tâlharul care se pune de-a curmezişul drumului tăind calea naturii. Obţinerea fetuşilor-x, adică a indivizilor fără identitate – născuţi de o femeie anonimă, fecundată de părinţi anonimi –, a devenit principala misiune a laboratorului tău secret.

Termenul de „fetus-x" nu era invenţia ta, îl născociseră curatorii comunişti care administrau ştiinţa, mari maeştri în tot felul de abrevieri – a devenit în curând o parolă originală, aproape revoluţionară, căci scopul producerii fetuşilor-x în laborator era formarea omului de tip nou, a viitorului cavaler al ideologiei. Fetuşii-x trebuiau să devină revoluţionarii fără frică şi fără de prihană ai secolului XXI. Exact ăsta era scopul. Mai marii partidului vedeau în asta

o nouă modalitate de revigorare şi reparare a ideologiei comuniste, care îşi dădea duhul peste tot în lume. Şi trebuie să recunoşti că urechea ta a început să se obişnuiască destul de repede cu neologismul „fetus-x", iar sufletul – cu treaba de care te ocupai; şi ai reuşit chiar să-ţi găseşti argumente convingătoare că experimentele tale sunt ştiinţă curată, iar că rezultatele lor nu te privesc pe tine.

Stop! Nu te grăbi. Aici trebuie pus punctul pe i. Da, e clar că termenul „fetus-x" a fost propus de organele de partid care aveau în vedere dezvoltarea în continuare a programului de producţie a omului de tip nou. Dar tu din capul locului nu te-ai împotrivit, de când ţi s-au menţionat obiectivele strategice ale programului, nu te-ai dat la o parte, n-ai încercat să te delimitezi. Nu prea te simţeai jenat că te ridicau în slăvi numindu-te noul Darwin şi că programul ăsta nemaiauzit în istoria civilizaţiei era rezultatul cercetărilor tale teoretice şi practice şi al prognozelor făcute de tine. Ar fi fost cât se poate de firesc ca, atunci când ţi-au propus să fii conducătorul ştiinţific al programului de producţie a fetuşilor-x, tu să nu te fi arătat imediat de acord, să fi promis că o să te mai gândeşti, dar nu s-a întâmplat aşa, tu ai acceptat! Dar ar fi fost nimerit oare să refuzi sau ar fi fost posibil s-o faci? Căci unde-i unul nu-i putere. Poţi spune că în perioada aceea erai angajat oficial în asemenea măsură, încât era aproape exclus să refuzi categoric ceva ce venea de la atotputernicii zilei.

Şi ai avut imediat confirmarea. Exact în ziua în care ai promis să te gândeşti la propunerea preşedintelui Academiei de Ştiinţă, ai fost invitat în Staraia Ploşciad'6, la Koniuhanov Vădim Petro viei, membru în Biroul Politic şi secretarul CC al PCUS care răspundea de problemele ideologice şi de mişcarea comunistă internaţională.

Erai destul de obişnuit să te opreşti cu maşina în Staraia Ploşciad', n-o făceai foarte des, doar de câteva ori pe an, cu diverse ocazii. Şi de data asta ai oprit din viteză Volga ta neagră de director, ai privit maşinile alergând pe lângă tine şi mulţimea oamenilor trecând pe străzi. Dacă ar fi ştiut ei unde te duci şi de ce, n-ar fi fost deloc o pornire sălbatică, absurdă, dacă ţi-ar fi închis drumul făcând un lanţ viu şi ţi-ar fi făcut bucăţi maşina omorându-te cu pietre. Dumnezeu

---

6 Sediul Comitetului Central al PCUS. (N. tr.)

le-ar fi iertat cruzimea asta.

Ca întotdeauna după-amiaza, Moscova era plină de oameni, mai ales în centrul oraşului. Că îşi dădeau seama sau nu, n-ai de unde să ştii, dar la ora aceea a amiezii oamenii îşi transferau toate problemele vieţii în «prospecţiuni» de tot felul, căutau ceva, îşi făceau planuri nenumărate să cumpere câte ceva, să procure câte ceva într-un du-te-vino fără sfârşit. Dar nimănui nu-i trecea nici măcar o clipă prin minte că undeva, în apropiere, cineva pune la cale un plan care să provoace în acelaşi timp şi Natura, şi Istoria, şi pe Dumnezeu, şi pe oameni, pe toţi la un loc, după care lumea devine alta, ca şi cum ar fi recreată din nou. Iar omul care e în măsură să ducă la îndeplinire planul ăsta goneşte pe lângă ei într-o maşină luxoasă şi nimeni nu bănuieşte, şi e normal să fie aşa, că omul ăsta lucrează la un fel de plan care să facă să vină vremea când noţiuni ca familie, genealogie, moştenire genetică vor deveni arhaisme, când oricare individ va putea să fie şi început, şi sfârşit – fără să aibă nici cea mai mică idee din cine se trage şi cui i-a dat naştere. Funcţiile astea urmau să fie preluate de la familie de către Statul-Părinte...

Nu, cu siguranţă că nu ăsta era în mare programul tău personal. Aşa este, nu tu ai fost cel luminat de ideologie, ci alţii, numai că tu însuţi le-ai dat apă la moară, ştiinţa ta le-a dat apă la moară, experimentele tale le-au sugerat forţelor criminale ale statului totalitar că pot să se folosească de ele în interesul lor. Abia acum ţi-ai dat drumul la gură, după ce s-a întâmplat tot ce s-a întâmplat. Dar şi atunci intuiai vag ce concluzii practice se puteau deduce din descoperirile tale, şi totuşi, socoteai că nu te priveşte în mod direct şi încercai, de bună seamă, să nu te gândeşti la asta, să nu te frământi despicând firul în patru. Ţi s-a demonstrat însă că planul grandios există, că nici pe departe nu este vorba de o utopie, că treaba de care te ocupi tu nu mai e o joacă de-a ştiinţa a unui experimentator ţinut în braţe de autorităţi. Ai înţeles asta în timpul cât ai stat în clădirea CC-ului.

La intrarea în anticameră te-a întâmpinat, de data asta, secretarul lui Koniuhanov şi te-a condus cu liftul personal la etajul şapte, trecând de toate posturile de control. Koniuhanov te aştepta. El cu mâna lui a deschis uşile cabinetului şi te-a poftit înăuntru.

— Mă bucur să vă văd, Andrei Andreevici!

Aşa te-a salutat el voios, privindu-te cu ochii sticlind prin ochelari. (Nu era nimic fals în bunăvoinţa cu care te primise.)

— Intraţi. Nu ne vedem prea des. Haideţi să stăm puţin de vorbă, să ne deschidem sufletul. Vă aşteptam, am amânat treburile mărunte, cele de fiecare zi, lua-le-ar dracu'. Da, aveţi dreptate, ar fi bine să comunicăm mai des, Andrei Andreevici. Dar pentru toate e nevoie de timp, timp şi iarăşi timp! Intraţi!

Şi şi-a avertizat secretarul:

— Niciun fel de telefoane. Nu sunt aici pentru nimeni.

Trebuia să înţeleg că întâlnirii ăsteia i se acordă o atenţie specială. În linii mari aşa a fost.

Koniuhanov ştia cum să se poarte, ştia cum să-şi apropie interlocutorul. Era amabil, asculta îngândurat, îşi măsura vorbele. Era îmbrăcat bine: costum sobru, cravată asortată, încălţăminte bună. Se pare că nu mânca şi nici nu bea prea mult, îşi menţinea forma. Ochelarii neobişnuit de transparenţi se potriveau foarte bine cu faţa lui prelungă de ascet. «Dacă i-ai lipi o barbă de ţap, l-ar putea juca pe Dzerjinski!» ţi-a trecut prin cap, nu ştiai nici tu de ce.

Circula zvonul că secretarul ăsta din CC nu-i prea rău, mulţi îl vorbeau de bine, spuneau că e deschis la minte. Era unul dintre cei mai tineri printre membrii Biroului Politic, avea sub cincizeci de ani şi era socotit un om cu mare capacitate de muncă. Făcuse carieră în diplomaţie, destul de bine gândită şi îndreptată spre scopuri clare, spre ţări care aveau prioritate pentru noi din punct de vedere politic: a fost consilier, apoi ambasador în Coreea de Nord, Vietnam, Cuba şi China, succesele lui au fost foarte apreciate şi de acolo, din linia de foc, a fost avansat pe drept, pentru meritele lui, asta a fost şi opinia generală. Apoi, cu foarte puţin timp înainte de plecarea lui la Olimpul lumii ca reprezentant permanent la ONU, Koniuhanov a fost brusc avansat, pe linie de partid, la cel mai înalt nivel şi de atunci conduce activitatea ideologică şi politică în cadrul mişcărilor comuniste internaţionale.

Iată ce ştiai despre Koniuhanov, şi uite că s-a ivit ocazia să-l vezi şi dintr-o altă perspectivă.

După frazele generale, acesta a început conversaţia cu o remarcă:

— Andrei Andreevici, o iau mai pe departe. Sper să înţelegeţi cum stau lucrurile dacă o să vă spun că istoria omenirii se înfăptuieşte într-o clipă, poate e prea mult să spun într-o clipă minunată, aşa cum se obişnuieşte în astfel de cazuri, deci se înfăptuieşte în secunda în

care, să zicem, cuiva i-a trecut prin minte ca fulgerul o idee. E un lucru ştiut în viaţă mai totul se dezvoltă evolutiv până la un moment dat. Dar câteodată intervine brusc, ca să zic aşa, o situaţie revoluţionară, intervine o coliziune, când un gând oarecare, o idee oarecare, este într-adevăr capabilă să răstoarne dintrodată lumea. Acum a sosit tocmai clipa aceea. Dar, pentru Dumnezeu, să nu vă gândiţi că sursa acestei idei este modesta mea persoană! Sunt doar o pasăre ce zboară în aceeaşi direcţie.

— Ce fel de pasăre sunt eu în cazul ăsta? nu te-ai abţinut tu, încercând să înţelegi unde bate interlocutorul.

— Puţină răbdare. Este doar introducerea. Altfel nu ne putem apropia de esenţa chestiunii. Deci, voi continua introducerea. Am în vedere un pas istoric, cu caracter revoluţionar. În el este o scânteioară din Revoluţia Franceză, o flacără dintr-a noastră, din Revoluţia din Octombrie, asta-i părerea mea. Este rezultatul absolutei libertăţi de gândire, al ruperii definitive de stereotipuri, dar este tocmai ce avea în vedere şi Platon – influenţa ideii asupra materiei şi transformarea materiei într-un ideal social-politic. Înţeleg, Andrei Andreevici, poate că acum sunteţi total nedumerit, poate că vă întrebaţi de ce vă spun toate astea, ce fel de lecţie mai e şi asta? Dar, scuzaţi-mă, problema are legătură directă cu dumneavoastră, cu ştiinţa dumneavoastră. Da, da! Nu vă miraţi!

Stăteai cu el la masa enormă, destinată şedinţelor în grup. Secretara a adus ceai în pahare fine, aşezate în suporturi decorate cu desene complicate. Înţelegeai că erai invitat acolo pentru o problemă foarte importantă, deosebit de importantă, altfel de ce toate astea, pentru ce o asemenea introducere prolixă? Şi încercai să pricepi unde a văzut Comitetul Central al partidului importanţa practică a experimentelor tale ştiinţifice, mai mult decât specifice. Şi treptat, treptat, tabloul prindea contur uimindu-te prin dimensiunile lui, făcându-te să-ţi ciuleşti urechile şi captivându-te prin îndrăzneala aproape grosolană cu care îi erau conturate detaliile.

— Deci iată, Andrei Andreevici, spre ce îndrept eu, de fapt, discuţia noastră, a continuat Koniuhanov.

A strivit îngândurat mucul ţigării în scrumiera de cristal şi şi-a ridicat capul.

— Poate complic inutil lucrurile, a zâmbit el ironic. M-am obişnuit să fac tot felul de introduceri. Dar noi suntem dintre ai noştri,

Andrei Andreevici. Dintre ai noştri. Şi de aceea voi fi cât se poate de sincer şi, pe cât posibil, scurt. Este un lucru cam dificil pentru mine. Dar... Primul lucru, este pe primul plan – partidul are încredere în dumneavoastră, Andrei Andreevici. Are încredere. Şi sarcina pe care ne-o pune în faţă istoria este sarcina noastră comună. Da, înţeleg, ştiinţa şi politica sunt lucruri diferite, dar în toate şi peste tot e inevitabilă abordarea de clasă. Pe asta ne bazăm noi, marxist-leniniştii, şi în aceasta constă, fără îndoială, superioritatea noastră istorică. Iată, în cazul de faţă, descoperirile dumneavoastră, descoperiri ale biologiei manevrate de mâna omului, dacă pot să mă exprim aşa – reprezintă o incursiune până departe în natura umană, fiind, de fapt, reconstrucţia personalităţii umane, a originii ei, a locului şi rolului ei în societate, iar în continuare poate însemna şi posibilitatea reconstrucţiei întregii omeniri după matriţa celor născuţi artificial. Aşa cum se spune, începutu-i anevoie, urmarea vine de la sine. Iată încotro a pornit secolul XX!

Nu eu ar trebui să vă explic toate astea, dar în acest sens sunt întru totul de acord cu aprecierea Departamentului nostru de ştiinţă – aşa ceva n-a existat de la facerea lumii. În persoana dumneavoastră ştiinţa a atins o putere nemaivăzută. Cum se spune, cinste şi slavă dumneavoastră! Forţa asta naturală, cu neputinţă de prins spontan, a conceperii şi naşterii devine o chestiune controlabilă. Aşa a şi apărut ideea: ce-ar fi dacă am încerca s-o implementăm la scară largă? Aceasta este o revoluţie care nu are deocamdată nume, este o adevărată revoluţie în reproducerea omului ca specie! Iar dacă e aşa, dacă acest proces poate fi condus şi controlat şi reprezintă un nou factor al vieţii sociale, o nouă pârghie a istoriei, atunci, fiţi de acord – asta este deja treaba politicii. Şi aici ne întâlnim, Andrei Andreevici, deja în calitate de parteneri. Pornim de la ideea că partidul nu trebuie să stea deoparte, uite-aşa, ca un observator care îşi manifestă curiozitatea, ci, dimpotrivă, nu trebuie să piardă timpul, trebuie să fie în fruntea acestui proces, să-l îndrepte spre făgaşul corespunzător, spre scopurile şi interesele societăţii noastre, ale ideologiei noastre. Scuzaţi-mă, Andrei Andreevici, pentru Dumnezeu, sunt vorbă-lungă, e greu să mă îndrept. Dar dumneavoastră înţelegeţi ce spun. Înţelegeţi dinainte, sunteţi un om genial. Uite ce vreau să adaug. Nu trebuie să uităm, indiferent despre ce e vorba – de la descoperirile în cosmos la descoperirile în biologia experimentală –, nu avem voie să uităm

scopul nostru final, rolul nostru istoric pe plan mondial, lată ce e cel mai important. Din nefericire, există chiar şi la noi, în CC, în aparatul de stat, tendinţe revizioniste. Nu mă ascund de dumneavoastră, doar suntem de-ai noştri. Unii tovarăşi vor să trăiască uşor şi comod în socialism, izolaţi într-o ţară oarecare, uitând că trebuie să ne gândim la muncitorii din toate ţările! Trebuie să ieşim victorioşi în întrecerea cu capitalismul. Şi chiar dacă acum lozinca revoluţiei mondiale nu e susţinută cu tărie şi pe faţă, comunismul va învinge pe planetă! Acesta este scopul nostru şi trebuie să ne apropiem de el pe toate căile posibile, prin toate mijloacele. Inclusiv prin folosirea noilor realizări ale ştiinţei. Absorbit de experimentele dumneavoastră ştiinţifice, Andrei Andreevici, abia dacă realizaţi că succesele dumneavoastră, unice în biologia experimentală, prezic ceva global în planul existenţei umane. Da, da! Serios vorbesc. E ceva greu de imaginat la prima vedere – la început e în totului tot doar un embrion conceput în laborator, fetusul apărut, vasăzică, în eprubetă. Dar problema e că omul care se naşte ca rezultat al acestui fapt – să-i zicem fetus-x – este o persoană anonimă, a nimănui, un individ obţinut în mod artificial, aşa înţeleg eu treaba. De ce încerc să vă explic ce ştiţi foarte bine? Ideea e că pentru dumneavoastră este doar obiectul experimentelor captivante de laborator, iar pentru noi «fetus-x» este un nou tip de om. Şi, după prognozele noastre, acestui tip de om îi revine sarcina de a răsturna lumea veche ca să scape clasa muncitoare de ea! Acesta este esenţialul. Tocmai el, fetusul-x, poate deveni în timp personajul activ, cel mai important, în procesul istoriei!

Poate să vă pară că vorbesc cu un entuziasm prea mare despre acest fenomen. Nu pot altfel. Şi iată de ce. Pentru că fenomenul fetuşilor-x promite uimitor de multe în plan politic. Va fi acea forţă de pătrundere care, spre deosebire de noi, va lupta fără frică, fără îndoieli şi fără a privi înapoi pentru victoria comunismului în toată lumea. Familia şi alte relaţii de rudenie vor fi aruncate la lada de gunoi a istoriei tocmai de către fetuşii-x, pentru că sunt instituţii arhaice ale lumii vechi, ale oprimării. Posesori ai unei nemaiîntâlnite libertăţi a personalităţii şi a spiritului, fetuşii-x vor deschide calea spre o nouă eră a omenirii, de mult prezisă de învăţătura noastră revoluţionară. În perspectivă, fetusul-x nu este doar lichidatorul vechiului, al lucrurilor celor depăşite, ci şi creatorul lumii noi. Nu mă îndoiesc că printre fetuşii-x, oamenii mari, geniile vor apărea mult mai des decât în epoca

învechită, care şi-a trăit traiul. Înţelegeţi şi dumneavoastră – este vorba de o eliberare deplină de legăturile şi rutina familiei, de alte griji. Copiii se produc artificial, fără identitate, şi se educă în mod corespunzător. Apropo, unii tovarăşi din departament propun să-i numim pe cei născuţi anonim «bastarzi» – aşa cum sunt denumite exemplarele de rasă nobilă, de origine necunoscută, dar mie mi se pare că «fetus-x» este mai bine, mai exact.

Deocamdată teoretizăm, discutăm despre tema ce ne interesează, prognozăm ce aduce cu el acest fenomen nemaipomenit al omului nou, dar este necesar să prognozăm. Nu putem sta fără să facem nimic atunci când civilizaţia contemporană aduce, unele după altele, valuri şi evenimente şi alte probleme. Istoria nu ne-ar ierta. Şi mai vreau să vă spun referitor la acest lucru că viitorul va depinde în mare măsură de cei care vor putea dobândi întâietatea în lupta globală. Victorios va fi acela care va deschide larg uşile societăţii oamenilor noi, fetuşilor-x, a căror superioritate evidentă constă în faptul că aceste fiinţe născute anonim vor fi cu totul libere de familie, de toate legăturile posibile de rudenie şi de clan, de legăturile patriarhale şi de orice altă natură, şi va avea drept consecinţă izbăvirea de povara de secole a eticii învechite. Sub aspect politic, este un câştig incalculabil. Fetuşii-x vor deveni etalonul colectivismului şi internaţionalismului. Ei vor deveni o putere percutantă a comunismului internaţional şi tocmai ei vor da lovitura politică decisivă Occidentului!

Toate acestea, aşa cum înţelegeţi dumneavoastră şi singur, sunt văzute în perspectivă, însă concepţia generală trebuie să fie prelucrată şi trebuie să fie tradusă în fapte. Iar partidul este foarte interesat ca un om de ştiinţă ca dumneavoastră, Andrei Andreevici, să ne împărtăşească poziţia în această problemă. Iată care este, de fapt, sensul întâlnirii noastre. Şi cred că vom găsi un limbaj comun. Căci practic de dumneavoastră depinde principalul, dumneavoastră sunteţi creatorul tehnologiei de producere a fetuşilor-x. Iar noi ne implicăm în măsura în care putem, depinde de situaţie: ideologia este vântul care suflă în pânze, vântul puternic al mişcării, dar nu pânzele... Nu-i aşa? Apropo, şi organele competente manifestă un interes sporit pentru munca dumneavoastră, au câteva propuneri concrete în acest sens.

Discuţia s-a prelungit mult. Uimit de cele auzite din gura secretarului CC, am încercat să ţin în mine ce mă frământa şi mă

chinuia în clipa aceea. Nu mai consemnez aici observaţiile şi replicile mele pe parcursul discuţiei, nu sunt atât de edificatoare, căci nu conţin nimic care să se fi deosebit de poziţia CC sau, să zicem, care să contrazică părerea lui Koniuhanov. În cel mai bun caz, spusele mele pot fi privite ca îndoieli îngrijorate ale unui interlocutor.

Atunci despre ce este vorba? De ce îmi amintesc acum cu groază de discuţia asta?! Şi acum, în cosmos fiind, consemnez exclamaţiile mele de atunci: ce se punea la cale, ce le copsese mintea să facă cu fetuşii ăştia, ce le pregăteau oare?! încerc să redau întocmai cum a decurs întâlnirea aceea de pomină, să prezint totul aşa cum a fost şi, în ce mă priveşte, încerc să mă prezint aşa cum arătam în momentul acela. Comportamentul meu, se-nţelege, nu-mi face cinste. Dar atunci, aflat în clădirea din Staraia Ploşciad', mă îndoiesc că puteam să mă comport altfel, deşi asta nu este o justificare, doar nu arăt a erou şi nici nu vreau să fiu erou. Spun însă cinstit că mă îndoiesc că m-aş fi putut comporta altfel fără să risc ca în viitor să fiu păgubit de multe, să fiu îndepărtat treptat de la cercetările mele, pe care vor pune mâna colaboratorii mei, credincioşi scutieri ai partidului erau câţi vrei la Academia de Ştiinţe. Pierderea postului de conducere şi a influenţei se transforma adesea într-o catastrofă şi, mai grav decât atât, îţi pierdeai poziţia câştigată în mediul ştiinţific. Da, în mine se ascundea conformistul clasic, slujitorul puterii. Aşa arătau atunci intelectualii în marea lor majoritate, orice ar declara ei acum, post-factum.

Şi mai aveam o problemă strict personală, dar nu mai puţin importantă, care mă împiedica... Ştiu că asta nu este o justificare, totuşi... Aşa cum pancreasul nu are astâmpăr şi eliberează mereu fermenţi în organism, aşa şi pe mine mă punea pe jăratic, tiranizându-mă mereu, gândul bolnăvicios la ce crede Koniuhanov, în timp ce vorbeşte, despre originea mea necunoscută. Gândul ăsta nu mă lăsa să mă port normal. Simţea el oare asta, sau nu simţea, vrăjit cum era de ideile şi deducţiile lui, oare uitase pur şi simplu, îi scăpase din vedere cine sunt eu, care este originea mea, sau, dimpotrivă, exploata cu bună ştiinţă faptul ăsta din biografia mea biografia unui copil abandonat, descoperit cândva, învelit într-o bucată de sac, pe pridvorul casei de copii din Ruza? Eu chiar eram fetusul-x, chiar şi aşa, născut natural, eram exact la fel, de origine necunoscută, intransigent, imperturbabil, dacă nu chiar nemilos, în faptele mele, având faima de specialist rigid şi dur în treaba pe care o făceam, un om care nu-şi

irosea talentul şi timpul decât pentru activităţi bine ţintite. Tocmai lucrul ăsta le convenea ideologilor de partid, exact aşa îşi doreau ei să vadă noii fetuşi. Eram făcut după chipul şi asemănarea lor, aşa voise soarta. Deşi n-o spuneau pe şleau, eu eram, vrând-nevrând, un exemplu viu, un fel de prototip... îmi dădeam prea bine seama... Probabil că aşa se explică senzaţia ciudată ce a pus stăpânire pe mine în ziua aceea, într-unul dintre cele mai importante cabinete din Staraia Ploşciad'.

Eram destul de nesigur – ezitant, confuz, oscilant: sufletul îmi era prins în capcană. Simţeam că între pereţii cabinetului se pune la cale un complot cu concursul meu. Care este graniţa între experimentele ştiinţifice şi crimă, cine ar putea să-mi arate hotarul ăsta nesigur?! Simţeam cum mi se furişează în suflet îndoiala: dar dacă e un complot împotriva principiilor care există de când lumea şi pe care se sprijină omenirea, pentru care a suferit un şir lung de generaţii, chiar dacă adesea au dus o viaţă cumplită şi fără sens? Măcar era o viaţă de neclintit, aceeaşi din neam în neam, oamenii năzuiau să se desăvârşească, sperând într-o minune care să le împlinească utopiile pornind chiar de la năzuinţele strămoşilor, crezând mereu că, dacă ei nu reuşesc, atunci măcar copiii lor, nepoţii lor vor avea parte de fericire... Fetuşii-x urmau să oprească în loc roata istoriei, urmau să pună capăt Paternităţii, Maternităţii, să pună capăt experienţei transmise din generaţie în generaţie... Aşa ceva nu prevăzuse nimeni, era ceva de neconceput: se întâmpla a doua oară, acum erau izgoniţi din lume Tatăl şi Mama, urmându-i pe Adam şi Eva, şi totul se făcea pe ascuns, fără bubuit de tunete venite din cerul înfuriat, fără blesteme care să lase urme adânci. Erau izgoniţi într-un mod destul de banal – prin suprimarea responsabilităţilor părinteşti, erau izgoniţi în mod perfid, încetul cu încetul – prin manipularea embrionilor, erau izgoniţi în neant... Şi în toată povestea asta figuram, vrând-nevrând, şi eu, îmbrăcat în mantia personajului principal, eram prigonitorul şi călăul nevăzut al Tatălui şi al Mamei...

Dar în acelaşi timp îmi dădeam seama că o să joc un rol de primă mână, că o să fiu un om cu greutate, că în conjunctura dată locul meu sub soare o să fie unul important. Mai-marii lumii ăsteia aveau nevoie de mine ca de înfăptuitorul unei acţiuni grandioase.

Culegeam din plin roadele situaţiei mele de copil abandonat. Poate că aşa îmi era mie sortit, să joc după un scenariu gândit diabolic

– parcă mă împinsese cineva în mod intenţionat să mă răzbun pe lumea asta într-un mod atât de aiuritor, că părea neverosimil eu, un fetus-x din naştere, am fost chemat să produc, conform tehnologiei elaborate de mine, generaţia fetuşilor-x, născuţi din părinţi necunoscuţi. Şi cuiva îi convenea de minune concursul ăsta de împrejurări – m-am sucit, m-am învârtit şi am nimerit la ţanc în cotitura asta a istoriei...

Luându-şi rămas-bun la uşă, Koniuhanov a spus:

— Andrei Andreevici, nu ştiu cum v-aţi simţit dumneavoastră, mie însă întâlnirea noastră mi-a făcut o deosebită plăcere...

I-am răspuns cu aceeaşi amabilitate. Şi brusc el a continuat discuţia.

— Un moment, Andrei Andreevici, aş vrea să vă explic ceva. Mă-nţelegeţi, nu-i aşa? Tovarăşii de la organe... o să vi se adreseze cu privire la...

N-a spus până la capăt şi a continuat:

— Au şi ei de făcut propunerile lor, să vă sprijine în misiunea dumneavoastră. Astea sunt însă probleme tehnice, de ordin organizatoric, nu vă faceţi griji. Fiindcă tot veni vorba, să ştiţi că ei au calculat şi au gândit totul aşa cum fac întotdeauna, au făcut-o şi în cazul ăsta, aş spune că în cunoştinţă de cauză...

Ca să spun sincer, o asemenea veste m-a neliniştit puţin:

— Vădim Petrovici, m-am adresat eu lui Koniuhanov. Dacă tot aţi amintit de lucrul ăsta, pentru care vă sunt recunoscător, n-ar fi mai bine să aud de la dumneavoastră personal care va fi sprijinul tovarăşilor de care aţi vorbit? Ca să fiu pregătit pentru contactele respective.

— Cu plăcere, a zâmbit înţelegător Koniuhanov. Andrei Andreevici, sunt gata să vă împărtăşesc câte ceva şi cred că aşa e corect. Sunt de acord. Am informaţia de la departamentul nostru. Iar restul îl veţi afla direct, chiar în procesul muncii.

Ceea ce am auzit pe urmă părea destul de raţional din punct de vedere strict profesional. Tovarăşii ştiau ce voiau şi gândiseră totul, prevăzuseră totul.

Meditam la toate astea în maşină. Privind din nou la străzile aglomerate ale Moscovei, mi-am amintit detaliile convorbirii cu Koniuhanov. Eram consternat gândindu-mă cum s-a transformat, cât ai bate din palme, munca mea de laborator într-un program uriaş, strict

secret, de importanţă strategică.

Conform proiectului pus la punct de organele competente, obţinerea fetuşilor-x era planificată să aibă loc în două etape. Prima – incubaţia embrionului – era încredinţată în întregime institutului meu, răspunderea era a mea în totalitate, pentru asta primeam mijloacele tehnice necesare. Treaba cea mai complicată în etapa asta era implantarea fătului, conceput în laborator, în uterul-incubator al femeii ce îşi oferea organismul pentru a purta embrionul implantat, adică pentru o sarcină obişnuită de nouă luni. După naştere începea etapa a doua – de alăptare. Această parte a programului nu ne mai privea, creşterea şi educarea fetuşilor-x era responsabilitatea internatelor speciale. Cam în felul ăsta vedeau organele de partid şi de stat, în linii mari, «industria» fetuşilor-x.

Probleme? Apăreau şi aici probleme specifice, ca oriunde în altă parte. Oricât ar părea de paradoxal, punctul vulnerabil al tehnologiei n-a fost nici transplantul fătului în uterul femeii donatoare, nici dezvoltarea lui în uter, ci factorii subiectivi, de natură etică şi morală, psihologia acestor femei numite incubatoare. Conceput artificial în laborator, fetusul-x nu avea, din punct de vedere genetic, nicio legătură cu femeia-incubator. Nu mai are rost să menţionez că nu orice femeie era de acord să «închirieze», să dea în «arendă» pântecele ei pentru o maternitate fictivă. În jurul acestei probleme putea să iasă uşor un scandal public. Ce s-ar întâmpla atunci? S-ar isca zarvă mare dincolo de graniţe, ar ajunge până la ONU şi la alte organizaţii umanitare care abia aşteaptă un eveniment cu răsunet ca ăsta!... Aici a fost meritul KGB-lui nostru atoateştiutor, al clarvăzătorului şi ingeniosului nostru KGB, scris mare, cu trei majuscule. Atunci când, conducându-mă spre ieşire, Koniuhanov mi-a prezentat cum a gândit securitatea organizarea trebii ăsteia, mi-am dat seama, ca pasărea nimerită în peşteră, că nu există decât o singură cale de ieşire, mi-am dat seama că laboratorul nostru, institutul nostru şi chiar eu personal eram supravegheaţi atent de mult timp de organele de securitate – atât de bine înţeleseseră ele care e miezul problemei. Lucrătorii KGB au dispus să se pună în aplicare metoda lor proprie, contribuind decisiv la rezolvarea problemei. S-au dispus următoarele: să se recruteze în cel mai mare secret femeile-incubator din rândul acelora care fuseseră condamnate şi îşi executau pedeapsa. Iar din acestea erau întotdeauna mai mult decât suficiente. Zeci şi sute de mii de puşcăriaşe cu

condamnări de toate felurile pentru infracţiuni de toate felurile umpleau coloniile de muncă şi aşezările anume destinate lor. În sensul ăsta, puteai alege un număr nelimitat de femei-incubator. Mi s-a cerut acordul. Am promis să mă gândesc la soluţia asta.

Mai târziu, când am cunoscut toate detaliile soluţiilor propuse de organele de securitate, m-a şocat iarăşi cât de bine ştiau ele mersul treburilor şi cu ce precizie puneau în aplicare măsurile propuse. Femeile-incubator trebuiau recrutate dintre puşcăriaşele condamnate pe termen lung, de la 10 la 25 de ani, cu privare de libertate. După ce era examinată medical conform indicaţiilor, condamnatei i se propunea rolul de incubator în următoarele condiţii: a) naşterea unui fetus-x îi reducea termenul detenţiei la jumătate, naşterea unui al doilea fetus-x îi dădea dreptul să fie eliberată; b) condamnata-incubator era obligată să alăpteze fătul până la vârsta de trei luni, apoi trebuia să consimtă necondiţionat să-l predea statului, care urma să se ocupe de educaţia lui; c) după terminarea perioadei postnatale, condamnata era transferată în lagăr sau într-o aşezare aflată foarte departe; d) condamnata dădea o declaraţie în care se angaja să păstreze tăcerea privind rolul ei, locul unde s-a aflat şi personalul care i-a acordat asistenţă; în cazul încălcării angajamentului semnat, femeia urma să sufere o nouă condamnare.

Aşa arăta în linii mari proiectul organelor de securitate. Am întors problema pe toate feţele. Nu pot spune că eram încântat de proiect, dar nu vedeam altă soluţie. Mi-am dat acordul.

Am vorbit cu unul dintre cei care lucrau la securitate. Venise la institut să discute cu mine. Un om destul de «înţelept». Atunci când mi-am exprimat îndoiala cu privire la moralitatea recrutării femeilor-incubator dintre condamnate, mi-a răspuns că deocamdată nu există alte variante, iar cu timpul nu va mai fi nevoie de serviciile lor serviciile femeilor-incubator vor fi plătite aşa cum sunt plătite, să spunem, serviciile prostituatelor. Şi probabil că aducerea pe lume a copiilor fără identitate va deveni o profesie, foarte profitabilă de altfel, pentru o anumită categorie de femei.

Am discutat cu cărţile pe masă, fără ascunzişuri, fără niciun fel de convenienţe. El a susţinut că vor veni vremurile când nu doar incubaţia va fi legală, ci, mai mult decât atât, naşterea copiilor va fi folosită cu precădere. Şi că noţiuni ca «mamă», «tată» vor deveni legendă sau vor avea o importanţă relativă.

Planul organelor de securitate lăsa, în felul ăsta, să iasă tot mai mult la lumină partea lui cea mai întunecată, intenţiile lor care băteau foarte departe – descopeream pas cu pas cât sunt de interesate să controleze producţia omului de tip nou, care să nu aibă niciun fel de rădăcini. Îşi propuneau ca, în timp, să aplice planul ăsta pe scară largă. Prevăzuseră ca treptat naşterea copiilor fără identitate de către profesioniste şi educarea lor organizată de stat în internate să devină o regulă, pentru ca, eliberată de necesitatea de a naşte copii, populaţia să se poată dedica în întregime muncii productive şi altor sarcini urgente, de mare actualitate, şi, mai presus de toate, cauzei revoluţiei mondiale a cărei înfăptuire era inevitabilă – comuniştii nu aveau de gând să renunţe cu niciun chip la obiectivul ăsta. Fetuşii-x trebuiau să pună punct istoriei lumii ăsteia, numărătoarea anilor trebuia să înceapă din nou...

Nu-şi alegea cuvintele interlocutorul meu: «Fetuşii-x o să pună punct definitiv istoriei de până acum, trebuia de mult să se întâmple. Toată gălăgia cu lupta pentru pace în toată lumea şi alte frumuseţi din astea care sună bine sunt doar flecăreală sentimentală. Dacă o să fie nevoie de cineva care să ia o decizie privind atacul nuclear, atunci fetusul-x o să fie acela. Nu are ce pierde, nu e legat cu nimic de nimeni, nu are identitate, Patria lui e Sistemul care i-a dat viaţă în eprubetă. Şi n-o să-i tremure mâna când o să trebuiască să apese pe buton. Asta-i toată treaba – cine e primul, cine creşte fetusul-x care o să declanşeze primul atacul nuclear!»

La scurt timp după asta ne-au pus la dispoziţie ca bază pentru cercetare ştiinţifică un sanatoriu nu prea mare care aparţinuse înainte sindicatelor şi care se afla în pădurile din apropierea Moscovei. Jumătate din an a trecut cu reconstrucţia şi utilarea cabinetelor, a saloanelor, a încăperilor pentru pază şi pentru alte servicii.

Nu mă grăbeam prea tare. Dar a venit şi momentul când a trebuit să mă apuc de treabă. O spun de la început, nu prea aveam inima uşoară şi poate din cauza asta mă interesa prea puţin identitatea candidatelor la incubaţie, nu mai mult decât ce era relatat despre ele în actele însoţitoare. Mă purtam cu ele strict formal, vorbeam sec, laconic. Le aduceau la clinică pe rând, câte una, pe fiecare la ora stabilită, într-o maşină închisă, îmbrăcate în haine civile. Toate erau pentru mine la fel – obiecte-incubator în care urmau să fie implantaţi embrionii. Mă

adresam cu o formulă impersonală: «Bună ziua, femeie. Cum te simţi, femeie? Atenţie, femeie, trebuie să te consult, nu te mişca». Atât şi nimic mai mult. Tot aşa s-a stabilit şi pentru mine o formulă de adresare profesor. Nimic în plus, nimic de altă natură, toate femeile erau importante doar ca utere închiriate. Nu le ţineam minte chipurile, pentru că nu era necesar.

Una singură a fost excepţia de la regulă... Dar despre asta mai târziu... Mai târziu, poate...

Uite că ai ajuns la Ţărm, iar mai departe e o altă Apă...

Te frămânţi, cauţi orice pretext ca să-ţi muţi gândul în altă parte, să nu-ţi aminteşti tot ce s-a întâmplat. Ei şi ce-i cu asta? Oare nu te convingi de fiecare dată cât de stupid şi de inutil este să încerci să fugi de tine însuţi? De murit poţi muri, dar nu poţi fugi de tine însuţi. În sensul ăsta, fiind muritor, omul este veşnic.

O, Doamne, de ce te chinuieşti să explici ce nu poate fi explicat, de ce dai năvală în bezna sufletului tău ca să povesteşti despre ceva ce nu-i stă cuvântului în putere, mai cu seamă cuvântului tău?!

Doar credeai despre tine că eşti o personalitate extraordinar de puternică şi ţi se părea ciudat să nu te poţi stăpâni şi să-ţi dai drumul atunci când chiar ar fi trebuit s-o faci din considerente de ordin superior, ţinând seama de utilitatea şi oportunitatea lor. Atunci însă n-ai putut să fugi de tine... Nimic nu prevestea acel ceva de care te-ai izbit aşa cum o cometă se izbeşte în zbor de altă cometă. Căci toate şi-au urmat cursul lor.

S-a întâmplat în primăvara anului următor, când primul grup de femei condamnate aveau deja implantaţi în uter embrionii. Ea se afla sub supraveghere medicală.

Au adus-o în ziua aceea la control aşa cum le aduceau pe toate, însoţite de «felcer» – aşa îi spuneam celui care asigura paza femeilor, denumirea era total ieşită din uz. Când asistentul şi sora au adus-o în cabinetul meu la control, mă uitam în fugă peste datele analizelor ei preliminare. Totul era în regulă – starea fizică generală, datele ginecologice, doar asta mă interesa – cât de aptă era pacienta să poarte fătul implantat, restul era sarcina serviciilor speciale, de asta se îngrijeau ele. În sensul ăsta lucrurile erau stabilite cât se poate de clar, dacă nu chiar fără cusur, nu avea cum să apară vreo problemă. Şi de unde să apară? În închisori şi în lagăre alegerea candidatelor la incubaţie o făceau oamenii calificaţi, ei erau aceia care le cercetau dacă

servesc sau nu scopului bine stabilit dinainte; femeile care îşi dăduseră acordul să poarte fătul erau mai interesate decât toţi să nu li se întâmple ceva, să nu cumva să piardă oportunitatea asta incredibilă care le permitea să-şi scurteze durata pedepsei: puteau să scape de mulţi ani de detenţie dacă purtau şi năşteau copilul! Aşa ceva nici măcar în somn nu visa nimeni! Firește că apăreau la clinică tremurând de frică şi speranţă, implorând cerul ca nimic să nu le ia lumina care abia licărea pe drumul lor cumplit. Căci se putea întâmpla şi aşa ceva – să fie alese şi să fie respinse în ultima etapă a expertizei clinice: inapte pentru incubaţie. Aveau emoţii femeile, era firesc.

Au adus-o pe deţinută în cabinet şi au lăsat-o să se aşeze pe scaunul de lângă uşă. Răspunzând scurt la salutul ei monosilabic, m-am uitat iar prin dosarul ei – la numărul ei şi la indexul locului de detenţie, m-am uitat încă o dată la numele de familie, pe care l-am uitat imediat, mi se pare că se numea Lopatina. De obicei nu le reţineam numele de familie – fie erau prea complicate, fie prea simple. Dar prenumele pacientei mi s-a părut straniu – Runa, ce nume, e ceva runic în el, am zâmbit eu ironic şi am ridicat capul. Primul lucru care îţi sărea în ochi era că femeia purta ochelari. Deci apăruse printre femeile-incubator şi una cu ochelari. Avea un chip inteligent, m-am gândit că, probabil, trebuie să-i fie greu în «zonă», se ştie că acolo se înjură ca-n codru, că sunt încăierări, păruieli şi multe altele... Arăta destul de bine, cu siguranţă în libertate arătase şi mai bine, probabil că fusese chiar frumoasă. Dar uite că are o altfel de privire, nu aşa cum ar fi potrivit să aibă în situaţia ei nici priviri vinovate pe furiș, nicio urmă de solicitudine. De după ochelari, ochii căprui exprimau doar o curiozitate reţinută. Îţi puteai imagina că în libertate se îngrijise, îşi pensase sprâncenele, îşi vopsise genele, se aranjase în faţa oglinzii... Dar numai după înfăţişare puteai spune aşa ceva, căci altfel avea la activ o infracţiune serioasă, n-o condamnaseră ei fără rost la zece ani, nu degeaba stătea ea la puşcărie... Şi uite că acum s-a decis să nască un fetus-x ca să-şi reducă durata pedepsei.

— Uite ce e, femeie, am spus eu. Dumneata trebuie să faci analizele încă o dată, a doua oară. Atunci o să fie clar ce facem mai departe.

Ea tăcea.

— Ai ceva nemulţumiri?

— La ce vă referiţi? a spus ea.

— La starea de sănătate. La nimic altceva.

— Nu, deocamdată nu.

— Trebuie să urmezi întocmai instrucţiunile din perioada de pregătire. O să ţi se spună ce să faci. Dacă totul o să fie în regulă, implantarea o să aibă loc la începutul săptămânii viitoare, marţi sau miercuri, nu mai devreme. Aşa că trebuie să aştepţi.

— Eu nu mă grăbesc. Nu mă neliniştesc deloc toate astea.

Răspunsul ei îndrăzneţ m-a uimit. Nu se mai întâmplase aşa ceva. Studiind-o pe ochelaristă mai atent, m-am ridicat de la masă şi m-am apropiat de ea. S-a ridicat şi ea. Ca să-i piară cheful să vorbească cu mine aşa, i-am spus pe un ton aspru:

— Dacă nu te grăbeşti şi, mai ales, dacă nu eşti neliniştită deloc, are atunci vreun rost să îndrugi verzi şi uscate? Cu ce intenţii ai pornit încoace, ştiai unde şi pentru ce vii?

— Ştiam. Sigur că ştiam.

— Şi? Pe tine te întreb, femeie. De ce ai venit aici?

— De ce? Ca să vă văd, profesore, şi să mă conving că toate astea nu sunt poveşti de adormit copiii!

— Doar pentru asta?

— Doar pentru asta, credeţi-mă. Ca să vă văd şi să vă spun tot adevărul în faţă.

— Uită-te la ea! mi-a ieşit din gură fără să vreau. Şi am adăugat scurt şi sever: Ţi-ai dat acordul în scris?

— Da, l-am dat.

— Înţelegi că purtarea ta o să fie socotită o încălcare a angajamentului luat şi o să te alegi cu un nou termen?

— Înţeleg.

— Te arde să capeţi un nou termen?

— Mă arde să discut cu dumneavoastră. Discuţia este necesară pentru dumneavoastră.

— Pentru mine? Cum adică, avem de rezolvat împreună ceva probleme?

— Avem. Oamenii se vor înmulţi aşa cum au lăsat natura şi Dumnezeu, sau diavolul şi-a băgat coada?

Am tăcut de parcă m-am lovit în goană de un perete. Apoi am spus, abia stăpânindu-mi furia:

— Sunt un om cu scaun la cap, madam. Trebuie să ne despărţim. Păcat că n-o să-ţi scurtezi termenul, ba, dimpotrivă, o să ţi-l

prelungeşti. Vina o porţi tu.

— Am spus ce am avut de spus.

— Nu-ţi asumi o sarcină cam prea mare? Nu cumva simţul măsurii îţi joacă o festă?

— Sunt o deţinută, Andrei Andreevici.

Mi-a pronunţat prenumele şi patronimul, nu mă aşteptam la una ca asta, şi ce auzeam spus mecanic de sute de ori pe zi în gura ei suna ciudat.

— Sunt o deţinută şi atât, a repetat ea. Am ştiut de ce vin. Şi am obţinut ce am vrut. Am considerat că asta este datoria mea. Şi mi-am îndeplinit-o cum am putut. Poate că discuţia o să trezească ceva în dumneavoastră, o să vă pună pe gânduri. Asta e tot.

— Să nu-mi dai tu lecţii de morală!

Am spus asta ieşindu-mi din fire şi dându-mi prea bine seama că se întâmplă cu mine ceva neaşteptat, dar pe care nu am cum să-l evit în munca mea cu femeile-incubator.

— În locul tău o să găsim zeci de femei!

— Asta e cel mai cumplit lucru, a spus ea. O să le aveţi pe conştiinţă. O să vă stea pe conştiinţă tot ce faceţi.

— Sunt conştiinţe fel şi chip! i-am tăiat-o eu.

— Aud asta pentru prima oară.

— Să lăsăm disputa filosofică în seama celor care au vreme de aşa ceva. Nu te-au adus aici pentru asta. Pleacă. Nu mai avem ce discuta.

Am apăsat pe buton. Au venit s-o ia.

— Rămas-bun, a spus ea plecând.

Nu i-am răspuns.

Uşa s-a închis cu zgomot. M-am întors la birou. Aveam alte treburi, alte griji.

Dar întâmplarea asta supărătoare nu-mi ieşea din cap. Ar fi trebuit să dau dispoziţie să fie trimisă înapoi «căutătoarea de adevăr», acolo de unde a venit, de undeva, pare-se, de lângă Kostroma, să se ducă într-ale ei şi să creadă ce vrea despre ea. Am amânat-o însă pentru mai târziu. Îmi aminteam de ea în timp ce eram ocupat cu alte treburi, cu telefoane, cu discuţii de tot felul, nu încercam s-o uit, dar nici nu povesteam nimănui, nici unuia dintre colegi, nici măcar celor cu care eram destul de apropiat, despre întâmplarea care mă dăduse peste cap şi continua să-mi roadă sufletul.

Ciudat mă mai simţeam, foarte ciudat, nu mă mai recunoşteam. Am hotărât, nici eu nu ştiu de ce, să mă informez mai bine în legătură cu cazul ei. De unde a apărut ea? Cine este de fapt? Pentru ce e condamnată? În baza cărui articol? Şi cei neîntregi la minte aveau loc în închisori. Ce-i cu femeia asta nestăpânită?! Ce vânt a adus-o, ce disperare a mânat-o, ce gânduri şi cuvinte nerostite îi umpleau sufletul, câte ar mai putea îndruga dacă aş lăsa-o să-şi dea frâu liber şi să dea o palmă şi mai dureroasă conştiinţei mele, să mă apese şi mai tare, să mă vadă cum mă târăsc pe urma însângerată a suferinţei?

Cei care pretind că au conştiinţă pot să nu aibă nimic altceva decât un punct de vedere categoric, să-l susţină până-n pânzele albe, să se simtă puternici şi să atace tocmai pentru că se ştiu tari pe poziţie. Conştiinţa are totuşi nevoie mai întâi de toate de libertatea venită dinăuntru, căci altfel ea este cumpărată şi vândută ca vechiturile la bazar. Şi, în general, ce este mai banal pe lumea asta decât noţiunea de conştiinţă? Şi deţinuta asta a apărut aici ca să descopere America! Tocmai ea s-a găsit să-mi vorbească despre conştiinţă – ea, criminala, infractoarea de drept comun!

Dar, tot frământându-mă aşa, am început să mă dispreţuiesc pe mine. Ce te tot justifici, în faţa cui şi pentru ce?! Ai fost slab. Şi de ce te gândeşti tot timpul la ea?...

Am deschis din nou dosarul ei. Lopatina Runa Fedulovna, judecată conform articolului 158 pentru păstrarea şi răspândirea materialelor antisovietice... Ah, atunci e limpede, nu ţi-a fost clar de la bun început ce fel de pasăre e după cum cântă?! Cum de nu, ăştia n-au astâmpăr niciodată, trebuie să iasă neapărat la rampă, să protesteze ca să atragă atenţia asupra lor, a găsit şi de data asta cum să se strecoare şi să iasă în faţă... Nu e căsătorită, e divorţată. Cine s-ar încumeta să-şi ducă traiul alături de o ticăloasă ca asta? Nu mă mai surprinde nimic.

Apoi am fost prins cu alte treburi, am rămas după orele de serviciu ca să nu iau cu mine hârtiile păstrate în seifuri. Am citit totul despre Runa Lopatina. Şi, în concluzie, cu ce am rămas? Că este, desigur, o femeie originală, că are o anumită concepţie despre viaţă; că, de regulă, asemenea persoane apar oricând în cercurile cu vederi radicale, că fac opoziţie spirituală, politică, împotriva puterii de stat. Printre aceştia sunt tot felul de oameni. Şi din aceia care se cred Mesia şi sunt gata să-i sacrifice, de dragul unei idei, pe toţi cei care îi vor urma... Dar ce legătură are Runa cu asta? Judecând după toate datele,

ea este o idealistă pe cont propriu. Dar, de fapt, cine să ştie cum e? Cum pot s-o judec, dacă am văzut-o o singură dată şi am auzit-o spunând doar câteva cuvinte? Da, desigur, este un om care are o soartă nu uşoară, nici pe departe aşa ceva, a fost mai întâi profesoară, pe urmă s-a ocupat de filme documentare – scria scenarii despre şcoala sovietică. La noi şcoala a avut întotdeauna serioase probleme sociale.

Mi-am amintit brusc de neuitata Vava, Valeria Valentinovna, dacă ar şti ea cu ce se ocupă acum elevul ei genial! Dar gândurile astea veneau şi plecau repede. Iar în ce-o priveşte pe Runa, a ajuns să fie judecată din cauza fratelui ei, Lopatin Igor Fedulovici. Era cineast profesionist, absolvise faimosul Institut Unional de Stat al Cineaştilor şi mai mult ca sigur că el o influenţase şi o ajutase să scrie scenarii despre şcoală. Din materialul citit de mine reieşea că fosta învăţătoare Runa Lopatina, activând în secţia de amatori din cadrul studioului cinematografic Gorki, contribuise la răspândirea unor idei şi stări de spirit dubioase printre cinefili. Existau martori care susţineau că ea, Runa, lupta pentru o direcţie tendenţioasă în artă, pentru filmele documentare care prezentau aspecte negative din viaţa oamenilor sovietici. Şi ăsta era doar preludiul acuzării.

Principalul învinuit în acest caz era fratele ei, Igor Lopatin, acuzat că «fiind operator titular de film, folosise aparatura şi alte mijloace tehnice ale statului pentru o activitate care era socotită faptă penală – filmase documentare calomnioase care denaturau realitatea sovietică, criticau regimul de stat cu scopul de a dezinforma în felul acesta societatea occidentală». Se sublinia că «inculpatul nu se ocupase cu aceste fapte criminale dezinteresat, ci vânduse în Occident, pe valută, materialele documentare care defăimau statul sovietic. Serviciile noastre speciale au descoperit de unde proveneau aceste materiale cinematografice chiar acolo, peste graniţă, unde erau prezentate la cinematografe şi pe canalele de televiziune».

Aşa cum se spune în asemenea cazuri, ce arii cunoscute, ce poveşti cunoscute! Cine să ştie dacă este aşa sau nu? Că o fi aşa sau nu, treaba e că Runa Lopatina a fost acuzată că a săvârşit o faptă penală. Au învinuit-o că este complicea fratelui ei – el îi preda «materialele filmate fără aprobare», iar ea le păstra la o prietenă apropiată. Au fost depistaţi. Cineva le-a luat urma. Igor a fost arestat, iar când Runa s-a grăbit să ajungă la apartamentul prietenei s-o prevină, aici au aşteptat-o oamenii serviciilor secrete. Aşa că a fost prinsă în flagrant.

Apoi s-a întâmplat ceva neobişnuit – în timpul procesului, Runa a încercat disperată să uşureze soarta fratelui. A luat vina asupra ei declarând că ea avusese ideea să filmeze scenele din viaţa oamenilor sovietici, că ea îi indicase fratelui ce şi cum să filmeze, că ea personal predase peliculele pe valută corespondenţilor străini, că, de fapt, fratele ei mai mic nu făcuse decât să execute planurile ei.

Asta este povestea. Şi încă un detaliu curios: în timpul procesului, Runa a mai fost acuzată că avusese o relaţie intimă cu un jurnalist american care, întorcându-se în America, ar fi scris, se zice, un articol în cuprinsul căruia «vorbea frumos despre amantă, iar atitudinea lui faţă de societatea sovietică era, din contră, deosebit de ostilă». Asta era, chipurile, un fel de răzbunare pentru arestarea infractoarei. Runa a negat că ar fi fost amanta jurnalistului american, susţinând că îi dăduse doar lecţii de limba rusă... Era un adevărat talmeş-balmeş, nu se mai înţelegea nimic. Cine ştie ce fusese acolo, oricum, pentru Runa totul se terminase cum nu se poate mai trist...

În ziua aceea am plecat târziu de la serviciu. Am avut şi alte treburi de rezolvat, iar dorinţa ciudată de a cunoaşte mai bine trecutul Runei Lopatina m-a făcut şi ea să stau destul de mult peste program.

Am salutat paza de la poartă dând din cap, ca de obicei. Se înserase bine când am ieşit pe alee îndreptându-mă spre şoseaua Uspenski. Am intrat în şuvoiul de maşini ce se grăbeau spre Moscova.

Locurile sunt frumoase aici şi iarna, când pădurile şi dealurile sunt acoperite de zăpada albă aşa cum îţi apare ea în vis, şi vara, când frunzişul verde se etalează în toată splendoarea, când dincolo de pădure se iveşte brusc, pentru câteva secunde, un tablou neaşteptat – cotul sclipitor al râului Moscova. Magie încântătoare a apei, a cerului, a pădurii; încercam întotdeauna să nu pierd clipa asta, să privesc pe geam şi, mergând mai departe, ochii să păstreze imaginea a ceea ce lăsasem în urmă.

Nu întâmplător mă opresc asupra acestor detalii. De câte ori n-am trecut în goană prin locurile astea, am zburat de nenumărate ori cu maşina într-o direcţie sau în cealaltă, dar nu aveam cum să ştiu că ele vor juca un rol hotărâtor în viaţa mea... Şi că va veni o vreme când nu voi mai găsi în mine puterea să trec pe drumul ăsta, că îl voi ocoli...

Iar în ziua aceea, în timp ce mă apropiam de Moscova, mă frământa gândul dacă trebuia să dau dispoziţie ca îndărătnica asta de femeie, candidată la incubaţie, Runa Lopatina, să fie adusă din nou la

clinică ziua următoare. Da, am dat dispoziţie. De ce am făcut-o? Ce îi voi spune? Oare nu-i clar că scopul ei era cu totul altul atunci când îşi dăduse acordul? Poate că Runa asta e totuşi o ţicnită sau poate că e o maniacă, îşi închipuie că e femeie evlavioasă, că e conştiinciozitatea întruchipată, că are virtuţi pe care nu le găseşti în lumea noastră. De ce să te mai încurci cu ea? Pe asta trebuia s-o alungi cât mai departe, să dea ortul popii acolo, în lagărul ei. A găsit cui să-i facă ea morală, dar, mă rog frumos, cine-i ea?! «Dar tu cine eşti? Dar tu cine eşti?! îmi spuneam imediat. Ţi-ai găsit ţinta! O osândită, o deţinută lipsită de drepturi, şi tu ţi-ai găsit să încrucişezi spada cu ea! Bravo, n-am ce zice, bravo!»

Abia am reuşit să frânez de vreo două ori la curbe, roţile au scrâşnit atât de tare, încât cei de pe stradă au sărit care încotro – mă adâncisem în gânduri la volan, nu puteam să mi le alung, mă urmăreau, nu-mi dădeau pace. Pe Runa asta o văzusem doar o singură dată, de ce sunt aşa de afectat? Îmi amintesc cum m-am ridicat de la masă şi m-am apropiat de ea, cum s-a ridicat şi ea de pe scaun. Şi iat-o în faţa mea o deţinută, îmbrăcată cu hainele cu care o gătiseră special ca s-o aducă la clinica din afara oraşului, în faţa profesorului: purta o bluză cenuşie, cusută dracu' ştie unde, fustă lungă, semăna cu un sac, şi ghete grosolane. Cândva, când articolele de îmbrăcăminte slujiseră frumuseţii şi gustului ei, fusese fată bine. Gândul mă duce la ochii, ei care mă priveau alarmaţi, curajoşi, fără umbră de şovăială. Căci ochii sunt numiţi oglinzile sufletului, dar nu este corect – ochii sunt chiar sufletul, expresia lui vie. Umerii ei firavi, colţuroşi ca la băieţi se zgribuleau fără voie, iar mâinile subţiri şi flexibile şi le ţinea încrucişate. Ar trebui să stea dreaptă, să se poarte natural, să zâmbească, să meargă pe stradă prin mulţimea pestriţă. Nu e făcută pentru disidenţă şi, în general, nu e făcută pentru epoca asta. Ce bine ar prinde-o gătelile din veacul trecut! Îţi imaginezi cum ar arăta... Pe de altă parte, câte prostii n-ar îndruga! Să opreşti în loc ştiinţa de dragul conştiinţei?! Aşa se întâmplă întotdeauna, omul cu conştiinţa lui se bagă peste tot; orice ai face, orice s-ar întâmpla, răspunde-i dacă poţi – e pe placul conştiinţei, sau nu?! Şi fiecare, după cum îi e felul, îşi hrăneşte conştiinţa crescând-o la sânul lui, se făleşte cu ea, îţi aminteşte de ea vorbind în numele lui Dumnezeu!... Dar numai cu conştiinţa nu ajungi departe. Nu oricine e în stare să se ridice împotriva lui Dumnezeu în numele conştiinţei pe care El ne-o împarte

tuturor şi ne-o ţine în frâu, puţini sunt aceia în stare să-i facă vânt din cale atunci când trebuie să ia în mâinile lor ceea ce e monopolul Lui, ca de pildă monopolul asupra naşterii. E de ajuns că are monopolul asupra morţii, ăsta nu i-L poate lua nimeni! Iar în ce priveşte naşterea, aici concurez cu el şi nu-mi pasă de conştiinţă... înţelege oare Runa lucrul ăsta? Nu, probabil că nu are cum să înţeleagă. De aceea s-a şi înfăţişat ca o eroină ţipând provocator şi invocând conştiinţa... Măcar de s-ar gândi la ea, cum şi încotro s-o ia acum...

Nu mi-am găsit locul în noaptea aceea, în vila mea de academician, una dintre cele dăruite de Stalin echipei sale de «atomişti», din tortul cărora mi-a revenit şi mie o ditamai felia. Pereţi groşi, ferestre uriaşe, tavane foarte înalte. Dar de ce mă aflu aici? Şi, în general, de ce exist, pentru ce trăiesc? În noaptea aceea copilul abandonat din mine m-a năucit iarăşi cu descântecele lui. Sunt un om de prisos, sunt şi eu un fetus-x, sunt «o gaură neagră» în neamul omenesc. Pe cine am făcut eu fericit pe lumea asta, care femeie a mulţumit vieţii în semn de recunoştinţă că m-a întâlnit? Evghenia a fugit fără să se mai uite înapoi. De ce-a avut ea parte, actriţa asta minunată, trăind cu mine? De răceală afectivă, insensibilitate, cruzime, avorturi provocate chiar de soţul ei? Dar şi femeile întâlnite întâmplător greu de crezut că-şi mai amintesc de clipele acelea efemere ca de o izbucnire neaşteptată de fericire. Tot ce avea legătură cu mine îşi dezvelea goliciunea, pustiul, tristeţea...

Din locul ăsta am pribegit apoi cu gândul, ajungând din nou, fără să-mi dau seama, la ea, la deţinuta Runa, femeia cu numele venit din vremea runelor. Dar de ce mă gândesc la ea? Ce face ea în momentul ăsta? Probabil că suferă. Poate că şi-a pieptănat părul, l-a desfăcut să se elibereze de gândurile negre care i se îngrămădesc în cap şi o apasă. Poate că în libertate se pieptăna altfel, părul era bogat şi ondulat, nu trebuia să şi-l prindă la ceafă, aşa cum se cere în lagăr. I-a venit ideea să-i «deschidă ochii» profesorului şi s-a pus într-o situaţie şi mai rea, şi-a complicat viaţa. Oare chiar pregătise scena asta? Ce crede despre întâlnirea noastră de azi? Poate că are dreptate într-o oarecare măsură, dar numai cu conştiinţa şi cu intenţiile bune nu saturi lumea, n-o îmbunezi, nu înşeli animalul din om care tânjeşte după cât mai mult loc sub soare; cu asemenea pofte, în curând soarele n-o să le mai ajungă tuturor; dar şi mai cumplit este că pe om îl arde să-şi domine semenii, pofta lui este uriaşă şi hulpavă. Pentru asta este nevoie de

oameni noi, de fetuşi-x... Iar ea vrea să le aţină calea, să le-o închidă, să-i împiedice să trăiască, să aibă putere, să facă războaie. Poţi s-o înţelegi, dar nu există o asemenea forţă în stare să biruie ce nu poate fi biruit...

M-am întrebat mereu pe urmă, aproape prosteşte: de ce în seara aceea m-am pomenit că am atâta timp la dispoziţie numai pentru mine? De ce n-au fost niciun fel de adunări, conferinţe, întâlniri şi alte întruniri publice şi politice unde lumea se fâţâie agitată şi se îmbulzeşte? În alte zile nu-i chip să trăieşti din cauza lor...

M-am frământat în noaptea aceea şi n-am putut să-mi găsesc nicidecum liniştea. Mă tulburase deţinuta asta, Runa, mă luase prin surprindere – nimeni dintre cei apropiaţi nu avea nici cea mai mică bănuială, sau aşa mi se păruse mie?...

Dar nu se cruţase nici pe ea, se sacrificase în mod demonstrativ! Cum se poate una ca asta?! De ce mă obligă să joc rolul asupritorului urât şi al procurorului? Doar ca să-mi arunce acuzaţia în obraz hotărâse ea să se lipsească de libertate pentru încă mulţi ani de aici înainte?! Deşi e de înţeles – era singurul lucru pe care îl putea face, odată decisă să spună care e poziţia ei, adevărul ei. Nu poate s-o spună deschis, s-o facă publică – nu poate s-o spună nici pe stradă, nici în adunări şi cu atât mai puţin corespondenţilor străini. Este închisă între ziduri, în «zonă»... Şi o nouă pedeapsă o ameninţă acum... Bine că nu ştie nimeni ce s-a întâmplat între noi, bine că n-am spus nimănui nimic, bine că am dat dispoziţie să fie chemată a doua oară. Da, o vor aduce mâine, pe la ora două. Încă nu e totul pierdut, încă nu i s-au tăiat toate punţile. Poate că reuşesc s-o scap de un nou proces...

M-am lăsat subjugat de ideea asta, doream din ce în ce mai mult s-o ocrotesc pe fată, s-o izbăvesc de pedeapsă, simţeam cum în dorinţa asta găsesc ceva nou, necunoscut sufletului meu până acum, mă descopeream, nu mă mai recunoşteam. Ce se întâmplase cu mine? Îmboldit de dorinţa să înţeleg şi s-o ocrotesc pe femeie, am ajuns să cred până la urmă că, dacă Runa Lopatina mă acuzase, condamnându-se astfel la martiriu, era porunca venită de sus, era forma în care se apără Cel Bun şi Milostiv cu toţi... Să fie oare aşa?! înainte nu puteam înţelege ce înseamnă să fii bun şi milostiv cu toţi, în ce constă şi prin ce se exprimă, de fapt, starea asta. Abia acum mi-a venit pe neaşteptate dezlegarea: dacă eu, în delirul mulţumirii de sine,

manipulând embrionii, îl dau la o parte pe însuşi Dumnezeu, atunci nu este deţinuta Runa trimisa lui, purtătoarea Mărinimiei şi îngăduinţei Lui?... Nu înseamnă asta o provocare de a face dovada Binelui din mine?!

La gândurile astea am simţit şi amărăciune, şi dulce încântare. M-a cuprins un val de recunoştinţă faţă de ea, faţă de deţinuta asta care mă silise să mă trezesc, să mă îndoiesc de mine însumi, să-mi pipăi trufia şi semeţia. Am simţit că vreau să mă prezint în faţa ei altfel. Ce păcat că nu e posibil s-o sun imediat pe Runa, în izolatorul special unde e ţinută temporar. Cât de multe i-aş spune, cât de multe răspunsuri aş vrea să aud. Dacă ar fi posibil să mă aşez la volan şi să ajung rapid la izolator, s-o găsesc şi să vorbesc cu ea! Dar toate astea rămâneau doar dorinţe. Singurul lucru pe care puteam să-l fac era să aştept întâlnirea de mâine; mi-am imaginat un scenariu al întâlnirii. Când o s-o aducă pe Runa în birou şi o s-o lase acolo, o să mă apropii de ea şi o s-o salut strângându-i mâna. «Runa, iartă-mă, te rog, trebuie să ne întoarcem la discuţia noastră. Sunt gata să-ţi ascult opiniile cu toată seriozitatea şi te rog să procedezi şi dumneata la fel. Te rog să asculţi şi argumentele mele.» «Minunat! O să spună ea şi o să mărturisească sincer: eu credeam, profesore, că n-o să vă mai văd niciodată. Aşteptam ca dimineaţă să mă trimită de unde am venit, să mă alunge ca pe o blestemată înapoi la zona mea, să-mi facă iarăşi un proces şi să mă izgonească mai departe, în Siberia, sau în Altai. Dar îl văd deodată pe gardianul de serviciu că vine şi mă anunţă că sunt chemată din nou la profesorul Krâlţov Andrei Andreevici. Şi iată-mă aici...»

«O, Dumnezeule cel fără de prihană! Ce gânduri prosteşti îmi trimiţi! Şopteam eu disperat. Ce copilărie, opreşte-mă, am dat în mintea copiilor!»

Da, cu siguranţă că de la sublim la ridicol nu e decât un pas; bine, accept că sunt ridicol, dar măcar am inima uşoară că sunt pregătit ca totul să decurgă aşa cum mi-am imaginat în noaptea aceea. O, de-ar fi aşa! Câtă fericire simt chiar şi aşteptând ca prostul să mi se împlinească dorinţa!

Şi după ce m-am avântat simţind deodată cum îmi cresc aripi, a apărut îndoiala, asemenea unui nor negru la orizont, îndoiala cea mai cumplită: aveam eu dreptul moral să produc fetuşi-x în uterele-incubator? Ce scopuri înălţătoare puteau să justifice activitatea mea? N-o să mă apuc acum să fac pe grozavul, aveam mereu îndoieli

dintr-astea, ascunse bine în sufletul meu, dar nici eu, nici alţi colegi nu le spuneam niciodată cu glas tare. Succesele în ştiinţă ne înălţau nu numai în ochii noştri, dar şi în ochii oamenilor. Nu trebuie totuşi să căutăm prea departe exemple ca să aflăm cât de incompatibile sunt uneori ştiinţa şi conştiinţa, cât de strâns legate între ele sunt ştiinţa şi crima în secolul XX.

Şi iată că a venit momentul când a prins glas conştiinţa mea, deşteptată de Runa Lopatina. Ea m-a impulsionat să recunosc cât de inumană este producerea copiilor nimănui din părinţi necunoscuţi, aducerea lor pe lume cu ajutorul femeilor-incubator.

Dar ce anume a adus-o la mine, ce ne-a făcut să fim legaţi până în pragul morţii, asta numai soarta ştie... Nu eu sunt cel chemat să judec...

În noaptea aceea s-a produs ruptura. Eram pregătit să cer iertare femeii al cărei spirit de sacrificiu mă uimise. Fapta ei nu încăpea în mintea mea. Eram gata să îngenunchez şi să mă plec în faţa ei, să mă lepăd de răul pe care îl făcusem oamenilor. Şi, dacă ea ar primi iubirea mea şi ar putea să-mi răspundă cu aceeaşi iubire, i-aş cere mâna... Da, da!

Nu-mi imaginam cum s-ar putea întâmpla aşa ceva, căci ea era condamnată la mulţi ani, dar dacă ar spune «da» aş ajunge până acolo încât să fug cu ea oriunde – în pădure, în munţi, peste mări şi ţări, oriunde, doar să fim împreună... Şi să începem o viaţă nouă, fie şi una de pribegi în lumea largă, căci ar fi pentru mine o răscumpărare prin suferinţă a greşelilor din trecutul meu cumplit...

Şi odată ce m-am gândit la asta, nu m-am mai putut opri. Imaginaţia mea nu cunoştea limite. Simţeam că în mine se produce o revoluţie, o revoluţie fără milă, fără regrete. Şi mă lăsam pradă visurilor. Viaţa mea nouă trebuia să înceapă de mâine, din momentul când o s-o aducă pe Runa în faţa mea şi o să rămânem singuri. O să încerc să-i explic ce s-a întâmplat cu mine, să-i povestesc despre catharsisul pe care l-am trăit, s-o asigur că sunt gata să fac orice. Numai de-ar spune «da», numai de-ar vedea în mine pe acela pe care l-ar putea iubi. Numai de s-ar convinge de sinceritatea mea, numai de-ar crede că noi doi trebuie să fim împreună...

Era trecut mult de miezul nopţii când am adormit pe divan. Am avut un somn agitat, am dormit iepureşte. La revărsatul zorilor am auzit cum se porneşte vijelia, cum se dezlănţuie furtuna în ceruri. Tuna

chiar deasupra casei, ploua cu găleata. Mi-am închipuit, fără să deschid ochii, ce se întâmplă, am simţit că eu am declanşat furtuna, am văzut cu ochii minţii cum vâlvătăile fulgerelor ard jumătate de cer, cum se încovoaie crengile copacilor sub rafalele de ploaie, cum păsările zboară înfricoşate încoace şi încolo, prin locurile bătute de furtună, căutându-şi adăpost...

Zburam şi eu odată cu ele prin locurile bătute de furtună. Mi-am luat zborul ieşind pe fereastră, m-am ridicat deasupra acoperişurilor, deasupra străzilor şi a parcului. Zburam orbeşte, pe ghicite, printre fulgere şi nori – de bună seamă că undeva, pe pământ, era închisoarea de unde ea auzea furtuna, femeia aceea care refuzase să devină uter-incubator... «Runa! Runa! Am strigat. Sunt eu! Te caut!» La ce oare se gândeşte ea la vreme de furtună, când eu o strig din ceruri?...

Ziua următoare am făcut mari eforturi să mă stăpânesc, să mă prefac că lucrez, pentru ca toate secţiile din clinica noastră să funcţioneze, ca întotdeauna, cu precizie de ceasornic. Toate îşi urmau cursul obişnuit. Nimeni dintre colegii mei, nimeni din restul personalului n-a observat că nu mai sunt acelaşi...

Aşteptam. Timpul se scurgea chinuitor de încet.

Eram în văzul tuturor şi, ca de obicei, îmi îndeplineam obligaţiile. Dar nu mai eram eu...

Timpul trecea chinuitor de încet...

Se apropia ora stabilită. O aşteptam pe Runa... Acuşi, acuşi... Dar de adus n-o aduceau.

A mai trecut un sfert de oră, şi nimic. Am cerut cuiva să sune şi să vadă când a pornit maşina... Secretara a sunat şi i s-a spus că maşina a pornit la timp, la ora stabilită.

Am început să mă neliniştesc. Ce putea să se întâmple?

Dacă au avut o pană pe drum?

Acele ceasului se apropie de ora trei. Când vine? Sun chiar eu. Mi se răspunde că s-a întâmplat ceva cu maşina, în timpul ăsta dă buzna secretara. E schimbată la faţă.

— Ce s-a întâmplat? strig eu.

— A murit pacienta!

— Cum a murit? Care pacientă?

— Cea pe care o aşteptăm. Au sunat de pe drum.

— Accident?...

— Nu, nu e accident. A fugit...

— A fugit?... Şi?

— Au omorât-o.

— Nu înţeleg!...

— Au spus că ajung imediat şi ne povestesc...

Da, conform dispoziţiei date de mine în ajun, deţinuta Lopatina R. F., cu nr. A-6 –87, fusese dusă cu maşina ca să fie predată la clinică la ora stabilită.

Pe drum însă, afla în afara oraşului, pe porţiunea de drum care trece prin pădure, aproape de malul râului Moscova, deţinuta a început să se plângă că îi e greaţă şi că nu poate merge mai departe, a început să-i roage să oprească maşina şi să-i dea voie să coboare, că altfel vomită...

Au fost nevoiţi să oprească. Deţinuta a ieşit, a făcut câţiva paşi şi brusc a luat-o la fugă, pierzându-se în desişul pădurii. Gardianca din escortă s-a repezit s-o ajungă din urmă. I-a ordonat să se oprească, dar deţinuta a continuat să fugă. Gardianca i-a strigat că va trage. A tras în aer două focuri de avertisment. A încercat totuşi s-o ajungă din urmă ca s-o prindă vie. A apărut în faţă malul cotit al râului Moscova şi deţinuta s-a aruncat din fugă în apă. Gardianca n-a mai avut ce face şi a tras. Deţinuta a murit. Au reuşit să-i scoată trupul din apă...

De mii de ori m-am întrebat pe urmă de ce procedase aşa. Pentru ce? De ce? Ce înseamnă asta? Din cauza situaţiei disperate? A fricii? A scârbei? A urii? Sau fusese o formă de protest?

Nimeni nu ştie să răspundă... Plecase la fel cum venise... Era prima victimă a experimentelor noastre.

N-am ieşit din birou până seara târziu. Am stat închis acolo. Nimeni nu-şi putea imagina ce se petrece cu mine. O, dacă ea nu mi-ar fi stat în cale împiedicându-mă, într-un mod atât de cumplit, să fac ce eram pregătit să fac! Ce nenorocire că a murit, ce nenorocire că a plecat fără să afle ce voiam să-i spun: adevărul este de partea ei, realizările ştiinţei sunt provizorii, oricât de ameţitoare culmi ar atinge, progresul ştiinţei este fără sfârşit, dar nu înseamnă nimic în comparaţie cu conştiinţa. Nimic nu se compară cu Spiritul ce poartă în el sensul şi curgerea Veşniciei...

Am plâns în hohote în cabinetul meu. Am plâns după femeia pe care o văzusem doar o singură dată... Mi-am dat seama că fără ea sunt un nefericit pentru tot restul vieţii...

Seara am ieşit cu maşina pe şosea, dar apropiindu-mă de locul

unde se întâmplaseră toate astea, la cotul râului Moscova, dincolo de pădure, am oprit şi am luat-o înapoi. Era locul morţii ei, prin crângul ăsta alergase şi se aruncase în râu... Am mers pe drumul ocolitor...

Şi dacă se poate măsura ce am simţit, pot spune că acasă am cunoscut din plin întreaga măsură a disperării. Nu era oare asta pedeapsa mea?! Am urlat, am plâns în hohote în casa învăluită în noapte... Ea nu mai este. N-o să afle niciodată ce voiam să-i spun, să-i mărturisesc. Până în ultima clipă s-a gândit la mine ca la un degenerat care îşi foloseşte descoperirile ştiinţifice ca să producă fetuşi-x... Nu m-a ajutat nici whisky-ul, deşi am băut destul, am băut direct din sticlă. Voiam să ascult muzică, poate m-ar fi ajutat, dar nu exista o asemenea muzică...

Muzica asta, care probabil că dormita în mine dintotdeauna, am auzit-o din întâmplare câţiva ani mai târziu. Călătoream cu un vas pe Marea Japoniei. Era seară. Contururile întunecate ale insulelor, încremenite ici şi colo sub cerul înstelat, ieşeau din mare ca nişte corpuri ciudate, concentrat de Timp şi Materie. Era linişte, răcoare, auzeam doar valurile frământându-se fără să le văd... Eram câţiva savanţi sovietici veniţi la conferinţă la Nagoia. Colegii mei şi translatorii rămăseseră la bar. Umblam pe punte neputându-mi lua ochii de la insulele misterioase şi pustii. Luminile de pe ţărm erau departe, abia se zăreau. Ne îndreptam spre ele. Pe vapor răsuna asurzitoare şi neostoită muzica rock, invitându-te să faci sărituri smucite şi dezordonate. Şi brusc rockul a amuţit. S-a auzit atunci o melodie caldă, de dor şi jale. Era *enka* japoneză – lirism, dor de iubită, rugăminte fierbinte şi împotrivire, aşteptare şi despărţire... M-am dus cu gândul la Ea, că se află pe undeva, pe aproape, că poate este chiar acolo, pe insula aceea mică, poate că aude cântecul şi ştie că mă gândesc la ea...

Şi am înţeles că trebuie să mă retrag cât mai departe, să renunţ la toţi şi la toate...

în anii perestroikăi am reuşit să punem capăt producţiei fetuşilor-x. Am fost la Gorbaciov. Şi după o jumătate de an am plecat în cosmos, pe staţia orbitală. Aici am devenit călugărul cosmic Filotei. Dacă priveşti din afară, poate să pară lucru ciudat. Dar pentru mine nu este deloc aşa...

Trecutul nu-mi dă pace, mă urmăreşte. Şi, aşa cum rămâne osul

în gât, rămâne şi întrebarea fără răspuns: ce se întâmplă cu fetuşii-x, aceia care s-au născut şi acum cresc şi se fac mari?... Deocamdată proveniența lor rămâne secretă, nimeni nu ştie nimic. Mai bine zis, ştiu puţini – foştii mei colegi. Pot să-mi închipui ce cred despre mine: un renegat, s-a lepădat de noi, a plecat în cosmos, a dat bir cu fugiţii... Dar purtarea lor nu mă deranjează, nu asta mă roade pe mine. Numai eu ştiu cum mă dispreţuiesc şi mă condamn spunându-mi că sunt un masochist jalnic, un nemernic, porc de câine, asta sunt! De-aş fi acum pe Pământ să-i privesc în ochi pe copiii rezultaţi din experimentele laboratorului nostru!... De ce scriu despre asta? Pentru că nu mai poate fi îndreptat ce am făcut noi. Ce se va întâmpla cu oamenii ăştia marcaţi cu eticheta statului de când se nasc? Poate că mâine vor înţelege cine sunt. Cum se vor răzbuna pe societate? Oare cu timpul fetuşii-x nu vor fi cuprinşi de dorinţa irezistibilă de a se răzbuna pe oameni, de a termina cu toţi trimiţându-i la dracu'?! Este monstruos şi faptul însuşi că eu sunt aici, în cosmos, iar ei cresc acolo şi se fac mari. Alt cuvânt nu există pentru asta. Aş putea să-mi spun că nu mi-am asumat niciodată răspunderea pentru viitorul lor, am rezolvat doar problema naşterii lor, în partea ce ţine de ştiinţă. Dar este asta o justificare?! Unde să-i caute fetuşii-x pe cei vinovaţi, pe cei care au pus totul la cale, iar apoi, când totul a fost zădărnicit, când tuturor li s-au încurcat socotelile şi s-a mers pe alt făgaş, au şters-o cu toţii. Chiar şi KGB a dat bir cu fugiţii. Sau poate că nu... Dracu' să-i ia..."

Aici s-a întrerupt spovedania lui Filotei.

La începutul iernii Anthony Junger a primit textul spovedaniei. Era ultima veste de la Filotei.

Ce poveste neobişnuită, nimănui nu i-ar fi trecut aşa ceva prin cap, se gândea el trist în dimineaţa aceea de iarnă, la volanul maşinii, privind fulgii albi de zăpadă cum se rotesc dincolo de ferestrele maşinii. Era sub impresia mărturisirilor lui Filotei, îi citise însemnările în cursul nopţii.

Ciudat, se frământa el, nimeni n-a murit în felul ăsta. Acum Filotei pluteşte undeva, deasupra lumii, o mumie în cosmos, singurul sinucigaş dincolo de limitele planetei. Şi-a găsit pacea deplină. Şi uite că iarăşi ne aminteşte de el...

Te poţi gândi: ce idee înălţătoare să-şi propună ca soarta lui să fie o lecţie pentru toţi! Da, dar cu ce preţ?!

Când îţi alegi o astfel de cale, preţul este întotdeauna foarte mare. A fost cândva o Lecţie înălţătoare pentru toate timpurile. Preţul a fost Golgota. Fiecare îşi are preţul lui. Filotei a plătit în cosmos cu viaţa.

Aude oare acolo scârţâitul zăpezii sub picioarele mamei, ce-l poartă în braţe îndreptându-se spre casa de copii? Oare aude cât de tare i se zbate mamei inima când îl poartă în braţe, strângându-l la piept, pentru ultima oară?

SFÂRŞIT

Apărut 2008 BUCUREŞTI – ROMÂNIA

În colecţia Raftul Denisei au apărut:

Naghib Mahfuz, *Akhenaton, cel ce sălăşluieşte în adevăr*
Antonio Lobo Antunes, *Bună seara lucrurilor de pe-aici*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Milarepa*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Domnul Ibrahim şi florile din Coran*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Oscar şi Tanti Roz*
William Golding, *împăratul muştelor*
Pascal Quignard, *Vila Amalia*
Almudena Grandes, *Vârstele lui Lulu*
Ismail Kadaré, *Palatul Viselor*
Jesús Díaz, *Spune-mi ceva despre Cuba*
Paul Auster, *Palatul lunii*
Nicole Krauss, *Istoria iubirii*
Carlos Fuentes, O *companie neliniştitoare*
Alessandro Baricco, *Castele de furie*
Taichi Yamada, *Străini*
Leonid Ţîpkin, *O vară la Baden-Baden*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Ingeborg Bachmann, *Mălina*
Dave Eggers, *Să te ţii alergătură!*
Jonathan Safran Foer, *Extrem de tare şi incredibil de aproape*
Richard Zimler, *Ultimul cabalist din Lisabona*
Sarah Dunant, *în compania curtezanei*
Jan Koneffke, *O iubire la Tibru*
Peter Esterházy, *Un strop de pornografie maghiară*
John Fante, *Drumul spre Los Angeles*
John Updike, *Teroristul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus. Povestiri erotice*
Julio Cortázar, *Armele secrete*
James Meek, *Un gest de iubire*
Jeanette Winterson, *Scris pe trup*
John Berendt, *Miezul nopţii în grădina binelui şi a răului*
Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*
Daniel Kehlmann, *Măsurarea lumii*
Anne Tyler, *Căsătorie de amatori*

Joey Goebel, *Torturați-l pe artist*
Ann Patchett, *Belcanto*
John Updike, *Vrăjitoarele din Eastwick*
James Frey, O *mie de fărâme*
Arnon Grunberg, *Istoria calviției mele*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Sarah Dunant, *Nașterea lui Venus*
Gonzalo Torrente Ballester, *Cronica regelui aiurit*
Friedrich Dürrenmatt, *Justiție*
Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viața mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morții*
Kelly Jones, *Al șaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul o poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măștile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadaré, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry și June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină și primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavić, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni* Joey Goebel, *Anomalii*
Andrei Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Ludmila Ulițkaia, *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*

Douglas Coupland, *Generaţia X*
Pablo de Santis, *Caligraful lui Voltaire*
John Updike, *Fugi, Rabbit*
David Mitchell, *Atlasul norilor*
Sawako Ariyoshi, *Soţia doctorului*
Laura Restrepo, *Dulce companie*
Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*
Kurt Vonnegut, *Bun venit printre maimuţe*
Martin Suter, *Diavolul din Milano*
Amos Oz, *Poveste despre dragoste şi întuneric*
Michel Chabon, *Băieţi teribili*
Rick Moody, *Furtuna de gheaţă*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Gary Shteyngart, *Absurdistan*
Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenţii*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*

În pregătire
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*